

Vuosikertomus 2007

Tilinpäätös

Tietoja sijoittajille

Yhtiökokous

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina huhtikuun 1. päivänä 2008 klo 13.00 Finlandia-talossa osoitteessa Mannerheimintie 13 e, Helsinki. Yhtiökokoukseen osallistumisestaan ilmoittaneiden osakkeenomistajien vastaanottaminen alkaa klo 11.45.

Jos osakas haluaa osallistua yhtiökokoukseen, hänen on ilmoitauduttava etukäteen Fortumille.

 Ilmoittautua voi Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi/yhtiokokous, puhelimitse numerossa 010 452 9460, lähettämällä faksin numeroon 010 262 2727 tai kirjeen osoitteeseen Fortum Oyj, Lakiasiat/yhtiökokous, PL 1, 00048 FORTUM. Ilmoittautumisten ja mahdollisten valtakirjojen on oltava perillä viimeistään klo 16.00 (Suomen aikaa) 25. 3. 2008.

Osinkojen maksaminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2007 jaetaan osinkona 1,35 euroa osaketta kohti. Tästä osingosta 0,77 euroa osaketta kohti maksetaan Fortumin tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,58 euron suuruista lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti tavoitetasoa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on 4. 4. 2008, ja ehdotettu osingon maksupäivä on 11. 4. 2008.

Tulosten julkistaminen

- Osavuosikatsaus tammi–maaliskuulta julkaistaan 24. 4. 2008
- Osavuosikatsaus tammi–kesäkuulta julkaistaan 17. 7. 2008
- Osavuosikatsaus tammi–syyskuulta julkaistaan 22. 10. 2008

Vuosikertomus ja osavuosikatsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja ne ovat luettavissa Fortumin

 verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi

Fortumin johto järjestää säännöllisesti analytikoille ja tiedotusvälineille tiedotustilaisuuksia, joita voi seurata yrityksen kotisivuilla. Lisäksi johto antaa kahdenkeskisiä haastatteluja ja ryhmähaastatteluja. Fortum osallistuu myös eri sijoittajatilaisuuksiin.

Fortum noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista.

Lisätietoja osakkeista ja osakkeenomistajista on tilinpäätöksen hallituksen toimintakertomuksen osassa Fortu-

 min osake ja osakkeenomistajat.

Perustietoa Fortumin osakkeista

Listattu: OMX Nordic Exchange Helsinki

Kaupankäyntitunnus: FUM1V

Osakkeiden lukumäärä 30. 1. 2008: 886 935 660

Toimiala: Yhdyskuntapalvelut

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Mika Paloranta, johtaja, sijoittajasuhteet,
puh. 010 452 4138, faksi 010 452 4176,
sähköposti: mika.paloranta@fortum.com

Rauno Tiihonen, päällikkö, sijoittajasuhteet,
puh. 010 453 6150, faksi 010 452 4176,
sähköposti: rauno.tiihonen@fortum.com

Taloudellisten tiedotteiden tilaaminen

Taloudellisia katsauksia voi tilata osoitteesta Fortum Oyj, Postitus, PL 1, 00048 FORTUM, puh. 010 452 9151, sähköposti: juha.ahonen@fortum.com

Sijoittajatietoa on myös verkossa osoitteessa www.fortum.fi/sijoittajat

Tilinpäätös 2007

Fortum lyhyesti	2
Hallituksen toimintakertomus	6
Tuloskehitys ja taloudellinen asema	6
Riskienhallinta	17
Fortumin osake ja osakkeenomistajat	21
Konsernitilinpäätös, IFRS	24
Konsernin tuloslaskelma	24
Konsernin tase	25
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	26
Konsernin kassavirtalaskelma	27

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	28
1 Laadintaperiaatteet	28
2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat	37
3 Rahoitusriskien hallinta	38
4 Pääomariskien hallinta	44
5 Liiketoimintasegmentit	44
6 Maantieteelliset segmentit	48
7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa	49
8 Yrityshankinnat ja -myynnit	50
9 Valuuttakurssit	53
10 Liikevaihto	53
11 Muut tuotot	53
12 Materiaalit ja palvelut	54
13 Muut kulut	54
14 Henkilöstökulut ja johdon palkkiot	54
15 Poistot ja arvonalentumiset	56
16 Rahoituskulut (netto)	56
17 Tuloverot	57
18 Osakekohtainen tulos	58
19 Osakekohtainen osinko	59
20 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain	59
21 Aineettomat hyödykkeet	61
22 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	62

Konsernin tunnusluvut	88
Taloudelliset tunnusluvut	88
Osakekohtaiset tunnusluvut	90
Toiminnalliset tunnusluvut, volyymit	91
Toiminnalliset tunnusluvut, segmentit	92
Tunnuslukujen laskentakaavat	94

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	96
Tuloslaskelma	96
Tase	96
Kassavirtalaskelma	97
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	97

Ehdotus voittovarojen käytöksi	102
Tilintarkastuskertomus	103
Hallintoneuvoston lausunto	104

23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	64
24 Muut pitkäaikaiset sijoitukset	66
25 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset	67
26 Vaihto-omaisuus	68
27 Myyntisaamiset ja muut saamiset	68
28 Rahavarat	69
29 Osakepääoma	69
30 Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	70
31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinohjelmat	70
32 Vähemmistöosuudet	74
33 Korolliset velat	75
34 Laskennalliset verot	76
35 Eläkevaraukset ja muut varaukset	77
36 Eläkevelvoitteet	78
37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat	81
38 Muut pitkäaikaiset velat	82
39 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	83
40 Pantatut varat	83
41 Sitoumukset	84
42 Vastuut	84
43 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt	85
44 Lähipiiritapahtumat	85
45 Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia	85
46 Tytäryhtiöt segmentteittäin 31.12.2007	86

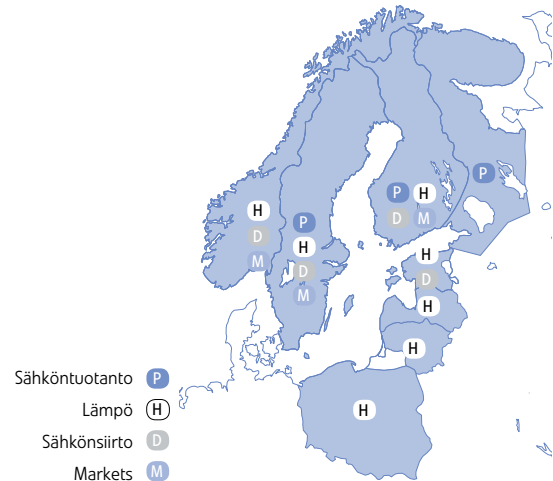
Fortumin vuoden 2007 vuosikertomus koostuu kahdesta erillisestä osasta: Liiketoimintakatsauksesta ja Tilinpäätöksestä. Kestävä kehitys raportoidaan Liiketoimintakatsauksessa.

 Lisätietoja

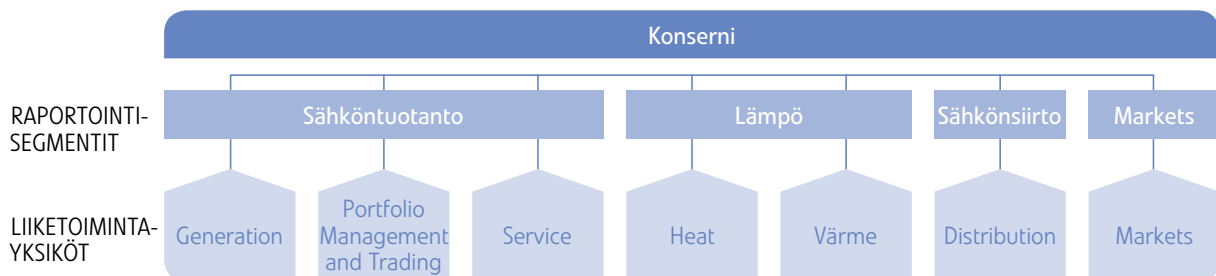
Fortum lyhyesti

Fortum on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtavia energiayhtiöitä. Liiketoimintaamme on sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu sekä voimalaitosten käyttö- ja kunnossapito. Huolehdimme vastuullisesti palveluiden saatavuudesta – nyt ja tulevaisuudessa.

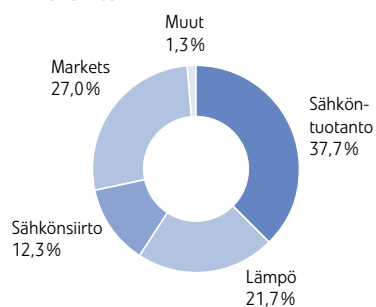
Fortumin liiketoiminta on jaettu neljään raportointisegmenttiin. Sähköntuotanto-segmentti tuottaa sähköä Fortumin kokonaan ja osittain omistamissa voimalaitoksissa ja Lämpö-segmentti yhdistetyissä sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksissa. Sähköntuotanto myy tuottamansa sähkön markkinoille pohjoismaisen Nord Pool -sähköpörssin kautta. Markets-segmentti ostaa sähköä Nord Poolin kautta ja myy sitä kotitalous- ja yritysasiakkaille sekä muille sähkön vähittäismyyjille. Lämpö-segmentti myy höyryä ja kaukolämpöä teollisuudelle, kunnille ja kiinteistöyhtiöille. Fortumin sähkön jakelu- ja alueverkkosiirto raportoidaan Sähkönsiirto-segmentissä.

Konsernirakenne

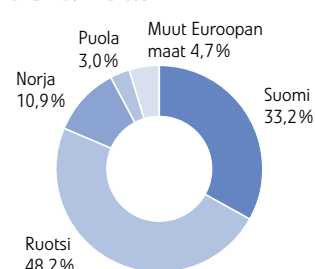

Liikevaihto ¹⁾

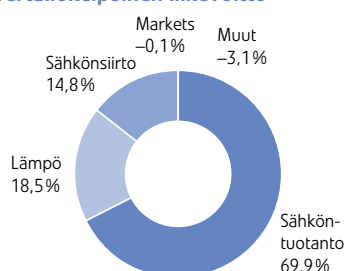

¹⁾ Perustuu liikevaihtoon ennen eliminoitajia.

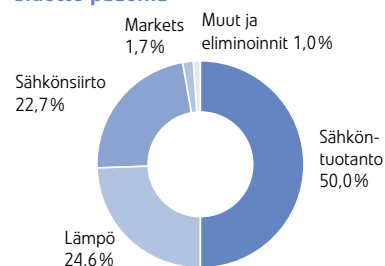
Liikevaihto maittain

Vertailukelpoinen liikevaihto

Sidottu pääoma

Fortumin osake

Fortum Oyj on listattu OMX Nordic Exchange Helsinkiin. Fortum julkaisee vuosittain Suomen lainsäädännön mukaiset tilinpäätöstiedotteet ja osavuositarkastukset suomeksi,

ruotsiksi ja englanniksi. Kansainväliset IFRS -raportointi-standardit otettiin käyttöön vuonna 2005. 31.12.2007 yhtiön markkina-arvo oli 27 319 miljoonaa euroa.

Fortumin taloudelliset tavoitteet

Fortum tiedotti vuonna 2006 haluavansa varovaisen ja tehokkaan pääomarakenteen, joka samalla mahdollistaa sen strategian toteuttamisen. Tavoitepääomarakenne määritellään nettovelan ja käyttökäteen suhteella 3,0–3,5. Fortum myös tarkisti Fortumin oman pääoman tuottotavoitetta yhtiön pääomarakennetavoitteiden mukaiseksi. Uusi tavoite on 14% tai korkeampi. Sijoitetun pääoman tuotto-tavoite pysyi ennallaan vähintään 12 prosentissa.

Konsernin taloudelliset tavoitteet, jatkuvat toiminnot

	Tavoite	2007 oikaistu ¹⁾	2007	2006	2005
Sijoitetun pääoman tuotto, %	12%	14,0	16,5	13,4	13,5
Oman pääoman tuotto, %	14%	15,8	19,1	14,4	13,5
Pääomarakenne: nettovelka / käyttökate	3,0–3,5x	2,2	1,9	2,3	1,8

¹⁾ Lenenergon ja REC:n voitot oikaistu.

Talouden yhteenveto, jatkuvat liiketoiminnot

milj.euroa tai kuten merkitty	2007 oikaistu ¹⁾	2007	2006	2005
Liikevaihto		4 479	4 491	3 877
Käyttökate		2 298	1 884	1 754
Liikevoitto		1 847	1 455	1 347
Vertailukelpoinen liikevoitto		1 564	1 437	1 334
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto		1 552	1 071	884
Sijoitettu pääoma		13 544	12 663	11 357
Korollinen nettovelka		4 466	4 345	3 158
Nettovelka / käyttökate	2,2	1,9	2,3	1,8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,0	16,5	13,4	13,5
Oman pääoman tuotto, %	15,8	19,1	14,4	13,5
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin		972	1 395	479
Liiketoiminnan kassavirta		1 670	1 151	1 271

¹⁾ Lenenergon ja REC:n voitot oikaistu.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2007	2006	2005
Tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	1,74	1,22	1,55
Jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	1,74	1,22	1,01
Luovutettujen toimintojen tulos/osake, euroa	–	–	0,54
Osinko/osake Fortum yhteensä, euroa	1,35 ¹⁾	1,26	1,12 ³⁾
Jatkuvien toimintojen osinko/osake, euroa	0,77 ¹⁾	0,73	0,58
Lisäosinko/osake 2006 ja 2007 / luovutettujen toimintojen osinko/osake 2005, euroa	0,58 ¹⁾	0,53	0,54
Osinko / osakekohtainen tulos Fortum yhteensä, %	77,6 ¹⁾²⁾	103,3 ²⁾	72,3
Osinko / osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, %	44,3 ¹⁾²⁾	59,8 ²⁾	57,4 ⁴⁾
Osinko / osakekohtainen tulos, lisäosinko 2006 ja 2007 / luovutettujen toiminnot 2005, %	33,3 ¹⁾²⁾	43,4 ²⁾	100,0 ⁴⁾

¹⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 1.4.2008.

²⁾ Vuosien 2006 ja 2007 osinko/osakekohtainen tulos -tunnusluvut perustuvat koko konsernin osakekohtaiseen tulokseen.

³⁾ Käteisosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85% Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

⁴⁾ Vuoden 2005 jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osinko per osakekohtaiset tulokset on laskettu perustuen vastaaviin jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osakekohtaisiin tuloksiin.

Taloudelliset ja osakekohtaiset tunnusluvut kymmeneltä vuodelta sekä laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä, katso sivut 88–90 ja 94–95.

Tietoja liiketoimintasegmenteistä

Fortumin liiketoiminnot on organisoitu seitsemään liiketoimintayksikköön. Taloudellisten tavoitteiden asettaminen, seuranta ja resurssien kohdentaminen konsernin taloudellisessa ohjauksessa perustuu liiketoimintayksiköiden vertailukelpoisiin liikevoittolukuihin, joihin sisältyy osuus osakkuusyritysten tuloksista, sekä vertailukelpoisen sidotun

pääoman tuottoon liiketoimintayksiköittäin. Fortumin liiketoimintayksiköt on yhdistelty liiketoimintasegmenteiksi ulkoista raportointia varten.

Toiminnalliset tunnusluvut on esitetty tilinpäätöksessä, katso sivut 91–93 ja liite 5 Liiketoimintasegmentit

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, käyvän arvon muutoksia rahoitusinstrumenteista, joille ei saada suojauslaskentaa, ja ydinjätehuoltorahastoon liittyvää oikaisua

Vertailukelpoinen liikevoitto, johon lisätty osakkuusyhtiötulokset, jaettuna vertailukelpoisella sidotulla pääomalla

Jatkuvien toimintojen tietoja, segmentteittäin

milj.euroa	Liikevaihto			Vertailukelpoinen liikevoitto			Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	2 350	2 439	2 058	1 093	985	854	17,7	16,9	14,5
Lämpö	1 356	1 268	1 063	290	253	253	9,2	9,2	11,0
Sähkönsiirto	769	753	707	231	250	244	7,5	8,3	8,6
Markets	1 683	1 912	1 365	-1	-4	30	-0,6	-0,8	16,4
Muut	81	78	91	-49	-47	-47			
Eliminoinnit	-1 760	-1 959	-1 407	-	-	-			
Yhteensä	4 479	4 491	3 877	1 564	1 437	1 334			

Liikevaihto segmenteittäin vuosineljänneksittäin, jatkuvat liiketoiminnot

milj.euroa	2007				2007	2006				2006
	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007		I/2006	II/2006	III/2006	IV/2006	
Sähköntuotanto	641	522	502	685	2 350	643	560	569	667	2 439
Lämpö	479	252	186	439	1 356	480	229	178	381	1 268
Sähkönsiirto	225	172	166	206	769	219	162	162	210	753
Markets	519	351	331	482	1 683	547	400	436	529	1 912
Muut	19	22	19	21	81	20	20	19	19	78
Eliminoinnit	-543	-360	-344	-513	-1 760	-566	-423	-418	-552	-1 959
Yhteensä	1 340	959	860	1 320	4 479	1 343	948	946	1 254	4 491

Liikevoitto segmenteittäin vuosineljänneksittäin, jatkuvat liiketoiminnot

milj.euroa	2007				2007	2006				2006
	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007		I/2006	II/2006	III/2006	IV/2006	
Sähköntuotanto	328	218	184	363	1 093	293	208	195	289	985
Lämpö	137	36	-3	120	290	126	35	-3	95	253
Sähkönsiirto	78	53	50	50	231	81	53	39	77	250
Markets	-14	3	11	-1	-1	0	2	2	-8	-4
Muut	-17	-12	-4	-16	-49	-14	-12	-8	-13	-47
Yhteensä	512	298	238	516	1 564	486	286	225	440	1 437

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulos on yleensä paras vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä.

Tiedot vuosineljänneksittäin on luettavissa Fortumin internetsivuilta www.fortum.fi/sijoittajat/taloudellista_tietoa

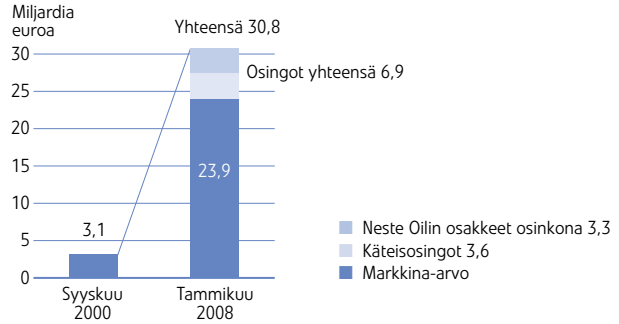

Omistaja-arvon luonti

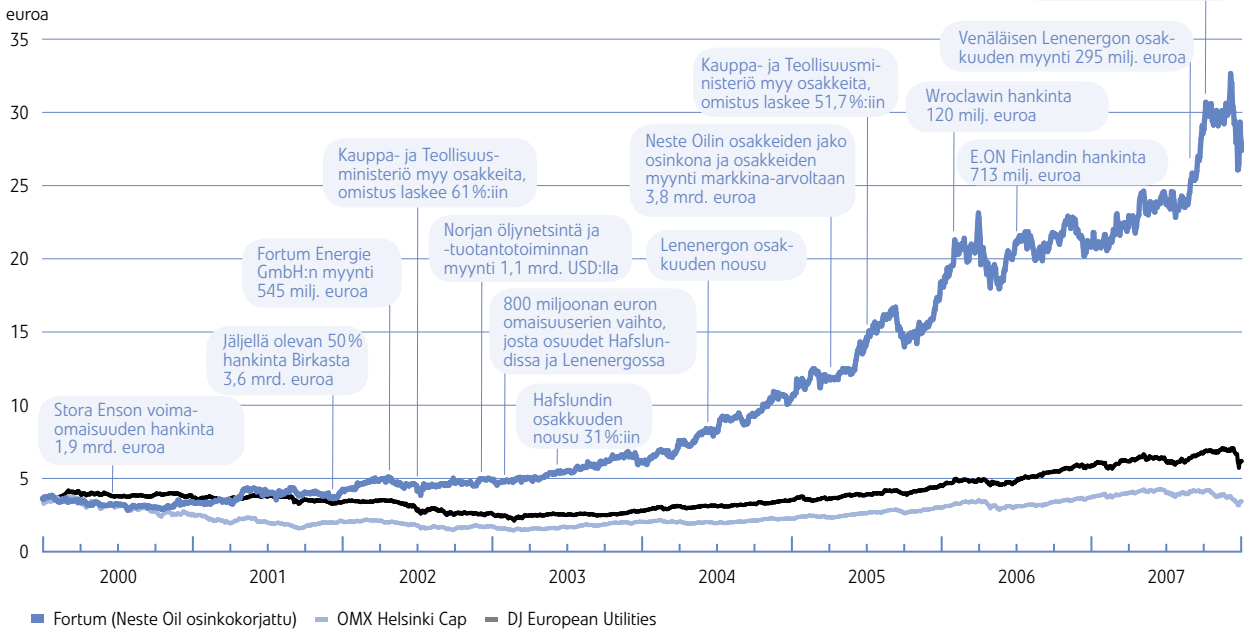
Fortumin osakkeen suhteellinen kehitys vuonna 2007 oli parempi kuin eurooppalaisella vertailuryhmällään. Fortumin osake nousi vuoden aikana 43%. Samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi (SX6P) nousi 18% ja Helsingin pörssin yleisindeksi (OMX Hki cap) nousi 8%.

Fortum on jatkanut rakenteellista ja operatiivista kehitystä strategiansa mukaisesti. Vuodesta 2000 alkaen Fortum on tehnyt yrityshankintoja 8 miljardilla eurolla ja myynyt omaisuutta 7 miljardilla eurolla. Vuodesta 2000 alkaen osakekurssi on noussut noin 800%:lla.

Kokonaistuotto osakkeenomistajille, yhteensä 27,7 miljardia euroa

Osakkeen kurssikehitys

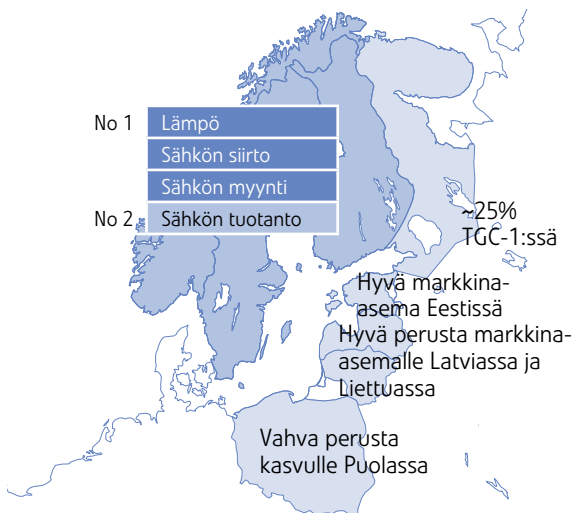

Menestyksenkäs strategian toteuttaminen 2000-luvulla

Pohjoismaissa Fortum on tällä hetkellä johtava tai toiseksi suurin ydinliiketoimintoissaan. Puolassa, Baltian maissa ja Venäjällä yhtiö etsii aktiivisesti kasvumahdollisuuksia.

1300 MW:n sähkön- ja lämmöntuotannon kasvuinvestointiohjelman toteutus Pohjoismaissa jatkuu, ja suurten

asiakkaiden kanssa tehtiin useita sähköntoimitussopimuksia. Fortum kehitti edelleen tarjontaansa sähkön loppuasiakkaille lisäarvon kasvattamiseksi keskittyen erityisesti automaattiseen mittarinluentaan. Lisäksi Fortum investoi CHP-laitoksiin Puolassa ja Eestissä.

Pohjoismainen investointiohjelma

- Olkiluoto 3 ydinvoima, Suomi
- Ruotsin ydinvoiman tehonkorotukset
- Suomenoja CHP, Suomi
- Värtan bio-CHP, Ruotsi
- Järvenpää bio-CHP, Suomi
- Brista jäte-CHP, Ruotsi
- Vesivoiman perusparannukset
- Tuulivoima, Ruotsi

**Yhteensä
~1 300 MW**

3 miljardia euroa, 10 TWh, josta noin 90% CO₂-vapaata

Lisäksi

- Automaattinen mittarinluku (240 miljoonaa euroa)
- Sähköverkon luotettavuus (700 miljoonaa euroa)

Hallituksen toimintakertomus

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Vuodelle 2007 olivat luonteenomaisia suuri sademäärä ja leuto talvi. Koko vuoden vallinnut hyvä vesitilanne ja päästöoikeuksien alhaiset hinnat alensivat sähkön pohjoismaisia tukkuhintoja. Haasteellisista markkinaoloista huolimatta Fortum paransi tulostaan edellisvuotiseen verrattuna. Yhtiön taloudellinen asema pysyi vahvana. Liiketoiminnan kassavirta kasvoi 1 670 (1 151) miljoonaa euroon.

Tunnuslukuja, jatkuvat toiminnot

milj. euroa tai kuten merkitty	2007	2006	2005
Liikevaihto	4 479	4 491	3 877
Liikevoitto	1 847	1 455	1 347
Liikevoitto, % liikevaihdosta	41,2	32,4	34,7
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 564	1 437	1 334
Tulos ennen veroja	1 934	1 421	1 267
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 552	1 071	884
Tulos/osake, euroa	1,74	1,22	1,01
Liiketoiminnan kassavirta	1 670	1 151	1 271
Oma pääoma per osake, euroa	9,43	8,91	8,17
Sijoitettu pääoma	13 544	12 663	11 357
Korollinen nettovelka	4 466	4 345	3 158
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta	889 997	881 194	872 613

Tunnuslukuja, jatkuvat toiminnot

	2007 Oikaistu ²⁾	2006	2005
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,0	16,5	13,4
Oman pääoman tuotto, % ¹⁾	15,8	19,1	14,4
Nettovelka/Käyttökate	2,2	1,9	2,3

¹⁾ Vuoden 2005 jatkuvien toimintojen oman pääoman tuotto on laskettu jakamalla jatkuvien toimintojen tilikauden voitto kauden lopussa olevalla omalla pääomalla. Luovutettujen toimintojen tilikauden voitto on vähennetty 31.12.2005 omasta pääomasta.

²⁾ Oikaistu Lenenergon ja REC:n voitoilla

Tunnuslukuja, koko Fortum

milj. euroa tai kuten merkitty	2007	2006	2005 ^{*)}
Liikevaihto	4 479	4 491	5 918
Liikevoitto	1 847	1 455	1 864
Liikevoitto, % liikevaihdosta	41,2	32,4	31,5
Tulos/osake, euroa	1,74	1,22	1,55
Sijoitetun pääoman tuotto, %	16,5	13,4	16,6
Oman pääoman tuotto, %	19,1	14,4	18,7
Omavaraisuusaste, %	49	48	49

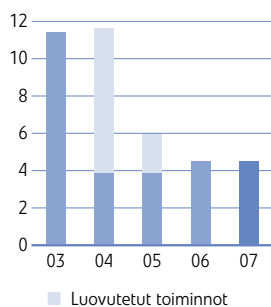
^{*)} Vuonna 2005 Fortumin öljyliiketoiminnot raportoitiin luovutettuina toimintoina 31. maaliskuuta 2005 asti. Tällöin Fortumin yhtiökokous päätti jakaa osinkona noin 85% Fortumin öljyliiketoiminnoista Neste Oil Oyj:n osakkeina. Loput Neste Oil Oyj:n osakkeista (Fortumin öljyliiketoiminnoista) myytiin huhtikuussa 2005

Fortum kirjasi ensimmäisellä neljänneksellä 180 miljoonan euron voiton sen jälkeen, kun sen norjalainen osakkuusyrittäjä Hafslund ASA oli myynyt Renewable Energy Corporationin (REC) osakkeitaan. Tämän vaikutus Fortumin osakekohtaiseen tulokseen ensimmäiseltä neljännekseltä oli 0,20 euroa. Fortum myi kolmannella neljänneksellä omistussuutensa venäläisestä JSC Lenenergosta 295 miljoonalla eurolla. Myyntivoitto tästä, 232 miljoonaa euroa, oli Fortumin kolmannen neljänneksen osakekohtaisessa tuloksessa 0,26 euroa.

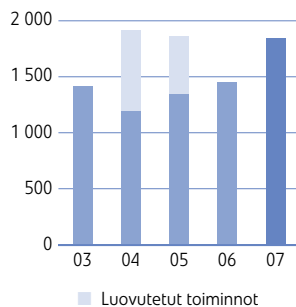
Fortum osallistui venäläisen alueellisen tuotantoyhtiön Territorial Generating Company No. 1:n (TGC-1) osakeantiin kolmannella neljänneksellä ja säilytti 25,7% omistussuutensa. Fortumin osakemerkinnän arvo oli 243 miljoonaa euroa.

Sähköntuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukkuhinta Pohjoismaissa vuonna 2007 oli 39,7 (37,1) euroa megawattitunnilta eli 7% korkeampi kuin edellisenä vuonna ja selvästi korkeampi kuin sähkön keskimääräinen spot-hinta pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa. Tämä oli pääosin Fortumin johdonmukaisen suojausstrategian ansiota. Sähkön keskimääräinen spot-hinta Nord Poolissa oli 27,9 (48,6) euroa megawattitunnilta eli noin 43% alempi kuin vastaavalla jaksolla viime vuonna.

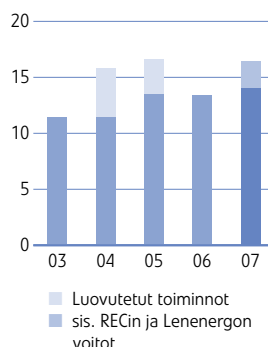
Liikevaihto, miljardia euroa

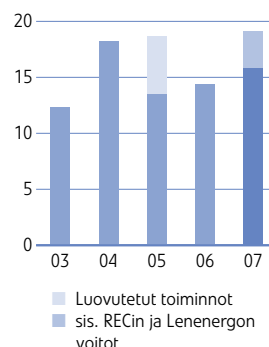
Liikevoitto, milj. euroa

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Oman pääoman tuotto, %

Markkinatilanne

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin vuonna 2007 sähköä 397 (393) terawattituntia (TWh), mikä on 1% enemmän kuin viime vuonna.

Vuoden 2007 alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat pitkän ajan keskiarvotasolla. Koko vuoden ajan Pohjoismaiden vesivarannot olivat pitkän ajan keskiarvoa suuremmat. Joulukuun lopussa pohjoismaiset vesivarannot olivat 8 TWh pitkän ajan keskiarvoa suuremmat ja 11 TWh suuremmat kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2006.

Vuoden 2007 aikana Nord Poolin sähkön spot-hinta oli 27,9 (48,6) euroa megawattitunnilta eli 43% alempi kuin vuonna 2006. Alhainen spot-hinta johtui hyvästä vesitilanteesta ja alhaisista vuoden 2007 hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnoista.

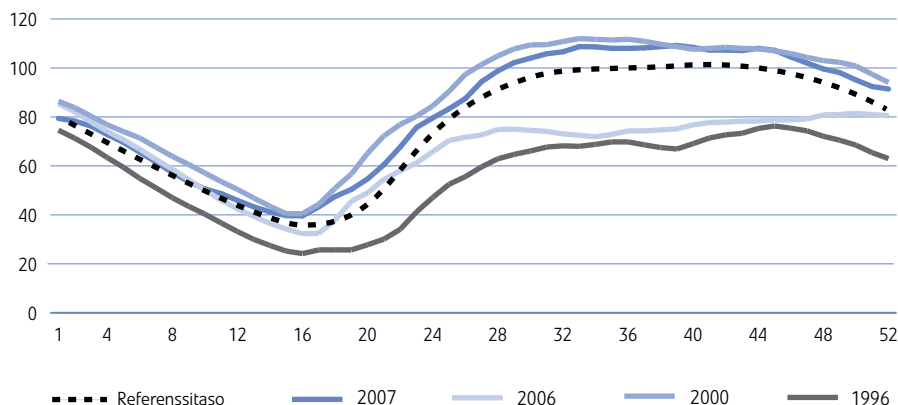
Vuoden 2007 aikana päästöoikeuksien keskimääräinen markkinahinta oli 0,7 (18,5) euroa hiilidioksiditonnilta eli 96% vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Vuoden 2007 jälkipuoliskolla hiilen hinta nousi voimakkaasti. Öljyn hinta nousi lähes koko vuoden ja saavutti loppuvuodesta historiallisen korkean tason, lähes 100 Yhdysvaltain dollaria barrelilta.

Saksassa sähkön spot-hinta oli neljännellä vuosineljänneksellä keskimäärin suurempi kuin Pohjoismaissa. Tämä johti sähkön nettovientiin Pohjoismaista Saksaan.

Vesivarastot Pohjoismaissa

Viikkotiedot energiaksi muutettuna, TWh

Sähkön- ja lämmöntuotannon kokonaisluvut

Fortumin koko sähköntuotanto oli vuoden 2007 aikana 52,2 (54,4) TWh, mistä 51,1 (53,2) TWh tuotettiin Pohjoismaissa. Tämä oli 13% (14%) Pohjoismaiden koko sähkönkulutuksesta.

Vuoden lopussa Fortumin sähköntuotannon kokonaiskapasiteetti oli 10 920 (10 931) MW, josta Pohjoismaiden osuus oli 10 775 (10 768) MW. Vuoden lopussa Fortumin lämmöntuotannon kokonaiskapasiteetti oli 11 223 (10 883) MW, josta Pohjoismaiden osuus oli 9 381 (9 239) MW.

Vuoden 2007 aikana noin 89% (84%) Fortumin sähköntuotannosta oli hiilidioksidivapaata. Alustavan arvion mukaan Fortumin omien voimalaitosten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärä oli vuonna 2007 yhteensä 10,4 (11,0) miljoonaa tonnia, 0,6 miljoonaa tonnia vähemmän kuin vuonna 2006. Euroopan päästökauppajärjestelmän (ETS) alaiset päästöt olivat noin 9,8 (10,6) miljoonaa tonnia. Molemmat luvut sisältävät Fortumin 308 MW osuuden Meri-Porin voimalaitoksesta, joka vuokrattiin konsernin ulkopuolelle tammikuussa 2007. Fortumin eri maissa sijaitseville laitoksille jaettiin päästöoikeuksia vuosien 2005–2007 välisenä aikana keskimäärin noin 8,1 miljoonaa tonnia vuodessa.

Seuraavassa esitetään Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotannon luvut. Tämän lisäksi segmenttikatsauksissa esitetään vastaavat segmenttikohittaiset luvut.

Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto

TWh	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	52,2	54,4	52,3
Lämmöntuotanto	26,1	25,8	25,1

Fortumin oma sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin

TWh	2007	2006	2005
Vesivoima	20,0	19,8	21,2
Ydinvoima	24,9	24,4	25,8
Lämpövoima	6,2	9,0	4,2
Yhteensä	51,1	53,2	51,2

Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin

%	2007	2006	2005
Vesivoima	39	37	42
Ydinvoima	49	46	50
Lämpövoima	12	17	8
Yhteensä	100	100	100

Sähkön- ja lämmönmyynnin kokonaisluvut

Fortumin koko sähkönmyynti oli 59,7 (61,6) TWh, josta 58,5 (60,2) TWh myytiin Pohjoismaissa. Tämä on noin 15 (15%) Pohjoismaiden koko tammi–joulukuun sähkönkulutuksesta. Lämmönmyynti Pohjoismaissa oli 20,4 (20,1) TWh ja muissa maissa 6,7 (6,7) TWh.

Fortumin koko sähkön-*) ja lämmönmyynti, milj. euroa

milj. euroa	2007	2006	2005
Sähkönmyynti	2 370	2 437	2 002
Lämmönmyynti	1 096	1 014	867

Fortumin koko sähkönmyynti *) alueittain

TWh	2007	2006	2005
Ruotsi	27,6	28,5	30,4
Suomi	29,0	29,6	26,0
Muut maat	3,1	3,5	3,3
Yhteensä	59,7	61,6	59,7

Fortumin koko lämmönmyynti alueittain

TWh	2007	2006	2005
Ruotsi	9,2	9,3	9,5
Suomi	11,1	10,7	9,8
Muut maat **)	6,8	6,8	4,5
Yhteensä	27,1	26,8	23,8

*) Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasonla.

***) Sisältää Ison-Britannian, joka raportoidaan Sähköntuotanto-segmentin muu myynti -sarakeessa.

Taloudelliset tulokset

Jatkuvien toimintojen liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	2 350	2 439	2 058
Lämpö	1 356	1 268	1 063
Sähkönsiirto	769	753	707
Markets	1 683	1 912	1 365
Muut	81	78	91
Eliminoinnit	-1 760	-1 959	-1 407
Yhteensä	4 479	4 491	3 877

Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	1 093	985	854
Lämpö	290	253	253
Sähkönsiirto	231	250	244
Markets	-1	-4	30
Muut	-49	-47	-47
Yhteensä	1 564	1 437	1 334

Jatkuvien toimintojen liikevoitto segmentteittäin

milj. euroa	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	1 125	980	825
Lämpö	294	264	269
Sähkösäilytys	465	252	251
Markets	12	-6	32
Muut	-49	-35	-30
Yhteensä	1 847	1 455	1 347

Konsernin liikevaihto oli 4 479 (4 491) miljoonaa euroa.

Konsernin liikevoitto oli 1 847 (1 455) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 127 miljoonalla eurolla 1 564 (1 437) miljoonaan euroon. Sähköntuotanto- ja Lämpösegmenttien tulokset kasvoivat selvästi.

Lenenergon osakkeiden myyntivoitto kasvatti kolmannen neljänneksen liikevoittoa 232 miljoonalla eurolla. Voitto kirjattiin Sähkösäilytys-segmentin liikevoittoon.

Tulos ennen veroja oli 1 934 (1 421) miljoonaa euroa.

Konsernin nettoraahoituskulut kasvoivat 154 (103) miljoonaan euroon. Tärkeimmät syyt nettoraahoituskulujen kasvuun olivat keskimäärin suurempi velan määrä sekä 7 (30) miljoonan euron käyvän arvon muutos johdannaisissa.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 241 (69) miljoonaa euroa. Suurimman yksittäisen osan muodosti norjalainen Hafslund ASA. Ensimmäisellä neljänneksellä Hafslund ilmoitti saattaneensa päätökseen 35 miljoonan Renewable Energy Corporationin (REC) osakkeen myynnin hintaan 138 Norjan kruunua osakkeelta. Tämän seurauksena Fortum kirjasi ensimmäisen neljänneksen tulokseensa 180 miljoonan euron voiton, joka vastaa 0,20 euroa osaketta kohden. Kaupan jälkeen Hafslund omistaa edelleen 70,4 miljoonaa REC:n osaketta.

Hafslund ASA sisällyttää omistamiensa REC:n osakkeiden käyvän arvon muutoksen tuloslaskelmaansa, kun taas Fortum kirjaa käyvän arvon muutoksen omaan pääomaansa. Fortumin omaan pääomaan kirjattu käyvän

arvon kumulatiivinen muutos perustuu Hafslundin raportoinnissaan ilmoittamaan jäljellä olevien osakkeiden lukumäärään. Vuoden 2007 joulukuun lopussa käyvän arvon muutos oli noin 790 miljoonaa euroa.

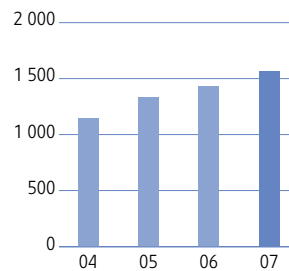
Fortum sai toisella neljänneksellä 145 miljoonaa euroa osinkoina Hafslundilta. Osingoista 123 miljoonaa euroa tuli REC:n osakkeiden myynnistä.

Vähemmistöosuus oli 56 (49) miljoonaa euroa. Vähemmistöosuudet liittyvät pääasiassa Fortum Värme Holdingiin, jossa Tukholman kaupungilla on 50% taloudellinen omistusosuus.

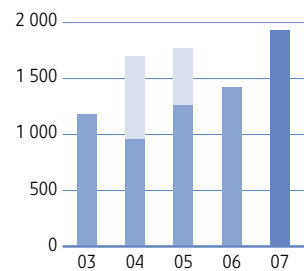
Kauden verot olivat 326 (301) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 16,9% (21,2%), mikä johtui pääasiassa korkeasta osakkuusyritysten voiton osuudesta ja Lenenergon osakkeiden myynnistä saadusta luovutusvoitosta. Ilman osakkuusyritysten tulosta ja kerta- luonteisia voittoja veroprosentti oli 22,3% (22,3%).

Kauden tulos oli 1 608 (1 120) miljoonaa euroa. Fortumin osakekohtainen tulos oli 1,74 (1,22) euroa. Sijoitetun pääoman tuotto vuodelta oli 16,5% (13,4% vuonna 2006), ja oman pääoman tuotto vuodelta oli 19,1% (14,4% vuonna 2006). Vuonna 2007 REC:n ja Lenenergon voitoilla oikaistu sijoitetun pääoman tuotto oli 14,0%, ja oikaistu oman pääoman tuotto oli 15,8%.

Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa

Tulos ennen veroja, milj. euroa

■ Luovutetut toiminnot

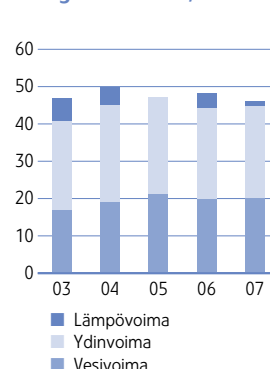
Segmenttikatsaukset

Sähköntuotanto

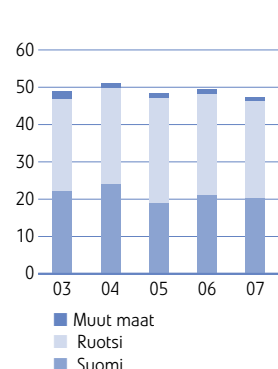
Segmentin toimintaan kuuluu sähkön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa sekä käyttö- ja kunnossapitopalvelut Pohjoismaissa ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Segmentti myy tuottamansa sähkön Nord Pooliin. Segmenttiin kuuluvat liiketoimintayksiköt Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) sekä Service.

milj. euroa	2007	2006	2005
Liikevaihto	2 350	2 439	2 058
– sähkönmyynti	2 019	2 059	1 682
– muu myynti	331	380	376
Liikevoitto	1 125	980	825
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 093	985	854
Sidottu pääoma	7 148	6 734	5 954
Sidotun pääoman tuotto, %	19,2	16,1	14,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	17,7	16,9	14,5
Bruttoinvestoinnit	390	240	130
Keskimääräinen henkilömäärä	3 475	4 147	4 374

Segmentin sähköntuotanto energialähteittäin, TWh

Segmentin sähköntuotanto maittain, TWh

Vuonna 2007 segmentin sähköntuotanto Pohjoismaissa oli 46,1 (48,3) TWh, josta noin 20,0 (19,8) TWh eli 43 (41)% oli vesivoimaa, 24,9 (24,4) TWh eli 54 (51)% ydinvoimaa ja 1,2 (4,1) TWh eli 3 (8)% lämpövoimaa. Vaikka Ruotsin ydinvoimailoitten käytettävyys kasvoi hieman vuoteen 2006 verrattuna, suunnittemattomat seisokit vähensivät ydinvoimatuotantoa noin 1,3 TWh:lla. Lämpövoimaa tuotettiin vähemmän matalan spot-hinnan takia. Tammi–joulukuussa noin 95 (89)% segmentin sähköntuotannosta oli hiilidioksidivapaata.

Vuoden lopussa segmentin sähköntuotantokapasiteetti oli 9 560 (9 540) MW, josta 9 420 (9 400) MW oli Pohjoismaissa ja 140 (140) MW muissa maissa.

Sähköntuotanto alueittain

TWh	2007	2006	2005
Ruotsi	26,0	27,1	28,4
Suomi	20,1	21,1	18,8
Muut maat	1,1	1,2	1,1
Yhteensä	47,2	49,4	48,3

Sähkön myynti Pohjoismaissa, TWh	51,8	53,9	52,6
josta läpikulkueriä	5,2	4,5	4,5

Hinta

EUR/MWh	2007	2006	2005
Sähkön tukkumyynnihinta Pohjoismaissa*	39,7	37,1	31,2

* Sähköntuotanto-segmentti Pohjoismaissa, ilman läpikulkueriä.

Vuonna 2007 Fortumin toteutunut sähkön keskimääräinen tukkumyynnihinta Pohjoismaissa (ilman läpikulkueriä) oli 39,7 euroa megawattitunnilta eli 7 prosenttia korkeampi kuin vuosi sitten, ja Nord Poolissa keskimääräinen spot-hinta oli 27,9 euroa eli 43% pienempi kuin vuonna 2006. Fortumin tukkumyynnivolyymi oli 46,6 (49,4) TWh vuonna 2007.

Sähköntuotanto-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto tammi–joulukuussa kasvoi edellisvuotisesta. Segmentin toteutunut sähkön tukkumyynnihinta Pohjoismaissa nousi paremman hintasuojauksen ansiosta. Myös lisääntyneet vesi- ja ydinvoimatuotannon volyymit vaikuttivat positiivisesti. Fortum Service -liiketoimintayksikön heikko tulos ja ydinjätehuoltokustannusten kasvusta aiheutunut kertaluonteinen vaikutus kolmannella neljänneksellä supisti vertailukelpoista liikevoittoa.

Vuonna 2007 koko Fortumin päästökauppajärjestelmän (ETS) alaiset päästöt olivan noin 9,8 miljoonaa tonnia, mikä ylitti päästöoikeuksien allokaation vuodelle 1,3 miljoonalla

tonnilla. Siitä huolimatta Sähköntuotanto-segmentti hyötyi hiilidioksidin päästöoikeuksien hyvin ajoitetusta myynnistä. Myyntisopimukset, jotka oli tehty vuoden 2006 ensimmäisen neljänneksen aikana tai sitä aikaisemmin, ja joissa päästöoikeuksien toimitus oli neljännellä neljänneksellä vuonna 2007, tuottivat 32 miljoonaa euroa vuoden viimeisen neljänneksen tulokseen.

Fortumin ydinjätehuoltovastuu lasketaan ydinenergiain mukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää siitä alkuvuodesta 2008. Tulevat kustannukset kasvavat, mikä johtuu pääasiassa loppusijoitustilan tunneleiden täyttöaineisiin liittyvästä uudesta teknisestä ratkaisusta. Ydinenergiain mukainen vastuu kasvoi noin 130 miljoonalla eurolla. Ydinenergiain mukaan Fortum on velvollinen suorittamaan valtion ydinjätehuoltorahastoon (Rahasto) maksuja, joilla se kattaa ydinjätehuoltovastuunsa. Fortumille on myönnetty rahastoon suoritettavien maksujen jaksotus kuuden vuoden ajalle. Valtioneuvosto päätti asiasta joulukuussa 2007. Fortum kirjasi ydinjätehuoltokustannusten kasvusta aiheutuneen kertaluonteisen vaikutuksen kolmannen neljänneksen tulokseen.

Heinäkuussa 2007 Suomen hallitus myönsi uudet toimitukset Loviisan ydinvoimalan 1 ja 2 -yksiköille. Fortum Power and Heat Oy anoi toimituksia marraskuussa 2006. Loviisa 1 -yksikön toimitus on voimassa vuoden 2027 loppuun ja Loviisa 2 -yksikön toimitus vuoden 2030 loppuun. Nykyiset, vuonna 1998 myönnetty toimitukset päättyivät vuoden 2008 lopussa. Fortumin Loviisan voimalaitoksessa on tuotettu ydinsähköä kolmenkymmenen vuoden ajan.

Vuonna 2007 Fortumin Loviisan ydinvoimala ylitti 8 TWh:n tuotantorajan toisen kerran voimalan historiassa. Toinen yksikkö saavutti kaikkien aikojen ennätyksen, yli 4 TWh. Loviisan ydinvoimalaitoksen kahden yksikön yhteinen kapasiteettikerroin oli suuri, 95,4%.

Kesäkuussa 2007 Fortum toimitti kauppa- ja teollisuusministeriön ympäristövaikutusten arviointiohjelman Loviisan ydinvoimalaitoksen yhteyteen Hästholmenin saarelle mahdollisesti rakennettavasta uudesta voimalaitosyksiköstä. Ministeriö antoi lausuntonsa ohjelmasta lokakuussa. Fortum laatii varsinaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen tämän ohjelman ja siitä saatujen lausuntojen perusteella. Selostus toimitetaan ministeriöön kesään 2008 mennessä.

Fortum osallistuu noin 25% osuudella Suomen viiden ydinvoimalaitosyksikön (Olkiluoto 3) rakennusprojektiin. Toimittaja (Areva-Siemens) on ilmoittanut ydinvoimalaitoksen rakennuttajalle ja omistajalle, Teollisuuden Voimalle (TVO:lle), että laitos käynnistyy kesällä 2011.

Nord Pool tukkusähkön hinta 2004–2007, euroa/MWh

Tukkusähkön vuosikeskihinta ja Fortumin saavuttama tukkumyynnihinta Pohjoismaissa

Lämpö

Segmentin toimintaan kuuluu lämmön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa ja muualla Itämeren alueella. Fortum on Pohjoismaiden johtava lämmöntuottaja. Segmentti tuottaa myös sähköä yhdistetyissä sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksissaan ja myy sitä loppuasiakkaille pääasiassa pitkäaikaisin sopimuksin sekä Nord Pooliin. Segmenttiin kuuluvat Ruotsin markkinalle keskittyvä liiketoimintayksikkö Värme ja muilla markkinoilla toimiva liiketoimintayksikkö Heat

milj. euroa	2007	2006	2005
Liikevaihto	1 356	1 268	1 063
– lämmönmyynti	1 053	976	834
– sähkönmyynti	202	198	145
– muu myynti	101	94	84
Liikevoitto	294	264	269
Vertailukelpoinen liikevoitto	290	253	253
Sidottu pääoma	3 507	3 407	2 551
Sidotun pääoman tuotto, %	9,3	9,6	11,6
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	9,2	9,2	11,0
Bruttoinvestoinnit	327	773	211
Keskimääräinen henkilömäärä	2 302	2 345	2 186

Vuonna 2007 segmentin lämmönmyynti oli yhteensä 25,1 (24,7) TWh. Samalla ajanjaksolla yhdistettyjen sähkön- ja lämmöntuotantolaitosten sähkönmyynti oli yhteensä 5,0 (5,0) TWh.

Lämmönmyynti alueittain

TWh	2007	2006	2005
Ruotsi	9,2	9,3	9,5
Suomi	11,1	10,7	9,8
Muut maat	4,8	4,7	2,4
Yhteensä	25,1	24,7	21,7

Sähkönmyynti

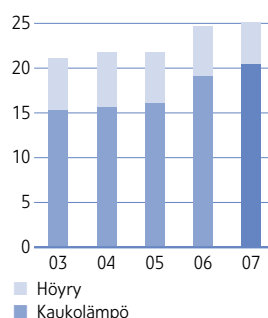
TWh	2007	2006	2005
Yhteensä	5,0	5,0	4,1

Sähkösiirto

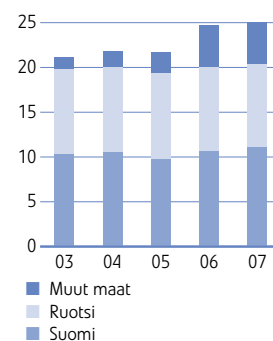
Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä jakaa sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Virossa.

milj. euroa	2007	2006	2005
Liikevaihto	769	753	707
– jakeluverkot	648	636	592
– alueverkot	81	80	82
– muu myynti	40	37	33
Liikevoitto	465	252	251
Vertailukelpoinen liikevoitto	231	250	244
Sidottu pääoma	3 243	3 412	3 021
Sidotun pääoman tuotto, %	14,5	8,4	8,8
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	7,5	8,3	8,6
Bruttoinvestoinnit	237	313	115
Keskimääräinen henkilömäärä	1 060	983	1 008

Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti, TWh

Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti maittain, TWh

Lämpö-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto vuonna 2007 oli 37 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tehokkaalla polttoainevalikoimalla oli myönteinen vaikutus tulokseen Ruotsissa. Myös Fortum Espoon (E.ON Finland) osto ja Puolassa toteutetut tehostamistoimenpiteet paransivat tuloksia.

Kaukolämpöasiakkaiden lukumäärä kasvoi vuonna 2007 kaikilla markkinoilla menestyneen myynnin ansiosta.

Vuonna 2007 jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 26,0 (24,6) TWh ja 18,1 (18,1) TWh.

Alueverkkosiirron määrä oli yhteensä 14,9 (15,0) TWh Ruotsissa ja 3,2 (3,1) TWh Suomessa.

Sähkösiirto-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli koko vuonna 231 miljoonaa euroa eli 19 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Supistumisen tärkein syy vuonna 2007 edelliseen vuoteen verrattuna oli 13 miljoonan euron kustannus, joka johtui vuoden alkupuoliskon myrskyistä. Uuden asiakas- ja laskutusjärjestelmän käyttöönotto Ruotsissa aiheutti edelleen lisäkustannuksia vuonna 2007. Ruotsissa suoritettujen automaattisten mittareiden

den asennukset ja kertaluonteinen hinnanlasku viimeisellä neljänneksellä Suomessa supistivat liikevoittoa. Fortum Espoon (E.ON Finland) osto vaikutti segmenttiin positiivisesti.

Sähkösiirto jakeluverkoissa

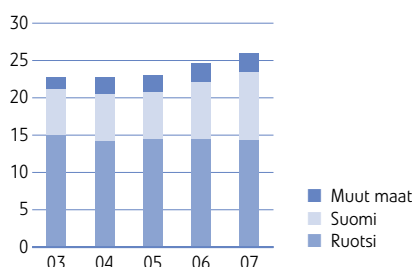
TWh	2007	2006	2005
Ruotsi	14,3	14,4	14,4
Suomi	9,2	7,7	6,3
Norja	2,3	2,3	2,2
Viro	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	26,0	24,6	23,1

Sähkösiirtoasiakkaitten lukumäärä maittain

tuhansia	31.12. 2007	31.12. 2006	31.12. 2005
Ruotsi	871	865	860
Suomi	591	580	410
Norja	98	97	97
Viro	24	23	23
Yhteensä	1 584	1 565	1 390

JSC Lenenergo -kaupasta syntynyt 232 miljoonan euron myyntivoitto verojen jälkeen on kirjattu kertaluonteisena eränä Sähkösiirto-segmentin kolmannen neljänneksen liikevoittoon.

Sähkösiirto jakeluverkoissa, TWh

Markets

Markets vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,3 miljoonalle asiakkaalle, joita ovat muut sähkön vähittäismyyjät, kotitaloudet ja yritykset Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa. Markets ostaa sähkönsä Nord Poolista.

milj. euroa	2007	2006	2005
Liikevaihto	1 683	1 912	1 365
Liikevoitto	12	-6	32
Vertailukelpoinen liikevoitto	-1	-4	30
Sidottu pääoma	247	176	228
Sidotun pääoman tuotto, %	6,9	-1,6	17,4
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	-0,6	-0,8	16,4
Bruttoinvestoinnit	3	14	10
Keskimääräinen henkilömäärä	936	825	745

Vuonna 2007 Markets-segmentin sähkönmyynti oli 39,6 (42,1) TWh.

Vuonna 2007 segmentti ei pystynyt saavuttamaan positiivista vertailukelpoista liikevoittoa. Tämä johtui osittain vähittäismyynnistä Suomessa, jossa kuluttajahinnat eivät ole täysin seuranneet kohonneita hankintahintoja (Nord Poolin tukkuhintoja).

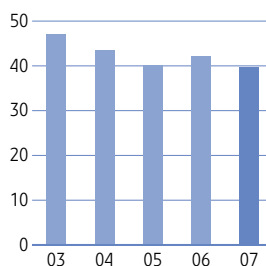
Ruotsissa käyttöön otettu uusi asiakas- ja laskutusjärjestelmä on aiheuttanut edelleen lisäkustannuksia vuonna 2007.

Tiukasta hintakilpailusta huolimatta Fortumin nettoasiakasvirta Suomessa oli selvästi positiivinen vuonna 2007 pääasiassa ympäristömerkittyjen sähkötuotteiden myynnin kasvun ansiosta. Fortum on markkinajohtaja Pohjoismaiden markkinoilla ympäristömerkittyjen sähkötuotteiden myynnissä. Marketsin nettoasiakasvirta Pohjoismaissa oli vuonna

2007 hieman negatiivinen erityisesti Ruotsin kiristyneen kilpailun takia.

Asiakastytyväisyystutkimus SKI (Svensk Kvalitetsindex) Ruotsissa ja EPSI (Extended Performance Satisfaction Index) Suomessa osoitti, että Fortumin asiakkaiden asiakastytyvyisyys parani selvästi vuonna 2007.

Sähkönmyynti, TWh

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä osakkeiden myynnit, jatkuvat liiketoiminnot

milj. euroa	2007	2006	2005
Investoinnit käyttöomaisuuteen			
Aineettomat hyödykkeet	11	21	11
Aineelliset hyödykkeet	644	464	335
Yhteensä	655	485	346
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin			
Tytäryhtiösakkeet	18	765	87
Osakkuusyhtymäosakkeet	295	124	47
Myytavissä olevat osakkeet	4	21	-
Yhteensä	317	910	134

Investoinnit käyttöomaisuuteen tammi-joulukuussa olivat 972 (1 395) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yrityskauppoja olivat 655 (485) miljoonaa euroa.

Sähköntuotanto

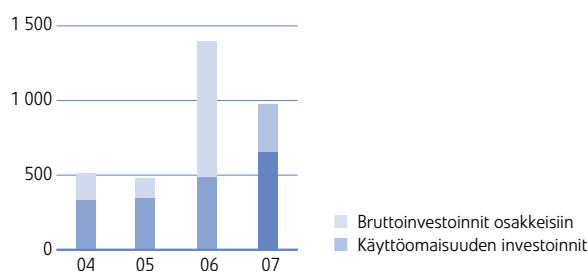
Syyskuussa Fortum osallistui venäläisen alueellisen tuotantoyhtiön Territorial Generating Company No. 1:n (TGC-1) osakeantiin ja merkitsi yhtiön uusia osakkeita. Fortumin osakemerkinnän arvo oli noin 243 miljoonaa euroa. Merkinnän myötä Fortum säilytti 25,7% omistusosuutensa TGC-1:ssä ja asemansa yhtiön toiseksi suurimpana osakkeenomistajana.

Lämpö

Heinäkuussa 2007 Fortum osti Puolassa sijaitsevan kaukolämpöyhtiön EC Wojkowicen. Yhtiön vuosittainen lämmönmyynti on noin 64 GWh ja sähkönmyynti 320 MWh. Yhtiön henkilöstömäärä on 34.

CHP-projektit Suomeenjoilla Espoossa, Puolan Częstochowassa ja Viron Tartossa etenevät. Valmistelut jatkuvat koskien Värtanin ja Bristan CHP-voimalaitoshank-

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa

keita Ruotsissa sekä Järvenpään CHP-voimalaitoshanketta Suomessa.

Vattenfallin lämpöliiketoiminta Viron Pärnussa siirrettiin Fortumille tammikuussa ja sen lämpöliiketoiminta Latvian Riikassa helmikuussa.

Marraskuussa Fortum Värme sai ympäristöluvan biopolttoaineeseen perustuvalla CHP-laitokselle Ruotsin Värtanissa. Ympäristöluva kattaa myös savukaasujen lauhduttimien asennuksen Värtanin laitoksen nykyisiin yksiköihin. Niiden asennustyöt on jo aloitettu.

Sähkönsiirto

Fortum myi hieman yli 1/3:n omistusosuutensa JSC Lenenergosta noin 295 miljoonalla eurolla. Päätös Lenenergon osakkeiden myynnistä on linjassa Fortumin strategian kanssa, jonka mukaan yhtiö sijoittaa Venäjällä lähinnä energiantuotantoon. Lenenergon nykyinen liiketoiminta muodostuu sähkönjakelusta Pietarin kaupungissa ja Leningradin alueella.

Ruotsissa tehtiin 64 miljoonan euron investoinnit automaattisiin mittareihin vuonna 2007.

Rahoitus

milj. euroa	2007	2006	2005
Korkokulut	-220	-176	-203
Korkotuotot	76	50	46
Käypien arvojen muutokset	7	30	40
Muut rahoituserät - netto	-17	-7	-18
Rahoitustuotot ja -kulut	-154	-103	-135
Korolliset velat	4 893	4 502	3 946
Rahat ja pankkisaamiset	427	157	788
Korollinen nettovelka	4 466	4 345	3 158

Vuoden lopussa korollinen nettovelka oli 4 466 miljoonaa euroa (4 345 miljoonaa euroa). Vuoden kokonaisnettovelan kasvu oli siten 121 miljoonaa euroa. Nettovelan kasvu liittyy ensisijaisesti pääoman palautuksiin ja meneillään olevaan investointiohjelmaan. Fortum maksoi huhtikuussa osinkoja yhteensä 1 122 miljoonaa euroa. Nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde ilman kertaluonteisia voittoja oli vuosineljänneksen lopussa 2,2.

Konsernin nettorahoituskulut olivat vuoden 2007 aikana 154 (103) miljoonaa euroa. Tärkeimmät syyt nettorahoituskulujen kasvuun vuonna 2007 olivat keskimääräisten nettovelkojen kasvu ja keskimäärin hieman aiempaa korkeammat korot. Nettorahoituskuluihin on kirjattu johdannaisten käyvän arvon tuottoja 7 (30) miljoonaa euroa.

Fortumin korollisen bruttovelan (johdannaiset mukaan lukien) keskimääräinen vuosikorko vuonna 2007 oli noin 4,3% (4,1%).

Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä. Vuoden lopussa likvidit varat olivat yhteensä 427 (157) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla oli käytettävissään 1,4 (1,3) miljardia euroa nostamattomia valmiusluottoja kuten vuonna 2011 erääntyvä 1,2 miljardin euron syndikoitu valmiusluotto ja vuosittain uusittavia kahdenvälisiä sopimuksia luotollisista tileistä.

Vuoden aikana Fortum hankki noin 850 miljoonaa euroa uutta pitkäaikaista rahoitusta pääoman palautuksiin,

erääntyvien lainojen ja meneillään olevan investointiohjelman rahoittamiseen. Näiden rahoitusjärjestelyjen laina-ajat olivat 5–10 vuotta ja ne koostuvat 6,1 miljardin Ruotsin kruunun (noin 660 miljoonan euron) obligaatioemissiosta sekä 1,75 miljardin Ruotsin kruunun (noin 190 miljoonan euron) kahdenvälisistä lainasopimuksista.

Moody'sin ja Standard & Poor'sin Fortumille antamat pitkän aikavälin luottoluokitukset olivat A2 (vakaa) ja A- (vakaa).

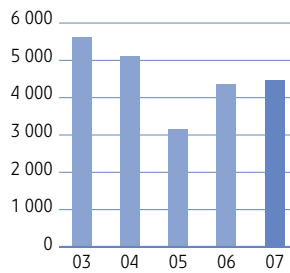
Tutkimus ja kehitys

Tutkimus ja kehitys (T&K) on tärkeää Fortumin kilpailukyvyllä ja sillä on keskeinen osa yhtiön kestävästä kasvun strategiassa.

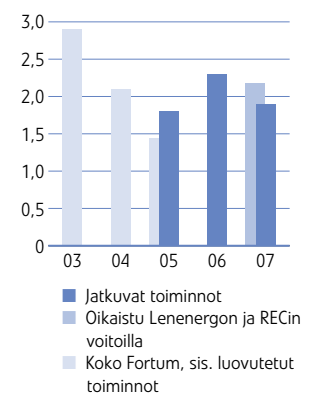
Fortumin T&K lähestymistapa perustuu verkostoitumiseen ja yhteistyöhön johtavien ulkoisten kumppanien kanssa. Näitä ovat esimerkiksi tutkimuslaitokset, yliopistot ja laite- tai laitosvalmistajat. Strategisesti merkittävillä avainalueilla Fortum kuitenkin ylläpitää ja kehittää myös yhtiön sisäistä asiantuntemusta ja sisäisiä toimintoja. Vuonna 2007 Fortum tarkisti tutkimuksen ja kehityksen visionsa ja strategiansa sekä käynnisti useita uusia T&K-ohjelmia.

Fortumilla on käynnissä T&K-hankkeita useilla eri alueilla. Tavoitteena on löytää kestävä kehitys edistäviä kasvumahdollisuuksia. Vuonna 2007 käynnistettiin viisi uutta T&K-ohjelmaa: päästötön tuotanto fossiililla polttoaineilla, biokasvu, tulevaisuuden tuotantomuodot, energian kulutuksen optimointi ja kasvu Venäjällä.

Korollinen nettovelka,
milj. euroa

Nettovelka / käyttökatte

Konsernin tutkimus- ja kehityskulut olivat vuonna 2007 yhteensä 21 (17) miljoonaa euroa. Kulujen lisäys johtuu pääasiassa vuonna 2007 käynnistetyistä uusista ohjelmista ja toiminnoista.

Fortumin T&K-kulut ovat 0,5% liikevaihdosta (0,4% vuonna 2006) ja 0,8% (0,6%) kaikista kuluista. Fortumin tutkimus- ja kehityskulut ovat keskimääräisellä tasolla verrattuna muihin eurooppalaisiin sähkö- ja lämpöyhtiöihin.

Lisätietoja tutkimus- ja kehitystoiminnasta on esitetty vuosikertomuksen liiketoimintatarkastuksessa sivuilla 14–15.

	2007	2006	2005
T&K-kulut, milj. euroa	21	17	14
T&K-kulut, % liikevaihdosta	0,5	0,4	0,4
T&K-kulut, % kaikista kuluista	0,8	0,6	0,6

Ympäristö ja turvallisuusasiat

”Olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä.” Tämä uudistettu visio korostaa sitä, mitä Fortum haluaa tehdä ja mitä se myös tekee tulevaisuudessa.

Uuden vision mukaisesti Fortum uudisti myös kestävä kehityksen politiikkaansa vuonna 2007. Uudistetussa politiikassa todetaan, että yhtiö haluaa olla edelläkävijä, joka

- tähtää huipputuloksiin ilmastomuutoksen torjunnassa, luonnonvarojen vastuullisessa käytössä ja työturvallisuudessa
- tekee aktiivisesti yhteistyötä sidosryhmiensä kanssa parantaakseen jatkuvasti taloudellista, sosiaalista ja ympäristösuorituskykyään
- noudattaa liiketoiminnan eettisyyttä ja rehellisyyttä, ympäristövastuuta sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista kaikkien liikekumppaneidensa kanssa kaikkialla, missä toimii
- noudattaa tinkimättä lakeja ja säännöksiä kaikessa toiminnassaan.

Fortumin sitoutuminen kestäväan kehitykseen on määritelty yksityiskohtaisemmin toimintaohjeessa ja toimintaa ohjaavissa periaatteissa. Poliittikka muutetaan käytännön toimenpiteiksi Fortumin kestäväan kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden avulla.

Uuden vision ja kestäväan kehityksen politiikan toteuttamiseksi vuonna 2007 perustettiin uusi Kestäväan kehityksen yksikkö. Yksikön tehtävänä on edistää hyviä käytäntöjä, jotka tukevat kestäväan kehitykseen perustuvaa liiketoimintaa ja johtajuutta. Koko yhtiön yhteinen strateginen tavoite on tehdä kestävästä kehityksestä menestystekijä.

Ilmastomuutoksen hillitseminen on eräs Fortumin tärkeimmistä tavoitteista. Pitkän aikavälin tavoitteena on olla CO₂-päästötön sähkö- ja lämpöyhtiö. Vuonna 2007 ilmastotoimia vahvistettiin kaikilla osa-alueilla: tuotannossa, henkilöstön ja asiakkaiden parissa sekä tutkimus- ja kehitystoiminnassa.

Fortum tuotti 89% sähköstään ilman hiilidioksidipäästöjä vuonna 2007. Yhtiön omien voimalaitosten hiilidiok-

sidipäästöt olivat yhteensä 10,4 miljoonaa tonnia eli noin 5% vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhtiön koko sähköntuotannon CO₂-päästöt, mukaan lukien omat tai osittain omistetut voimalaitokset, olivat 63 grammaa kilowattituntia kohti. Tämä on alhaisimpia arvoja Euroopan suurten sähköyhtiöiden joukossa ja selvästi alle Fortumin omien tavoitearvojen. Vuosien 2003–2007 CO₂-päästö tuotettua kilowattituntia kohden keskimäärin oli 93 grammaa.

Fortum pyrkii tekemään sitoutumisestaan kestävään kehitykseen, etenkin ilmastomyötäiseen tuotantoon, yhtiön menestystekijän. Tätä tavoitetta silmällä pitäen Fortum on asettanut uudet, entistä tiukemmat tavoitteet sähköntuotannon hiilidioksidipäästöille. Fortumin pitkän aikavälin tavoite Euroopan unionissa on pitää päästöt parhaiden eurooppalaisten energiayhtiöiden tasolla. Sähköntuotannossa uusi tavoite on alentaa hiilidioksidipäästöjen viiden vuoden keskiarvo alle 80 grammaan kilowattituntia kohti

vuoteen 2020 mennessä. EU25-alueella sähköntuottajien päästöjen keskiarvo on ollut viime vuosina noin 400 grammaa kilowattituntia kohti.

Lämmöntuotannossa Fortumin tavoitteena on alentaa päästöjä kussakin maassa ainakin 10% vuoden 2006 arvosta vuoteen 2020 mennessä. EU:n ulkopuolella Fortum on sitoutunut parantamaan voimaloidensa energiatehokkuutta ja alentamaan siten päästöjä.

Vuonna 2007 tapahtui 38 (55) enemmän kuin yhden päivän poissaoloa johtanutta työtaturmaa. Tämä tarkoittaa 2,8:aa (3,7) tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti, mikä ylitti Fortumin vuodelle 2007 asettaman tavoitetaso, joka oli 2 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti.

Lisätietoja ympäristö- ja turvallisuusasioista on esitetty vuosikertomuksen liiketoimintakatsauksessa sivuilla 32–42.

Konsernin henkilöstö

Konsernin henkilöstön määrä tammi–joulukuussa oli keskimäärin 8 304 (8 910). Kauden lopussa henkilömäärä oli 8 303 (8 134), joista 7 954 (7 681) oli vakinaisessa työsuhhteessa.

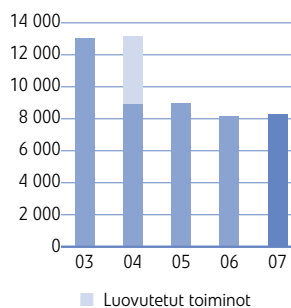
Emoyhtiö Fortum Oyj:n henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 583 (566).

	2007	2006	2005
Keskimääräinen henkilömäärä	8 304	8 910	8 939
Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma, milj. euroa	495	508	481

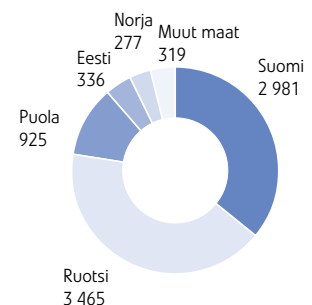

Lisätietoja konsernin henkilöstöstä on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 14. Katso myös vuosikertomuksen liiketoimintakatsauksen sivut 39–41.

Henkilöstön määrä

Henkilöstö maittain 2007

Venäjä

Fortumin omistukset Venäjällä ovat pääosin peräisin yhtiön aiemmasta omistuksesta sähkö- ja lämmöntuotantoyhtiö JSC Lenenergossa Pietarin alueella. Vuoden 2005 lopussa Lenenergon tuotanto-omaisuus eriytettiin, kun uusi alueellinen tuotantoyhtiö, TGC-1, perustettiin. Lenenergo jatkoi toimintaansa alueellisena sähköjakeluyhtiönä. Vuoden kolmannella neljänneksellä Fortum myi osuutensa Lenenergossa.

Myynti noudatti Fortumin strategiaa, jonka mukaisesti yhtiö keskittyi Venäjällä sähköntuotantoon. Fortum säilytti 25,7% omistusosuutensa TGC-1:ssä.

Fortum arvioi mahdollisuuksia osallistua osakeanteihin ja omistusjärjestelyihin Venäjän sähköntuotantosektorilla vahvistaakseen edelleen asemaansa Venäjän sähkön tukku-markkinoilla.

Lokakuussa Fortum myi 0,7% omistusosuutensa venäläisessä tuotantoyhtiö WGC-5:ssä 28 miljoonalla eurolla.

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Norjalainen Renewable Energy Corporation (REC) on osittain Fortumin osakkuusyhtiö Hafslund ASA:n omistuksessa. Fortum kirjaa REC:n osakkeiden käyvän arvon muutoksen omaan pääomaansa. Vuoden lopussa Fortumin omaan pääomaan kirjattu kumulatiivinen arvon muutos oli noin

790 miljoonaa euroa. REC:n osakkeen kurssi on laskenut vuodenvaihteen jälkeen. REC:n 29.1.2008 kirjatun loppukurssin perusteella kumulatiivinen arvon muutos Fortumin pääomaan olisi ollut noin 400 miljoonaa euroa.

Näkymät

Fortumin tuloksen kannalta tärkein markkinatekijä on pohjoismainen sähkön tukkuhinta. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä ovat Pohjoismaiden vesitilanne, tarjonnan ja kysynnän tasapaino, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat ja polttoaineiden hinnat. Ruotsin kruunun vaihtokurssi vaikuttaa myös Fortumin raportoituun tulokseen, koska Fortumin Ruotsissa tekemä tulos muunnetaan euroiksi.

Fortumin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, taloudellisille ja operatiivisille riskeille. Lisätietoja Fortumin riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty Fortumin toimintakertomuksessa sekä konsernin tilinpäätöksessä liitteessä 3.

Sähkön käytön arvioidaan yleisesti lähivuosien aikana kasvavan Pohjoismaissa noin 1% vuosivauhtia.

Tammikuun puolivälissä 2008 Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 9 TWh keskimääräistä suuremmat ja 6 TWh yli vuoden 2007 vastaavan tason. Tammikuun lopussa päästöoikeuksien markkinahinta vuodelle 2008 oli noin 20–21 euroa hiilidioksiditonnilta. Samaan aikaan sähkön hinta futuurimarkkinoilla loppuvuodelle 2008 oli noin 44–45 euroa megawattitunnilta ja vuodelle 2009 noin 49–51 euroa megawattitunnilta.

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulos on yleensä paras vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä.

Fortumin Sähköntuotanto-segmentin toteutuneeseen sähkön tukkumyyntihintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojaustasot, suojaushinta, spot-hinta,

Fortumin joustavan tuotantorakenteen optimointi, jopa tuntitasolla, sekä valuuttojen kurssivaihtelut. Jos Fortum ei suojaisi lainkaan tuotantoaan, spot-hinnan yhden euron muutos megawattitunnilta aiheuttaisi noin 50 miljoonan euron muutoksen Fortumin vuotuisessa liikevoitossa.

Tammikuun alussa 2008 Sähköntuotanto-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 70% noin 44 euroon megawattitunnilta vuodeksi 2008. Kalenterivuodeksi 2009 Sähköntuotanto-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 25% noin 46 euroon megawattitunnilta. Nämä suojaukset voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohtannaismarkkinoilla tekemien toimien mukaan. Myös Ruotsin kruunun kurssivaihtelu euroon nähden vaikuttaa suojaushintaan, koska osa suojauksista tehdään Ruotsin kruunuina.

Ruotsin hallitus on korottanut ydin- ja vesivoimaa koskevia veroja. Se on myös tehnyt muutoksia Ruotsin hiilidioksidiverotukseen. Fortum arvioi, että sille aiheutuu näistä veronkorotuksista ja muutoksista hieman alle 30 miljoonan euron lisäkustannukset vuonna 2008.

Fortum saavutti vuonna 2007 hyvän tuloksen haasteellisesta markkinatilanteesta ja Nord Poolin alhaisista spot-hinnoista huolimatta. Konsernin taloudellinen asema on vahva. Joustavan ja ilmastomyötäisen tuotantorakenteensa ansiosta Fortum on edelleen hyvissä asemissa tulevaisuuteen nähden.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa liiketoiminnan suunnittelua ja toiminnanohjausta. Sen tarkoituksena on tukea yritystä strategisten ja taloudellisten tavoitteidensa saavuttamisessa.

Riskienhallinnan periaatteet

Tavoite

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan harjoittaminen altistaa Fortumin monenlaisille taloudellisille, operatiivisille ja strategisille riskeille. Sähkön hinta on merkittävin taloudellinen riski, johon vaikuttavia tekijöitä ovat mm pohjoismainen säätila ja maailman hyödykemarkkinat. Operatiiviset riskit painottuvat sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksiin ja jakeluverkkoihin. Euroopan sähkömarkkinoiden edelleen jatkuva rakenneuudistus on suurin strateginen riskialue missä kotimaisten, alueellisten ja eurooppalaisten sähkömarkkinoiden sääntelyn ja verotuksen muutokset ovat keskeisessä roolissa.

Fortumin riskienhallinnan tavoitteena on tukea yrityksen strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja estää operatiivisia riskejä toteutumasta.

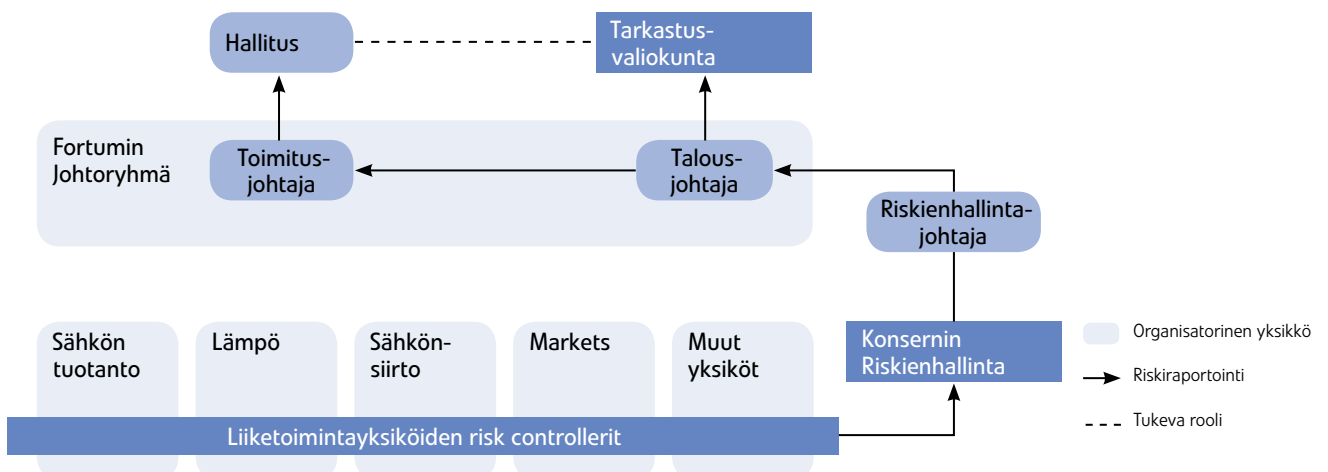
Fortum kehittää jatkuvasti riskienhallintaansa markkinaolojen, operatiivisen toiminnan ja liiketoimintaympäristön jatkuvien muutosten mukana. Vuoden 2007 aikana Fortum on keskittynyt pääasiassa operatiivisen riskienhallinnan tehostamiseen ja aloittanut projektin sisäisen valvonnan ja kontrollien edelleen kehittämistä.

Politiikka

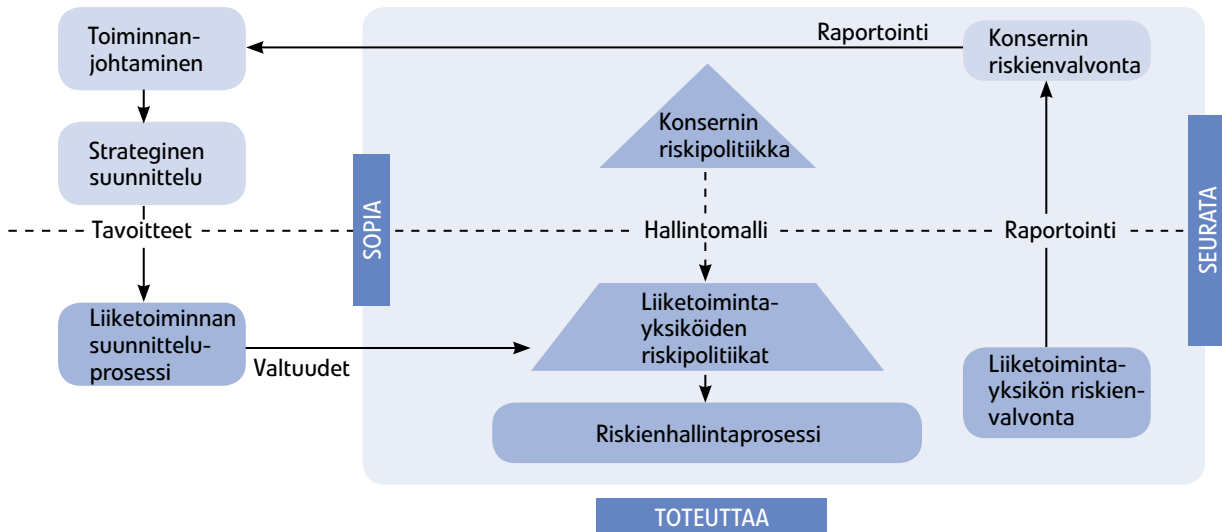
Fortumin konsernihallitus hyväksyy konsernin riskipolitiikan, jossa määritellään konsernin riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastualueet sekä yleinen riskienhallintaprosessi. Pääperiaatteena on, että riskejä hallinnoidaan siellä, missä niitä syntyy, ja jokainen liiketoiminta- tai palveluyksikkö valmistelee oman riskipolitiikkansa, jonka toimitusjohtaja hyväksyy.

Konsernitasolla riskejä hallitaan konsernin ohjeistuksen mukaisesti. Corporate Treasury vastaa konsernin valuutta-, korko-, likviditeetti- ja jälleerahoitusriskien hallinnasta sekä vakuutustoiminnosta. Konsernin luotonvalvonta vastaa konsernin vastapuoliriskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista, seuraa vastapuolten luottokelpoisuutta ja hyväksyy vastapuolia koskevat luottolimiitit. Konsernin IT-yksikkö vastaa tietotekniikka- ja tietoturvariskien hallinnasta. Fortumilla on konsernitoimintoja myös henkilöstöhallintoon, lainsäädäntöön ja kestävään kehitykseen liittyvien riskien hallintaa varten.

Fortumin riskienhallinnan raportointirakenne

Riskienhallintaprosessi

Organisaatio

Hallitus tarkastusvaliokuntansa tukemana valvoo riskienhallintaa konsernissa. Riskienhallintajohtajan johtama liiketoiminta- ja palveluyksiköistä riippumaton konsernin riskienhallintayksikkö raportoi talousjohtajalle ja vastaa konsernin riskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista sekä niistä raportoinnista konsernin hallitukselle ja johdolle. Konsernin riskienhallinta myös seuraa ja raportoi riskejä suhteessa toimitusjohtajan hyväksymiin riskinottovaltuuksiin.

Liiketoiminta- ja palveluyksiköt järjestävät oman toimintansa riskienhallinnan ja valvonnan. Tehtävien eriyttämiseksi liiketoiminta- ja palveluyksiköiden riskienvalvontatoiminnot raportoivat riskeistä konsernin riskienhallintayksikölle.

Prosessi

Riskienhallintaprosessiin kuuluvat riskien tunnistus, riskien arviointi, riskien hallitseminen ja riskien valvonta. Riskien tunnistamisesta ja arvioimisesta vastaavat pääasiassa liiketoiminta- ja palveluyksiköt, jotka toteuttavat nämä toimet

konsernin riskienhallinnan hyväksymien ohjeiden ja mallien mukaisesti. Kvantitatiivisia arviointimenetelmiä käytetään mahdollisuuksien mukaan ja eri tuotteisiin ja yksiköihin sovelletaan yhdenmukaisia menetelmiä. Liiketoiminta- ja palveluyksiköt vastaavat myös riskien hallitsemista. Mahdollisia toimenpiteitä ovat riskin minimointi, siirtäminen, tietoinen riskinotto tai näiden yhdistelmä.

Riskien valvonnasta, seurannasta ja raportoinnista huolehtivat liiketoiminta- ja palveluyksiköiden riskienhallintatoiminnot. Raportoinnin tiheys riippuu liiketoiminnan luonteesta ja tarpeesta. Esimerkiksi markkinariskeistä trading-toiminta ja mahdolliset limiittilytykset mukaan lukien raportoidaan päivittäin, kun taas strategisista ja operatiivisista riskeistä raportoidaan vuotuisen liiketoimintasuunnittelun yhteydessä. Konsernin riskienhallinta konsolidoi konsernin rahoitus- ja markkinariskejä koskevat positiot sekä raportoi konsernin johdolle ja hallitukselle kuukausittain. Tämän lisäksi kaikista liiketoimintayksiköistä limiittirikkomuksista raportoidaan välittömästi konsernin johdolle.

Riskien kuvaus

Strategiset riskit

Fortum tavoittelee kasvua sekä hyödyntämällä orgaanisen kasvun mahdollisuuksia että osallistumalla aktiivisesti pohjoismaiseen energia-alan keskittymiseen. Fortumin tavoite on kasvaa kannattavasti valituilla markkina-alueilla: Pohjoismaissa, Venäjällä, Puolassa ja Baltian maissa. Kasvumahdollisuuksiin vaikuttavat muun muassa markkinoiden sääntely ja poliittiset päätökset.

Pohjoismaiden ja Euroopan unionin sähkömarkkinoiden sääntelyn harmonisointi, infrastruktuurin kehitys ja pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentymisen Manner-Euroopan markkinoiden kanssa riippuvat osittain viranomaisten toimista. Markkinaympäristön ja sääntelyn muutokset voivat vaarantaa sähkömarkkinoiden markkinaehtoisesta kehityksestä. Fortum tukee tätä markkinavetoista kehitystä ylläpitämällä aktiivista keskustelua kaikkien sidosryhmien kanssa.

Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Poliittisen ja lainsäädännöllisen ympäristön kehityksellä on merkittävä vaikutus energia-alan ja sen toimintaedellytyksiin. Hallitukseen poliittisia ja lainsäädännöllisiä riskejä ja osallistukseen proaktiivisesti energia-alan toimintaympäristön määrittelyyn (mukaan lukien energiaverotus) Fortum on aktiivisessa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa niiden toimielinten kanssa, jotka valmistelevat ja toimeenpanevat lakeja ja säädöksiä. Tähän liittyy erityisesti läheinen yhteistyö kansallisten toimialajärjestöjen, sekä EU-tasolla Eurelectricin, kanssa.

Compliance riskit

Fortumin toimintaan sovelletaan kilpailuviranomaisten, pörssien sekä muiden sääntelyelinten sääntöjä ja määräyksiä.

Fortumilla on tiukat sisäiset markkinakäyttäytymissäännöt ja -menettelyt, joilla estetään esimerkiksi julkistamattoman tiedon käyttöä. Tehtävien eriyttämisen ja sisäisen valvonnan avulla minimoidaan luvattoman toiminnan mahdollisuuksia.

Rahoitus- ja markkinariskit

Rahoitus- ja markkinariskit johtuvat markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta sekä maksuvalmiudesta ja vastapuolien kyvystä vastata sitoumuksistaan. Konsernissa käytetään rahoitus- ja markkinariskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Value-at-Risk- ja Profit-at-Risk-analyseja. Erityisesti sähkön, säätilan, hiilidioksidin ja tärkeimpien käytettyjen polttoaineiden hinta- ja volyymimuutosten vaikutuksia analysoidaan huomioiden niiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Liiketoimintayksiköt voivat ottaa tietyssä määrin rahoitus- ja markkinariskejä tavoitteenaan saavuttaa lisähyötyjä optimoimalla suojausta tai harjoittamalla trading-toimintaa.

Riskinottoa rajoittavat riskinottovaltuudet. Näitä ovat toimitusjohtajan liiketoimintayksiköille asettamat liikevoiton vähimmäismäärät. Myös positionoton volyymi- ja Value-at-Risk-limiitit, stop-loss -limiitit ja vastapuolilimiitit sisältyvät näihin valtuuksiin.

Lisätietoja suojaustasoista, herkkyyksistä sekä avoimista johdannaissovimuksista on liitetiedossa 3.

Sähkön hintariskit

Sähkötalouden hintakehitys vaikuttaa pääasiassa Fortumin sähköntuotanto- ja myyntiliiketoimintoihin. Lyhyellä aikavälillä sähkön hintaan pohjoismaisilla markkinoilla vaikuttavia tekijöitä ovat vesitilanne, lämpötila, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinta sekä vienti- ja tuontitilanne. Fortum hallitsee sähkön hintariskipositioita suojausstrategioilla, joita liiketoimintayksiköt toteuttavat valtuuksiensa puitteissa. Sähkön hintariskeiltä yritys suojaantuu sähköjohdannaissovimuksilla.

Volyymiriskit

Sähkön ja lämmön tuotannon, asiakasmyyntin ja sähkönjakelun volyymit vaihtelevat esimerkiksi vesitilanteen ja lämpötilan muutosten vuoksi. Vaikka volyymiriskejä pienentää osittain sähkön ja lämmön tuotantoportfolion joustavuus, volyymimuutoksia seurataan tiiviisti, jotta suojauksia voidaan sopeuttaa tarpeen mukaan.

Hiilidioksidin päästöoikeuksiin liittyvät riskit

Euroopan unionissa on otettu käyttöön päästökauppajärjestelmä, jolla rajoitetaan hiilidioksidipäästöjen määrää. Osaan Fortumin sähkön ja lämmön tuotannosta sovelletaan päästökauppajärjestelmän vaatimuksia. Fortum hallinnoi hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiä käyttämällä hiilidioksidijohdannaisia sekä varmistamalla, että tuotannon suunnittelussa otetaan huomioon kaikki päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset.

Polttoaineen hintariskit

Lämmön ja sähkön tuotanto vaatii polttoaineita, joita ostetaan maailmanlaajuisilta tai paikallisilta markkinoilta. Tär-

keimmät konsernin käyttämät polttoaineet ovat uraani, hiili, maakaasu, turve, öljy ja monet biopolttoaineet, kuten puupelletit ja palmuöljy. Polttoaineisiin liittyvä hintariski on rajallinen, koska Fortum voi joustavien tuotantovaihtoehtojensa johdosta käyttää eri polttoaineita vallitsevien markkinaolojen mukaan, ja joissakin tapauksissa tämä riski on siirrettävissä asiakkaalle. Jäljelle jääneitä polttoaineiden hintariskejä minimoidaan kiinteähintaisilla ennustettua kulutusta vastaavilla ostoilla. Kiinteähintaiset ostot voivat olla fyysisiä toimituksia tai ne voivat liittyä markkinariskisuojauksiin.

Trading-toiminnan riskit

Fortum harjoittaa tietyssä määrin liikevoittoon tähtäävää trading-toimintaa syvällisen markkinatietämyksensä pohjalta. Fortumin trading-toiminta rajoittuu standardisoituihin sähkö- ja hiilisopimuksiin ja hiilidioksidin päästöoikeussopimuksiin, joilla Fortum käy kauppaa pääasiassa vakiintuneilla markkinoilla, kuten pohjoismaisessa sähköpörsissä Nord Poolissa ja eurooppalaisissa energiapörsseissä EEX:ssä ja ICE:ssä.

Trading-toimintaan liittyviä riskejä rajoitetaan tiukoilla johdon asettamilla limiiteillä. Stop loss -limiitit rajoittavat tappioiden kumulatiivisen enimmäismäärän vuoden aikana, ja Value-at-Risk-limiiteillä rajoitetaan yhden päivän aikana otettavan riskin enimmäismäärää. Kaikkia trading-toiminnan riskejä seurataan ja niistä raportoidaan päivittäin.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriskit

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista, ja konsernilla on säännöllisesti tarvetta hankkia rahoitusta. Fortumilla on hajautettu lainasalkku, joka koostuu pääasiassa pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista sekä erilaisista muista pitkän ja lyhyen ajan rahoitusjärjestelyistä.

Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleerahoitusriskejä kassapositoiden ja keskeisten yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen sitovien valmiusluottojen avulla. Konsernilla on aina oltava käytettävissään käteisvaroja tai niihin verrattavissa olevia jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä nostamattomia sitovia valmiusluottoja (tililuotot mukaan lukien) riittävästi kattamaan kaikki 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvät lainat. Käteisvaroja ja jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä nostamattomia sitovia valmiusluottoja on aina oltava vähintään 500 miljoonaa euroa. Lyhyen aikavälin rahoituksen (laina-aika alle vuoden) määrä ei saa olla yli 1 200 miljoonaa euroa.

Korkoriskit

Fortumin velkasalkku koostuu eripituisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista rahoitusvaroista ja korollisesta vieraasta pääomasta. Fortum hallinnoi velkasalkun duraatiota tekemällä erilaisia rahoitussopimuksia sekä korkojohdannaissovimuksia, kuten koronvaihtosopimuksia ja korkoterminisopimuksia (FRA-sopimuksia). Konsernin riskit 31.12.2007 on raportoitu tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Valuutariskit

Fortumilla on myös muita kuin euromääräisiä kassavirtoja, varoja ja velkoja. Siten valuuttakurssien muutokset voivat vaikuttaa Fortumin tulokseen ja taseeseen. Fortumin merkittävin valuutariski liittyy Ruotsin kruunun ja euron

väliseen riskiin, joka aiheutuu konsernin laajoista Ruotsin toiminnoista.

Konsernin valuuttariskit jaetaan transaktioriskeihin (valuuttariskit, jotka liittyvät sellaisiin kassavirtoihin ja tase-eriin, joiden muutokset valuuttakurssien johdosta vaikuttavat tulokseen ja kassavirtoihin) sekä translaatoriskeihin (oma pääoma ulkomaisissa tytäryhtiöissä).

Vastapuoliriskit

Fortumille aiheutuu vastapuoliin liittyviä riskejä ulkopuolisen osapuolen kanssa solmituista sopimuksista. Fortum minimoi vastapuoliriskejä vastapuoliriskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan suunniteltujen vakiintuneiden rutiinien ja prosessien avulla. Konsernin luottopoliittika määrää, että mihinkään sopimussuhteeseen ei tule ryhtyä ilman soveltuva, kohtuullista ja toteuttamiskelpoista luottokelpoisuuden tarkistusta.

Konsernin luotonvalvonta vastaa tiukkojen rajojen asettamisesta kaikille suuremmille yksittäisille luottoriskeille. Luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti ulkoisten lähteiden avulla sen varmistamiseksi, että tarvittaessa voidaan ryhtyä toimiin välittömästi, ja vuosittaisia luottokelpoisuuden tarkistuksia suoritetaan manuaalisesti kaikille suuremmille hyväksytyille riskilimiiteille. Jokainen liiketoimintayksikkö vastaa siitä, että riskit pysyvät hyväksytyjen limiittien rajoissa. Luottoriskejä hallitaan muun muassa käyttämällä lainatakauksia/vastavakuuksia, hallitsemalla maksuehtoja ja sopimuksen voimassaoloaika sekä solmimalla netotussopimuksia. Konsernin luotonvalvonta valvoo jatkuvasti luottoriskejä hyväksytyjen riskilimiittien perusteella ja raportoi niistä. Lisätietoja luottoriskeistä on liitetiedossa 3.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit aiheutuvat puuttellisista sisäisistä prosesseista, inhimillisistä virheistä ja laitteisiin tai järjestelmiin liittyvistä toimintahäiriöistä sekä ulkopuolisista tekijöistä. Operatiivisen riskienhallinnan pää tavoite on vähentää riskejä selkeästi dokumentoitujen ja automatisoitujen prosessien avulla sekä varmistamalla päätöksenteon ja valvonnan erillään pysyminen. Laatu- ja ympäristöjärjestelmät ovat yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Fortumilla on useita sertifikaatteja, esimerkiksi ISO 9001 ja ISO 14001. Järjestelmiin ja laitteisiin liittyviä teknisiä riskejä hallinnoidaan ensisijaisesti ylläpitoinvestointien suunnittelulla ja liiketoiminnan jatkuvuus varmistetaan valmius-/varasuunnitelmien avulla.

Konsernin vakuutuspolitiikalla hallinnoidaan vakuuttavissa olevia operatiivisia riskejä. Vakuutushallinnan tavoitteena on optimoida vahingontorjuntatoimenpiteet, omavastuut ja vakuutusosuja kustannustehokkaasti pitkällä aikavälillä. Fortum on tehnyt koko konsernia koskevia omaisuusvahinkoihin, liiketoiminnan keskeytymiseen ja vastuisiin liittyviä vakuutus sopimuksia.

Voimalaitoksiin liittyvät riskit

Sähkö- ja lämpövoimalaitoksissa tai sähkönjakelussa operatiiviset riskit voivat johtaa fyysisiin vahinkoihin tai liiketoiminnan keskeytymiseen, tai niistä voi aiheutua kolmansia osapuolia koskevia vastuuvollisuuksia. Ruotsissa patovahingoista johtuvat kolmansia osapuolia koskevat vastuuvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vas-

tuulla. Fortumilla on yhdessä muiden vesivoimantuottajien kanssa yhteinen patovahinkovakuutusjärjestelmä, joka kattaa patovahinkovastuut enintään 7000 miljoonan Ruotsin kruunun arvosta. Tuotantolaitosten operatiivisia riskejä minimoidaan laitosten jatkuvan kunnossapidon ja kunnan seurannan sekä muiden operatiivisten parannusten avulla.

Myrskyt ja muut odottamattomat tapahtumat voivat aiheuttaa sähkökatkoja, jotka aiheuttavat korjauskustannuksia ja korvauksia. Vaikka sähkökatkot ovat yleensä lyhyitä, pitkiäkään katkoja ei pystytä estämään kokonaan poikkeustilanteissa. Fortumilla on käytössä kattavat toimintatavat sähkökatkojen pituuden ja vaikutusten minimoimiseksi.

Ydinvoimariskit

Fortum omistaa Loviisan ydinvoimalan, ja sillä on lisäksi vähemmistöosakkuuksia yhdessä suomalaisessa ja kahdessa ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä. Loviisan voimalaitoksen ydinturvallisuuden arviointi ja kehittäminen on jatkuva prosessi, jota Suomen Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo. Suomessa ja Ruotsissa ydinvoimalaitoksen käyttäjä vastaa ydinvoimaonnettomuuksiin liittyvistä vastuuvollisuuksista kolmansia osapuolia kohtaan, ja vastuu on katettava vakuutuksella. Loviisan ydinvoimalan toiminnasta vastaavana Fortumilla on noin 175 miljoonan SDR:n (erityisen nosto-oikeuden) eli noin 230 miljoonan euron lakisääteinen vakuutus ydinvoimalaonnettomuuden aiheuttamien vahinkojen kattamiseksi. Vastaavanlaisia vakuutuksia on käytössä myös niissä ydinvoimayhtiöissä, joissa Fortum on vähemmistöosakkaana.

Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskit

Sähkön- ja lämmöntuotannossa ja sähkönjakelussa käytetään, säilytetään ja kuljetetaan aineita ja materiaaleja, jotka ovat ympäristölle haitallisia varomattomasti käsiteltynä. Tästä syystä tuotantoon ja toimitusketjuun liittyvien riskien hallinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota kestävä kehityksen ja yrityksiltä edellytettävän vastuullisen toiminnan vaatimuksiin.

Laitosten käyttö ja huolto altistavat henkilöstön potentiaalisille turvallisuusriskeille. Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä arvioidaan säännöllisesti sisäisin ja ulkoisin tarkastuksin ja riskikartoituksin, ja korjaavia ja ehkäiseviä toimia käynnistetään tarvittaessa.

Investointeihin liittyviä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä (EHS) arvioidaan järjestelmällisesti Fortumin investointien arviointi- ja hyväksymismenettelyn mukaisesti. EHS-kysymyksiin liittyvät tehtävät ja vastuut määritellään yrityskauppojen yhteydessä laadittavissa asiakirjoissa. Aikaisempaan toimintaan liittyvät ympäristöriskit ja vastuut on arvioitu, ja tarpeelliset varaukset on tehty tulevia korvauskustannuksia varten.

Tietotekniikka- ja tietoturvariskit

Tietoturvariskien valvonta on keskitetty konsernin turvallisuus- ja IT-yksikköön. Liiketoiminta- ja palveluyksiköt vastaavat liiketoimintakohtaisten riskien hallinnasta. Konsernipoliitikassa määritellään ohjeet ja menettelytavat riskien vähentämiseksi sekä tietotekniikkaan ja muihin tietoturvakysymyksiin liittyvien tapausten hallitsemiseksi. Pää tavoite on varmistaa tietojärjestelmien hyvä käytettävyyden ja nopea käyttöön palauttaminen ongelmatilanteissa.

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortum Oyj:n osake on ollut listattuna OMX Nordic Exchange Helsingissä 18. joulukuuta 1998 lähtien. Kaupankäyntitunnus on FUM1V. Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Suomen Arvopaperikeskus Oy myös ylläpitää Fortumin virallista osakerekisteriä.

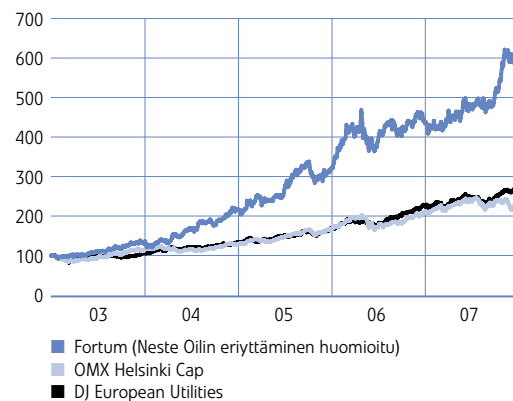
Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2007 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeelle kaikkiaan 886 683 058 kappaletta. Osakkeen nimellisarvo on 3,40 euroa osakkeelta. Osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat saman suuruiseen osinkoon. Vuoden 2007 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 040 460 397,20 euroa.

Osakekurssin kehitys ja kaupankäyntivolyymit

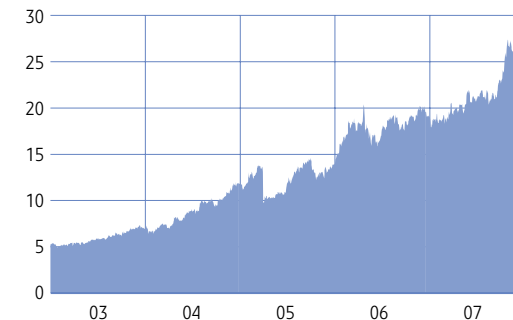
Fortumin osakkeen suhteellinen kehitys vuonna 2007 oli parempi kuin eurooppalaisella vertailuryhmällään. Fortumin osake nousi vuoden aikana 43%. Samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi (SX6P) nousi 18% ja Helsingin pörssin yleisindeksi (OMX Hki cap) nousi 8%.

Vuonna 2007 osakevaihto oli yhteensä 787,4 (830,8) miljoonaa osaketta arvoltaan 18 562 miljoonaa euroa. Fortumin markkina-arvo vuoden viimeisen päivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 27 319 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein hinta OMX Nordic Exchange Helsingissä vuonna 2007 oli 31,44 euroa, alin 20,01 euroa ja keskihinta 23,73 euroa. Vuoden viimeisen päivän päätöskurssi oli 30,81 (21,56) euroa.

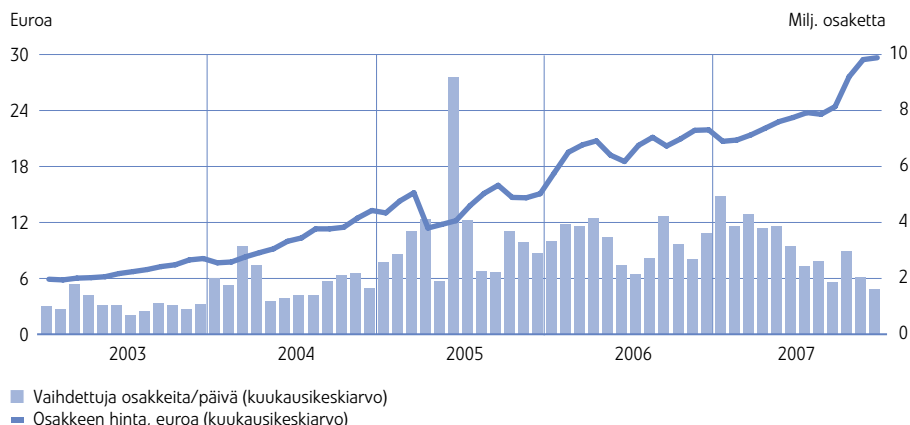
Osakkeen kurssikehitys 2003–2007, indeksi 100 = 2.1. 2003

Markkina-arvo 2003–2007, Mrd. euroa

Osakkeiden vaihto 2003–2007

Osakepääoma

Fortumin osakepääoma kasvoi yhteensä 17 678 000,80 (46 782 711) eurolla. Vuonna 2007 kaupparekisteriin vietiin yhteensä 5 199 412 (13 759 621) optio-ohjelmien mukaisilla optio-oikeuksilla merkittyä osaketta. Optio-ohjelmien mukaisesti merkittäviksi tarjotut ja vuoden lopussa merkitsemättömät osakkeet oikeuttavat enintään 0,2%:n osuuteen (1 683 987 osaketta) Fortumin vuoden 2007 lopun osakepääomasta ja äänioikeudesta.

Osakepääoma 1998–2007	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma, euroa
Yhtiön perustaminen 7.2.1998	500 000	1 681 879
Uusmerkintä vuonna 1998	782 282 635	2 631 409 886
Henkilöstöanti vuonna 1998	2 000 000	6 727 517
31.12. 1998	784 782 635	2 639 819 282
31.12. 1999	784 782 635	2 639 819 282
Rahastoanti vuonna 2000	–	28 441 677
Uusmerkintä vuonna 2000	60 825 940	206 808 196
31.12. 2000	845 608 575	2 875 069 155
31.12. 2001	845 608 575	2 875 069 155
Merkinnät vuonna 2002		
– merkitty henkilöstön optiolainan 1999 perusteella	148 380	504 492
– merkitty johdon optiojärjestelyn 1999 perusteella	3 000	10 200
31.12. 2002	845 759 955	2 875 583 847
Merkinnät vuonna 2003		
– merkitty henkilöstön optiolainan 1999 perusteella	159 520	542 368
– merkitty johdon optiojärjestelyn 1999 perusteella	2 913 000	9 904 200
31.12. 2003	848 832 475	2 886 030 415
Merkinnät vuonna 2004		
– merkitty henkilöstön optiolainan 1999 perusteella	4 560 730	15 506 482
– merkitty johdon optiojärjestelyn 1999 perusteella	7 154 000	24 323 600
– merkitty optio-ohjelman 2002 A perusteella	6 536 700	22 224 780
31.12. 2004	867 083 905	2 948 085 277
Merkinnät vuonna 2005		
– merkitty henkilöstön optiolainan 1999 perusteella	1 284 370	4 366 858
– merkitty johdon optiojärjestelyn 1999 perusteella	1 698 000	5 773 200
– merkitty optio-ohjelman 2001 A perusteella	1 636 350	5 563 590
– merkitty optio-ohjelman 2002 A perusteella	3 591 400	12 210 760
31.12. 2005	875 294 025	2 975 999 685
Merkinnät vuonna 2006		
– merkitty optio-ohjelman 2001 A perust.	3 026 200	10 289 080
– merkitty optio-ohjelman 2001 B perust.	5 360 133	18 224 452
– merkitty optio-ohjelman 2002 A perust.	516 800	1 757 120

Osakepääoma 1998–2007	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma, euroa
– merkitty optio-ohjelman 2002 B perust.	4 856 488	16 512 059
Mitätöidyt omat osakkeet	–1 660 000	–
31.12. 2006	887 393 646	3 022 782 396
Merkinnät vuonna 2007		
– Merkitty optio-ohjelman 2001 A perust.	274 920	934 728
– Merkitty optio-ohjelman 2001 B perust.	1 339 867	4 555 548
– Merkitty optio-ohjelman 2002 A perust.	122 100	415 140
– Merkitty optio-ohjelman 2002 B perust.	3 462 525	11 772 585
Mitätöidyt omat osakkeet	–5 910 000	–
31.12. 2007	886 683 058	3 040 460 397

Osakkeenomistajat

Vuoden alussa Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli 50,82%. Vuoden 2007 osakemäärän muutosten jälkeen, osakepääoman korotukset osakerekisteriin merkityillä henkilöstön optioilla ja osakemäärän vähentyminen mitätöidyillä ostetuilla omilla osakkeilla, Suomen Valtio omisti 50,86% Fortumista. Suomen Eduskunta on valtuuttanut Hallituksen vähentämään Suomen Valtion omistusta Fortumissa siten, että omistus ei laske alle 50,1% osakepääomasta ja äänivallasta.

Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 35,8% (35,4%).

Osakkeenomistajat 31.12.2007

Osakkeenomistaja	Osakkeiden lukumäärä	Osuus%
Suomen valtio	450 932 988	50,86
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	13 396 717	1,51
Kansaneläkelaitos	7 195 896	0,81
Kurikan kaupunki	6 203 500	0,70
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Varma	5 850 000	0,66
Valtion eläkerahasto	4 910 000	0,55
Etera Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	2 540 000	0,29
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	2 250 000	0,25
OP-Delta sijoitusrahasto	1 696 608	0,19
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1 361 176	0,15
Hallintarekisteröidyt yhteensä	316 174 236	35,66
Muut osakkeenomistajat yhteensä	74 171 937	8,37
Osakkeiden lukumäärä yhteensä	886 683 058	100,00

Osakasryhmän mukaan

Suomalaiset osakkeenomistajat	% osakkeiden lukumäärästä
Liikeryitykset	0,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1,4
Julkisyhteisöt	56,3
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,0
Kotitaloudet	4,8
Ulkomaiset osakkeenomistajat	35,8
Yhteensä	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2007

Osakkeita	Osakkeenomistajien lukumäärä	% osakkeenomistajista	Osakkeiden lukumäärä	% osakkeiden lukumäärästä
1–100	6 372	12,34	396 347	0,04
101–500	22 182	42,97	5 923 895	0,67
501–1 000	12 540	24,29	8 531 340	0,96
1 001–10 000	9 929	19,23	24 741 018	2,79
10 001–100 000	525	1,02	13 007 192	1,47
100 001–1 000 000	64	0,12	19 041 507	2,15
1 000 001–10 000 000	10	0,02	34 456 002	3,89
yli 10 000 000	2	0,00	464 329 705	52,37
	51 624	100,00	570 427 006	64,33
31.12.2007 rekisteröimättömät/ selvittämättä olleet kaupat			81 816	0,01
Hallintarekisteröidyt osakkeet			316 174 236	35,66
Yhteensä			886 683 058	100,00

Johdon osakeomistus 31 joulukuuta 2007

Vuoden 2007 lopussa toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet omistivat 317 030 (338 000) osaketta, edustaen alle 0,04% yhtiön osakkeista. Täydellinen kuvaus Fortumin osakekannustimista on esitetty liitteessä 31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinohjelmat, missä on lisäksi tietoja toimitusjohtajan ja muiden Fortumin johtoryhmän osakeomistuksista ja kannustinohjelmista.

Yhtiökokouksen 2007 antamat valtuudet

Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeelle laskemiseksi tai uusien osakkeiden liikkeelle laskemiseksi. Hallituksella on Fortum Oyj:n 28.3.2007 pidetyn yhtiökokouksen valtuutus yhtiön omien osakkeiden takaisinostoon. Valtuutus koskee 300 miljoonaa euroa tai 20 miljoonaa osaketta ja on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen. Mahdollisesti ostettavat omat osakkeet tullaan mitätöimään Fortumin hallituksen erillisellä päätöksellä.

Omien osakkeiden osto ja mitätöinti 2007

Vuonna 2007 Fortum osti edellä esitetyn valtuutuksen mukaisesti takaisin 5,91 miljoonaa omaa osaketta yhteensä noin 175 miljoonalla eurolla. Nämä osakkeet on mitätöity. Takaisin ostettujen osakkeiden keskihinta oli 29,69 euroa, alin hinta 28,60 euroa ja ylin hinta 30,63 euroa. Vuoden 2007 lopussa Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeitaan.

Hallituksen ehdotus Yhtiökokoukselle 2008 omien osakkeiden ostamiseksi ja mitätöimiseksi

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään yrityksen omien osakkeiden hankinnasta vapaalla omalla pääomalla. Valtuutuksen ehdotetaan olevan voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen asti. Takaisinostettavien osakkeiden enimmäismäärä on 15 miljoonaa osaketta. Lisäksi takaisinostossa käytettävät varat eivät saa ylittää 300 miljoonaa euroa. Osakkeet hankitaan OMX Nordic Exchange Helsingin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeiden takaisinostohinta perustuu Fortumin osakkeiden kulloiseenkin markkinahintaan. Yhtiön hankkimat osakkeet mitätöidään yhtiön hallituksen erillisellä päätöksellä.

Osinkopolitiikka

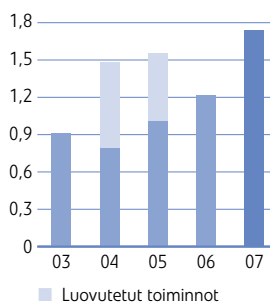
Fortumin osinkopolitiikan mukaisesti yhtiö pyrkii maksamaan osinkoa keskimäärin 50%–60% tuloksestaan.

Osingonjakoehdotus

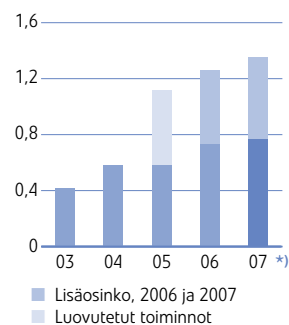
Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2007 olivat 3 119 miljoonaa euroa. Tilikauden päättymisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Fortum Oyj:n hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2007 osinkoa 1,35 euroa osaketta kohti eli 30.1.2008 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella yhteensä 1 197 miljoonaa euroa. Tästä osingosta 0,77 euroa osaketta kohti maksetaan Fortumin tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,58 euron suuruista lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti tavoitetasoa. Yhtiökokous pidetään 1.4.2008 kello 13.00 alkaen Finlandia-talossa Helsingissä.

Tulos/osake, euroa

Osinko/osake, euroa

*) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 1.4.2008

Konsernitilinpäätös, IFRS

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2007	2006
Liikevaihto	5, 6, 10	4 479	4 491
Muut tuotot	11	393	80
Materiaalit ja palvelut	12	-1 572	-1 673
Henkilöstökulut	14	-495	-508
Poistot ja arvonalentumiset	5, 15	-451	-429
Muut kulut	13	-507	-506
Liikevoitto	5	1 847	1 455
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	5	241	69
Korkokulut	16	-220	-176
Korkotuotot	16	76	50
Johdannaisten käypien arvojen muutokset	16	7	30
Muut rahoituserät – netto	16	-17	-7
Rahoitustuotot ja -kulut	16	-154	-103
Voitto ennen veroja		1 934	1 421
Tuloverot	17	-326	-301
Tilikauden voitto		1 608	1 120
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		1 552	1 071
Vähemmistölle		56	49
		1 608	1 120
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)	18		
Laimentamaton		1,74	1,22
Laimennettu		1,74	1,21

Konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2007	31.12.2006
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	21	85	96
Rakennukset, koneet ja kalusto	22	11 343	11 471
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	23	2 853	2 197
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	37	516	450
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	24	99	101
Laskennalliset verosaamiset	34	3	5
Johdannaisinstrumentit	3	153	103
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	25	736	680
Pitkäaikaiset varat yhteensä		15 788	15 103
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	26	285	329
Johdannaisinstrumentit	3	140	198
Myyntisaamiset ja muut saamiset	27	1 034	1 052
Rahat ja pankkisaamiset	28	427	157
Lyhytaikaiset varat yhteensä		1 886	1 736
Varat yhteensä		17 674	16 839
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	29	3 040	3 023
Muu sidottu oma pääoma		78	74
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	30	715	511
Kertyneet voittovarot		4 526	4 300
Yhteensä		8 359	7 908
Vähemmistöosuus	32	292	253
Oma pääoma yhteensä		8 651	8 161
VELAT			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	33	4 288	4 060
Johdannaisinstrumentit	3	139	134
Laskennalliset verovelat	34	1 687	1 795
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	37	516	450
Eläkevaraukset ja muut varaukset	35, 36	144	186
Muu pitkäaikainen vieras pääoma	38	486	485
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		7 260	7 110
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	33	605	442
Johdannaisinstrumentit	3	260	198
Verovelka		29	84
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	39	869	844
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		1 763	1 568
Vieras pääoma yhteensä		9 023	8 678
Oma pääoma ja velat yhteensä		17 674	16 839

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Liite	Osake- pääoma	Muu sidottu pääoma	Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	Omat osakkeet	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus	Vähem- mistö- osuus	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2006		3 023	74	511	0	4 300	7 908	253	8 161
Muut käyvän arvon muutokset ¹⁾		–	–	372	–	–	372	–	372
Kassavirran suojaukset		–	–	–168	–	–	–168	–2	–170
Muuntoerot ja muut muutokset		–	–	–	–	–25	–25	–11	–36
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät yhteensä		–	–	204	–	–25	179	–13	166
Tilikauden voitto		–	–	–	–	1 552	1 552	56	1 608
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		–	–	204	–	1 527	1 731	43	1 774
Käytetyt optio-oikeudet	29	17	–	–	–	–	17	–	17
Omien osakkeiden ostot	29	–	–	–	–175	–	–175	–	–175
Omien osakkeiden mitätöinti	29	–	–	–	175	–175	0	–	0
Osingonjako	19	–	–	–	–	–1 122	–1 122	–	–1 122
Muutokset sidotun ja vapaan oman pääoman välillä		–	4	–	–	–4	0	–	0
Vähemmistöosuuden muutos yrityshankintojen yhteydessä	8	–	–	–	–	–	–	–4	–4
Oma pääoma 31.12.2007		3 040	78	715	0	4 526	8 359	292	8 651
Oma pääoma 31.12.2005		2 976	72	–117	–	4 220	7 151	260	7 411
Muut käyvän arvon muutokset ¹⁾		–	–	442	–	–	442	–	442
Kassavirran suojaukset		–	–	198	–	–	198	–1	197
Muuntoerot ja muut muutokset		–	–	–	–	38	38	6	44
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät yhteensä		–	–	640	–	38	678	5	683
Tilikauden voitto		–	–	–	–	1 071	1 071	49	1 120
Kaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		–	–	640	–	1 109	1 749	54	1 803
Käytetyt optio-oikeudet	29	47	2	–	–	–	49	–	49
Omien osakkeiden ostot	29	–	–	–	–30	–	–30	–	–30
Omien osakkeiden mitätöinti	29	–	–	–	30	–30	0	–	0
Muutos osakekannustinjärjestelmän käsitelyssä		–	–	–12	–	–12	–24	–	–24
Osinkona jaetut osakkeet	19	–	–	–	–	–987	–987	–	–987
Vähemmistöosuuden muutos yrityshankintojen yhteydessä	8	–	–	–	–	–	–	–61	–61
Oma pääoma 31.12.2006		3 023	74	511	0	4 300	7 908	253	8 161

¹⁾ Sisältää Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutoksen. Katso liitteet 23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyhtiöihin ja 45 Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia.

Konsernin kassavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	2007	2006
Liiketoiminnan kassavirta			
Kauden voitto		1 608	1 120
Oikaisuerät:			
Verot		326	301
Rahoitustuotot ja -kulut		154	103
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta		-241	-69
Poistot ja arvonalentumiset		451	429
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia		2 298	1 884
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua		-286	-92
Saadut korot		75	50
Maksetut korot		-271	-193
Saadut osingot		179	40
Muut rahoituserät ja toteutuneet kurssierot		7	14
Maksetut välittömät verot		-383	-374
Kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta		1 619	1 329
Lisäykset lyhytaikaisiin korottomiin liikesaamisiin		-11	-88
Vähennykset/lisäykset vaihto-omaisuuteen		40	-51
Lisäykset/vähennykset lyhytaikaisiin korottomiin velkoihin		22	-39
Käyttöpääoman muutos		51	-178
Liiketoiminnan kassavirta yhteensä		1 670	1 151
Investointien kassavirta			
Investoinnit käyttöomaisuuteen ¹⁾	5, 21, 22	-592	-485
Ostetut tytäryhtiöosakkeet pl. ostettujen yhtiöiden rahavarat	8	-10	-754
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet ²⁾	23	-271	-124
Muiden osakkeiden ostot		-4	-21
Käyttöomaisuuden myynnit		14	83
Myydyt tytäryhtiöosakkeet pl. myytyjen yhtiöiden rahavarat	8	-	11
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	23	304	30
Muiden osakkeiden myynnit		29	1
Muiden sijoitusten muutos		-79	-47
Investointien kassavirta yhteensä		-609	-1 306
Kassavirta ennen rahoitusta		1 061	-155
Rahoituksen kassavirta			
Pitkäaikaisten velkojen nostot		942	1 263
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset		-417	-803
Lyhytaikaisten velkojen muutos		-37	32
Osakepääoman korotus liittyen optioiden käyttöön	29	17	49
Osingonjako emoyhtiön osakkeenomistajille	19	-1 122	-987
Omien osakkeiden ostot	29	-175	-30
Muut rahoituserät		1	0
Rahoituksen kassavirta yhteensä		-791	-476
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		270	-631
Likvidit varat 1.1.		157	788
Likvidit varat 31.12.	28	427	157

¹⁾ Maksamattomat investoinnit eivät sisälly käyttöomaisuusinvestointeihin. Aktivoidut korkokulut sisältyvät maksettuihin korkokuluihin.

²⁾ Ostetut tytäryhtiöosakkeet sisältävät osakeannin sekä muut pääomalisäykset.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan kuvaus

Fortum Oyj (jäljempänä "Yhtiö") on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo, Suomi. Yhtiö noteerataan OMX Nordic Exchange Helsingissä.

Fortum Oyj tytäryhtiöineen (yhdessä Fortum-konserni) on Pohjoismaiden ja muun Itämeren alueen johtavia energiayhtiöitä. Fortumin liiketoimintaan kuuluvat sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu, voimalaitosten käyttö- ja kunnossapitopalvelut sekä energiaan liittyvät muut palvelut.

Fortumin kilpailukyky sähkö- ja lämpöliiketoiminnassa perustuu yhteispohjoismaiseen toimintamalliin, jolle on ominaista tehokas toiminta ja laaja asiakaskanta.

Fortum Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi 30.1.2008.

Laadintaperusta

Fortum-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu EU:n yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyt kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards (IFRS) / International Accounting Standards (IAS)) mukaisesti.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta tiettyjä rahoitusinstrumentteja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää tiettyjen merkittävien kirjanpidollisten arvioiden tekemistä ja johdon harkintaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Niitä tilinpäätöksen osa-alueita, jotka ovat tavanomaista monimutkaisempia tai joiden osalta on käytetty tavanomaista suuremman määrän harkintaa, tai joihin liittyvät oletukset ja arviot ovat konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä, on esitetty liitetiedossa 2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat.

Uudet standardit sekä muutokset ja tulkinnat käytössä oleviin standardeihin

Uudet standardit sekä muutokset ja tulkinnat käytössä oleviin standardeihin vuonna 2007

Seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat on otettu käyttöön Fortum-konsernissa 31.12.2007 päättyneellä tilikaudella:

- IFRS 7 *Rahoitusinstrumentit – tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* sekä tähän liittyvät IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardin täydentävät muutokset (voimassa 1.1.2007 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 7 on laajentanut konsernin rahoitusinstrumenteista sekä pääoman hallinnasta vuosittain tilinpäätöksessä annettavia liitetietoja eikä sillä ole ollut vaikutusta konsernin rahoitusinstrumenttien kirjaamis- tai arvostamisperiaatteisiin.
- IFRIC 9 *Kytkeytyneiden johdannaisten uudelleenarviointi* (voimassa 1.6.2006 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnan mukaan päivä, jolloin arvioidaan sisältääkö sopimus kytketyn johdannaisen, on se päivä, jolloin yhtiöstä tulee ensi kertaa sopimuksen osapuoli. Tämän hetken jälkeen tehtävä uudelleenarviointi on sallittu ainoastaan, mikäli sopimukseen tehdään muutos, joka vaikuttaa olennaisesti sopimuksesta aiheutuviin kassavirtoihin joita sopimuksessa olisi muuten edellytetty. IFRIC 9:n käyttöönotto ei ole aiheuttanut muutoksia Fortumin noudattamiin tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin.

- IFRIC 10 *Osavuosikatsaukset ja arvonalentumiset* (voimassa 1.11.2006 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 10 kieltää liikearvosta, noteeraamattomista oman pääoman ehtoista sijoituksista tai hankintamenoonsa taseeseen merkityistä rahoitusvaroista kirjatun arvonalentumistappion palauttamisen myöhempänä tilinpäätöspäivänä raportointikauden aikana. Tällä tulkinnalla ei ole ollut vaikutusta Fortum-konsernin taloudelliseen asemaan tai tulokseen.

Seuraavilla tulkinnoilla ei ole merkitystä Fortum-konsernin toimintojen kannalta:

- IFRIC 7 *Tilinpäätöksen oikaisemiseen perustuvan lähestymistavan soveltaminen IAS 29:n Taloudellinen raportointi hyperinflaatiomaissa mukaisesti* (voimassa 1.3.2006 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 7 ei koske Fortum-konsernia, koska konsernilla ei ole toimintoja hyperinflaatiomaissa.
- IFRIC 8 *IFRS 2:n soveltamisala* (voimassa 1.5.2006 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Fortum-konsernissa ei ole tulkinnan soveltamisalaan kuuluvia järjestelyjä.

Uudet standardit sekä muutokset ja tulkinnat

olemassa oleviin standardeihin, jotka eivät ole vielä voimassa ja joita ei ole vielä otettu käyttöön

- IFRIC 14 IAS 19 – *Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahoitintaatimet ja näiden välinen yhteys* (voimassa 1.1.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 14:ta sovelletaan kaikkiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhte-etuuksiin. Tulkinta ohjeistaa kuinka IAS 19 -standardin rajoitusta järjestelyn ylijäämästä taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaamisedellytyksistä tulee arvioida, erityisesti silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahoitintaatimus. Fortum ei ole vielä arvioinut tulkinnan mahdollisia vaikutuksia. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRS 8 *Toiminnalliset segmentit* (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Fortum alkaa soveltaa standardia vuoden 2009 alusta lähtien. Johto arvioi parhaillaan standardin vaikutuksia. IFRS 8 koskee tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja ja siten sillä ei ole vaikutusta Fortum-konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan. Standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 23 *Vieraan pääoman menot* -standardi (uudistettu) (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi edellyttää, että ehdot täyttävän hyödykkeen hankintameno sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvat vieraan pääoman menot. Standardiin aiemmin sisällytynyt vaihtoehto kirjata vieraan pääoman menot kuluksi on poistettu. Uudistetun standardin käyttöönotto merkitsee Fortum-konsernissa konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutosta. Siirtymäsääntöjen mukaisesti Fortum soveltaa uudistettua standardia niihin ehdot täyttäviin hyödykkeisiin, joihin liittyvien vieraan pääoman menojen aktiivointi alkaa standardin voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardi (uudistettu) (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Fortum aloittaa standardin soveltamisen vuoden 2009 alusta. Uudistettu standardi

muuttaa lähinnä tuloslaskelman ja oman pääoman muutoksia kuvaavan laskelman esittämistapaa. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen* (uudistettu) (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardin muutokset koskevat mm. seuraavien aihealueiden kirjanpitokäsittelyä: yhdistämisestä välittömästi johtuvat menot, vaihteelliset hankinnat, liikearvo ja vähemmistöosuus sekä ehdollinen vastike. Fortum ei ole vielä arvioinut standardin mahdollisia vaikutuksia. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 27 *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös* (muutettu) (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardiin tehdyt muutokset koskevat vähemmistöosuuksien kirjanpitokäsittelyä ja liittyvät pääasiassa tytäryritysomistusten muutoksiin määräysvallan saamisen jälkeen, määräysvallan menettämiseen tytäryrityksissä sekä tytäryrityksen kauden tuloksen jakamiseen määräysvaltaa käyttävän tahon ja vähemmistön välillä. Fortum ei ole vielä arvioinut standardin mahdollisia vaikutuksia. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Määräysvallan menettämisen kirjanpidollista käsittelytapaa sovelletaan jatkossa myös osakkuusyhtiöihin (IAS 28) ja yhteisyrityksiin (IAS 31).

Seuraavat tulokset eivät ole merkityksellisiä Fortum-konsernin toimintojen kannalta:

- IFRIC 11, IFRS 2 – *Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet* (voimassa 1.3.2007 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta edellyttää, että sellaiset osakeperusteiset liiketoimet, joissa yhteisö saa tavaroita tai palveluja omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien, esim. omien osakkeiden vastineeksi, käsitellään kirjanpidossa omana pääomana maksettavina järjestelyinä. Fortumilla ei ole tällaisia tulkinnan soveltamisalaan kuuluvia järjestelyjä. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 12 *Service Concession Arrangements* (voimassa 1.1.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnalla ei ole merkitystä Fortumin kannalta, sillä mikään konserniyhtiö ei ole tulkinnan tarkoittama julkisen sektorin palveluja tarjoava operaattori. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 13 *Kanta-asiakasohjelmat* (voimassa 1.7.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Fortumilla ei ole tulkinnan soveltamisalaan sisältyviä kanta-asiakasjärjestelyjä. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Lyhyt- ja pitkäaikaisten varojen ja velkojen luokittelu

Omaisuserä tai velka luokitellaan lyhytaikaiseksi omaisuseräksi tai velaksi silloin, kun sitä pidetään ensisijaisesti kaupallisessa tarkoituksessa tai se odotetaan realisoitavan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Rahavarat luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi.

Kaikki muut varat ja velat luokitellaan pitkäaikaisiksi varoiksi ja veloiksi.

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Fortum Oyj:n ja kaikki ne yhtiöt, joissa Fortum Oyj:llä on välittömästi tai välillisesti yhteensä yli 50%:n osuus osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai muutoin oikeus määrätä yhteisön tai liiketoiminnan talouden ja toiminnan periaatteista. Fortum Oyj:n tytäryhtiöt on esitetty liitetiedossa 46 Tytäryhtiöt segmenteittain 31.12.2007.

Fortum muodostettiin vuonna 1998 käyttämällä yhdistelmä- eli pooling-menetelmää Fortum Power and Heat Oy:n sekä Fortum

Oil and Gas Oy:n yhdistelemiseksi konsernitilinpäätökseen. (Näistä jälkimmäinen jakautui Fortum Oil Oy:ksi ja Fortum Heat and Gas Oy:ksi 1.5.2004. Vuonna 2005 Fortum Oil Oy eriytettiin Fortumista jakamalla 85% yhtiön osakkeista Fortumin osakkeenomistajille ja myymällä loput 15% osakkeista). Pooling-menetelmän käyttö tarkoittaa sitä, että Fortum Power and Heat Oy:n ja Fortum Heat and Gas Oy:n hankintamenot on eliminoitu näiden yhtiöiden osakepääomia vastaan. Tästä syntyvä eliminoitiero on kirjattu oman pääoman vähennykseksi.

Fortum-konsernin tilinpäätökset on yhdistelty hankintameno-menetelmällä. Hankintamenoiksi muodostuu hankintahetken käypiin arvoihin arvostettujen vastikkeeksi annettujen varojen ja syntyneiden tai vastuulle otettujen velkojen sekä hankinnasta välittömästi johtuneiden menojen yhteissumma. Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut, yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin, riippumatta mahdollisen vähemmistöosuuden suuruudesta. Se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvistä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos hankintameno on pienempi kuin hankitun tytäryhtiön nettovarojen käypä arvo, tämä erotus kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Tytäryhtiöt yhdistellään täysimääräisesti konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, jolloin määräysvalta siirtyy konsernille ja yhdistely päättyy sinä päivänä, kun määräysvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä konsernin sisäisistä liiketapahtumista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma osoita, että siirretyin omaisuuserän arvo on alentunut. Tytäryritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu konsernin laadintaperiaatteiden mukaisiksi, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Osakkuusyritykset ja osuudet yhteisyrityksissä

Osakkuusyrityksiä ovat yhteisöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta liittyy yleensä 20–50% omistusosuuteen äänivallasta. Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni on sopimuksen perustuen sitoutunut jakamaan määräysvallan kyseisen yrityksen taloudellisista ja liiketoiminnallisista periaatteista toisen osapuolen tai toisten osapuolten kanssa. Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin ja yhteisessä määräysvallassa oleviin yrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuus- tai yhteisyritykseen tehdyn sijoituksen yhteydessä hankitut varat ja vastuulle otetut velat arvostetaan alun perin niiden hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Se määrä, jolla sijoituksen hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvistä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos hankintameno alittaa tehtyyn osakkuus- tai yhteisyrityssijoitukseen liittyvien nettovarojen käyvän arvon, tämä erotus kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Konsernin osuus sen osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista verojen jälkeen kirjataan tuloslaskelmaan vähennettynä kuluilla, jotka syntyvät varojen ja velkojen käypien arvojen oikaisuista. Sijoituksen kirjanpitoarvoa oikaistaan hankinnan jälkeisillä oman pääoman muutoksilla. Konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä oman pääoman oikaisuista, joita ei ole kirjattu osakkuus- tai yhteisyritysten tuloslaskelmaan, kirjataan suoraan konsernin omaan pääomaan ja sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuksi.

Kun konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen sijoitus osakkuus- tai yhteisyritykseen, muut vakuudettomat saamiset mukaan lukien, konserni

ei kirjaa sijoitusta suurempaa tappiota, ellei konsernilla ole näihin liittyviä veloitteita tai ellei se ole suorittanut maksuja osakkuus- tai yhteisyrityksen puolesta.

Konsernin ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisistä liiketoimista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernin omistussuuden mukaisesti. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma anna näyttöä siitä, että siirretyn omaisuuserän arvo on alentunut. Osakkuus- tai yhteisyritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa. Jos tietoja ei ole saatavilla, osuus eräiden osakkuus- tai yhteisyritysten voitosta on sisällytetty konsernitilinpäätökseen perustuen edellisen neljännesvuoden tietoihin.

Laskentaperiaatteet, jotka liittyvät Fortumin osakeomistuksiin Hafslund ASA:ssa ja venäläisissä osakkuusyrityksissä, on esitetty liitetiedossa 23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Segmenttiraportointi

Fortumin esittämät ensisijaiset segmenttiedot perustuvat organisaatio- ja liiketoimintarakenteeseen. Liiketoimintasegmentti on omaisuuserien ja toimintojen ryhmä, jossa tuotetaan tuotteita tai palveluja ja jonka riskit ja kannattavuus poikkeavat muiden liiketoimintasegmenttien riskeistä ja kannattavuudesta. Konsernin liiketoiminta-alueet jakautuvat seuraaviin ensisijaisiin raportoitaviin segmentteihin:

- Sähköntuotanto-segmentin toimintaan kuuluu sähkön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa sekä käyttö- ja kunnossapitopalvelut Pohjoismaissa ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla.
- Lämpö-segmentin toimintaan kuuluu lämmön tuotanto ja myynti Pohjoismaissa ja muualla Itämeren alueella. Segmentti myös tuottaa sähköä yhdistetyissä sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksissaan ja myy sitä loppuasiakkaille pääasiassa pitkäaikaisin sopimuksin sekä Nord Pooliin.
- Sähkönsiirto-segmentti omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä jakaa sähköä asiakkaille Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Virossa.
- Markets-segmentti vastaa sähkön vähittäismyynnistä asiakkaille, joita ovat muut sähkön vähittäismyyjät, kotitaloudet ja yritykset Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa. Markets ostaa sähkön Nord Poolista.
- Muut – sisältää pääasiassa konsernihallinnon.

Lisätietoja ensisijaisista raportoitavista segmenteistä on esitetty liitetiedossa 5.

Liitetiedossa 6 Maantieteelliset segmentit esitetään toissijaiset segmenttiedot, jotka perustuvat niihin maantieteellisiin alueisiin joilla Fortum toimii. Esitetty informaatio sisältää myyntituotot asiakkaan sijaintimaan mukaan, sekä varat, investoinnit ja henkilökunnan määrän varojen ja henkilökunnan sijaintimaan mukaan.

Luovutetut toiminnot ja myytävänä olevat omaisuuserät

Luovutetut toiminnot edustavat erillistä keskeistä liiketoiminta-alueita, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Luovutettuihin toimintoihin liittyvät varat ja velat on voitava selkeästi erottaa muista konsernitilinpäätöksen yhdisteltävistä yksiköistä sekä toiminnallisina että kassavirtaa tuottavina yksiköinä. Lisäksi raportivalla yksiköllä ei saa olla mitään merkittävää yhteyttä toimintoihin, jotka on luokiteltu luovutetuiksi toiminnoiksi. Luovutettujen toimintojen verojen jälkeinen voitto kaudelta, luovutuksesta syntynyt voitto

tai tappio mukaan lukien, esitetään erillisenä eränä tuloslaskelmassa. Luovutettujen toimintojen vaikutus kassavirtaan on joko esitetty erikseen konsernin kassavirtalaskelmassa tai liitetiedoissa.

Pitkäaikaiset varat (tai luovutettavien erien ryhmät), jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi omaisuuseriksi, arvostetaan kirjanpitoarvoonsa tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy pääasiallisesti myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserien jatkuvasta käytöstä. Näihin luokkiin eivät sisälly käytöstä poistamisen jälkeen romutettavat käyttöomaisuuserät tai sellaiset erät, jotka on tilapäisesti poistettu käytöstä. Arvonalennustappio (tai myöhemmin syntyvä voitto) vähentää (tai lisää) myytävänä olevien pitkäaikaisen varojen tai luovutettavien ryhmien kirjanpitoarvoa. Näistä omaisuuseristä ei tehdä poistoja. Niihin liittyvät korkokulut tai muut kulut kirjataan samalla tavalla kuin ennen myytävänä olevaksi luokittelamista.

Neste Oil sisältyi Fortum-konserniin 31 maaliskuuta 2005 asti, jolloin Fortumin varsinainen yhtiökokous päätti eriyttää öljyliiketoiminnat jakamalla noin 85% Neste Oil Oy:n osakkeista osingonjakona. Loput 15% osakkeista myytiin sijoittajille huhtikuussa 2005. Öljyliiketoiminnat on esitetty luovutettuina toimintoina vuosilta 2004 ja 2005, katso Tunnusluvut sivuilta 88–89.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja niiden muuntaminen

Toimintavaluutta ja esittämismvaluutta

Jokaisen konserniyrityksen tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan käyttäen sen taloudellisen ympäristön valuuttaa, jossa yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämismvaluutta.

Liiketapahtumat ja tase-erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan. Rahoituseriin liittyvät kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien kassavirran suojausten kurssivoitot ja tappiot kirjataan omaan pääomaan. Myytävissä olevien rahoitusvarojen aiheuttamat kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Konserniyhtiöt

Niiden tytäryhtiöiden, joiden toiminta- ja esittämismvaluutta ei ole euro, tuloslaskemat ja kassavirrat muunnetaan konsernin esittämismvaluutan määräisiksi käyttämällä kuukauden lopun kurssien perusteella laskettua vuoden keskimääräistä valuuttakurssia. Tytäryhtiöiden taseet muunnetaan euroiksi käyttämällä tilikauden keskikurssia. Konsernitilinpäätöksessä kurssierot, jotka syntyvät ulkomaisiin yrityksiin tehtyjen nettosijoitusten sekä lainojen ja muiden tällaisten sijoitusten suojausiksi määritettyjen valuuttainstrumenttien muuntamisesta, kirjataan omaan pääomaan. Kun ulkomainen tytäryritys myydään, nämä kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota. Ulkomaisen yrityksen hankinnasta johdettavaa liikearvoa ja hankinnan yhteydessä tehtäviä käypien arvojen oikaisuja käsitellään ulkomaisen yrityksen varoina ja velkoina ja ne muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. IFRS-standardeihin siirtymähetkellä, eli 1.1.2004 konserni oletti kaikkien ulkomaisista yrityksistä kertyneiden muuntoerojen olevan nolla.

Konsernitilinpäätöksen laadinnassa käytetyt valuuttakurssit on esitetty liitetiedossa 9 Valuuttakurssit.

Myyntituottojen määrittäminen

Myyntituotot määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella tuotteita tai palveluksia luovutettaessa. Myyntituotot esitetään vähennettynä nettohyvityksillä, alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonlisäveroilla ja valmistajana suoritetuilla valmisteveroilla. Myyntituotot on kirjattu seuraavasti:

Sähkön, lämmön, kylmäenergian ja sähkönjakelun myyntituotot

Sähkön, lämmön, kylmäenergian ja sähkönjakelun myyntituotot kirjataan toimituksen perusteella. Kirjatut myyntituotot teollisille ja kaupallisille asiakkaille sekä loppuasiakkaille perustuvat toimitettuihin määriin, mukaan lukien se arvioitu määrä, joka on toimitettu asiakkaille vuoden lopun ja viimeisimmän mittarinluennan välillä.

Fyysiset energian myynti- ja ostosopimukset jaksotetaan suoritperiaatteella konsernin odotettavissa olevien ostojen, myynnin ja käytön vaatimuksien mukaisesti.

Ruotsissa peritään sähköveroa paikallisten yhtiöiden jälleennyijille toimittamasta sähköstä. Vero lasketaan kilowattituntikohtaisen kiinteän verokannan mukaan. Verokanta vaihtelee eri asiakasryhmien mukaan. Tuloslaskelmassa sähkön myyntituotot on esitetty ilman sähköveron osuutta.

1.1.2004 lähtien Fortum on korvannut segmenttien väliset fyysiset sähkönmyyntisopimukset käymällä kauppaa Nord Poolissa. Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietyinä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Viranomaiset säätelevät sähkönjakelusta asiakkailta perittäviä hintoja. Sääntelyjärjestelmä vaihtelee maittain. Viranomaisen määrittämä yli- tai alilaskutus käsitellään sääntelystä johtuvana omaisuuseränä tai velkana, jota ei kirjata taseeseen sillä asiakkaan kanssa ei ole tehty sopimusta jossa olisi määritelty viranomaisääntelyyn liittyvät seikat ja siten saaminen riippuu tulevasta toimituksesta. Yli- tai alilaskutus hyvitetään tai veloitetaan yleensä tulevina vuosina asiakkaalta, joka tuolloin käyttää kyseistä sähköliittymää. Takautuvia hyvityksiä tai veloituksia ei anneta tai tehdä.

Liittymismaksut

Maksut, jotka asiakas maksaa liittyessään sähkö-, maakaasu, kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon, kirjataan tuotoksi siihen määrään asti, joka ei kata tulevaisuudessa syntyviä kuluvelvoitteita. Jos liittymismaksu on sidoksissa asiakassopimukseen, tuotto kirjataan asiakassopimuksen voimassaoloajalle. Ne sähköverkon liittymismaksut, jotka on suoritettu ennen vuotta 2003, on maksettava takaisin asiakkaille Suomessa, mikäli asiakas haluaisi joskus irtisanoutua sähköverkkoliittymästä kokonaan. Suomessa myös kaukolämpöverkon liittymismaksuihin liittyy palautusvelvollisuus. Näitä liittymismaksuja ei ole kirjattu tuloslaskelmaan, vaan ne on kirjattu taseeseen muihin velkoihin.

Pitkäaikaishankkeet

Konserni käyttää valmistusasteeseen perustuvaa menetelmää määrittääkseen kirjattavien tuottojen ja kulujen asianmukaiset määrät kyseisellä kaudella. Valmistusaste määritetään laskemalla kunkin hankkeen tilinpäätöspäivään mennessä kertyneiden menojen prosenttiosuus kyseisen hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Valmistusastetta määritettäessä kyseisenä vuonna syntyneitä, hankkeen tuleviin toimintoihin liittyviä menoja ei ole otettu mukaan hankkeen menoihin. Ne on esitetty niiden luonteesta riippuen vaihto-omaisuutena, ennakkomaksuina tai muina varoina.

Konserni esittää taseessa varoina hankkeita koskevat saamiset

asiakkailta kaikista keskeneräisistä hankkeista, joista syntyneet menot kirjatuilla voitoilla lisättyinä (ja kirjatuilla tappioilla vähennettynä) ylittävät työn edistymiseen perustuvan laskutuksen. Työn edistymiseen perustuva laskutus, jota asiakkaat eivät ole vielä suorittaneet ja pidätetyt määrät sisältyvät ryhmään "myyntisaamiset ja muut saamiset". Konserni esittää taseessa velkoina hankkeita koskevat bruttovelat asiakkaille kaikista keskeneräisistä hankkeista, joiden työn edistymiseen perustuva laskutus on suurempi kuin menot kirjatuilla voitoilla lisättyinä (ja kirjatuilla tappioilla vähennettynä).

Muut tuotot

Tavanomaisen liiketoiminnan ulkopuoliset tuotot sisältyvät muihin tuottoihin. Tähän ryhmään luetaan toistuvat erät, kuten vuokratuotot sekä kertaluonteiset erät, kuten osakkeiden, aineellisen käyttöomaisuuden ja päästöoikeuksien myyntivoitot. Muihin tuottoihin sisältyvät myös toistuvina erinä välittömästi tuloslaskelmaan kirjattavat, suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset merkitään kirjanpitoon niiden käypään arvoon silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää niiden saamiseen liittyvät ehdot. Menoihin liittyvät avustukset merkitään tuloennakkoksi taseeseen ja kirjataan tuloslaskelmaan samalla kaudella, jolloin niihin liittyvät menot kirjataan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset vähennetään asianomaisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenosta ja kirjataan tulosvaikutteisesti vähentäen kyseisen käyttöomaisuushyödykkeen poistoja.

Päästöoikeudet

Päästöoikeudet kirjataan konsernissa perustuen voimassaoleviin IFRS-standardeihin. Näiden mukaan ostetut päästöoikeudet kirjataan aineettomiin hyödykkeisiin hankintahintaisina ja ilmaiseksi saadut päästöoikeudet kirjataan nimellisarvoonsa. Palautettavia päästöoikeuksia varten kirjataan varaus. Jos konsernilla on riittävästi päästöoikeuksia kattamaan palautusvelvoitteet, varaus kirjataan ko. päästöoikeuksia vastaavalla kirjanpitoarvolla. Jos päästöoikeuksia ei ole riittävästi kattamaan palautusvelvollisuutta, arvostetaan varaus ko. päästöoikeuksien markkina-arvoon. Varauksista johtuva kulu kirjataan tuloslaskelmaan materiaalit ja palvelut ryhmän kuluihin. Päästöoikeuksien myyntivoitot sisältyvät muihin tuottoihin.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet paitsi jos ne johtuvat välittömästi sellaisen hyödykkeen rakentamisesta, joka täyttää määrättyt ehdot. Nämä ehdot ovat: (a) rakentamisinvestoinnista johtuvat menot ylittävät 100 miljoonaa euroa, (b) kyseisen omaisuuserän tai -erien toimintakykyiseksi saattaminen vie kauemmin kuin 18 kuukautta, (c) investointi on uusinvestointi.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi, kun ne syntyvät, ja ne sisältyvät konsernituloslaskelman muihin kuluihin. Mikäli kehittämismenojen arvioidaan kerryttävän tuloja tulevaisuudessa, kyseiset menot aktivoitetaan aineettomiksi hyödykkeiksi ja kirjataan poistoina kuluksi tulovirtojen kertymisen aikana.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääasiassa sähköstä ja lämmön tuotantoon käytettävistä rakennuksista ja koneista,

sähkön alue- ja jakeluverkoista, tunneleista, vesiputousoikeuksista ja kaukolämpöverkoista. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on merkitty konsernitaseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla kertyneillä arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Hankintameno voi myös sisältää omasta pääomasta siirrettyjä voittoja ja tappioita, jotka liittyvät ulkomaan rahan määräraisten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ostoja suojaaviin, suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttäviin rahavirran suojaussopimuksiin. Uuden tytäryrityksen hankinnan yhteydessä hankitut omaisuuserät merkitään taseeseen niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon.

Myöhemmin syntyvät menot sisältyvät kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai ne on soveltuvin osin kirjattu taseeseen erillisenä omaisuuseränä vain silloin, kun on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja että hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Kaikki muut korjaus- ja ylläpitokulut kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Lisäksi aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno sisältää arvioidut hyödykkeen purkamisesta, siirtämisestä ja alkuperäiseen tilaan palauttamisesta aiheutuvat menot.

Maa- ja vesialueista, vesiputousoikeuksista sekä tunneleista ei tehdä poistoja, koska niiden taloudellista vaikutusaikaa ei voida määrittellä. Poistot muista omaisuuseristä lasketaan tasapoistoina kirjaamalla hankintamenot kuluksi arvioitujen taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa seuraavasti:

Vesivoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	40–50 vuotta
Lämpövoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	25 vuotta
Ydinvoimalaitoksen rakennukset, rakennelmat ja koneet	25 vuotta
Yhdistettyjen sähkön ja lämmön tuotantolaitosten (CHP) rakennukset, rakennelmat ja koneet (kullakin CHP-laitoksella on oma poistoajankansa)	15–25 vuotta
Sähköasemien rakennukset, rakennelmat ja koneet	30–40 vuotta
Voimajohdot	15–40 vuotta
Kaukolämpöverkko	30–40 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	20–40 vuotta
Muut koneet ja muu kalusto	3–20 vuotta
Muut pitkäaikaiset omaisuuserät	5–10 vuotta

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat arvioidaan ja oikaistaan tarvittaessa jokaisena tilinpäätöspäivänä. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on sen arvioitua kerrytettävissä olevaa rahamäärää suurempi, kyseisen omaisuuserän kirjanpitoarvoa alennetaan välittömästi siten, että se vastaa kerrytettävissä olevaa rahamäärää.

Yhteisessä määräysvallassa olevat omaisuuserät

Fortum omistaa tytäryhtiönsä Fortum Power and Heat Oy:n kautta Suomessa Meri-Porin hiililauhdevoimalan, johon Teollisuuden Voima Oy:llä (TVO) on sopimukseen perustuva 45,55%:n osallistumis-oikeus. Hiilivoimalan kapasiteetti ja tuotanto on jaettu Fortumin ja TVO:n osuuksiin. Kumpikin omistaja voi päättää milloin ja kuinka paljon energiaa tuotetaan. Sekä Fortum että TVO ostavat polttoaineita ja hiilidioksidipäästöoikeuksia itsenäisesti. Koska sekä Fortu-

milla että TVO:lla on määräysvalta voimalaitoksessa sekä osuuksista johtuvat riskit ja edut, Meri-Porin voimalaitos on käsitelty kirjanpidossa yhteisessä määräysvallassa olevana omaisuuseränä.

Fortum käsittelee osuutensa sijoituksesta tekemänsä investoinnin määräisenä, ts. 55,55%:n mukaan. Tilinpäätöshetkellä osa Meri-Porin voimalaitoksen kapasiteeteista on vuokrattu konsernin ulkopuolelle. Kyseinen vuokrasopimus on luokiteltu muuksi vuokrasopimukseksi.

Fortumilla on myös oikeus osaan TVO:n Meri-Porin voimalaitoksessa tuottamasta sähköstä, sillä Fortum omistaa 26,58% TVO:n C-sarjan osakkeista, katso liitetieto 23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet, paitsi liikearvo, arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla kertyneillä arvonalentumistappioilla. Ne poistetaan tasapoistoina arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Atk-ohjelmat

Hankitut atk-ohjelmien lisenssit aktivoidaan hankinnasta ja käyttöön-otosta johtuvien menojen määräisinä. Näistä menoista tehdään poistot niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa (3–5 vuotta). Atk-ohjelmien kehittämiseen tai ylläpitoon liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Sellaiset menot, jotka liittyvät välittömästi konsernin määräysvallassa ja yksilöitävissä olevien, räätälöityjen tietokoneohjelmien kehittämiseen ja jotka todennäköisesti tuottavat vastaavat kulut ylittävää taloudellista hyötyä yli yhden vuoden ajan, merkitään taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi. Tällaiset välittömät kulut sisältävät tietokoneohjelmien kehittämiseen liittyvät henkilöstökulut ja kehittämiseen liittyvät kohtuulliset yleiskulut. Aktivoidut atk-ohjelmien kehittämiskulut poistetaan niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa (alle kolmessa vuodessa).

Tavaramerkit ja lisenssit

Tavaramerkit ja lisenssit merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsa kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Poistot lasketaan tasapoistoina kirjaamalla hankintamenot kuluksi arvioitujen taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa (15–20 vuotta).

Asiakaskanta

Asiakaskannan hankintaan liittyvät kulut merkitään taseeseen hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Asiakaskannalla tarkoitetaan asiakasryhmää tai markkinaosuutta. Asiakaskannan hankintameno poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, yleensä viidessä vuodessa. Asiakaskannan arvoa tarkastellaan arvonalentumisen varalta jokaisena tilinpäätöspäivänä arvioimalla onko viitteitä siitä, että sen kirjanpitoarvo saattaisi olla alentunut.

Liikearvo

Liikearvo on se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankitun tytäryhtiön tai osakkuusyhtiön yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta hankintahetkellä. Tytäryhtiöiden hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy aineettomiin hyödykkeisiin. Osakkuusyhtiöiden hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy osakkuusyhtiöissijoituksen taseeseen ja nämä liikearvot testataan arvonalentumisen varalta ao. kokonaisuuden osana. Erikseen taseeseen merkityt liikearvot testataan vuosittain arvonalentumisen varalta ja ne on merkitty taseeseen hankintamenoonsa kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Liikearvosta kirjattu

arvon alentumistappioita ei peruuteta. Tytäryhtiön tai osakkuusyhtiön luovutuksen yhteydessä syntyneet voitot ja tappiot sisältävät myydyn yhtiön liikearvon kirjanpitoarvon.

Liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille arvonalentumistestausta varten. Liikearvo on kohdistettu niille rahavirtaa tuottaville yksiköille tai rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän niistä liiketoimintojen yhdistämisistä, joista liikearvot syntyivät.

Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien arvon alentuminen

Taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista omaisuuseristä ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Omaisuuseriä, joista tehdään poistot, tarkastellaan arvonalentumisen varalta aina kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, että kirjanpitoarvoa vastaava rahamäärä ei ehkä ole kerrytettävissä. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävä rahamäärä on se, joka on korkeampi seuraavista: omaisuuserän käypä arvo myyntikuluilla vähennettynä tai käyttöarvo. Arvonalentumistestausta varten omaisuuserät on jaettu ryhmiin sen alimman tason mukaan, jolla ko. ryhmät tuottavat erikseen laskettavissa olevaa kassavirtaa (kassavirtaa tuottavat yksiköt). Rahoitusvaroihin kuulumattomia omaisuuseriä lukuunottamatta liikearvoa, josta on kirjattu arvonalentumistappio, tarkastellaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen peruutuksen varalta.

Rahoitusvarat

Konserni luokittelee rahoitusvaransa seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvaroihin kuuluvat erät, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu rahoitusvarojen käyttötarkoituksesta. Konsernin johto määrittää rahoitusvarojen luokittelun alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja arvioi tämän luokittelun uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan tähän ryhmään, jos se on hankittu pääasiallisena tarkoituksena myydä se lyhyen ajan kuluessa. Johdannaissopimukset on myös ryhmitelty kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi, ellei niitä ole määritetty suojausiksi. Tämän ryhmän omaisuuserät luokitellaan lyhytaikaisiin varoihin, jos ne ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä tai niiden odotetaan realisoituvan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne syntyvät, kun konserni antaa lainaa tai toimittaa tuotteita ja palveluja suoraan velalliselle. Ne sisältävät pitkäaikaisiin saamsiin, lukuunottamatta erä, joiden maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lukien. Tällaiset erät luokitellaan lyhytaikaisiin saamsiin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on joko määritetty tähän erään kuuluviksi tai joita ei ole luokiteltu mihinkään muuhun rahoitusvarojen ryhmään. Ne sisältävät pitkäaikaisiin varoihin, ellei sijoituksesta aiota luopua 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit merkitään kirjanpitoon kaupankäyntipäivänä, joka on se päivä jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään kyseisen omaisuuserän. Kaikki ne rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon transaktiokustannuksilla lisättyinä. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet niiden kassavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai ne on siirretty ja konserni on siirtänyt olennaisilta osin omistamiseen liittyvät riskit ja edut. Myytävissä olevat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat merkitään taseeseen käypään arvoon. Lainat kirjataan taseeseen jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Voitot ja tappiot, jotka johtuvat "käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat" -ryhmän käyvän arvon muutoksista sisältyvät sen kauden tuloslaskelmaan, jonka aikana ne syntyvät. Myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokiteltujen arvopaperien käypien arvojen muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan omaan pääomaan. Kun myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokitellut arvopaperit myydään tai niiden arvo on alentunut, kertyneet käyvän arvon oikaisut kirjataan tuloslaskelmaan.

Noteerattujen sijoitusten käyvät arvot perustuvat kyseisen hetken ostokurssiin. Jos rahoitusvaroihin kuuluvan erän (ja noteeraamattomien sijoitusten) markkinat eivät ole toimivat, konserni määrittää käyvän arvon arvostusmenetelmien avulla. Näitä ovat viimeaikaisten markkinatransaktioiden käyttö, vertaaminen toisiin olennaisilta osin samanlaisiin instrumentteihin, rahavirtojen diskontaaminen ja optionhinnoittelumallit, jotka heijastavat liikkeeseenlaskijan erityisiä olosuhteita.

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvo on alentunut. Jos tällaista näyttöä on myytävissä olevien rahoitusvarojen osalta, kertynyt tappio kirjataan pois omasta pääomasta ja tuodaan tuloslaskelmaan. Kertynyt tappio on hankintameno ja tarkasteluhetken käyvän arvon erotus vähennettynä kyseisestä rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset on kirjattu taseeseen niiden käypään arvoon. Varaus myyntisaamisten arvonalentumisen johdosta kirjataan välittömästi, kun on näyttöä siitä, että konserni ei pysty saamaan myyntisaamisiaan alkuperäisten sopimusten mukaisesti. Tällaisiksi arvonalentumisiin johtaviksi näytöiksi voidaan lukea velallisen vakavat taloudelliset ongelmat, todennäköisyys, että velallinen ajautuu konkurssiin tai muihin taloudellisiin järjestelyihin sekä maksujen eräpäivien laiminlyönti. Arvonalentumisen määrä on taseeseen alun perin kirjatun myyntisaamisen ja arvioitujen tulevien rahavirtojen nykyarvon erotus.

Myyntisaamisiin sisältyy myyntituottoja, jotka perustuvat arvioon jo toimitetusta, mutta vielä mittaamattomasta ja siten laskuttamattomasta sähköön, lämmön, kylmäenergian ja sähköjakelun myynnistä.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on kolme kuukautta tai sitä lyhyempi. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

Omat osakkeet

Jos jokin konserniyhtiö hankkii Fortum Oyj:n osakkeita (omat osakkeet), maksettu vastike ja välittömästi hankinnasta johtuvat kulut (verojen jälkeen) vähennetään Fortum Oyj:n omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Kun näitä osakkeita myöhemmin myydään tai lasketaan liikkeeseen, saadut vastikkeet sisällytetään omaan pääomaan.

Lainat

Lainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon ja transaktiomenoilla vähennettyinä. Myöhemmillä kausilla ne kirjataan taseeseen jakotettuun hankintamenoon; maksetun rahamäärän (josta transaktiomenot on vähennetty) ja lunastusarvon välinen erotus kirjataan korkokuluksi kyseisen lainan laina-ajalle käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Sellaiset lainat tai niiden osa, jotka ovat käyvän arvon suojauksen kohde-etuutena, merkitään taseeseen käypään arvoon.

Vuokrasopimukset

Rahoitusleasing sopimukset

Aineellisen käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistamiselle ominaisista eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasing sopimuksiksi. Ne merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana varoiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin sopimuksen syntymisajankohtana määritetty vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Maksettava leasingvuokra jaetaan velan vähennykseen ja rahoitusmenoon. Vastaavat leasingvuokraveroitukset rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin erääntymisensä mukaan. Rahoitusmenon korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan vuokrasopimuksen aikana siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingillä vuokratusta aineellisesta käyttöomaisuudesta tehdään poistot joko taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

Sellaiset myynti- ja takaisinvuokraussopimukset, joiden tuloksena syntyy rahoitusleasing sopimus, merkitään taseeseen yllä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Myyntihinnan ja kirjanpitoarvon välinen erotus kirjataan taseeseen ja tulotetaan vuokrasopimuksen kuluessa.

Rahoitusleasing sopimuksella konsernin ulkopuolelle vuokrattu aineellinen käyttöomaisuus esitetään korollisissa saamisissa määrään, joka on yhtä suuri kuin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Jokainen saatava vuokraerä jaetaan pääoman palautukseen ja rahoitustuottoon. Rahoitustuotto kirjataan tuotoksi tuloslaskelmaan vuokrakauden aikana siten, että jäljellä olevalle saamiselle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen tuottoaste.

Muut vuokrasopimukset

Ne aineellisen käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut eivät ole olennaisilta osin siirtyneet konsernille, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muun vuokrasopimuksen perusteella määräytyvät vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruusina kuluerinä vuokra-ajan kuluessa.

Muiden vuokrasopimusten perusteella saadut vuokratuotot, konsernin antaessa vuokralle käyttöomaisuuttaan, kirjataan Muihin tuottoihin tuloslaskelmassa. Fortum on vuokrannut osuutensa Meri-Porin hiililauhdevoimalan kapasiteetista konsernin ulkopuolelle kesäkuuhun 2010 saakka (katso myös Yhteisessä määräysvallassa olevat omaisuuserät edellä). Kyseinen vuokrasopimus on luokiteltu muuksi vuokrasopimukseksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään käyttämällä FIFO (first in, first out) -menetelmää. Valmiiden tuotteiden ja tavaroiden sekä keskeneräisten tuotteiden hankintameno koostuu raaka-aineista, välittömistä henkilökuluista, muista välittömistä kuluista ja tuotantoa vastaavista kiinteistä kuluista (perustuen normaaliin tuotantokapasiteettiin). Nettorealisointiarvo on arvioitu normaalin toiminnan mukainen myyntihinta vähennettynä muuttuvilla myyntikuluilla.

Laskennalliset verot

Laskennalliset verot on kirjattu konsernitilinpäätökseen varojen ja velkojen verotuksellisten arvojen sekä näiden kirjanpitoarvojen väliaikaisista eroista velkamenetelmää käyttäen. Laskennallista veroa ei kuitenkaan kirjata, jos se syntyy, kun omaisuuserä tai velka alun perin merkitään kirjanpitoon ja kyseinen liiketoimi ei ole liiketoimintojen yhdistäminen, ja joka ei vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon (tai verotukselliseen tappioon) liiketapahtuman toteutumisaikana. Laskennallinen vero määritetään käyttämällä niitä verokantoja (ja soveltaen niitä verolakeja), joista on säädetty tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä ja joiden oletetaan olevan voimassa, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai verovelka suoritetaan.

Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennalliset verosaamiset vähennetään laskennallisista verovelloista, jos ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallinen vero kirjataan väliaikaisista eroista, jotka johtuvat tytäryhtiöihin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin tehdyistä sijoituksista, paitsi silloin, kun konserni voi määrätä väliaikaisen eron purkautumisajankohdan ja väliaikainen ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Järjestelyt on yleensä rahoitettu vakuutusyhtiöihin tai konsernin eläkesäätiöihin suoritetuilla, määräjoihin tehtäviin eläkevastuulaskelmiin perustuvilla maksuilla. Konsernilla on sekä etuus- että maksupohjaisia järjestelyjä.

Konsernin maksuperusteisiin järjestelyihin suorittamat maksut kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, johon kyseiset maksut kohdistuvat.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekulut arvioidaan käyttämällä ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkkeiden suorittamisesta johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelmaan tavoitteena jakaa työsuoritukseen perustuva meno työntekijöiden palvelusajalle. Etuuspohjaiseen järjestelyyn liittyvä velvoite arvostetaan arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvoon käyttäen sellaisten korkealuokkaisten yritysten joukkovelkakirjalainojen korkoa, joiden juoksu aika suunnilleen vastaa kyseisen eläkevelan kestoaikaa. Taseeseen merkitty velka on etuuspohjaisen järjestelyn velvoite tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käypällä arvolla sekä kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla tai tappioilla. Ennakkomaksut kirjataan varoiksi siihen määrään asti, kuin rahana saatava palautus tai vastaisten maksujen vähennys on saatavissa.

Ne vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, jotka ylittävät 10 % kaikkien etuusperusteisten järjestelyistä johtuvien velvoitteiden nykyarvosta tai järjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta (sen mukaan kumpi näistä on suurempi), kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden odotetun keskimääräisen jäljellä olevan työssäoloajan kuluessa. Takautuvaan työsuorituksen perustuvat menot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Eläkekuluihin liittyvä korkokulu sisältyy tuloslaskelman henkilöstösivukuluihin.

Osakeperusteinen palkitseminen

Konsernissa on käytössä johdon pitkäaikainen osakepohjainen kannustinohjelma. Kannustinohjelman mahdollinen palkkio perustuu konsernin, sen liiketoimintayksiköiden ja järjestelmän piiriin kuuluvan yksittäisen henkilön omaan suoritukseen sekä Fortum Oyj:n pörssikurssin kehitykseen. Kannustinohjelman mahdollinen palkkio käsitellään rahana selvitettyinä järjestelyinä. Palkkio kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjakson aikana ja vastaava lisäys merkitään velkoihin. Mahdollisen palkkion käypä arvo perustuu Fortumin osakkeen markkinahintaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja myöntämispäivänä. Arvioidut poikkeamat otetaan huomioon mahdollisen palkkion käypää arvoa määritettäessä. Mahdollisen palkkion käyvän arvon muutokset jaksotetaan jäljellä olevan oikeuden syntymisajanjakson aikana. Järjestelyyn liittyvistä henkilöstösivukuluista kirjataan varaus.

Mahdollisten palkkioiden käypien arvojen muutoksilta suojautumiseksi konserni on solminut osaketermiinisopimuksia, jotka selvitetään rahana. Osaketermiinisopimukset eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä ja siksi niiden käypien arvojen muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakeoptiot

Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja ne kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä myöntämisen ja käyttämisoikeuden alkamisen väliselle ajanjaksolle. Optioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu arvioon siitä optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus käyttämisoikeuden alkamisen hetkellä. Optioiden käypä arvo määritetään Black-Scholes – tai binomi-hinnoittelumallin perusteella. Arviot lopullisesta optioiden määrästä päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä ja näiden arvioiden muutosten vaikutukset kirjataan tuloslaskelmaan. Optio-oikeuksiin liittyvät sosiaalikulut kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan ja varaukseksi taseeseen sillä kaudella, kun optio-oikeudet myönnetään. Varaus arvostetaan optioiden käyvän arvon mukaisesti, ja varausta oikaistaan sen mukaan kuin Fortumin osakkeen hinta muuttuu. Kun optio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset (kuluilla oikaistuna) kirjataan omaan pääomaan.

Varaukset

Konserni kirjaa varaukset ympäristön alkuperäiseen tilaan palauttamisesta, hyödykkeen käytöstä poistamisesta, uudelleenjärjestelykuluista ja lakiin perustuvista vaateista silloin kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan, on todennäköistä että veloitteen täyttäminen edellyttää voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja että veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Varauksen määrä on niiden menojen nykyarvo, joita veloitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän. Arvostamisessa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja kyseistä velkaa koskevista erityisriskeistä tarkasteluhetkellä. Ajan kulumisesta johtuva varauksen määrän kasvu kirjataan korkokuluksi.

Ympäristön alkuperäiseen tilaan palauttaminen

Ympäristölakien ja -säännösten tilinpäätöshetkellä vallinneeseen tulkintaan perustuvat, ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin kun on todennäköistä, että on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ne ympäristökustannukset, jotka ovat syntyneet aikaisempien toimintojen aiheuttamien olemassa olevien olosuhteiden korjaamisesta ja jotka vaikuttavat tämänhetkisiin tai tuleviin tuottoihin, kirjataan kuluksi sillä tilikaudella kun kyseiset kustannukset syntyvät.

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvät velvoitteet

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan joko silloin, kun on olemassa kolmanteen osapuoleen kohdistuva sopimukseen perustuva velvoite tai kun on olemassa oikeudellinen velvoite ja tämän veloitteen määrä sekä sen rajattu taloudellinen vaikutusaika voidaan arvioida luotettavasti. Veloitteen synnyttävä tapahtuma on esimerkiksi se, kun vuokratulle maa-alueelle rakennetaan laitos, jota koskee purkamis- ja poistamisvelvoite, tai kun Fortumia koskeva oikeudellinen velvoite muuttuu. Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa, kun laitos otetaan käyttöön tai kun ympäristön vahingoittuminen tapahtuu. Menot kirjataan poistoina hyödykkeen jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Uudelleenjärjestelyvaraukset koostuvat pääasiassa työntekijöiden irtisanomiskustannuksista.

Ydinvoimalaitosten käytöstä poistamiseen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen. Fortumin rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ja siihen liittyvästä ydinjätehuoltovastuusta esitetään bruttomääräisenä pitkäaikaisissa korollisissa varoissa ja varauksissa. Fortumin rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastossa on käsitelty IFRIC 5 Oikeudet osuuksiin rahastoista, jotka on tarkoitettu käytöstä poistamiseen, alkuperäiseen tilaan palauttamiseen ja ympäristön kunnostamiseen -tulkinnan mukaisesti, jossa todetaan, että rahaston varat arvostetaan joko käypään arvoon tai sitä alempaan kyseisten velkojen arvoon, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa Valtion ydinjätehuoltorahastossa. Varaukset liittyvät laitoksen käytöstäpoistamiseen ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamiseen.

Varausten käypä arvo on laskettu diskonttaamalla kassavirrat, jotka perustuvat arviointeihin tuleviin kustannuksiin ja jo tehtyihin toimenpiteisiin. Käytöstäpoistamiseen liittyvän varauksen alkupe- räinen netto nykyarvo (ydinvoimalaitoksen käyttöönottohetkellä) on kirjattu kyseisen investoinnin hankintamenoa osana taseeseen. Muutokset teknisissä suunnitelmissa, jotka vaikuttavat tulevaisuuden kassavirtoihin, diskontataan tähän hetkeen ja tällä oikaistaan ko- investoinnin hankintamenoa taseessa. Käytöstäpoistamiseen liittyvästä investoinnista tehdään poistot ydinvoimalaitoksen oletetun käyttöajan kuluessa.

Käytettyyn ydinpolttoaineeseen liittyvä varaus kattaa tulevat loppusijoittamiskustannukset kunkin tilikauden loppuun mennessä käytetyn ydinpolttoaineen osalta. Käytetyn polttoaineen loppusijoittamiseen liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi laitoksen käyttöai- kana polttoaineen käytön perusteella. Suunnitelmiin mahdollisesti tulevien muutosten vaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan perustuen tähän asti käytetyn polttoaineen määrään kunkin tilikau- den loppuun mennessä. Varauksen diskonttaukseen liittyvä korko- kulu vastaavalta kaudelta kirjataan tuloslaskelmaan.

Aikatekijä otetaan huomioon kirjaamalla ydinjätehuoltovaruksen diskonttaukseen liittyvä korkokulu. Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahaston osuudelle kertyvä korko esitetään rahoitustuotoissa.

Fortumin Loviisan ydinvoimalaitokseen liittyvä rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta on suurempi kuin rahasto-osuutta vastaava taseessa esitetty omaisuuserä. Ydinjätehuoltovastuun tulee olla maksuilla tai takauksilla täysin katettu Valtion ydinjätehuoltorahastossa Suomen ydinenergialain mukaisesti. Toisin kuin ydinjätehuoltovaraus, lainmukaista ydinjätehuoltovastuuta ei diskontata, ja koska tulevat kassavirrat ulottuvat yli sadalle vuodelle, erot lainmukaisen vastuun ja ydinjätehuoltovaruksen välillä ovat merkittävät.

Vuositainen maksu Valtion ydinjätehuoltorahastoon perustuu ydinjätehuoltovastuun tai rahastotavoitteen muutokseen, osuuteen Valtion ydinjätehuoltorahaston tuloksesta ja tehdyistä toimenpiteistä.

Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyhtiöissä, joita ovat Teollisuuden Voima Oy (TVO) Suomessa ja sekä suorat että epäsuorat omistukset OKG AB ja Forsmarks Kraftgrupp AB -yhtiöissä Ruotsissa. Edellä kuvatun tyyppiset oikaisut tehdään myös osakkuusyhtiöitä koskeviin kirjauksiin.

Lisätietoja ydinvoimaan liittyvistä varoista ja veloista liitetiedossa 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Ehdolliset velat

Ehdollinen velka esitetään tilinpäätöksessä silloin, kun kyseessä on mahdollinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta yhden tai useamman epävarman tapahtuman myötä tulevaisuudessa, tai kun kyseessä on velvoite, jota ei merkitä taseeseen velaksi tai varaukseksi, koska voimavarojen poistuminen konsernista ei ole todennäköistä.

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla kantaosakkeiden omistajille kuuluva voitto liikkeeseen laskettujen kantaosakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, josta on vähennetty konsernin hankkimat ja omistuksessaan pitämät omat osakkeet.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan oikaisemalla ulkona olevien kantaosakkeiden painotettua keskiarvoa olettaen, että kaikki laimentavat potentiaaliset kantaosakkeet olisi vaihdettu osakkeisiin. Osakkeiden merkintäoikeuksien ja osakeoptioiden osalta on tehty laskelma sen määrittämiseksi, mikä määrä osakkeita olisi voitto hankkia käypään arvoon (määritettynä Fortumin osakkeen vuosittaisen markkinahinnan keskiarvona) perustuen ulkona olevien osakeoptioihin liittyvien merkintäoikeuksien rahalliseen arvoon.

Yllä kuvatun mukaisesti laskettu osakkeiden lukumäärä vähennetään siitä osakemäärästä, joka olisi laskettu liikkeeseen olettaen että osakeoptiot olisi käytetty. Optioiden ja merkintäoikeuksien käyttöä koskevan oletuksen perusteella saadut ylimääräiset osakkeet lisätään ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettuun keskiarvoon.

Optiolla ja merkintäoikeuksilla on laimentava vaikutus vain silloin, kun kantaosakkeen keskimääräinen markkinahinta kauden aikana ylittää optioiden tai merkintäoikeuksien toteutushinnan. Aikaisemmin esitetyt osakekohtaisia tuloksia ei ole oikaistu takautuvasti kantaosakkeen hinnan muutosten kuvaamiseksi.

Osingot

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata velaksi tilinpäätökseen ennen kuin Yhtiön osakkeenomistajat ovat hyväksyneet sen yhtiökokouksessa.

Johdannaisinstrumentteihin ja suojaustoimenpiteisiin liittyvät laskentaperiaatteet

Konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat hyödykkeiden myynti- ja ostoliiketoimet. Suurin osa näistä liiketoimia koskevista sopimuksista on sellaisia sopimuksia, jotka on solmittu ja jotka pidetään edelleen voimassa hyödykkeiden vastaanottoa ja toimitamista varten konsernin odotettavissa olevien osto-, myynti- ja käyttötärpeiden mukaisesti. Tällaiset sopimukset eivät kuulu IAS 39:n soveltamisalaan. Kaikki muut nettomääräisinä toteutettavat hyödykesopimukset arvostetaan käypään arvoon ja niiden voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun käypään arvoon sinä päivänä, jolloin johdannais sopimus tehdään ja arvostetaan aina jatkossa tilinpäätöshetken käypään arvoonsa. Arvostuserosta syntyvän voiton tai tappion kirjaamista riippuu siitä, onko johdannainen määritetty suojausinstrumentiksi, ja jos on, suojatun kohteen luonteesta. Konserni määrittää tietyt johdannaiset joko: 1) erittäin todennäköisten ennakoitujen liiketoimien suojuuksiksi (rahavirran suojaus); 2) taseeseen merkittyjen varojen tai velkojen tai taseeseen merkitsemättömien kiinteäehtoisten sitoumusten käypien arvojen suojuuksiksi (käyvän arvon suojaus); tai 3) ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojuuksiksi. Konserni dokumentoi liiketoimen syntymisajankohtana suojausinstrumenttien ja suojattujen kohteiden välisen suhteen, sekä riskienhallinnan tavoitteensa ja erilaisiin suojuuksiin ryhtymisen strategiansa. Konserni dokumentoi myös sekä suojausta aloitettaessa että sen jälkeen arvionsa siitä, ovatko suojausliiketoimissa käytettävät johdannaiset erittäin tehokkaita kumoamaan suojattavien kohteiden käypien arvojen tai rahavirtojen muutokset. Johdannaiset jaetaan pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin niiden erääntymisajankohdan perusteella. Sähköjohdannaisten käyvät arvot jaetaan pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin varoihin sekä velkoihin vain niiden sähköjohdannaisten osalta, joiden rahavirrat ajoittuvat eri vuosille.

Rahavirran suojaus

Rahavirtojen suojuuksiksi määritettyjen ja rahavirran suojuuksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokas osuus merkitään omaan pääomaan. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet käypien arvojen muutokset merkitään tuloslaskelmaan sillä kaudella, jolloin suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon (esimerkiksi silloin, kun ennakoitu suojattu myyntitapahtuma toteutuu). Kuitenkin silloin kun suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuulumattoman omaisuuserän tai velan kirjaamiseen (esimerkiksi vaihto-omaisuus), omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään omasta pääomasta ja sisällytetään kyseisen omaisuuserän tai velan alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Kun suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, kyseisellä hetkellä omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti, kun myös ennakoitu liiketoimi toteutuu ja merkitään tuloslaskelmaan. Kun ennakoitun liiketoimen ei enää odoteta tapahtuvan, omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojaukset

Käyvän arvon suojuuksiksi määritettyjen ja nämä ehdot täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmaan, samoin ne suojatun omaisuuserän tai velan käyvän arvon muutokset, jotka ovat kohdistettavissa suojatulle riskille.

Jos suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, suojattavan kohteen kirjanpitoarvoon efektiivisen koron menetelmällä tehdyt oikaisut jaksotetetaan tulosvaikutteisesti juoksuajalle.

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisojitusten suojaus

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisojitusten suojaukset käsitellään kirjanpidossa rahavirran suojausten tavoin. Se osa suojausinstrumentin voitosta tai tappiosta, joka liittyy suojauksen tehokkaaseen osuuteen, merkitään omaan pääomaan, tehostomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan.

Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä

Tietyt johdannaisinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Tällaisten johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan muihin tuottoihin.

Käypien arvojen arviointi

Toimivilla markkinoilla noteerattujen rahoitusinstrumenttien, mukaan lukien sähköjohdannaisten käypä arvo perustuu tilinpäätöspäivänä noteerattuihin markkinahintoihin. Näitä instrumentteja ovat esimerkiksi julkisesti noteeratut johdannaiset sekä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät että myytävissä olevat rahoitusvarat. Sellaisten rahoitusinstrumenttien käypä arvo, joilla ei käydä kauppaa toimivilla

markkinoilla, määritetään käyttämällä arvostusmenetelmiä. Konserni käyttää erilaisia menetelmiä ja tekee oletuksia, jotka perustuvat kunkin tilinpäätöspäivänä vallinneeseen markkinatilanteeseen.

Yli kuuden vuoden kuluttua erääntyvien sähköjohdannaisten, jotka eivät ole standardoituja Nord Pool tuotteita, käyvän arvon määrittäminen perustuu hintoihin, jotka on koottu luotettavilta markkinaosapuolilta. Muita menetelmiä, kuten arvioituja diskontattuja rahavirtoja, käytetään jäljelle jäävien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämiseksi. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvona. Valuuttatermiinisopimusten käypä arvo määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinkurssia. Optioiden käyvät arvot määritetään optioiden arvostusmallien avulla. Rahoitusvelkojen käypä arvo arvioidaan diskonttaamalla vastaiset sopimusperusteiset rahavirrat vastaavalla markkinakorkokannalla, jolla konserni saisi samantyyppisen velkainstrumentin. Muutokset näiden tekijöiden oletuksissa vaikuttavat rahoitusinstrumenttien esitettyihin käypiin arvoihin.

Käypään arvoon arvostamisessa luottomarginaalia ei ole otettu huomioon, koska suurin osa johdannaissovimuksista solmitaan Nord Poolin tai hyvämaineisten rahoituslaitosten kanssa tai näiden kautta.

Myyntisaamisten ja ostovelkojen nimellisarvojen, arvioiduilla oikaisulla vähennettyinä, oletetaan suunnilleen vastaavan niiden käypiä arvoja.

2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat

Konsernitilinpäätöksen laatiminen hyvän tilinpäätöskäytännön mukaisesti edellyttää, että yhtiön johto tekee tiettyjä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitavien varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen konsernitilinpäätöksen laatimishetkellä sekä tuottojen ja kulujen määriin raportoitavalla kaudella. Ennusteita ja harkintoja arvioidaan jatkuvasti ja ne perustuvat historiallisiin kokemuksiin ja muihin tekijöihin sisältäen odotukset tulevaisuuden tapahtumista, joiden uskotaan olevan perusteltuja. Toteutuneet tulokset voivat kuitenkin olla erilaisia verrattuna näihin ennusteisiin. Yhtiön kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat on kuvattu alla.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Konsernin merkittäviä käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvoja testataan arvonalentumisen varalta liitteessä numero 1 Laadintaperiaatteet kuvattujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti. Kassavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Nämä laskelmat edellyttävät kassavirtaennusteiden laatimista.

Konserniyhtiöissä ei ole kirjattu arvonalentumistappioita vuoden 2007 aikana edellä mainittuihin käyttöarvolaskelmiin perustuen. Jos arvioitu liikevoitto ennen poistoa 31.12.2007 olisi ollut 10% pienempi kuin johdon arvio 31.12.2007 tai kassavirtojen laskennassa käytetty diskonttokorko ennen veroja olisi ollut 10% korkeampi, konserniyhtiöillä ei olisi ollut tarvetta kirjata arvonalentumista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä.

Laskennalliset verot ja tuloverot

Fortumilla on laskennallisia verosaamia ja -velkoja, joiden arvioidaan realisoituvan tuloslaskelmaan kirjattavaksi tiettyinä ajanjaksoina tulevaisuudessa. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen laskennassa Fortumin pitää tehdä tiettyjä oletuksia ja arvioita liittyen tulevaisuuden veroseuraamuksiin, jotka johtuvat varojen ja velkojen tilinpäätökseen kirjattujen kirjanpitoarvojen sekä niiden verotuksellisten arvojen eroista.

Olettamukset sisältävät odotuksia, että tulevaisuudessa tytäryhtiöiden liiketoiminnalliset tulokset ovat johdonmukaisia historiallisiin tasoihin verrattuna, vähennyskelpoisten vahvistettujen verotappioiden hyödyntämisäika pysyy muuttumattomana, ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomat kertyneet voittovarot ovat pysyvästi investoituja, ja että voimassaolevat verolait ja verokannat pysyvät muuttumattomina lähitulevaisuudessa. Fortum pitää laskennallisten verosaamisten ja velkojen laskennassa käyttämiään oletuksia varovaisina.

Konsernissa kirjataan verovelkoja ennakoitavissa olevien verotarkastuksessa ilmenneiden kysymysten varalta perustuen odotettavissa oleviin ennusteisiin lisäveroista. Jos lopulliset verot poikkeavat alun perin kirjatusta veroista, tällaiset erot vaikuttavat tilikauden veroihin ja verovarausten määriin kaudella, jolloin ratkaisu on tehty.

Jos lopulliset ratkaisut (verotarkastuksiin liittyen) poikkeavat 10%:lla johdon tekemistä arvioista, verovelat kasvavat miljoonalla eurolla.

Ydinvoiman tuottamiseen liittyvät velat

Fortumin ydinvoimalan tulevaan käyttöön poistoon ja käytetyn ydinjätteen loppusijoittamiseen liittyvä varaus perustuu pitkäaikaisiin kassavirtaennusteisiin arvioiduista syntyvistä kustannuksista. Pääasiat liittyvät teknisiin suunnitelmiin, aikatekijään, kustannusennusteisiin ja diskonttokorkoon. Valtion viranomaiset hyväksyvät tekniset suunnitelmat, aikatekijän ja kustannusennusteet.

Muutokset oletetussa diskonttokorossa vaikuttavat varauksen määrään. Jos diskonttokorkoa pienennetään, varaus kasvaa. Fortumin maksut Valtion ydinjätehuoltorahastolle ovat perustuneet diskonttaamattomaan velkaan, mikä johtaa siihen, että varauksen kasvun vaikutus kompensoituisi taseeseen kirjattavalla vastaavalla Fortumin osuuden kasvulla Valtion ydinjätehuoltorahaston varoista. Tämä pätee niin kauan kun maksut Valtion ydinjätehuoltorahastoon perustuvat diskonttaamattomaan velkaan, ja kun IFRS:n mukaan varojen kirjanpitoarvo ei voi ylittää varauksen arvoa, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa Valtion ydinjätehuoltorahastossa (katso liite 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat)

3 Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet sisältäen hallinnoinnin, organisaation ja prosessit sekä strategisten, operatiivisten ja rahoitus- ja markkinariskien kuvaukset sisältyvät hallituksen toimintakertomukseen.

Rahoitus- ja markkinariskit

Fortumin määritelmän mukaan rahoitus- ja markkinariskit johtuvat markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta sekä maksuvalmiudesta ja vastapuolien kyvystä vastata sitoumuksistaan. Konsernissa käytetään rahoitus- ja markkinariskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Value-at-Risk- ja Profit-at-Risk-analyyseja. Erityisesti sähkön, säätötilan, hiilidioksidin ja tärkeimpien polttoaineiden hinta- ja volyymimuutosten vaikutuksia analysoidaan huomioiden niiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Liiketoimintayksiköt voivat ottaa tietyssä määrin rahoitus- ja markkinariskejä tavoitteenaan saavuttaa lisähyötyjä optimoimalla suojausta tai harjoittamalla trading-toimintaa. Riskinottoa rajoittavat riskinottovaltuudet. Näitä ovat toimitusjohtajan liiketoimintayksiköille asettamat liikevoiton vähimmäismäärät, volyymi- ja Value-at-Risk-limiitit. Lisäksi käytössä ovat Stop Loss -limiitit ja vastapuolilimiitit.

Sähkön hintariskit

Fortum suojaaa sähkön hintariskejä tekemällä sähköjohdannaisoppimuksia. Fortumin johtoryhmä ohjaa suojaustoimintaa suojausstrategioiden avulla, joita liiketoimintayksiköt toteuttavat valtuuksiensa puitteissa. Strategioita ja niiden toteuttamista arvioidaan jatkuvasti.

Fortumin herkkyys sähkön markkinahinnalle määräytyy tietyn ajanjakson suojausasteen mukaan. Suojaustaso 31.12.2007 oli noin 70% vuodelle 2008 ja noin 25% vuodelle 2009. Jos tuotantomäärät, suojaustaso tai kustannusrakenne eivät muutu, vaikuttaisi markkinahinnan yhden euron suuruinen muutos megawattitunnilta Fortumin vuoden 2008 tulokseen ennen veroja noin 14 miljoonaa euroa ja vuonna 2009 noin 37 miljoonaa euroa. Tässä herkkyysanalyysissä on käytetty 50 TWh:n volyyymia, joka sisältää Sähköntuotanto- ja Lämpö-segmenttien sähköntuotannon myynnin spot-markkinoille

ilman vähemmistöosakkaiden osuutta sähköstä ja muita läpikulueriä. Tämä volyyymi on voimakkaasti riippuvainen hintatasosta, vesitilanteesta, vuosihuoltojaksojen pituudesta ja voimalaitosten käytettävyydestä. Herkkyys on laskettu ainoastaan markkinahinnan muutokselle, koska vesitilanne, lämpötila, hiilidioksidipäästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinnat sekä tuonti-/vientitilanne vaikuttavat kaikki sähkön hintaan lyhyellä tähtämällä ja näiden tekijöiden vaikutuksia ei voida esittää erillisinä herkkyysanalyysinä.

IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi osoittaa sähköjohdannaisista aiheutuvan herkkyyden kuten IFRS 7 standardissa on määriteltä. Näitä rahoitusjohdannaisia käytetään suojaus- ja tradingtoimintaan Fortumin eri liiketoimintayksiköissä. Herkkydet on laskettu 31.12.2007 (31.12.2006) positioille. Positioita hallinnoidaan aktiivisesti päivittäisessä liiketoiminnassa ja siksi herkkydet vaihtelevat hetkestä toiseen. Herkkyysanalyysi sisältää ainoastaan johdannaisista syntyvän markkinariskin eli alla oleva fyysisen sähkön myynti ja osto eivät ole mukana. Sensitiivisyys on laskettu sillä oletuksella, että sähkötermiinien noteeraus Nord Poolissa ja EEX:ssä muuttuisi yhden euron megawattitunnilta ajanjaksolla, jolla Fortumilla on johdannaisia.

IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi

+/- 1 EUR/MWh muutos sähkötermiinien noteerauksissa, milj. euroa	Vaikutus	2007	2006
Vaikutus tulokseen ennen veroja	-/+	2	-4
Vaikutus omaan pääomaan	-/+	29	36

Alla olevissa taulukoissa on esitetty konsernin sähköjohdannaiset, joita käytetään pääasiassa sähkön hintariskin suojaamiseen. Käyvät arvot edustavat taseeseen kirjattuja arvoja. Katso myös Liite 1 Laadintaperiaatteet ja Käypien arvojen arviointi sekä Liite 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa, missä kerrotaan suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien sähköjohdannaisten vaikutukset tuloslaskelmaan.

Sähköjohdannaiset käytön mukaan

Brutto	Määrä, TWh				Käypä arvo, milj. euroa		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Myydyt termiinisopimukset	92	26	1	119	65	716	-651
Ostetut termiinisopimukset	71	17	0	88	526	64	462
Ostetut optiot	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut optiot	2	-	-	2	1	2	-1
Yhteensä	165	43	1	209	592	782	-190
Nord Pool netotus ¹⁾							
Yhteensä					-473	-473	0
Tasearvo					119	309	-190

¹⁾ Kun Nord Poolin kanssa tehdyillä standardijohdannaisoppimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

Sähköjohdannaiset kirjanpitokäsittelytavan mukaan

Brutto	Määrä, TWh				31.12.2007		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Käypä arvo, milj. euroa		Netto
					Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	
Johdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	65	25	0	90	211	383	-172
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	100	18	1	119	381	399	-18
Yhteensä	165	43	1	209	592	782	-190
Nord Pool netotus²⁾							
Johdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa					-198	-198	0
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾					-275	-275	0
Yhteensä					-473	-473	0
Tasearvo					119	309	-190
Pitkäaikaisia					56	88	-32
Lyhytaikaisia					63	221	-158

Sähköjohdannaiset käytön mukaan

Brutto	Määrä, TWh				31.12.2006		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Käypä arvo, milj. euroa		Netto
					Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	
Myydyt termiinisopimukset	98	35	1	134	773	258	515
Ostetut termiinisopimukset	80	20	1	101	208	634	-426
Ostetut optiot	0	-	-	0	-	0	0
Asetetut optiot	3	-	-	3	3	0	3
Yhteensä	181	55	2	238	984	892	92
Nord Pool netotus²⁾							
Yhteensä					-745	-745	0
Tasearvo					239	147	92

Sähköjohdannaiset kirjanpitokäsittelytavan mukaan

Brutto	Määrä, TWh				31.12.2006		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Käypä arvo, milj. euroa		Netto
					Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	
Johdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	70	35	1	106	398	334	64
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	111	20	1	132	586	558	28
Yhteensä	181	55	2	238	984	892	92
Nord Pool netotus²⁾							
Johdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa					-284	-284	0
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾					-461	-461	0
Yhteensä					-745	-745	0
Tasearvo					239	147	92
Pitkäaikaisia					63	70	-7
Lyhytaikaisia					176	77	99

¹⁾ Ne johdannaisopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, koostuvat trading-johdannaisista ja rahavirran suojauksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä.

²⁾ Kun Nord Poolin kanssa tehdyillä standardijohdannaisopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

Volyyimirikit

Sähkön ja lämmön tuotannon, myynnin ja sähköjakelun volyymit vaihtelevat huomattavasti liiketoiminnan luonteesta johtuen. Vaihtelu johtuu esimerkiksi muutoksista vesitilanteesta ja lämpötilassa.

Volyyimuutoksia seurataan tiiviisti, jotta suojauksia voidaan sopeuttaa. Volyyimiriskejä pienentää osittain myös sähkön ja lämmön tuotantoportfolion joustavuus.

Polttoaineen hintariskit

Fortum käyttää joitakin rahoitusjohdannaisia, kuten öljy- ja hiili-johdannaisia, pienentämään polttoaineen hintariskiä. 31.12.2007 Fortumilla oli öljyjohdannaisien myyntisopimuksia 460 (180) tuhatta barreliä ja öljyn ostosopimuksia 795 (897) tuhatta barreliä. Vastaavat käyvät nettoarvot olivat -4 (0) miljoonaa euroa ja 9 (0) miljoonaa euroa. Hiilijohdannaisien myyntisopimuksia oli 150 kt ja ostosopimuksia 375 kt ja vastaavat käyvät nettoarvot olivat -1 miljoonaa euroa ja 1 miljoonaa euroa.

Sähköjohdannaisten ikäjakuma

Alla esitetyt määrät ovat sähköjohdannaisten diskonttaamattomia rahavirtoja

milj. euroa	31.12.2007				31.12.2006			
	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Sähköjohdannaiset, velat	642	166	9	817	768	140	3	911
Sähköjohdannaiset, saamiset	466	133	6	605	908	88	4	1 000

Trading-toiminnan riskit

Fortum käy kauppaa sähkötermiineillä, -futuureilla, -optioilla ja -hinnanerosopimuksilla pääasiassa pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa sekä hiilidioksidin päästöoikeuksilla Euroopan markkinoilla.

Fortumin johto on asettanut tiukat limiitit estämään trading-tappioita. Stop-Loss -limiitit rajoittavat tappioiden kumulatiivisen enimmäismäärän vuoden aikana. Lisäksi niin sanotut red flag-tasot varoittavat tappioiden kertymisestä hyvissä ajoin ennen stop loss-tason saavuttamista. Value-at-Risk-limiiteillä rajoitetaan yhden päivän aikana otettavan riskin enimmäismäärää. Tarkat päätöksenteko- ja raportointimenettelyt rajoittavat mahdollisia tappioita ja varmistavat, että riskinottovaltuuksia noudatetaan.

Rahoitus ja likviditeetin hallinta

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista, ja konsernilla on säännöllisesti tarvetta hankkia rahoitusta. Fortumilla on hajautettu luottosalkku, joka koostuu pääasiassa pitkäaikaisesta joukkovelkakirjarahoituksesta sekä erilaisista muista pitkä- ja lyhytaikaisista rahoitusjärjestelyistä. Fortumin korollinen kokonaisvelka 31.12.2007

Korollisten lainojen erääntyminen

milj. euroa	2007
2008	605
2009	304
2010	548
2011	293
2012	509
2013 ja myöhemmin	2 634
Yhteensä	4 893

Hiilidioksidin päästöoikeuksiin liittyvät hintariskit

Fortum hallinnoi hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiä käyttämällä hiilidioksiditermiinejä sekä varmistamalla, että tuotannonsuunnittelussa otetaan huomioon kaikki päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset. Nämä omaan käyttöön tarkoitetut päästöoikeudet arvostetaan hankintamenoon.

Omaan tuotantoon liittyvien päästöoikeuksien lisäksi Fortumilla on hiilidioksidin päästöoikeustradingiä. Nämä päästöoikeudet on käsitelty tilinpäätöksessä johdannaisina. 31.12.2007 myytyjen ja ostettujen hiilidioksidipäästöoikeuksien tradingvolyymit olivat 3 101 (405) ktCO₂ ja 3 121 (418) ktCO₂. Vastaavat käyvät nettoarvot olivat -13 (0) miljoonaa euroa ja 13 (0) miljoonaa euroa.

oli yhteensä 4 893 (4 502) miljoonaa euroa ja korollinen nettovelka oli 4 466 (4 345) miljoonaa euroa.

Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskejä kassavaroilla ja keskeisten yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen valmiusluottojen avulla. Konsernilla on aina oltava käytettävissään käteisvaroja tai niihin verrattavissa olevia jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä käyttämättömiä valmiusluottoja (tililuotot mukaan lukien) riittävästi kattamaan kaikki 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvät luotot. Käteisvaroja ja jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä käyttämättömiä valmiusluottoja on aina oltava vähintään 500 miljoonaa euroa. Lyhyen aikavälin rahoituksen (laina-aika alle vuoden) määrä ei saa olla yli 1 200 miljoonaa euroa.

Vuoden 2007 lopussa 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyviä luottoja oli yhteensä 605 (442) miljoonaa euroa, käteistä ja jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita oli 427 (157) miljoonaa euroa, ja käyttämättömien valmiusluottojen määrä oli 1 416 (1 314) miljoonaa euroa. Näiden lisäksi Fortumilla oli vuoden lopussa käytettävissään noin 2,7 (2,2) miljardin euron arvosta luotto-ohjelmia.

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 31.12.2007

milj. euroa	Kokonaismäärä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			427
Luottolimiitit			
1 200 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	1 200	–	1 200
Luotolliset tilit	216	–	216
Luottolimiitit yhteensä	1 416	–	1 416
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 500 milj. euroa	500	–	500
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 5 000 milj. SEK	530	–	530
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 5 000 milj. euroa	5 000	3 361	1 639
Luotto-ohjelmat yhteensä	6 030	3 361	2 669

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 31.12.2006

milj. euroa	Kokonaismäärä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			157
Luottolimiitit			
1 200 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	1 200	–	1 200
Luotolliset tilit	116	2	114
Luottolimiitit yhteensä	1 316	2	1 314
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 500 milj. euroa	500	–	500
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 5 000 milj. SEK	553	55	498
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 4 000 milj. euroa	4 000	2 785	1 215
Luotto-ohjelmat yhteensä	5 053	2 840	2 213

Korollisten velkojen ja johdannaissopimusten erääntyminen

Alla esitetyt määrät ovat korollisten velkojen sekä korko- ja valuuttajohdannaisten diskonttaamattomia rahavirtoja ja näistä

kahdesta ryhmästä odotettuja rahavirtoja (tulevat koronmaksut ja lyhennykset).

milj. euroa	31.12.2007				31.12.2006			
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korolliset velat ¹⁾	838	2 344	3 149	6 331	620	2 355	2 880	5 855
Korko- ja valuuttajohdannaisiin liittyvät velat	4 895	3 570	136	8 601	6 348	2 144	147	8 639
Korko- ja valuuttajohdannaisiin liittyvät saamiset	–4 924	–3 608	–133	–8 665	–6 271	–2 088	–156	–8 515
Netto	809	2 306	3 152	6 267	697	2 411	2 871	5 979

¹⁾ Lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oy:ltä uusitaan vuosittain. Korkotuotot näistä lainoista on laskettu kymmenelle vuodelle.

Korkoriski ja valuuttariski

Korkoriskit

Treasuryn riskipolitiikassa määrätään, että velkasalkun keskimääräisen duraation on oltava aina 12–24 kuukautta ja että korkojen muutokset eivät saa vaikuttaa konsernin nettokorkomenoihin seuraavien liukuvien 12 kuukauden jaksolla enemmän kuin 40 miljoonaa euroa. Koronhallintastrategioita arvioidaan ja kehitetään näiden valtuuksien puitteissa, jotta löydetään optimaalinen suhde riskien ja rahoituskustannusten välillä.

Vuoden 2007 lopussa Fortumin velkasalkun (johdannaiset mukaan lukien) keskimääräinen duraatio oli 1,3 vuotta (1,5 vuotta). Noin 67% (66%) velkasalkusta oli vaihtuvakorkoisia tai seuraavien 12 kuukauden aikana jälleenrahoitettavia lainoja. Korkotason yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutus velkasalkun nykyarvoon oli 71 (56) miljoonaa euroa 31.12.2007. Virtariski, joka lasketaan ennusteen perusversion nettokorkokulujen ja ääritapausennusteen erotuksena Fortumin velkasalkulle seuraavan 12 kuukauden aikana, oli 14 (18) miljoonaa euroa.

Valuutariskit

Fortumin politiikkana on suojata huomattavat transaktioriskit, kun taas translaatoriskejä suojataan valikoiden. Suojaus tapahtuu pääasiassa termiinisopimuksilla. Valuuttariskin määrittelyssä käytetään Value-at-Risk-laskelmaa (VaR) yhden päivän jaksolle 95%:n luotettavuustasolla transaktiopiolielle ja viiden päivän jaksolle 95%:n luotettavuustasolla translaatiopiolielle. Transaktioriskin Value-at-Risk-raja on 5 miljoonaa euroa ja translaatoriskin raja 10 miljoonaa

euroa. 31.12.2007 avoimet transaktiopioli ja translaatiopioli olivat 23 (9) miljoonaa euroa ja 1 787 (1 378) miljoonaa euroa. Transaktiopiolin VaR oli nolla ja translaatiopiolielle laskettu VaR, johon ei ole otettu mukaan Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutosta, oli 8 (6) miljoonaa euroa. Lisätietoja Hafslundin osakeomistuksen käsittelystä liitetiedossa 23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Konsernirahoituksen transaktiopioli

milj. euroa	31.12.2007			31.12.2006		
	Netto	Suojaus	Avoim pioli	Netto	Suojaus	Avoim pioli
SEK	6 266	-6 300	-34	6 763	-6 761	2
USD	-118	118	0	-37	37	0
NOK	391	-383	8	525	-528	-3
Muut	194	-191	3	140	-130	10
Yhteensä	6 733	-6 756	-23	7 391	-7 382	9

Konsernirahoituksen translaatiopioli

milj. euroa	31.12.2007			31.12.2006		
	Investointi	Suojaus	Avoim	Investointi	Suojaus	Avoim
SEK	490	-	490	630	-	630
NOK ¹⁾	1 109	-	1 109	505	-	505
PLN	122	-	112	113	-	113
Muut	128	-52	76	130	-	130
Yhteensä	1 849	-52	1 787	1 378	-	1 378

¹⁾ NOK määrään sisältyy Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutos noin 790 (440) miljoonaa euroa.

Katso liite 45 Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain

milj. euroa	31.12.2007						
	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	Netto
Koronvaihtosopimukset	3 889	563	-	4 452	59	30	29
Valuuttatermiinit	1 481	772	1 247	3 500	25	41	-16
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	695	2 598	-	3 293	82	16	66
Korkotermiinit	503	238	-	741	0	0	0
Yhteensä	6 568	4 171	1 247	11 986	166	87	79
Pitkäaikaisia					93	49	44
Lyhytaikaisia					73	38	35

Korko- ja valuuttajohdannaiset käyttötarkoituksen mukaan

milj. euroa	31.12.2007						
	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	Netto
Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus	52	-	-	52	0	0	0
Rahavirran suojaus korkojohdannaisilla	341	110	-	451	1	10	-9
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	3 496	453	-	3 949	58	20	38
Valuuttatermiinit yhteensä	3 889	563	-	4 452	59	30	29
Käyvän arvon suojaus korkojohdannaisilla	-	300	1 141	1 441	0	23	-23
Rahavirran suojaus korkojohdannaisilla	-	293	106	399	6	1	5
Korkojohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	1 984	417	-	2 401	19	17	2
Koronvaihtosopimukset yhteensä	1 984	1 010	1 247	4 241	25	41	-16
Korko- ja valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	695	2 598	-	3 293	82	16	66
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset yhteensä	695	2 598	-	3 293	82	16	66
Yhteensä	6 568	4 171	1 247	11 986	166	87	79

¹⁾ Koostuu sopimuksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä.

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain

31.12.2006

milj. euroa	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	Netto
	Valuuttatermiinit	5 191	65	–	5 256	5	66
Koronvaihtosopimukset	1 357	648	1 016	3 021	23	20	3
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	796	1 779	–	2 575	20	96	–76
Yhteensä	7 344	2 492	1 016	10 852	48	182	–134
Pitkäaikaisia					22	63	–41
Lyhytaikaisia					26	119	–93

Korko- ja valuuttajohdannaiset käyttötarkoituksen mukaan

31.12.2006

milj. euroa	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Posi- tiivinen	Nega- tiivinen	Netto
	Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus	–	–	–	–	–	–
Rahavirran suojaus valuuttajohdannaisilla	353	51	–	404	3	5	–2
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	4 838	14	–	4 852	2	61	–59
Valuuttatermiinit yhteensä	5 191	65	–	5 256	5	66	–61
Käyvän arvon suojaus korkojohdannaisilla ²⁾	–	300	950	1 250	5	–	5
Rahavirran suojaus korkojohdannaisilla	–	317	66	383	5	–	5
Korkojohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	1 357	31	–	1 388	13	20	–7
Koronvaihtosopimukset yhteensä	1 357	648	1 016	3 021	23	20	3
Korko- ja valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ¹⁾	796	1 779	–	2 575	20	96	–76
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset yhteensä	796	1 779	–	2 575	20	96	–76
Yhteensä	7 344	2 492	1 016	10 852	48	182	–134

¹⁾ Koostuu sopimuksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä.

²⁾ Suojaavien korkojohdannaisien käyvät arvot on kirjattu taseessa suojattavan joukkovelkakirjalainan käyvän arvon muutosta vastaan vuonna 2006.

Osakejohdannaiset

31.12.2007

31.12.2006

milj. euroa	31.12.2007		31.12.2006	
	Nimellisarvo	Netto käypä arvo	Nimellisarvo	Netto käypä arvo
Osaketermiinit ¹⁾	36	66	24	37

¹⁾ Käteisellä selvittettäviä osaketermiinejä käytetään Fortum- konsernin osakekannustinjärjestelmään liittyvän Fortumin osakekurssin muutoksen suojaukseen. Katso Liite 31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinjärjestelmät, jossa on lisätietoja konsernin osakekannustinjärjestelmään liittyen. Osaketermiinit erääntyvät 1–5 vuoden kuluessa. Tässä esitetyt määrät ovat osakejohdannaisien diskonttaamattomia arvoja.

Vastapuoliriskit

Vastapuoliriskiä ja vastapuolten luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti. Tällä varmistetaan, että vastapuoliriskit ovat hyväksytyllä tasolla. Mikäli vastapuoliriskin määrä näyttää nousevan tasolle, joka ei ole hyväksyttävissä riskipolitiikkojen perusteella, konsernin luotonvalvonta ryhtyy toimenpiteisiin riskien minimoimiseksi.

Rahoitusjohdannaisiin liittyvät vastapuoliriskit vaihtelevat usein voimakkaasti. Suurin osa konsernin hyödykejohdannaiskaupoista selvitetään Nord Poolissa. Johdannaisopimuksia tehdään myös itsenäisten ulkopuolisten vastapuolien kanssa rahoitus- tai hyödyke-markkinoilla. Vähittäis- ja tukkukaupan vastapuoliriski on hajautunut laajalle yksityisasiakkaiden ja teollisuusyritysten joukolle.

Alla on esitetty korollisten saamisten mukaan lukien leasing-saamiset ja johdannaissaamisten tasearvot vastapuolittain.

milj. euroa	2007		2006	
	Tasearvo	, josta erääntynyt	Tasearvo	, josta erääntynyt
Saamiset yhtiöiltä, joilla hyvä luottokelpoisuus (investment grade)	173	–	79	–
Sähköpörssit	9	–	101	–
Osakkuusyhtiöt	639	–	603	–
Muut	219	–	211	–
Yhteensä	1 040	–	994	–

4 Pääomariskien hallinta

Fortum haluaa, että sillä on varovainen ja tehokas pääomarakenne, joka samalla mahdollistaa sen strategian toteuttamisen. Fortum valvoo pääomarakennettaan perustuen Korollinen nettovelka/käyttökate (EBITDA) -tunnuslukuun. Nettovelka lasketaan siten, että korollisesta velasta vähennetään rahoitusvarat. Käyttökate (EBITDA) lasketaan lisäämällä poistot ja arvonalentumiset liikevoittoon. Vuonna 2007, joka oli muuttumaton vuodesta 2006, tavoitepääomarakenne määritellään Nettovelan ja käyttökateen suhteella 3,0–3,5.

Käyttöomaisuusinvestoinnit, yrityshankinnat, osingonjaot, omien osakkeiden takaisinostot ja pääoman palautukset ovat tapoja päästä tavoitepääomarakenteeseen. Fortum Oyj:n tarkoituksena on maksaa osinkona keskimäärin 50–60% edellisen vuoden nettotuloksesta.

Moody'sin ja Standard & Poor'sin Fortumille antamat pitkän aikavälin luottoluokitukset olivat A2 (vakaa) ja A- (vakaa).

Nettovelka / käyttökate (EBITDA) vuosille 2007 ja 2006 olivat seuraavat:

milj. euroa	Liite	2007	2006
Korollinen velka	33	4 893	4 502
Vähennetään: Rahavarat	28	427	157
Nettovelka		4 466	4 345
Liikevoitto		1 847	1 455
Lisätään: Poistot ja arvonalentumiset		451	429
Käyttökate (EBITDA)		2 298	1 884
Nettovelka / käyttökate (EBITDA) ¹⁾		1,9	2,3

¹⁾ Nettovelka/käyttökate (EBITDA) vuodelle 2007 on 2,2 perustuen käyttökatteeseen ilman Fortumin Lenenergon osakkuuden myynnistä saatua myyntivoittoa 232 miljoonaa euroa.

5 Liiketoimintasegmentit

Fortumin liiketoiminnot on organisoitu seitsemään liiketoimintayksikköön. Taloudellisten tavoitteiden asettaminen, seuranta ja resurssien kohdentaminen konsernin taloudellisessa ohjauksessa perustuu liiketoimintayksiköiden vertailukelpoisiin liikevoittolukuihin, joihin sisältyy osuus osakkuusyritysten tuloksista sekä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuottoon liiketoimintayksiköittäin. Fortumin liiketoimintayksiköt on yhdistelty liiketoimintasegmenteiksi ulkoista raportointia varten.

Fortumin palveluyksiköjä ovat talouden palvelukeskus, IT-palvelut ja konsernin tukipalvelut. Palveluyksiköt ovat solmineet liiketoimintayksiköiden kanssa palvelusopimukset.

Sähköntuotanto-segmentti tuottaa ja myy sähköä pääasiassa pohjoismaiden sähkömarkkinoille. Se on myös vastuussa riskienhallintatoiminnoista sähköntuotannossa. Tähän segmenttiin kuuluvat Generation ja Portfolio Management and Trading -liiketoimintayksiköt ja

Service. Portfolio Management and Trading -liiketoimintayksikkö on vastuussa voimalaitosten käytön optimoinnista ja sähkön myynnistä pohjoismaiselle sähköpörssille Nord Poolille. Generation-liiketoimintayksikkö on vastuussa Fortumin voimalaitosten omistamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. Service-liiketoimintayksikkö tarjoaa käyttö- ja kunnossapitalpalveluja pohjoismaisilla ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla.

Lämpö tuottaa kaukolämpöä, kaukokylmää, prosessihöyryä ja jätteenpolttolaitoksissa tuotettua energiaa teollisille asiakkaille, kunnille ja loppukäyttäjille Pohjoismaissa, Baltian maissa ja Puolassa. Lämpö-segmentti myy myös sähköä yhdistetyistä sähkön ja lämmön tuotantolaitoksistaan (CHP) Pohjoismaiden sähköpörssiin Nord Pooliin. Lämpö koostuu kahdesta liiketoimintayksiköstä, jotka ovat Heat ja Värme. Heat ja Värme ovat samankaltaisia liiketoimintoja, mutta ne on jaettu kahdeksi eri liiketoimintayksiköksi, koska Tukholman

kaupungilla on 50%:n taloudellinen omistusosuus Värme-yksikössä. Värmen liiketoiminnot keskittyvät pääasiassa suur-Tukholman alueelle Ruotsissa, kun taas Heat-liiketoimintayksiköllä on toimintoja Suomessa, Norjassa, Puolassa ja muissa Itämeren alueen maissa.

Sähkönsiirto on vastuussa luotettavasta ja varmasta sähkönjake- lusta pohjoismaisille ja virolaisille asiakkailleen. Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä jakaa sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Virossa. Sähkönjakelun katsotaan ja hyväksytään olevan tiukasti säännelty toimiala ja siksi sitä valvovat kansalliset energiaviranomaiset. Valvon- nan mallit ja periaatteet sekä näkemykset kohtuullisista tariffeista vaihtelevat maittain.

Markets vastaa energiaratkaisujen tarjoamisesta 1,3 miljoonalle asiakkaalle Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Markets-segmentti ostaa sähkönsä Nord Poolista ja myy sen edelleen kotitalouksille ja yritysasiakkaille sekä muille pohjoismaisille sähkön vähittäismyymijille. Varsinaisen sähkönmyynnin lisäksi Markets tarjoaa kattavia riskien- ja salkunhallintaratkaisuja yritysasiakkaille. Sähkönjakelu Pohjois- maissa vapautettiin sääntöstelystä vuonna 1995, mikä tarkoittaa että asiakkaat voivat vapaasti vaihtaa sähköntoimittajaa.

Muut-toiminnot sisältää pääasiassa konsernihallinnon sekä kon- serninlaajuiset yhteiset palveluyksiköt. Palveluyksiköt laskuttavat yhtiöitä solmittujen palvelusopimusten perusteella.

Segmenttien väliset tapahtumat ja eliminoinnit

Sähköntuotanto-segmentti myy kaiken tuottamansa sähkön Nord Pooliin ja Markets-segmentti ostaa kaiken sähkönsä Nord Poolista. Myyntien eliminoinnit sisältävät ostot ja myynnit Nord Poolin kanssa, jotka netotetaan konsernitasolla tuntiperusteisiin myynteihin ja ostoihin perustuen. Ne esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettyinä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Konsernin sisäiset toimitukset vaikuttavat eri liiketoimintaseg- menttien välisiin myynteihin, kuluihin ja tuloksiin, jotka eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Sisäiset hinnat ovat markkinaperusteiset.

Tiedot liiketoimintasegmenteittäin

Fortum esittää liiketoimintasegmenteittäin liikevoiton ja vertailukel- poisen liikevoiton sekä sidotun pääoman tuoton ja vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton.

Vertailukelpoinen liikevoitto esitetään, jotta liiketoimintaseg- mentin toiminnan tuloksesta saataisiin parempi kuva. Seuraavat erät oikaistaan liikevoitosta, kun lasketaan vertailukelpoinen liikevoitto:

- kertaluonteiset erät, jotka ovat pääasiassa aineellisten ja aineetto- mien hyödykkeiden myyntivoittoja ja -tappioita
- niiden tulevaisuuden rahavirtoja suojaavien rahoitusinstru- menttien, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä IAS 39 -standardin mukaan, arvostus tapahtuu käypään arvoon. Suurin osa Fortumin tulevaisuuden rahavirtoja suojaavista rahoitusinstru- menteista täyttää suojauslaskennan edellytykset ja siten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan, katso Liite- tieto 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa.
- IFRIC tulkinnan 5 vaikutus, joka aiheutuu siitä, että taseen saami- siin kirjattu Fortumin osuus ydinjätehuolto-rahastosta ei voi ylittää vastaavaa saamiseraa, katso Liitetieto 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Segmentin sidottu pääoma koostuu pääasiassa korottomista varoista ja veloista, kuten aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä, aineettomista hyödykkeistä, osakkuusyrittysijoituksista, vaihto- omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisaa- mista ja muista saamisista ja veloista. Sidottuun pääomaan sisältyy myös Fortumin rahasto-osuus Suomen Ydinjätehuolto-rahastossa, ydinvoimaan liittyvät varaukset, eläkevaraukset ja muut varaukset sekä IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuulumat- tomien tulevaisuuden rahavirtoja suojaavien johdannaisten käypään arvoon arvostamisesta johtuvat varat ja velat.

Segmentin sidottuun pääomaan eivät sisälly korolliset saamiset ja velat eivätkä niihin liittyvät siirtyvät erät, tuloverot ja laskennalliset verot eivätkä IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuuluvat tulevia rahavirtoja suojaavien johdannaisten käypään arvoon arvostamisesta johtuvat varat ja velat.

Jotta segmentin vertailukelpoinen sidottu pääomaa vastaa vertailukelpoista liikevoittoa, sitä oikaistaan IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuulumattomilla varoilla ja veloilla, jotka syntyvät tulevia rahavirtoja suojaavien erien arvostamisesta käypään arvoon.

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin sisältävät investoinnit tytäryritys- osakkeisiin, osakkuusyrittysien osakkeisiin ja muihin myytävissä ole- viin osakkeisiin. Investoinneista tytäryritysosakkeisiin on vähennetty tytäryhtiön rahavarat ja niihin on lisätty hankitun yhtiön korolliset velat.

[Katso myös tunnuslukujen laskentakaavat, keskeiset taloudelliset tunnusluvut sekä keskeiset toiminnalliset tunnusluvut sivuilla 88–95.](#)

2007 Tiedot liiketoimintasegmenteittäin

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Elimi- noinnit	Yh- teensä
Liikevaihto	2 350	1 356	769	1 683	81	-1 760	4 479
Sisäinen liikevaihto	323	38	9	155	72	-597	0
Liikevaihto konsernin ulkopuolelle	2 027	1 318	760	1 528	9	-1 163	4 479
Poistot ja arvonalentumiset	-102	-163	-162	-11	-13		-451
Liikevoitto	1 125	294	465	12	-49		1 847
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	196	24	18	3	0		241
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)							-154
Tuloverot							-326
Tilikauden voitto							1 608

Vertailukelpoinen liikevoitto

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Yh- teensä
Liikevoitto	1 125	294	465	12	-49	1 847
Kertaluonteiset erät	-14	-2	-232	0	-2	-250
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-18 ¹⁾	-2	-2	-13	2	-33
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 093	290	231	-1	-49	1 564

¹⁾ Sisältää kirjanpitolähtökäsitteiden vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastoon, yhteensä 17 miljoonaa euroa, katso liitetieto 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Muut tiedot

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Yh- teensä
Kuluksi kirjatut epävarmat saamiset	-1	6	-2	-5	-	-2
Aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset	-	-	-	-	-	0
Uudelleenjärjestelykulut	-	-	1	-	-	1
Henkilöstö keskimäärin	3 475	2 302	1 060	936	531	8 304

Varat ja velat segmenteittäin

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut ja eliminoinnit	Yh- teensä
Korottomat varat	5 269	3 770	3 550	622	274	13 485
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	2 455	158	232	8	0	2 853
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	7 724	3 928	3 782	630	274	16 338
Korolliset saamiset						747
Laskennalliset verot						3
Muut varat						159
Rahavarat						427
Varat yhteensä						17 674

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut ja eliminoinnit	Yh- teensä
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	576	421	539	383	134	2 053
Laskennalliset verovelat						1 687
Muut velat						390
Sijoitettuun pääomaan sisältyvät velat						4 130
Korolliset velat						4 893
Oma pääoma						8 651
Oma pääoma ja velat yhteensä						17 674

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	297	18	1	0	1	317
Investoinnit käyttöomaisuuteen	93	309	236	3	14	655

milj. euroa	Sidottu pääoma	Sidotun pääoman tuotto (%)	Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto % ²⁾
Sähköntuotanto	7 148	19,2	17,7
Lämpö	3 507	9,3	9,2
Sähkönsiirto	3 243	14,5	7,5
Markets	247	6,9	-0,6

²⁾ Sähköntuotanto-segmentissä on poisluettu noin 180 miljoonan euron myyntivoitto Hafslundin myymistä REC-yhtiön osakkeista, jotka on kirjattu erään 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta'. Vuoden 2007 viimeisestä neljänneksestä lukien REC:n osakkeiden vaikutus on eliminoitu myös sidotusta pääomasta. Vuoden 2006 vertailutiedot on muutettu vastaavasti.

2006 Tiedot liiketoimintasegmenteittäin

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Eliminoinnit	Yh- teensä
Liikevaihto	2 439	1 268	753	1 912	78	-1 959	4 491
Sisäinen liikevaihto	-133	-32	8	149	62	-54	0
Liikevaihto konsernin ulkopuolelle	2 572	1 300	745	1 763	16	-1 905	4 491
Poistot ja arvonalentumiset	-108	-144	-147	-19	-11		-429
Liikevoitto	980	264	252	-6	-35		1 455
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	30	23	15	1	0		69
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)							-103
Tuloverot							-301
Tilikauden voitto							1 120

Vertailukelpoinen liikevoitto

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Yh- teensä
Liikevoitto	980	264	252	-6	-35	1 455
Kertaluonteiset erät	-29	-20	-2	0	-10	-61
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	34 ¹⁾	9	0	2	-2	43
Vertailukelpoinen liikevoitto	985	253	250	-4	-47	1 437

¹⁾ Sisältää kirjanpitosäätelyyn vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastoon, yhteensä 0 miljoonaa euroa, katso liitetieto 37
Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Muut tiedot

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut	Yh- teensä
Kuluksi kirjatut epävarmat saamiset	-	-	-2	-2	-	-4
Aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset	-1	-1	-	-	-	-2
Uudelleenjärjestelykulut	-1	-2	-2	-3	-2	-10
Henkilöstö keskimäärin	4 147	2 345	983	825	610	8 910

Varat ja velat segmenteittäin

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut ja eliminoinnit	Yh- teensä
Korottomat varat	5 379	3 720	3 624	610	255	13 588
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	1 752	150	287	8	0	2 197
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	7 131	3 870	3 911	618	255	15 785
Korolliset saamiset						693
Laskennalliset verot						5
Muut varat						199
Rahavarat						157
Varat yhteensä						16 839

milj. euroa	Sähkön- tuotanto	Lämpö	Sähkön- siirto	Markets	Muut ja eliminoinnit	Yh- teensä
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	397	463	499	442	170	1 971
Laskennalliset verovelat						1 795
Muut velat						410
Sijoitettuun pääomaan sisältyvät velat						4 176
Korolliset velat						4 502
Oma pääoma						8 161
Oma pääoma ja velat yhteensä						16 839

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	145	589	130	6	40	910
Investoinnit käyttöomaisuuteen	95	184	183	8	15	485

milj. euroa	Sidottu pääoma	Sidotun pääoman tuotto (%)	Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %
Sähköntuotanto	6 734	16,1	16,9
Lämpö	3 407	9,6	9,2
Sähkösiiro	3 412	8,4	8,3
Markets	176	-1,6	-0,8

6 Maantieteelliset segmentit

Konsernin liiketoimintasegmentit toimivat pääasiassa kolmella maantieteellisellä alueella. Sähköntuotanto, Sähkönsiirto ja Markets toimivat lähinnä Suomessa ja Ruotsissa, kun taas Lämpö toimii näillä kaikilla maantieteellisillä alueilla. "Muut Euroopan maat" kattaa pääasiassa Baltian maat ja Ison-Britannian. Kotivaltio on Suomi.

Myyntiluvut esitetään asiakkaan sijaintivaltion mukaan. Segmenttien varat, käyttöomaisuusinvestoinnit ja henkilöluvut on esitetty varojen ja henkilöstön sijaintipaikan mukaan. Sijoituksia osakkuus- ja yhteisyrityksiin ei ole jaoteltu maantieteellisiin segmentteihin, koska näillä kyseisillä yhtiöillä voi olla liiketoimintaa useilla maantieteellisillä alueilla.

Liikevaihto kohdemaittain

milj. euroa	2007	2006
Suomi ¹⁾	1 488	1 521
Ruotsi	2 161	2 471
Norja ¹⁾	488	189
Puola	133	128
Muut Euroopan maat	209	182
Yhteensä	4 479	4 491

¹⁾ Vuodesta 2006 lähtien Suomessa tuotettu sähkö on myyty Norjan Nord Pooliin, kun taas Ruotsissa tuotettu sähkö on myyty Nord Pooliin Tukholmassa. Nord Poolin kanssa tehdyt myynnit ja ostot netotetaan tunneittain maittain ja kirjataan joko tuotoksi tai kuluksi sen mukaan, onko Fortum nettomyyjä vai -ostaja kunkin tunnin aikana.

Käyttöomaisuusinvestoinnit kohdemaittain

milj. euroa	2007	2006
Suomi	203	146
Ruotsi	370	299
Norja	22	17
Puola	19	6
Muut Euroopan maat	41	17
Yhteensä	655	485

Varat kohdemaittain

milj. euroa	2007	2006
Suomi	3 829	3 739
Ruotsi	9 238	9 712
Norja	233	207
Puola	239	219
Muut Euroopan maat	232	214
Eliminoinnit	-286	-503
Korottomat saamiset	13 485	13 588
Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	2 853	2 197
Yhteensä	16 338	15 785

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2007	2006
Suomi	2 981	2 976
Ruotsi	3 465	3 321
Norja	277	261
Puola	925	990
Muut Euroopan maat	655	586
Yhteensä	8 303	8 134

7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa

Alla eriteltyt liikevoittoon sisältyvät käypien arvojen muutokset johdettavat suojauslaskennan ulkopuolelle IAS 39 -standardin mukaisesti jäävistä tulevia rahavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista sekä suojausten tehottomasta osuudesta.

Rahoituseriin sisältyvät IAS 39:n mukaan suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä valuuttajohdannaisista syntyvät käyvän

arvon muutokset, jotka liittyvät pääosin tase-erien suojaukseen. Nämä muodostavat luonnollisen suojauksen saamisille ja veloille. Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien korkojohdannaisten käypien arvojen muutos oli 5 (17) miljoonaa euroa. Suojausinstrumenttien ja suojattujen joukkovelkakirjojen käypien arvojen nettomuutos oli -1 (4) miljoonaa euroa.

milj. euroa	2007	2006
Sisältyy liikevoittoon		
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset		
Sähköjohdannaiset	-7	-31
Valuuttajohdannaiset	18	-1
Öljyjohdannaiset	4	-6
Osakejohdannaiset ¹⁾	-2	2
Rahavirran suojausten tehoton osuus	2	-6
Kokonaisvaikutus liikevoittoon	15	-42
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset, jotka sisältyvät osuuksiin osakkuusyritysten tuloksista	2	3
Sisältyy rahoituskuluihin		
Lainojen ja saamisten valuuttakurssierot	-233	185
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset		
Valuuttajohdannaiset	236	-176
Korkojohdannaiset	5	17
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset	-37	-27
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojattavien kohteiden käypien arvojen muutokset	36	31
Kokonaisvaikutus rahoituskuluihin	7	30
Johdannaisten kokonaisvaikutus tulokseen ennen veroja	24	-9

¹⁾ Osakejohdannaiset liittyvät Fortum-konsernin osakekannustinjärjestelmän suojaukseen.

Fortum esittää segmenttiraportoinnissaan vertailukelpoisen liikevoiton, jotta liiketoimintasegmentin toiminnan tuloksesta saataisiin parempi kuva. Seuraavat erät oikaistaan liikevoitosta, kun lasketaan vertailukelpoinen liikevoitto:

- kertaluonteiset erät, jotka ovat pääasiassa käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappioita
- rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisen vaikutus liikevoittoon yllä olevan taulukon mukaisesti. Suurin osa Fortumin tulevia rahavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista täyttää suojauslaskennan edellytykset ja näiden instrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan omaan pääomaan.
- IFRIC-tulkinnan 5 vaikutus, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiin kirjattu Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa saamiseraa.

8 Yrityshankinnat ja -myynnit

Vuonna 2007 Fortum hankki virolaisen Pärnu Energia OÜ:n (nimi muutettu Fortum Pärnu OÜ:ksi), latvialaisen Vattenfall Latvija SIA:n (nimi muutettu Fortum Latvija SIA:ksi) ja puolalaisen EC Wojkowicen osakkeet. Investoinnit olivat yhteensä 18 miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 merkittävien liiketoimintojen yhdistäminen oli E.ON Finland Oy:n hankinta (nimi muutettu Fortum Espoo Oy:ksi). Vuonna 2006 Fortum investoi 765 miljoonaa euroa tytäryritysosakkeisiin, mistä Fortum Espoo -hankinnan osuus oli 713 miljoonaa euroa.

Hankintojen vaikutus vuoden 2007 liikevaihtoon on 8 miljoonaa euroa koostuen seuraavista:

- Fortum Pärnu, helmi-joulukuun ulkoinen myynti 6 miljoonaa euroa
- Fortum Latvija SIA, helmi-joulukuun ulkoinen myynti 1 miljoonaa euroa
- EC Wojkowie, heinä-joulukuun ulkoinen myynti 1 miljoonaa euroa

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin segmentteittäin

milj. euroa	2007	2006
Sähköntuotanto	0	2
Lämpö	18	587
Sähkönsiirto	0	130
Markets	–	6
Muut ja eliminoinnit	0	40
Yhteensä	18	765

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin maittain

milj. euroa	2007	2006
Suomi	0	714
Ruotsi	0	–
Muut Euroopan maat	18	51
Yhteensä	18	765

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin koostuvat kauppasopimuksen mukaisesta käteissuorituksesta, johon on lisätty hankittavan yri-

tyksen korolliset velat sekä hankintaan välittömästi liittyvät menot, lisäksi on vähennetty hankitun tytäryrityksen rahavarat.

Hankinnat vuonna 2007

Vuoden 2007 aikana ei ole tehty yrityshankintoja tai -myyntejä, joilla olisi olennaista vaikutusta konsernin lukuihin. Bruttoinvestoinnit tytäryhtiösakkeisiin olivat 18 miljoonaa euroa. (Katso tunnuslukujen kaavat)

Fortum hankki heinäkuun alussa EC Wojkowie -yhtiön koko osakekannan. Yhtiö tuottaa ja myy kaukolämpöä kolmessa kaupungissa Puolassa, lisäksi se myy sähköä. Yrityksen vuosittainen lämmön myynti on noin 64 GWh:ta ja sähkömyynti 320 MWh. Työntekijöitä yhtiössä on 34.

Fortum hankki tammikuussa 2007 Vattenfall Estonia AS:n ja Vattenfall Latvia SIA:n koko osakekannat. Ostettu lämpöliiketoiminta Virossa vastaa kaukolämmön ja maakaasun toimituksesta Pärnun kaupungille. Fortumin omistukseen siirtynyt kaukolämpöverkko on Viron neljänneksi suurin. Vuosittainen lämmön myynti on 190 giga-

wattituntia (GWh), liikevaihto noin 5,4 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 58. Pärnun kaukolämpö -liiketoiminta on yhdistetty koko Viron alueella toimivan Fortum Termest AS:n lämpöliiketoimintaan vuoden 2007 viimeisen neljänneksen aikana.

Latviasta hankittu yhtiö toimittaa lämpöä Riikan lentokentälle. Vuosittainen lämmön myynti on noin 12 GWh vuodessa ja liikevaihto noin 0,5 miljoonaa euroa. Yrityskauppa antaa Fortumille kasvualustan Latvian lämpömarkkinoille.

Fortum on myös hankkinut lisää osakkeita Puolan tytäryhtiöistä Fortum Częstochowa SA:sta 11,11% (kokonaisomistus 98,71%), Fortum Wrocławista 0,92% (kokonaisomistus 99,17%), Fortum Plock SA:sta 0,91% (kokonaisomistus 98,66%) ja Fortum DZT SA:sta 0,63% (kokonaisomistus 99,92%).

Vastikkeen muodostuminen

milj. euroa	Kaikki hankinnat yhteensä
Vastikkeen muodostuminen	
Maksettu rahana	11
Hankinnalle kohdistettavat välittömät kulut	–
Kokonaisvastike	11
Hankittujen nettovarojen käypä arvo	11
Kurssierot	–
Liikearvo	–

Hankittujen nettovarojen erittely

milj. euroa	Kaikki hankinnat yhteensä		
	Arvo yht.	Käypien arvojen kohdistukset	Hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo
Rahavarat	1	0	1
Rakennukset, koneet ja kalusto	16	6	10
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	1	0	1
Koroton vieras pääoma	-1	0	-1
Korollinen vieras pääoma	-8	0	-8
Laskennalliset verovelat	0	0	0
Hankitut nettovarot	9	6	3
Hankittu vähemmistöosuus	2	2	-
Hankittujen nettovarojen käypä arvo	11	8	3
			Kaikki hankinnat yhteensä
Rahana suoritettu vastike			11
Rahavarat hankituissa tytäryrityksissä			1
Hankinnan rahavirta			10
Korollinen velka hankituissa tytäryrityksissä			8
Bruttoinvestoinnit hankittuihin tytäryrityksiin			18

Hankinnat vuonna 2006

26.6.2006 Fortum hankki 99,8% Fortum Espoo Oy:n osakkeista (aiemmin nimeltään E.On Finland Oy). Suomen kilpailuviranomaisilta saadun luvan jälkeen 13.9.2006 Fortum sai kaikkien Fortum Espoon vähemmistöosakkeiden omistusoikeuden. Suomen osakeyhtiölain mukaisen vähemmistölunastusmenettelyn seurauksena Fortum Espoon osakkeen noteeraus Helsingin Pörssissä päättyi 13.9.2006. Fortum Espoo Oy jakaantui 31.12.2006 kolmeksi yhtiöksi: Fortum Espoo Markets Oy, Fortum Espoo Distribution Oy ja Fortum Espoo Power and Heat Oy. Fortum Espoo on yhdistelty Fortum-konserniin 30.6.2006 lähtien.

Hankinta on käsitelty kirjanpidossa hankintamenomenetelmällä, jota sovellettaessa Fortum kohdisti koko hankintahinnan varoille ja veloille niiden käypien arvojen perusteella. Fortum Espoon liiketoimintoihin kuuluvat sähkön myynti yksityis- ja yritysasiakkaille, sähkön siirtoverkkojen omistaminen ja käyttäminen sekä sähkön ja lämmön tuotanto ja myynti lähinnä Espoossa ja Joensuussa. Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli 336 henkilöä ja yhtiön vuoden 2006 liikevaihto oli 271 miljoonaa euroa, josta 131 miljoonaa euroa syntyi hankinnan jälkeen.

Fortum Espoo-konsernin vaikutus Fortumin liikevoittoon oli hankinnan jälkeiseltä kuudelta kuukaudelta 16 miljoonaa euroa sisältäen 5 miljoonan euron uudelleenjärjestelykulut. Tilikauden voitto oli 13 miljoonaa euroa. Nämä luvut on laskettu Fortumin laskentaperiaatteita käyttäen siten, että tytäryrityksen tulokseen on sisällytetty hankinnan yhteydessä aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin kohdistettujen erien poistot ja niiden verovaikutukset.

Fortum on täyttänyt Kilpailuviraston Fortum Espoo -hankinnan toteutumiseksi asettamat ehdot. Lokakuussa 2006 Fortum saattoi päätökseen Hämeenlinnassa sijaitsevan yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksensa myynnin Vattenfallille. Marraskuussa 2006 Fortum myi Haapavedellä sijaitsevan 154 megawatin turvevoimalansa Kanteleen Voima Oy:lle, jonka omistaa ryhmä alueellisia sähköyhtiöitä. Fortum myi myös 1 TWh:a vuodessa vastaavan vakioitehoisen palkkikapasiteetin Suomessa alkaen marraskuusta 2006 ja päättyen maaliskuun 2011 lopussa. Fortum vuokrasi 308 MW:n tuotantokapasiteettisuutensa Meri-Porin voimalaitoksessa tammikuusta 2007 kesäkuun 2010 loppuun saakka.

Lisätietoja Fortum Espoo Oy:n hankinnasta on esitetty alla olevassa taulukossa, konsernitason lukujen ohessa, minkään muun yksittäisen hankinnan ei ole katsottu olevan olennainen.

Muihin vuoden 2006 hankintoihin sisältyvät:

Lokakuussa 2006 Fortum sai päätökseen Fortum Wrocławin hankinnan. Kyseisen yhtiön koko vuoden liikevaihto vuonna 2006 oli 74 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli 203 henkilöä. Liikevoitto sisältäen hankinnan yhteydessä aineellisiin hyödykkeisiin kohdistettujen erien poistot ja niiden verovaikutukset, jotka olivat 5 miljoonaa euroa, ja tilikauden tulos 5 miljoonaa euroa.

Vastikkeen muodostuminen

milj. euroa	Fortum Espoo- konserni	Kaikki hankinnat yhteensä
Vastikkeen muodostuminen		
Maksettu rahana	761	812
Hankinnalle kohdistettavat välittömät kulut	5	6
Kokonaisvastike	766	818
Hankittujen nettovarojen käypä arvo	766	817
Kurssierot	–	1
Liikearvo	0	0

Hankittujen nettovarojen erittely

milj. euroa	Fortum Espoo-konserni			Kaikki hankinnat		
	Arvo yht.	Käypien arvojen kohdistukset	Hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo	Arvo yht.	Käypien arvojen kohdistukset	Hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo
Rahavarat	64	–	64	64	–	64
Aineettomat hyödykkeet	13	–28	41	13	–28	41
Rakennukset, koneet ja kalusto	1 008	696	312	995	683	312
Osakkeet	3	1	2	3	1	2
Vaihto-omaisuus	18	–	18	18	–	18
Saamiset	185	23	162	185	23	162
Laskennalliset verosaamiset	19	18	1	19	18	1
Koroton vieras pääoma	–307	–17	–290	–307	–17	–290
Korollinen vieras pääoma	–11	–	–11	–11	–	–11
Laskennalliset verovelat	–226	–190	–36	–224	–188	–36
Hankitut nettovarot	766	503	263	755	492	263
Hankittu vähemmistöosuus	–	–	–	62	62	–
Hankittujen nettovarojen käypä arvo	766	503	263	817	554	263

	Fortum Espoo- konserni	Kaikki hankinnat yhteensä
Rahana suoritettu vastike	766	818
Rahavarat hankituissa tytäryrityksissä	64	64
Hankinnan rahavirta	702	754
Korollinen velka hankituissa tytäryrityksissä	11	11
Bruttoinvestoinnit hankittuihin tytäryrityksiin	713	765

Yritysmyyntit vuosina 2007 ja 2006

Vuonna 2007 ei ollut yritysmyyntejä.

Vuonna 2006 Fortum myi Suomessa ja Ruotsissa toimivan, teollisuuden kunnossapitopalveluja tuottavan liiketoimintansa. Teollisuuden kunnossapitopalvelut oli liiketoiminta-alue Sähköntuotanto-segmenttiin kuuluvassa Service-liiketoimintayksikössä, ja sen ulkoinen liikevaihto tammi-lokakuulta 2006 oli 70 miljoonaa euroa.

Kaupassa siirtyi noin 900 työntekijää. Kauppaan sisältyi sekä tytäryritysosakkeita että aineellisia ja aineettomia hyödykkeitä.

Vuonna 2006 Fortum myi myös ruotsalaisen tytäryrityksensä Bromölla Fjärrvärme AB:n osakkeet. Kokonaiskauppahinta oli 11 miljoonaa euroa.

9 Valuuttakurssit

Niiden tytäryritysten, joiden toiminta- tai raportointivaluutta ei ole euro, tuloslaskemat ja rahavirrat muunnetaan konsernin raportointivaluutaan määräisiksi käyttämällä tilikauden keskipäivän kurssia, kun taas taseet muunnetaan tilinpäätöspäivän valuuttakursseja käyttäen.

Tilinpäätöspäivän kurssi on Euroopan keskuspankin kyseisen päivän päätöskurssi. Tilikauden keskipäivän kurssi lasketaan Euroopan keskuspankin kyseisen vuoden kunkin kuukauden lopun kurssien ja edellisen vuoden päätöskurssin keskiarvona.

Fortumin käyttämät valuuttakurssit

	Valuutta	Tilikauden keskipäivän kurssi		Tilinpäätöspäivän kurssi	
		2007	2006	2007	2006
Ruotsi	SEK	9,2475	9,2637	9,4415	9,0404
Norja	NOK	8,0253	8,0376	7,9580	8,2380
Puola	PLN	3,7792	3,8965	3,5935	3,8310
Venäjä	RUB	35,0759	34,1475	35,9860	34,6800

10 Liikevaihto

milj. euroa	2007	2006
Sähkön myynti ilman välillisiä veroja	2 370	2 437
Lämmön myynti	1 096	1 014
Sähkön siirto	729	716
Muut myynnit	284	324
Yhteensä	4 479	4 491

Sähkön myyntiin sisältyvät eliminoinnit Nord Pool -myynneistä ja ostoista, jotka netotetaan konsernitason tuntienergiatavalla ja kirjataan joko tuotona tai kuluna riippuen siitä, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja. Lämmön myyntiin sisältyvät lämmön toimitukset ja lämmön jakelu. Muut myynnit sisältävät kylmäenergian myyntituottoja 22 miljoonaa euroa (20), sähkö- ja

kaukolämpöverkon liittymismaksutuottoja 42 miljoonaa euroa (37) sekä kaasun ja muiden polttoaineiden myyntituottoja 52 miljoonaa euroa (51). Muihin myynneihin sisältyy myös keskenenergisistä hankkeista valmistusasteen mukaan tuotoksi kirjattu liikevaihto 42 (44) miljoonaa euroa vuonna 2007.

11 Muut tuotot

milj. euroa	2007	2006
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	290	71
Vuokratuotot	39	9
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset, katso liitetieto 7.	16	-43
Muut	48	43
Yhteensä	393	80

Muina tuottoina esitetään tavanomaisen liiketoiminnan ulkopuoliset tuotot. Tähän ryhmään sisältyy toistuvia eriä, kuten vuokratuottoja, ja kertaluonteisia eriä, kuten osakkeiden luovutusvoitot. Osakkeiden, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja päästöoikeuksien luovutusvoitot sisältyvät erään Käyttöomaisuuden myyntituotot.

Elokuussa 2007 Fortum myi JSC Lenenergon osakkeensa. Luovutuksen seurauksena Fortum kirjasi 232 miljoonan euron voiton verojen jälkeen. Myyntivoitot sisältyvät myös päästöoikeuksien luovutusvoittoja 39 (10) miljoonaa euroa. Kulut syntyneistä päästöistä, joita vastikkeettomasti saadut päästöoikeudet eivät kata olivat 0 miljoonaa euroa (10) vuonna 2007. Kustannukset sisältyvät Materiaalit ja palvelut -erään.

Fortum on vuokrannut 308 MW:n tuotantokapasiteettiosuutensa Meri-Porin voimalaitoksessa konsernin ulkopuolelle tammikuusta 2007 kesäkuun 2010 loppuun. Vuokrasopimus on luokiteltu muuksi vuokrasopimukseksi ja se on lisännyt vuoden 2007 vuokratuottoja.

Käypien arvojen muutokset niistä rahoitusinstrumenteista, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, kirjataan välittömästi muihin tuottoihin.

12 Materiaalit ja palvelut

milj. euroa	2007	2006
Ostot	825	971
Ostot osakkuusyryyksiltä	519	487
Ostot yhteisyryyksiltä	–	1
Sähkön siirtokulut	131	122
Varastojen muutos	18	–3
Ulkopuoliset palvelut	79	95
Yhteensä	1 572	1 673

Ostot koostuvat pääosin ydinpolttoaine- ja hiilihankinnoista sähkön ja lämmön tuotantoon. Ostot osakkuusyryyksiltä koostuvat ydin- ja vesivoimahankinnoista omakustannushintaan sisältäen korkokulut ja välittömät verot. Katso liitetieto 23 Sijoitukset osakkuus- ja

yhteisyryyksiin. Materiaalit ja palvelut -erä sisältää valmisteveroja ja tulleja 84 (149) miljoonaa euroa, josta ydinvoimatuotantoon liittyvät kiinteistöverot olivat 68 (66) miljoonaa euroa ja vesivoimatuotantoon liittyvät kiinteistöverot olivat 11 (10) miljoonaa euroa.

13 Muut kulut

milj. euroa	2007	2006
Käyttö- ja kunnossapitokulut	116	115
Kiinteistöverot	66	56
Atk- ja tietoliikennekulut	76	92
Tutkimus- ja kehittämismenot	21	17
Muut kulut	228	226
Yhteensä	507	506

Suurimmat Muut kulut -ryhmään kirjatut erät ovat voimalaitosten ja sähköverkkojen käyttö- ja kunnossapitokuluja. Kiinteistöveroihin

sisältyy vesivoimatuotantoon liittyviä kiinteistöveroja 55 (52) miljoonaa euroa.

Tilintarkastajien palkkiot ja tilintarkastukseen liittymättömät palvelut

milj. euroa	2007	2006
Tilintarkastustoimeksiannot	1,0	1,0
Muut tilintarkastukseen liittyvät toimeksiannot	0,1	0,0
Veropalvelut	0,4	0,0
Muut toimeksiannot	0,3	0,2
Yhteensä	1,8	1,2

14 Henkilöstökulut ja johdon palkkiot

milj. euroa	2007	2006
Palkat ja palkkiot	348	339
Eläkkeet		
Maksupohjaiset järjestelyt	35	36
Etuuspohjaiset järjestelyt (liitetieto 36)	11	15
Sosiaalikulut	77	91
Pitkän aikavälin kannustinohjelmat (liitetieto 31)	8	9
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0	1
Muut henkilöstökulut	16	17
Yhteensä	495	508

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on käsitellä, arvioida ja tehdä hallitukselle suosituksia ja esityksiä konsernin ja sen johdon palkitsemisperiaatteista, palkkausrakenteista sekä palkitsemis- ja

kannustinjärjestelmistä ja valmistella osaltaan konsernin nimityksy-symyksiä. Palkitsemisperiaatteista päättää hallitus.

Fortumin työntekijöille tarjotut kokonaispalkkiot muodostuvat palkoista, luontoiseduista, lyhyen tähtäimen kannustinjärjestelmistä sekä pitkälle aikavälille jakautuvista pitkän tähtäimen osakepohjaisista kannustinjärjestelmistä. Enemmistö Fortumin työntekijöistä kuuluu vuosipalkkiojärjestelmän piiriin. Pitkän tähtäimen palkkiojär-

jestelmät on tarkoitettu ylimmän johdon jäsenille ja muille Fortum-konsernin johtohenkilöille.

Tarkempia tietoja Fortumin työntekijöiden palkitsemis- ja kannustinjärjestelmistä on liitetiedossa 31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinojhelmat ja eläkevastuista liitetiedossa 36 Eläkevelvoitteet.

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään kuusi ja enintään 12 jäsentä. Hallintoneuvoston kokouksiin osallistuu myös henkilöstöryhmien edustajia, jotka eivät ole hallintoneuvoston jäseniä. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet.

Kullekin hallintoneuvoston jäsenelle maksetaan kiinteä kuukausipalkkio ja kokouspalkkio. Henkilöstöryhmien edustajat saavat vain kokouspalkkion. Kaikki jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustus-

sääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin. Hallintoneuvoston jäsenille ei tarjota optioita, optiolainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinojhelmiin. Fortumilla ei myöskään ole heitä koskevaa eläkejärjestelmää.

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot vuonna 2007 olivat yhteensä 79 (85) tuhatta euroa.

Hallituksen jäsenten palkkiot

tuhatta euroa	2007	2006
Puheenjohtaja, Peter Fagernäs	62	63
Varapuheenjohtaja, Birgitta Kantola	50	50
Muut hallituksen jäsenet	186	190
Yhteensä	298	303

Hallitukseen kuuluu viidestä seitsemään jäsentä. Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavaan ensimmäiseen varsinaiseen yhtiökokoukseen. Vuosina 2007 ja 2006 hallituksessa oli seitsemän jäsentä.

Varsinainen yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten palkkiot. Lisäksi maksetaan 500 euron kokouspalkkio. Kokouspalkkio maksetaan myös valiokuntien kokouksista ja se maksetaan

kaksinkertaisena niille jäsenille, jotka asuvat Suomen ulkopuolella Euroopassa. Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin. Hallituksen jäsenille ei tarjota optioita, optiolainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinojhelmiin. Fortumilla ei ole myöskään heitä koskevaa eläkejärjestelmää.

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän palkkiot

tuhatta euroa	2007		2006	
	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	833	1 562	796	1 415
Vuosipalkkiot	297	540	385	585
Pitkän aikavälin kannustinojhelmat	629	1 081	571	1 802
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	1 169	508	736	776
Yhteensä	2 928	3 691	2 488	4 578

1.9.2007 lähtien konsernin johtoryhmään kuuluu kahdeksan jäsentä (aiemmin seitsemän jäsentä) mukaan lukien toimitusjohtaja, jolle johtoryhmän jäsenet raportoivat.

Fortum tarjoaa konsernijohtajalle ja muulle johdolle kilpailukyisen kokonaispalkan, mikä koostuu peruspalkasta, tarkoituksenmukaisista muista eduista, vuosittaisista lyhyen aikavälin kannustimista sekä pitkälle aikavälille jakautuvista pitkän tähtäimen osakepohjaisista kannustinjärjestelmistä.

Ylimmän johdon suorituspalkkioiden määräytymisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksen pohjalta. Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmälle maksetaan palkan ja luontoisetujen lisäksi vuosittaiseen suoritukseen perustuvaa palkkiota. Kunkin ylimpään johtoon kuuluvan henkilön suoritusarvioitaan vuosittain. Ylimpään johtoon kuuluville johtajille maksettavien vuosipalkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisesta

tuloksesta ja heidän onnistumisestaan henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisessa. Nimitys- ja palkkiovaliokunta määrittelee arvioinnin perusteella toimitusjohtajan palkkiotason, jonka se esittää hallitukselle hyväksyttäväksi.

Toimitusjohtajan ja osalla konsernin johtoryhmän jäsenistä eläkeikä on 60 vuotta. Eläkkeen määrä on 66 % tai 60 % palkasta. Ensiksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa ja maksaa Fortumin eläkesäätiö, ja viimeksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa vakuutusyhtiö. Toimitusjohtajan eläkkeen määrä on 60 % palkasta ja palkkioista.

Mikäli Fortum irtisanoo toimitusjohtajan, tämä on oikeutettu saamaan 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen. Muut johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja 12–18 kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen.

15 Poistot ja arvonalentumiset

milj. euroa	2007	2006
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot		
Rakennukset ja rakennelmat	62	60
Koneet ja kalusto	360	331
Muut aineelliset hyödykkeet	6	5
Poistot aineettomista hyödykkeistä	23	31
Yhteensä	451	427
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentumiset		
Muut aineettomat oikeudet	0	1
Rakennukset ja rakennelmat	0	1
Yhteensä	0	2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	451	429

Tilikauden 2007 poistojen lisääntyminen johtuu pääasiassa Fortum Espoon hankinnasta, mikä tapahtui kesäkuun 2006 lopussa.

16 Rahoituskulut (netto)

milj. euroa	2007	2006
Korkokulut		
Lainat	-217	-174
Muut korkokulut	-3	-2
Yhteensä	-220	-176
Korkotuotot		
Lainasaamiset	62	40
Muut korkotuotot	14	10
Yhteensä	76	50
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuvat voitot ja tappiot ¹⁾	7	30
Valuuttakurssierot		
Lainat ja saamiset	-233	185
Johdannaiset	233	-185
Osinkotuotot	1	1
Korkotuotto rahasto-osuudelle Valtion ydinjätehuoltorahastossa	26	18
Ydinjätehuoltovarausten diskonttauksen purkautuminen	-35	-24
Muut rahoitustuotot	1	2
Muut rahoituskulut	-10	-4
Yhteensä	-17	-7
Rahoituskulut (netto)	-154	-103

¹⁾ Katso liitetieto 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa

Korkokuluihin sisältyvät korollisten lainojen ja koron- ja valuutanvaihtosopimusten korkokulut sekä lainoja ja saamia suojaavien valuuttatermiinien termiinipisteet. Muut korkokulut koostuvat pääasiassa rahoitusleasingosopimusten koroista.

Korkotuottoihin sisältyy Suomen ja Ruotsin ydinvoimayhtiölle annetuista osakslainoista johtuvia korkotuottoja 26 (20) miljoonaa euroa. Muut korkotuotot liittyvät lähinnä rahoitusleasingosopimuksiin, joissa Fortum on vuokralleantaja.

Rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot sisältävät suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien koron- ja valuutanvaihtosopimusten muutokset ilman kertyneitä korkoja. Tähän ryhmään kuuluvat myös korkojohdannaisten ja

suojaattujen kohteiden käypien arvojen muutokset. Näiden johdannaisten kertynyt korko kirjataan lainojen korkokuluihin. Käypään arvoon arvostamisesta johtuviin voittoihin ja tappioihin sisältyvät myös suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien, lainoja ja saamia suojaavien termiinisopimusten korkopisteiden erot. Vuoden 2006 osalta tähän ryhmään sisältyy myös realisoituneita kurssivoittoja 4 miljoonaa euroa.

Valuuttakurssivoitot ja -tappiot sisältävät kurssierot, jotka syntyvät ulkomaanvaluutan määräisten lainojen ja saamisten muuttamisesta sekä valuuttatermiinien ja koron- ja valuutanvaihtosopimuksiin liittyvät kurssierot.

Korko- ja valuuttajohdannaisten realisoitumattomat käypien arvojen muutokset

milj. euroa	2007	2006
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Lainojen korkokulut	9	1
Johdannaisten valuuttakurssierot	140	-80
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset – korkoero ¹⁾	-32	-10
Korkojohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	117	-89
Valuuttatermiinit		
Lainojen korkokulut	10	14
Johdannaisten valuuttakurssierot	93	-101
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset – korkoero	3	5
Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	106	-82
Korko- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	223	-171

¹⁾ Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuviin voittoihin ja tappioihin sisältyvät käypien arvojen muutokset niistä koronvaihtosopimuksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan vaatimuksia, määrältään 5 (17) miljoonaa euroa.

Tuloslaskelmaan kirjatut valuuttakurssierot

Liikevoitto sisältää -1 (-4) miljoonaa euroa valuuttakurssieroja ja rahoituskulut -5 (0) miljoonaa euroa.

17 Tuloverot

Voitto ennen veroja

milj. euroa	2007	2006
Suomalaiset yhtiöt	819	600
Ruotsalaiset yhtiöt	577	546
Muut yhtiöt	538	275
Yhteensä	1 934	1 421

Tuloverot maittain (merkittävimmät)

milj. euroa	2007	2006
Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero		
Suomalaiset yhtiöt	-146	-135
Ruotsalaiset yhtiöt	-131	-186
Muut yhtiöt	-32	-19
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot yhteensä	-309	-340
Laskennalliset verot		
Suomalaiset yhtiöt	6	2
Ruotsalaiset yhtiöt	-18	32
Muut yhtiöt	5	6
Laskennalliset verot yhteensä	-7	40
Aikaisempien tilikausien verojen oikaisut		
Suomalaiset yhtiöt	-5	5
Ruotsalaiset yhtiöt	-4	-1
Muut yhtiöt	-1	-5
Aikaisempien tilikausien verojen oikaisut yhteensä	-10	-1
Tuloverot yhteensä	-326	-301

Aikaisempien tilikausien verojen oikaisut olivat vuonna 2007 yhteensä -10 miljoonaa euroa, josta -6 miljoonaa euroa liittyy oikaisuihin laskennallisten verojen ja aikaisempien kausien verotettavan tulon välillä.

Verokonsernin tuloksesta ennen veroja eroa Suomen nimellisen verokannan mukaan lasketusta verosta seuraavasti:

milj. euroa	2007	%	2006	%
Voitto ennen veroja	1 934		1 421	
Vero laskettuna suomalaisella nimellisellä verokannalla	-503	26,0	-369	26,0
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ero	-37	1,9	-31	2,2
Verovapaat tuloerät	6	-0,3	12	-0,8
Verovapaat myyntivoitot	61	-3,2	7	-0,5
Yhtiörakenteen muutoksien ja pitkäaikaisten sisäisten rahoitusjärjestelyiden vaikutukset	87	-4,5	61	-4,4
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	-1	0,1	-8	0,5
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitoista	67	-3,5	18	-1,3
Osingonjakoon sisältyvät verot	-1	0,1	0	0,0
Verotappiot joihin ei sisälly laskennallista veroa	-3	0,2	0	0,0
Aiemmin käyttämättömät verotukselliset tappiot	1	-0,1	2	-0,1
Edellisiin tilikausiin perustuva laskennallisten verojen korjaus konsernissa	2	-0,1	8	-0,5
Edellisiin tilikausiin perustuva välittömien verojen korjaus konsernissa	-5	0,3	-1	0,1
Tuloverot tuloslaskelmassa	-326	16,9	-301	21,2

Verokannan painotettu keskiarvo konsernissa oli 27,9% (27,9%). Tuloslaskelman mukainen verokanta oli 16,9% (21,2%). Fortumin verokanta on kehittynyt suotuisasti vuonna 2007. Verokantaan vaikuttaa pääasiallisesti verokantaerot eri maissa, osakkuusyhtiöiden tulokset, verovapaat tulot, tehokas konsernin sisäinen rahoitus ja yhtiörakenne. Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista perustuu Fortumin osuuteen verojen jälkeisestä tuloksesta. Verokanta oli 22,3% (22,3%), kun osakkuusyhtiöiden tulosta ja Lenenergon myyntivoittoa ei huomioida.

Kertavaikutukset

Fortumin tulos sisältää merkittäviä vuonna 2007 syntyneitä verovapaita myyntivoittoja, joka oli eräs merkittävin syy verokannan laskuun. Nämä vaikutukset ovat pääasiallisesti kertaeriä. JSC Lenenergon myynnistä kirjattiin 232 miljoonan euron myyntivoitto. Myös osakkuus- ja yhteisyritysten tulosvaikutus laskee efektiivistä

verokantaa, jonka pääosa on Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiön osakkeiden myynti maaliskuussa 2007. Tämän vaikutus osuuteen osakkuusyriytysten tuloksesta tilikaudella oli noin 180 miljoonaa euroa. Kuluvan vuoden aikana Fortumissa tehtiin useita verotarkastuksia. Tarkastukset eivät johtaneet merkittäviin löydöksiin.

Pitkäaikaiset vaikutukset

Fortum muutti yhtiö- ja rahoitusrakennettaan vuonna 2006. Näiden järjestelyiden myönteiset vaikutukset näkyivät Fortumin veroasteessa täysimääräisesti vasta vuoden 2007 aikana, näiden myönteisten verovaikutusten odotetaan jatkuvan tulevina vuosina. Verotettavan tuoton siirtyminen Suomen verokantaa korkeampiin maihin pienensi osittain edellä mainittua pitkäaikaista vaikutusta. Maakohtaiset muutokset liiketoiminnan kannattavuudessa voivat vaikuttaa tulevien vuosien veroihin.

18 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva voitto tai tappio osakkeiden keskimääräisellä osakeanti-oikaistulla lukumäärällä tilikauden aikana.

	2007	2006
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	1 552	1 071
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	889 997	881 194
Osakekohtainen tulos (euroa)	1,74	1,22

Laimennettu

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa ulkona olevien osakkeiden painotetussa keskimääräisessä lukumäärässä otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus. Vuoden 2007 lopussa konsernilla on yksi optio-ohjelma, 2002 Avainhenkilöiden optio-ohjelma, jolla on laimentava vaikutus. Edellä mainitun ohjelman osalta tehdään laskelma siitä osakkeiden määrästä, joka olisi voitu hankkia käypään arvoon (Fortumin osakkeen vuoden keskimääräisen hinnan perusteella) vaihtamalla kaikki liikkeeseen lasketut optio-oikeudet niiden merkintähinnalla osakkeisiin. Laskelman mukaista osakkeiden määrää

verrataan siihen osakkeiden määrään, joka laskettaisiin liikkeeseen, jos kaikki ulkona olevat optio-oikeudet vaihdettaisiin osakkeisiin.

Yllä mainitulla tavalla laskettu osakkeiden lukumäärä vähennetään siitä osakkeiden lukumäärästä, joka olisi saatu mikäli kaikki optiot olisi merkitty. Lisäosakkeet, jotka saadaan olettaen, että optiot käytetään, lisätään osakkeiden painotettuun keskimääräiseen lukumäärään.

Optioilla on laimentava vaikutus ainoastaan silloin, kun osakkeen keskimääräinen markkinahinta ylittää kauden aikana optioiden merkintähinnan. Aiemmin raportoituja osakekohtaisia tuloksia ei ole muutettu vastaamaan osakkeen hinnassa tapahtuneita muutoksia.

	2007	2006
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	1 552	1 071
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	889 997	881 194
Avainhenkilöstön optio-ohjelman 2001 vaikutus, 1 000 kpl	–	1 345
Avainhenkilöstön optio-ohjelman 2002 vaikutus, 1 000 kpl	1 398	4 390
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	891 395	886 929
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa)	1,74	1,21

19 Osakekohtainen osinko

Varsinainen yhtiökokous päätti 28.3.2007 jakaa osinkona 1,26 euroa osakkeelta, josta 0,73 euroa oli konsernin osingonjakoperiaatteiden mukainen osuus. Lisäosinko, 0,53 euroa osakkeelta, päätettiin jakaa Fortumin pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovittua tavoitetasoa. Maksetut osingot olivat yhteensä 1 122 miljardia euroa perustuen 2.4.2007 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Osinko maksettiin 11.4.2007.

Vuonna 2006 kokonaisosinko oli 1,12 euroa osakkeelta, josta 0,54 euroa osakkeelta tuli luovutetuista toiminnoista. Maksetut osin-

got olivat yhteensä 987 miljoonaa euroa ja ne maksettiin 28.3.2006.

Yhtiökokoukselle 1.4.2008 on ehdotettu jaettavaksi vuodelta 2007 osinkoa 1,35 euroa osakkeelta, yhteensä 1 197 miljoonaa euroa, mikä perustuu 30.1.2008 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Tästä osingosta 0,77 euroa osakkeelta maksetaan Fortumin tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,58 euron suuruista lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovittua tavoitetasoa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

20 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain

Rahoitusvarat ja -velat on alla olevassa taulukossa jaettu IAS 39:n mukaisiin kategorioihin. Kategoriat on edelleen jaettu luokkiin, joiden perusteella rahoitusvarat ja -velat arvostetaan. Lisätietoja on liitetiedossa, joihin taulukossa viitataan.

Rahoitusvarat luokittain

milj. euroa	Liite	2007				Rahoitusvarat yhteensä
		Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Myytäviksi olevat rahoitusvarat	
		Jaksotettu hankintameno	Sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon suojaukset	Ei sovelleta suojauslaskentaa		
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat						
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	24	57			42	99
Johdannaisinstrumentit	3					
Sähköjohdannaiset				51	5	56
Korko- ja valuuttajohdannaiset			6	87		93
Öljy ja muut futuurit ja termiinit				4		4
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	25	648				648
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat						
Johdannaisinstrumentit	3					
Sähköjohdannaiset				57	6	63
Korko- ja valuuttajohdannaiset			1	72		73
Öljy ja muut futuurit ja termiinit				4		4
Myyntisaamiset	27	840				840
Muut korolliset saamiset		10				10
Rahavarat	28	427				427
Yhteensä		1 982	7	275	11	2 317

Rahoitusvarat luokittain

2006

milj. euroa	Liite	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Rahoitusvarat yhteensä
		Jaksotettu hankintameno	Sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon suojaukset	Ei sovelleta suojauslaskentaa			
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat							
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	24	39				62	101
Johdannaisinstrumentit	3						
Sähköjohdannaiset				53	10		63
Korko- ja valuuttajohdannaiset			18	17	5		40
Öljyfutuurit ja -termiinit							-
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	25	582					582
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat							
Johdannaisinstrumentit	3						
Sähköjohdannaiset				73	103		176
Korko- ja valuuttajohdannaiset				18	3		21
Öljyfutuurit ja -termiinit				1			1
Myyntisaamiset	27	847					847
Muut korolliset saamiset		12					12
Rahavarat	28	157					157
Yhteensä		1 637	18	162	121	62	2 000

Rahoitusvelat luokittain

2007

milj. euroa	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Muut rahoitusvelat		Rahoitusvelat yhteensä
		Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa		Jaksotettu hankintameno	Käypä arvo	
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat							
Korolliset velat	33				2 896	1 392	4 288
Johdannaisinstrumentit	3						
Sähköjohdannaiset			49	39			88
Korko- ja valuuttajohdannaiset		29	20				49
Öljy ja muut futuurit ja termiinit			2				2
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat							
Korolliset velat	33				605		605
Johdannaisinstrumentit	3						
Sähköjohdannaiset			76	145			221
Korko- ja valuuttajohdannaiset		6	32				38
Öljy ja muut futuurit ja termiinit			1				1
Ostovelat	39				272		272
Muut velat	39				68		68
Yhteensä		35	180	184	3 841	1 392	5 632

Rahoitusvelat luokittain

milj. euroa	Liite	2006				Rahoitus- velat yhteensä	
		Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Muut rahoitusvelat		
		Suojaus- laskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojaus- laskentaa		Jaksotettu hankinta- meno		Käypä arvo
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat							
Korolliset velat ¹⁾	33				2 810	1 250	4 060
Johdannaisinstrumentit	3						-
Sähköjohdannaiset			49	21			70
Korko- ja valuuttajohdannaiset			62	2			64
Öljyfutuurit ja -termiinit							-
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat							
Korolliset velat	33				442		442
Johdannaisinstrumentit	3						-
Sähköjohdannaiset			49	28			77
Korko- ja valuuttajohdannaiset			117	3			120
Öljyfutuurit ja -termiinit			1				1
Ostovelat	39				242		242
Muut velat	39				58		58
Yhteensä		-	278	54	3 552	1 250	5 134

¹⁾ Niiden koronvaihtosopimuksien, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvät arvot on netotettu joukkovelkakirjojen käypien arvojen kanssa vuonna 2006.

21 Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	2007	2006
Hankintameno 1.1.	317	238
Kurssierot ja muut oikaisut	-4	2
Liiketoimintojen yhdistämiset	25	39
Lisäykset	11	21
Päästöoikeuksien muutokset	-9	9
Vähennykset	-9	-4
Uudelleenryhmittelyt	13	12
Hankintameno 31.12.	344	317
Kertyneet poistot 1.1.	221	158
Kurssierot ja muut oikaisut	-2	-
Liiketoimintojen yhdistämiset	25	26
Vähennykset	-8	-3
Uudelleenryhmittelyt	-	9
Tilikauden poisto	23	31
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	259	221
Tasearvo 31.12.	85	96

Aineettomien hyödykkeiden merkittävimmät erät ovat asiakaskanta, tietokoneohjelmat ja ohjelmalienssit, jotka kaikki kirjataan poistoina kuluksi niiden taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa. Asiakaskannan arvolla tarkoitetaan asiakasryhmää tai markkinaosuutta, joka merkitään taseeseen hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Asiakaskannan arvo testataan arvonalentumisen varalta vuosittain.

Hankitut päästöoikeudet kirjataan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi alkuperäiseen hankintamenuon tai sitä alempan käypään arvoon. Vastikkeetta saadut päästöoikeudet on kirjattu nimellisarvoon. Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien päästöoikeuksien arvo on 0 (9) miljoonaa euroa.

22 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

milj. euroa	Maa- ja vesialueet sekä tunnelit	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2007	3 189	2 237	11 363	221	401	17 411
Kurssierot ja muut oikaisut	-129	-104	-197	-7	-13	-450
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	22	28	-	-	50
Lisäykset	-	44	97	4	499	644
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	-	-	25	-	-	25
Vähennykset	-1	-14	-36	-2	-2	-55
Uudelleenryhmittelyt	-	188	105	1	-307	-13
Hankintameno 31.12.2007	3 059	2 373	11 385	217	578	17 612
Kertyneet poistot 1.1.2007	-	1 006	4 798	136	-	5 940
Kurssierot ja muut oikaisut	-	2	-87	-3	-	-88
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	11	23	-	-	34
Vähennykset	-	-8	-35	-2	-	-45
Tilikauden poistot	-	62	360	6	-	428
Tilikauden arvonalentumiset	-	0	-	-	-	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2007	-	1 073	5 059	137	-	6 269
Tasearvo 31.12.2007	3 059	1 300	6 326	80	578	11 343
Tasearvo 31.12.2006	3 189	1 231	6 565	85	401	11 471

milj. euroa	Maa- ja vesialueet sekä tunnelit	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2006	3 077	2 056	9 832	197	242	15 404
Kurssierot ja muut oikaisut	116	44	247	-3	2	406
Liiketoimintojen yhdistämiset	6	179	1 132	27	13	1 357
Lisäykset	-	32	109	1	322	464
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	-	-	14	-	-	14
Vähennykset	-8	-48	-168	-5	-2	-231
Uudelleenryhmittelyt	-2	-26	197	4	-176	-3
Hankintameno 31.12.2006	3 189	2 237	11 363	221	401	17 411
Kertyneet poistot 1.1.2006	-	916	4 182	130	-	5 228
Kurssierot ja muut oikaisut	-	15	89	2	-	106
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	49	312	1	-	362
Vähennykset	-	-35	-116	-3	-	-154
Tilikauden poistot	-	60	330	6	-	396
Tilikauden arvonalentumiset	-	1	1	-	-	2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2006	-	1 006	4 798	136	-	5 940
Tasearvo 31.12.2006	3 189	1 231	6 565	85	401	11 471
Tasearvo 31.12.2005	3 077	1 140	5 650	67	242	10 176

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvä rajoituksia, jotka johtuvat kiinteistökiinnityksistä määrältään 241 (102) miljoonaa euroa, katso liite 40 Pantatut varat.

Investoinnit ¹⁾

milj. euroa	Suomi		Ruotsi		Muut maat		Yhteensä	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Sähköntuotanto								
Vesivoima	3	7	50	48	–	–	53	55
Ydinvoima	32	35	–	–	–	–	32	35
Fossiilinen energia	1	4	–	–	1	–	2	4
Muut	1	1	4	–	1	–	6	1
Sähköntuotanto yhteensä	37	47	54	48	2	0	93	95
Lämpö								
Fossiiliset lämmönlähteet	55	30	4	2	31	17	90	49
Uusiutuvat lämmönlähteet	18	–	53	87	7	–	78	87
Kaukolämpö	19	4	79	31	28	13	126	48
Muut	–	–	12	–	3	–	15	0
Lämpö yhteensä	92	34	148	120	69	30	309	184
Sähkösäilytys	62	53	163	120	11	10	236	183
Markets	1	–	2	8	–	–	3	8
Muut	11	12	3	3	–	–	14	15
Yhteensä	203	146	370	299	82	40	655	485

¹⁾ Sisältää investoinnit sekä aineellisiin että aineettomiin hyödykkeisiin

Vuonna 2007 kunnossapitoinvestoinnit aineellisiin käyttöomaisuus-hyödykkeisiin olivat 144 (180) miljoonaa euroa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit olivat 106 (102) miljoonaa euroa. Tuottavuutta lisäävät investoinnit olivat 195 (144) miljoonaa euroa ja kasvua lisäävät investoinnit olivat 210 (59) miljoonaa euroa.

Sähköntuotanto

Vuonna 2007 Fortum on investoinut useisiin eri vesivoimaprojek-teihin, joiden tavoitteena on aikaansaada lisäkapasiteettia. Suurin näistä kohteista on Avestaforsen Ruotsissa johon Fortum sijoitti noin 8 miljoonaa euroa vuonna 2007 (17), koko projekti on suuruu-deltaan noin 40 miljoonaa euroa ja projektin toteutus on kestänyt noin viisi vuotta. Avestaforsenin uusi voimalaitos otettiin käyttöön lokakuussa 2007. Suomessa Fortum investoi noin 32 miljoonaa euroa Loviisan ydinvoimalaitokseen vuonna 2007. Lisäksi segmentti on investoinut noin 50 miljoonaa euroa normaaleihin laitosten ylläpi-toinvestointeihin, tämä vastaa vuoden 2006 määrää.

Lämpö

Fortum on käynnistänyt neljän uuden CHP voimalaitoksen raken-tamisen vuonna 2007. Käynnissä ovat seuraavat hankkeet: Suo-menojan uusi maakaasulla toimiva laitos Espoossa, Czeŝtochowan laitos Puolassa ja Tartun laitos Virossa, josta Fortumin osuus on 60%. Valmistelevat työt ovat käynnissä biomassaa polttoaineenaan käyttävällä Värtanin uudella CHP-laitoksella Tukholmassa. Läm-pösegmentin kasvuprojekteihin Fortum on investoinut noin 170 miljoonaa euroa, mikä on noin kolminkertainen määrä vuoden 2006 määrään nähden. Ylläpito- ja muut normaalit investoinnit ovat yli 130 miljoonaa euroa tässä segmentissä mikä on samalla tasolla kuin vuonna 2006. Nämä viimeksi mainitut investoinnit koostuvat lähinnä investoinneista kaukolämpöverkoston, uusien liittymien rakentami-seen ja olemassa olevien voimalaitosten kunnossapitoon.

Sähkösäilytys

Vuonna 2006 Fortum käynnisti automaattisen mittarinluentapro-jektinsa Ruotsissa (Automatic Meter Management, AMM). Tämän projektin on tarkoitus jatkaa vuoteen 2009 saakka ja tämä on

euromääräisesti siirtosegmentin suurin projekti pois lukien yritys-kaupat. Vuonna 2007 liki 300 tuhatta Fortumin asiakasta Ruotsissa sai automaattiset mittarit. Vuonna 2007 Fortum sijoitti 64 miljoonaa euroa AMM-projektiin (15). Toinen iso meneillään oleva projekti sähkönsäilytys segmentissä on sähkön toimitusvarmuuteen tähtäävä projekti (Reliability Investment Program), mikä aloitettiin myös vuonna 2006. Tämän projektin tavoitteena on parantaa sähkön toimitusta verkoissa esimerkiksi myrskyjen aikana. Vuonna 2007 Fortum on investoinut noin 30 miljoonaa euroa tähän ohjelmaan. Näiden kahden projektin lisäksi Fortum on investoinut 140 miljoonaa euroa ylläpitoinvestointeina sähkönsäilytysketoimintaansa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa. Tämä on noin 10 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2006.

Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut hyödykkeet

milj. euroa	2007	2006
Hankintameno	39	63
Kertyneet poistot	–9	–17
Tasearvo	30	46

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokratut hyödykkeet on kirjattu koneisiin ja kalustoon. Fortum toimii myös vuokralleantajana ja on vuokrannut konsernin ulkopuolelle aineellisia käyttöomaisuushyö-dykeitä 88 (97) miljoonan euron arvosta. Nämä varat eivät sisälly konsernitaseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin

Aktivoidut vieraan pääoman menot

Koneiden ja kaluston tasearvoon sisältyvät kertyneet vieraan pää-oman menot olivat 17 (19) miljoonaa euroa vuonna 2007. Uudet, vuonna 2007 aktivoidut korkomenot 1 miljoonaa euroa, liittyvät Puolassa rakennettavan Czeŝtochowan ja Suomessa rakennettavan Suomenojan yhdistettyjen sähkön ja lämmön tuotantolaitosten (CHP)-projekteihin. Käytetty korkokanta oli 4,2%. Vuonna 2006 ei aktivoitu vieraan pääoman menoja.

23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

milj. euroa	2007	2006
Hankintameno 1.1.	1 498	1 406
Kurssierot ja muut oikaisut	-4	-29
Lisäykset	1	124
Uudet osakeannit ja osakkaiden sijoitukset	294	-
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	-	2
Vähennykset	-68	-5
Hankintameno 31.12.	1 721	1 498
Osakkuus- ja yhteisyritysomistuksiin liittyvät oman pääoman oikaisut		
Oikaisut 1.1.	699	204
Kurssierot ja muut oikaisut	-2	33
Osuus osakkuusyritysten tilikauden voitosta	241	69
Saadut osingot	-178	-39
Omaan pääoman kirjatut käypien arvojen oikaisut	372	432
Oikaisut 31.12.	1 132	699
Tasearvo 31.12.	2 853	2 197

Osakkuusyrityssijoitusten tasearvoon sisältyy julkisesti noteerattuja osakkeita 1 654 (1 026) miljoonan euron verran. Näiden sijoitusten markkina-arvoihin perustuva käypä arvo oli 2 151 (1 696) miljoonaa. Fortum omistaa osakkeita kolmessa (kolmessa) yhteisyrityksessä luokitellussa yrityksessä. Kyseisten yhteisyritysosuuksien tasearvo oli yhteensä 61 (63) miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 ei tehty merkittäviä osakehankintoja. Vuonna 2006 hankintoihin sisältyi pääasiassa 12,5%:n lisäosakehankinta St. Petersburg Generating Companysta, lisätietoja Territorial Generating Company 1 (TGC-1) ja Lenenergo-yhtiöstä on alla.

Syyskuussa 2007 Fortum osallistui Venäjän alueellisen tuotantoyhtiön (TGC-1) osakeantiin merkitsemällä 243 691 499 640 yhtiön uutta osaketta. Osakkeen merkintähinta oli 0,035 ruplaa osakkeelta ja Fortumin osakemerkinnän arvoksi muodostui noin 8,5 miljardia ruplaa eli 243 miljoonaa euroa. Tällä osakemerkinnällä Fortum säilytti 25,7%:n omistusosuutensa TGC-1-yhtiössä ja asemansa yhtiön toiseksi suurimpana osakkeenomistajana.

Vuonna 2007 Fortum osallistui myös Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) osakeantiin yhteensä 49 miljoonalla eurolla. TVO:n rakentamaa Olkiluoto 3-ydinvoimalaa rahoitetaan osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella.

Elokuussa 2007 Fortum myi 35%:n omistusosuutensa JSC Lenenergo -yhtiössä, joka on Pietarissa ja Leningradin alueella toimiva sähköjakeluyhtiö. Tästä kirjattiin 232 miljoonan euron myyntivoitto. Myynti on linjassa Fortumin strategian kanssa, jonka mukaan yhtiö sijoittaa Venäjällä energian tuotantoon. Tilikauden 2006 myynnit koostuivat Sölvesborgs Fjärrvärme AB – ja Karskär Energi AB -yhtiöiden osakkeiden myynneistä Ruotsissa sekä Enprima Oy:n ja Enermet Oy:n osakkeiden myynneistä Suomessa.

Laskiessaan osuuttaan osakkuusyrityksensä Hafslundin tuloksesta Fortum on omien laskentaperiaatteidensa mukaisesti

luokitellut uudelleen Hafslundin osakeomistuksen Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiössä. Hafslund on luokitellut osakeomistuksensa REC-yhtiössä erään 'Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatavat rahoitusvarat', kun taas Fortum on luokitellut osakeomistuksen REC-yhtiössä myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi, joiden käypien arvojen muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan. Kertynyt käypien arvojen muutos kirjataan Fortumin tuloslaskelmaan vain siinä tapauksessa, että Hafslund myy omistuksensa REC-yhtiössä. Fortum laskee REC-yhtiön osakkeen käyvän arvon muutoksen joka välitilin päätöksen yhteydessä, sillä REC-yhtiö on listattu Oslo'n pörsissä. Laskennassa käytettyjen osakkeiden lukumäärä perustuu Hafslundin edellisen vuosineljänneksen raportoinnissaan ilmoittamaan omistamiensa osakkeiden lukumäärään, ellei uudempaa tietoa ole saatavilla.

Hafslund myi noin kolmanneksen osuudestaan REC-yhtiössä maaliskuussa 2007. Tämän seurauksena Fortum kirjasi 180 miljoonan euron voiton osuutena osakkuusyritysten tuloksesta tilinpäätöksen laatimisperiaatteidensa mukaan. Fortum-konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden mukaan osuus Hafslundin tuloksesta sisältyy Fortum-konsernin tulokseen perustuen aiemman vuosineljänneksen informaatioon.

Saadut osingot -erä sisältää Hafslundin maksamat osingot, yhteensä 145 (19) miljoonaa euroa.

Fortumin omaan pääomaan kirjatut kertyneet käyvän arvon muutokset perustuen Hafslundin ilmoittamaan jäljellä olevaan osakkeiden lukumäärään oli vuoden lopussa noin 790 (440) miljoonaa euroa. Katso liite 45 Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia.

Merkittävimpien osakkuusyritysten tasearvot

milj. euroa

Yhtiö	Segmentti	Kotipaikka	Omistusosuus, %		Tasearvo konsernitaseessa	
			2007	2006	2007	2006
Kemijoki Oy	Sähköntuotanto	Suomi	18	18	256	266
Hafslund ASA	Sähköntuotanto	Norja	34	34	1 202	750
Teollisuuden Voima Oy (TVO)	Sähköntuotanto	Suomi	26	26	238	199
OKG AB	Sähköntuotanto	Ruotsi	46	46	85	94
Forsmarks Kraftgrupp AB	Sähköntuotanto	Ruotsi	26	26	86	94
Territorial Generating Company 1 (TGC-1)	Sähköntuotanto	Venäjä	26	26	452	207
Gasum Oy	Lämpö	Suomi	31	31	111	105
Fingrid Oyj	Sähkönsiirto	Suomi	25	25	102	91
JSC Lenenergo	Sähkönsiirto	Venäjä	–	35	–	66
Yhteensä					2 532	1 872
Muut					321	325
Osakkuusyritysten tasearvot 31.12.					2 853	2 197

Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuusyritykseen tehdyn sijoituksen yhteydessä hankitut varat ja velat arvostetaan alun perin niiden hankinta-ajan kohdan käyppiin arvoihin. Konsernin osuus sen osakkuusyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista kirjataan tuloslaskelmaan vähennettynä kuluilla, jotka syntyvät varojen ja velkojen käyppien arvojen oikaisuista. Osakkuusyritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Merkittävimpien listattujen osakkuusyritysosakkeiden (vuonna 2007 Hafslund ASA ja TGC-1 sekä vuonna 2006 myös Lenenergo) markkina-arvoihin perustuva käypä arvo oli 2 151 (1 665) miljoonaa euroa.

Fortum omistaa 63,8% vesivoimaosakkeista ja 15,4% raho-osakkeista Kemijoki Oy:ssä. Jokainen vesivoimaosakkeiden omistaja on oikeutettu osakeomistusta vastaavaan osuuteen vesivoimatuotannosta. Fortumin omistusosuus koko osakepääomasta on 17,5%. Kemijoki yhdistellään konsernitilinpäätökseen osakkuusyrityksenä, koska Fortumilla on Kemijoki Oy:ssä huomattava vaikutusvalta perustuen osuuteen hallituspaikeista ja osallistumisesta yhtiön päätöksentekoprosesseihin.

TVO:lla on kolme osakesarjaa, jotka oikeuttavat osakkeenomistajat TVO:n eri voimalaitoksilla tuotettuun sähkөөn. A-sarjan osak-

keet oikeuttavat Olkiluoto 1 ja 2 voimalaitosten ydinvoimalla tuotamaan sähkөөn. B-sarjan osakkeet oikeuttavat rakenteilla olevan uuden ydinvoimalaitoksen, Olkiluoto 3, tulevaisuudessa tuottamaan sähkөөn. C-sarjan osakkeet oikeuttavat TVO:n osuuteen Meri-Porin lauhdevoimalan tuottamasta sähkөөstä. Meri-Porin voimalaitos on Fortumin ja TVO:n yhteisessä määräysvallassa oleva omaisuuserä. Fortumille kuuluu 54,55% Meri-Porin käyttöomaisuudesta ja TVO:lle 45,45%. Katso myös kohta Yhteisessä määräysvallassa olevat omaisuuserät liitteessä 1 Laadintaperiaatteet.

JSC Lenenergo jakautui lokakuussa 2005. Yhtiö jaettiin viiteen erilliseen yritykseen liiketoiminoittain. Sähkösiirtoliiketoiminta (vähemmän kuin 110 kV) jäi JSC Lenenergoon. Fortum myi Lenergon osakkeet elokuussa 2007. Sähkön tuotanto sekä lämmön tuotanto ja myynti siirrettiin St. Petersburg Generating Companyyn. Lokakuussa 2006 Fortum hankki 12,5% lisäosuuden St. Petersburg Generating Companyn osakkeista. Fortumin hankinnan jälkeinen omistusosuus St. Petersburg Generating Companyssa oli 43,5% osakkeista ja 39,7% äänistä. Marraskuussa 2006 St. Petersburg Generating Company, JSC Kola Generating Company ja JSC Karelenergogeneraatiya ja JSC Apatity CHPP sulautuivat Territorial Generating Company 1:ksi (TGC-1). Fuusion seurauksena Fortum omistaa 25,7% TGC-1 yhtiön osakkeista ja äänistä. Fortum osallistui TGC-1:n osakeantiin vuonna 2007 ja omistaa edelleen 25,7% yhtiön osakkeista ja äänistä.

Merkittävimpien osakkuusyritysten varat, velat, liikevaihto ja voitto/tappio

milj. euroa

2007	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ tappio	Omistus- osuus, %	Ääni- määrä, %
Kemijoki Oy ^{1) 4)}	Suomi	415	272	39	–6	18	18
Hafslund ASA ²⁾	Norja	5 047	1 863	813	1 349	34	33
Teollisuuden Voima Oy (TVO) ²⁾	Suomi	2 817	2 348	165	0	26	26
OKG AB ^{1) 4)}	Ruotsi	1 354	1 202	402	1	46	46
Forsmarks Kraftgrupp AB ^{1) 4)}	Ruotsi	1 155	1 025	442	1	26	26
Territorial Generating Company 1 (TGC-1) ⁴⁾	Venäjä	1 024	340	616	44	26	26
Gasum Oy ³⁾	Suomi	540	188	420	35	31	31
Fingrid Oyj ²⁾	Suomi	1 540	1 130	234	30	25	33

¹⁾ Voimalaitokset rakennetaan usein yhteisesti muiden sähköntuottajien kanssa. Osakassopimuksen nojalla jokaisella omistajalla on oikeus sähkөөn osakeomistuksensa suhteessa tai muiden sopimusten perusteella ja jokainen omistaja on vastuussa vastaavasta kustannusosuudesta. Osakkuusyritykset eivät ole voittoa tuottavia, koska omistajat ostavat sähkөөä tuotantokustannuksiin perustuvalla hinnalla. Katso liitetieto 44 Lähipiiritapahtumat.

²⁾ Perustuu syyskuun 2007 lukuihin.

³⁾ Perustuu kesäkuun 2007 lukuihin, jossa Gasum Oy raportoi voiton ennen veroja. Ko. erästä on tässä taulukossa vähennetty verot 26% nimellisverokannan mukaan.

⁴⁾ Perustuu joulukuun 2006 lukuihin.

Eräät merkittävimmistä osakkuusyrityksistä esittävät tilinpäätöksensä paikallisten laskentaperiaatteiden mukaan. Fortum tekee ko. raportoituihin tilinpäätöksiin korjausvientejä taatakseen, että osakkuusyritysten luvut ovat yhtenevät Fortumin käyttämien laskentaperiaatteiden kanssa. Jos uudempaa tietoa ei ole saatavilla, osuudet osakkuusyritysten tuloksesta lasketaan perustuen edellisen neljänneksen lukuihin.

Fortum ei ole pystynyt tekemään korjausvientejä ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen muutoksissa ruotsalaisissa ydinvoimaosakkuusyrityksissä Forsmarks Kraftgrupp AB:ssä ja OKG AB:ssä. Lisätietoja liitteessä 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Liiketoimet osakkuusyritysten kanssa

milj. euroa	2007	2006
Myynnit osakkuusyrityksille	129	101
Korot osakkuusyritysten lainasaamisille	26	20
Ostot osakkuusyrityksiltä	519	487

Ostot osakkuusyrityksiltä sisältää ydin- ja vesivoimalla tuotetun sähkön ostot tuotantokustannuksiin perustuvalla hinnalla, katso liitetieto 44 Lähipiiritapahtumat.

Avoimet saldot

milj. euroa	2007	2006
Saamiset osakkuusyrityksiltä		
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	636	575
Myyntisaamiset	17	28
Muut saamiset	7	7
Velat osakkuusyrityksille		
Pitkäaikaiset velat	171	164
Ostovelat	25	12
Muut velat	53	23

Pitkäaikaiset korolliset saamiset ovat pääasiassa ruotsalaisilta ydinvoimayhtiöiltä, OKG AB:lta ja Forsmarks Kraftgrupp AB:lta, suuruudeltaan 567 (504) miljoonaa euroa. Sijoitukset näihin yhtiöihin

Fortum konsolidoi TGC-1-yhtiön käyttämällä historiallista hankintamenoa pääomaosuusmenetelmän sijaan. TGC-1 on julkaissut IFRS-tilinpäätöksen vuodelta 2006, mutta Fortum tulee käyttämään pääomaosuusmenetelmää TGC-1:stä vasta, kun yhtiö julkaisee IFRS-tietoa säännöllisesti. Fortumin johdon mukaan vaikutus Fortumin tuloslaskelmaan olisi vähäinen, mikäli pääomaosuusmenetelmää olisi käytetty tässä tilinpäätöksessä. TGC-1-yhtiön osakkeiden markkina-arvo oli 847 miljoonaa euroa, perustuen markkinainformaatioon. Tämä markkina-arvo ylittää kirjanpitoarvon, 452 miljoonaa euroa 395 miljoonalla eurolla 31. 12. 2007.

on rahoitettu kyseisten yhtiöiden omistajilta saaduilla lainoilla, omistussuuden suhteessa.

Liiketapahtumat ja saldot yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	2007	2006
Ostot	1	1
Saamiset yhteisyrityksiltä	3	3

Konsernilla ei ollut lainasaamia yhteisyrityksiltä vuosien 2007 tai 2006 lopussa.

24 Muut pitkäaikaiset sijoitukset

milj. euroa	2007	2006
Myytävissä olevat rahoitusvarat	42	62
Varat etuusperusteisista eläkejärjestelyistä ¹⁾	14	0
Muut	43	39
Yhteensä	99	101

¹⁾ Lisätietoja eläkkeistä liitetiedossa 36.

Myytävissä olevat rahoitusvarat, jotka ovat muita kuin osakkuus- ja yhteisyritysosakkeita, koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista, arvoltaan 42 (39) miljoonaa euroa, joiden käypää arvoa ei pystytä määrittämään luotettavasti. Nämä sijoitukset on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumistappioilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvien noteerattujen yritysten osakkeiden käypä arvo oli 0 (23) miljoonaa euroa. Lokakuussa 2007 Fortum myi osakkeensa Wholesale Generating Company 5:ssä (WGC5), jotka oli hankittu vuoden 2006 lopussa 17 miljoonan euron hankintahintaan.

Fortumin omaan pääomaan kirjattujen käypien arvojen muutokset olivat 0 (6) miljoonaa euroa.

25 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset

milj. euroa	2007	2006
Pitkäaikaiset lainasaamiset	648	582
Rahoitusleasingsaamiset	88	98
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	736	680
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	10	12
Lyhytaikaiset rahoitusleasingsaamiset	1	1
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä ¹⁾	11	13
Korolliset saamiset yhteensä	747	693

¹⁾ Sisältyy taseessa myyntisaamisiin ja muihin saamisiin

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy saamia osakkuusyrityksiltä 636 (575) miljoonaa euroa, pääasiassa ruotsalaisilta ydinvoima-osakkuusyrityksiltä OKG AB:lta ja Forsmark Kraftgrupp AB:lta yhteensä 567 (504) miljoonaa euroa. Näitä yhtiöitä rahoitetaan osakaslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa.

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy myös saamia Teollisuuden Voima Oy:ltä (TVO) yhteensä 45 (45) miljoonaa euroa. TVO:n rakentamaa Olkiluoto 3-ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella.

Korolliset saamiset

milj. euroa	Efektiivinen korkokanta	Tase-arvo 2007	Uudelleen hinnoittelu			Käypä arvo 2007	Tase-arvo 2006	Käypä arvo 2006
			1 vuosi	1–5 vuotta	yli 5 vuotta			
Pitkäaikaiset lainasaamiset	4,6	648	645	1	2	657	591	606
Rahoitusleasingsaamiset	6,5	88	54	7	27	103	99	114
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä ²⁾	4,8	736	699	8	29	760	690	720
Muut lyhytaikaiset saamiset	6,1	11	11	–	–	11	3	3
Korolliset saamiset yhteensä	4,8	747	710	8	29	771	693	723

²⁾ Sisältää pitkäaikaisten saamisten seuraavan vuoden lyhennysosuuden

Fortumilla oli 11 miljoonan euron edestä kiinteistökiinnityksiä muiden korollisten saamisten vakuutena 31.12.2007.

Rahoitusleasingsaamiset

Fortum omistaa aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä (lähinnä CHP- ja lämpövoimalaitoksia), joita se vuokraa rahoitusleasingsopimuksilla asiakkailleen Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Nämä aineelliset hyödykkeet on kirjattu taseeseen määrään, joka on yhtä suuri

kuin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Keskimääräinen sopimusaika on 6 vuotta. Kaikista rahoitusleasingsopimuksista 95,1% on sidottu kiinteään korkoon ja 4,9% muuttuvaan korkoon.

milj. euroa	2007	2006
Bruttosijoitus vuokrasopimukseen	118	130
Tulevat korkotuotot	29	31
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo	89	99

Rahoitusleasingsaamisten erääntymisajat

milj. euroa	2007	2006
Bruttosijoitus vuokrasopimukseen		
Enintään 1 vuosi	16	15
1–5 vuotta	73	64
Yli 5 vuotta	29	51
Yhteensä	118	130

Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo

milj. euroa	2007	2006
Enintään 1 vuosi	11	10
1–5 vuotta	55	47
Yli 5 vuotta	23	42
Yhteensä	89	99
Tilikaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat	0	1

Muihin vuokrasopimuksiin perustuvat saamiset

Fortum on vuokrannut 308 MW:n tuotantokapasiteettiosuutensa Meri-Porin voimalaitoksessa konsernin ulkopuolelle tammikuusta

2007 kesäkuun 2010 loppuun. Tuloslaskelmaan kirjatut vuokratuotot olivat 25 (0) miljoonaa euroa.

Muihin vuokrasopimuksiin perustuvien saamisten eräntymisajat

milj. euroa	2007	2006
Bruttosijoitus vuokrasopimukseen		
Enintään 1 vuosi	25	–
1–5 vuotta	37	–
Yli 5 vuotta	–	–
Yhteensä	62	–

26 Vaihto-omaisuus

milj. euroa	2007	2006
Ydinpolttoaine	61	56
Hiili	76	104
Öljy	36	58
Biopolttoaineet	60	81
Muu vaihto-omaisuus	52	30
Yhteensä	285	329

Arvon alentumisia ei ole kirjattu vuosina 2007 tai 2006.

27 Myyntisaamiset ja muut saamiset

milj. euroa	2007	2006
Myyntisaamiset	840	847
Tuloverosaamiset	37	26
Korkosaamiset	2	1
Siirtosaamiset	52	67
Muut saamiset	92	98
Rahoitusleasingsaamiset	1	1
Muut korolliset saamiset	10	12
Yhteensä	1 034	1 052

Myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

Myyntisaamiset

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj. euroa	2007		2006	
	Brutto	Luottotappioiksi kirjattu	Brutto	Luottotappioiksi kirjattu
Eräntymättömät	805		787	
1–90 päivää eräntyneet	31		49	
91–180 päivää eräntyneet	4		6	1
Yli 181 päivää eräntyneet	23	23	37	31
Yhteensä	863	23	879	32

Myyntisaamisten valuuttajakauma

milj. euroa	2007	2006
EUR	268	278
SEK	500	519
NOK	35	34
USD	1	1
PLN	30	27
Muut	29	20
Yhteensä	863	879

Fortumilla ei ole riskikeskittymää myyntisaamisten osalta, koska asiakasmäärä on suuri ja myyntisaamiset ovat pääasiassa euroissa ja ruotsin kruunuissa. 31.12.2007 Fortumilla oli 10 miljoonan euron

edestä vakuustalletuksia myyntisaamisten vakuutena. Tuloslaskelmaan kirjatut luottotappiot olivat 2 (4) miljoonaa euroa.

28 Rahavarat

milj. euroa	2007	2006
Rahat ja pankkisaamiset	100	157
Lyhytaikaiset pankkitalletukset	327	–
Yhteensä	427	157

Pankkitalletukset erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa.

29 Osakepääoma

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma
Rekisteröidyt osakkeet 1.1.2007	887 393 646	3 023
Optioilla merkityt ja rekisteröidyt osakkeet 31.12.2007	5 199 412	17
Omien osakkeiden mitätöinti	–5 910 000	–
Rekisteröidyt osakkeet 31.12.2007	886 683 058	3 040
Rekisteröimättömät osakkeet	50 000	–

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma
Rekisteröidyt osakkeet 1.1.2006	875 294 025	2 976
Optioilla merkityt ja rekisteröidyt osakkeet 31.12.2006	13 759 621	47
Omien osakkeiden mitätöinti	–1 660 000	–
Rekisteröidyt osakkeet 31.12.2006	887 393 646	3 023
Rekisteröimättömät osakkeet	74 700	–

Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2007 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeeseen kaikkiaan 886 683 058 kappaletta. Osakkeen nimellisarvo on 3,40 euroa ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruiseen osinkoon. Vuoden 2007 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 040 460 397,20 euroa.

Fortum Oyj:n osake on listattu OMX Nordic Exchange Helsingissä. Kaupankäyntitunnus on FUM1V. Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään.

Vuoden 2007 alussa Suomen valtion omistusosuus yhtiön osakkeista oli 50,82%. Vuoden 2007 aikana tapahtuneiden muutosten seurauksena Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista 31.12.2007 oli 50,86%. Muutokset vuonna 2007 olivat: osakkeiden määrän kasvu optiomerkitöiden johdosta sekä osakkeiden määrän alentuminen ostettujen omien osakkeiden mitätöinnin seurauksena. Eduskunta on valtuuttanut valtioneuvoston vähentämään valtion osakkeenomistusta Fortum Oyj:ssä enintään 50,1%:iin yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Vuoden 2007 lopussa toimitusjohtaja ja muut konsernin johtoryhmän jäsenet omistivat 317 030 (338 000) osaketta, mikä vastaa alle 0,04% yhtiön osakkeista.

Liitetiedossa 31 on esitetty kuvaus Fortumin suoriteperusteisesta pitkän aikavälin osakekannustinohjelmasta mukaan lukien toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtoryhmän jäsenten osakeomistukset ja osuudet kannustinohjelmassa. Hallituksen toimintakertomuksessa on esitetty kuvaus osakkeista, osakepääomasta ja osakkeenomistajista.

Omat osakkeet

Fortum Oyj:n 28.3.2007 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankinnasta voitonjakokelpoisilla varoilla. Valtuutus on voimassa yhden vuoden ajan yhtiökokouksesta lukien. Hankittavien osakkeiden enimmäismäärä

on 20 miljoonaa osaketta. Lisäksi hankintaan käytettävät varat eivät saa ylittää 300 miljoonaa euroa. Hankittavien osakkeiden enimmäismäärä vastaa noin kahta prosenttia yhtiön koko osakepääomasta ja äänivallasta.

Osakkeet hankitaan OMX Nordic Exchange Helsingin järjestämissä julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken markkinahintaan. Osakkeet hankitaan ja maksetaan OMX Nordic Exchange Helsingin sääntöjen ja Suomen Arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti.

Yhtiön hankkimat osakkeet mitätöidään joko alentamalla osakepääomaa yhtiökokouksen päätöksellä tai alentamalla osakepääomaa Fortumin hallituksen päätöksellä. Osakkeiden hankinta vähentää yhtiön jakokelpoista vapaata omaa pääomaa. Osakkeiden hankinnalla ei ole merkittävää vaikutusta osakkeiden ja äänivallan jakautumiseen.

Tilikauden aikana hankittiin omia osakkeita yhteensä 5 910 000 (1 660 000) kappaletta, yhteensä 175 miljoonalla eurolla (30 miljoonalla eurolla). Joulukuussa 2007 yhtiön hallitus päätti mitätöidä kaikki hankitut omat osakkeet alentamalla yhtiön osakepääomaa. Mitätöinti vietin kaupparekisteriin 20.12.2007.

Muut vaihtovelkakirjalainat, optiolainat tai käyttämättömät valtuudet

Fortum-konserni ei ole laskenut liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja eikä optiolainoja, jotka oikeuttaisivat velkakirjojen haltijaa merkitsemään Fortumin osakkeita. Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeeseen laskemiseksi, yhtiön osakepääoman korottamiseksi tai uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseksi.

30 Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot

milj. euroa	Netto- investointi	Suojaus- rahasto	Osake- perusteiset maksut	Myytävänä olevat rahoitus- varat	Muut käy- vän arvon muutokset	Yhteensä
31.12.2006	17	50	10	446	-12	511
Rahavirran suojaukset						
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet voitot/tappiot kaudella	-	-165	-	-	-	-165
Verot käypään arvoon arvostuksesta	-	46	-	-	-	46
Siirrot tuloslaskelmaan	-	-69	-	-	-	-69
Verot siirroista tuloslaskelmaan	-	18	-	-	-	18
Nettosijoituksen suojaus	2	-	-	-	-	2
Verot nettosijoituksen suojauksesta	-	-	-	-	-	0
Osakeperusteiset maksut	-	-	6	-	-	6
Muut oman pääoman muutokset osakkuusyrietyksissä ja myytävissä olevissa varoissa	-	-	-	347	19	366
31.12.2007	19	-120	16	793	7	715

milj. euroa	Netto- investointi	Suojaus- rahasto	Osake- perusteiset maksut	Myytävänä olevat rahoitus- varat	Muut käy- vän arvon muutokset	Yhteensä
31.12.2005	20	-151	16	0	-2	-117
Rahavirran suojaukset						
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet voitot/tappiot kaudella	-	103	-	-	-	103
Verot käypään arvoon arvostuksesta	-	-27	-	-	-	-27
Siirrot tuloslaskelmaan	-	170	-	-	-	170
Verot siirroista tuloslaskelmaan	-	-45	-	-	-	-45
Nettosijoituksen suojaus	-4	-	-	-	-	-4
Verot nettosijoituksen suojauksesta	1	-	-	-	-	1
Osakeperusteiset maksut	-	-	6	-	-	6
Muut oman pääoman muutokset osakkuusyrietyksissä ja myytävissä olevissa varoissa	-	-	-	446	-10	436
Muutos osakekannustinohjelman käsittelyssä ¹⁾	-	-	-12	-	-	-12
31.12.2006	17	50	10	446	-12	511

¹⁾ Tilikauden 2006 aikana osakekannustinjärjestelmä luokiteltiin virallisesti käteisenä selvitettäväksi järjestelyksi, mikä vaikutti sen kirjanpitoikäisyyteen.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksiin sisältyvät sekä Hafslundin omistamien Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiön osakkeiden käyvän arvon muutos (katso liitetieto 23

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin) että Fortumin omien myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokiteltujen osakesijoitusten käypien arvojen muutokset (katso liitetieto 24 Muut pitkäaikaiset sijoitukset).

Rahavirran suojaukset – omasta pääomasta tuloslaskelmaan siirretty määrä, tuloslaskelman rivit

milj. euroa	2007	2006
Sisältyy liikevoittoon	-81	174
Sisältyy rahoituskuluihin	12	-4
Rahavirran suojaukset, omasta pääomasta tuloslaskelmaan siirretyt määrät yhteensä	-69	170

31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinohjelmat

Vuosipalkkiojärjestelmä

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (jäljempänä vuosipalkkio) tukee konsernin arvojen, taloudellisten tavoitteiden ja rakennemuutosten toteuttamista. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että yksittäisten työntekijöiden tulostavoitteet eivät poikkea heidän liiketoimintayksikkönsä ja konsernin tavoitteista. Suuri osa fortumlaisista kuuluu tulos- ja suoritusperusteiseen palkitsemisjärjestelmään.

Ylimmän johdon suorituspalkkioiden määrittämisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksen pohjalta. Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmälle maksetaan palkan ja luontoisetujen lisäksi vuosittaiseen suoritukseen perustuva palkkiota. Ylimpään johtoon kuuluville johtajille maksettavien

vuosipalkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisesta tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Mikäli taloudelliset ja henkilökohtaiset tavoitteet saavutetaan, vuosipalkkion määrä ylimmällä johdolla on 25%. Mikäli kaikki taloudelliset ja henkilökohtaiset tavoitteet ylitetään, vuosipalkkion määrä on enintään 40% saajan vuosipalkasta luontoisetuineen.

Liiketoimintayksiköiden johtajien palkkiot määräytyvät sekä liiketoimintayksikön että koko konsernin tuloksen perusteella. Liiketoimintayksikön johtajan ja hänen esimiehensä välillä käydään aina alkuvuodesta suorituskeskustelu, jossa sovitaan johtajan henkilökohtaisen suorituksen arvioinnin perusteista. Lisätietoja johdon palkkiosta liitetiedossa 14 Henkilöstökulut ja johdon palkkiot.

Fortumin henkilöstörahasto

Vain Suomessa työskentelevää henkilöstöä koskeva Fortumin henkilöstörahasto on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Fortumin hallitus määrittelee vuosittain rahastoon maksettavan voittopalkkioerän määräytymisperusteet. Henkilöstörahaston jäseniä ovat sekä vakituksessa että määräaikaisessa työsuhteessa olevat konsernin työntekijät. Konsernin pitkän aikavälin osakekannustinohjelmaan kuuluvat henkilöt eivät voi olla rahaston jäseniä. Rahaston jäsenyys alkaa sitä kuukautta seuraavana kuukautena, jolloin työntekijän työsuhde on kestänyt yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta. Rahaston jäsenyys päättyy, kun jäsen on saanut osuutensa rahastosta täysimääräisenä.

Konsernin rahastoon maksamat voittopalkkioerät jaetaan rahaston jäsenille tasasuuruksina. Kunkin työntekijän rahasto-osuudet on jaettu sidottuun osaan ja nostettavissa olevaan osaan. Työntekijät voivat valita, nostavatko he rahasto-osuutensa käteisenä vai Fortumin osakkeina. Kun työntekijä on ollut rahaston jäsen viisi vuotta, hän voi vuosittain siirtää sidotusta osasta nostettavaksi enintään viittätoista prosenttia pääomasta vastaavan määrän.

Nostettavissa oleva osa määritellään vuosittain ja maksetaan niille jäsenille, jotka haluavat käyttää nosto-oikeuttaan. Työntekijät ovat vuodesta 2005 alkaen voineet valita, haluavatko he nostettavissa olevan osan henkilöstörahaston hankkimina Fortumin osakkeina.

Rahaston edellinen tilivuosi päättyi 30.4.2007, ja rahastossa oli tällöin 3491 jäsentä. Huhtikuun 2007 lopussa Fortum maksoi vuoden 2006 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon 4,6 miljoonan euron vuotuisen voittopalkkioerän. Rahaston jäsenten rahasto-osuuksien yhteenlaskettu määrä oli 27,8 miljoonaa euroa.

Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkio kirjautuu kuluksi saatua työsuoritusta vastaavasti

Kannustinohjelmat

Suoritusperusteinen pitkän aikavälin osakekannustinohjelma

Vuonna 2003 käynnistetty Fortumin avainhenkilöiden pitkän aikavälin osakekannustinohjelma (LTI) tukee konsernin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista houkuttelemalla ja sitouttamalla avainhenkilöitä. LTI-ohjelma on Fortum-konsernin ylimmälle johdolle ja muille avainhenkilöille tarkoitettu suoritusperusteinen pitkän aikavälin kannustinohjelma. Uusi kannustinohjelma alkaa vuosittain jos hallituksen hyväksyy ja jatkuu kuusi vuotta. Tällä hetkellä noin 150 hallituksen valitsemää avainhenkilöä on mukana ainakin yhdessä kuudesta meneillään olevasta pitkän aikavälin ohjelmasta. Vuosina 2006–2011 toteutettava ohjelma on tarkoitettu vain henkilöille, jotka eivät ole mukana optio-ohjelmissa. Vuoden 2006 lopussa hallitus hyväksyi vuodeksi 2007 noin 120 henkilöä mukaan ohjelmiin, joiden ansaintajako on meneillään vuonna 2007. Mahdollinen palkkio pitkän aikavälin kannustinohjelman puitteissa on riippuvainen konsernin taloudellisesta tuloksesta, liiketoimintayksikön tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Suoritusperusteinen pitkän aikavälin osakekannustinohjelma

Ansaintajako	Osallistujien lukumäärä	Maksut tuhatta euroa	Jaksotetut kulut tuhatta euroa	Kokonaiskustannukset tuhatta euroa
Ohjelma 2002–2007	118	312	15 353	15 665
Ohjelma 2003–2008	136	130	9 066	9 196
Ohjelma 2004–2009	133	93	5 560	5 653
Ohjelma 2005–2010	127	–	3 757	3 757
Ohjelma 2006–2011	18	–	75	75
Ohjelma 2007–2012	117	–	654	654
Yhteensä		535	34 465	35 000

Arvioidun palkkion käypä arvo on määritelty Fortumin osakkeen markkina-arvoon perustuen kunakin tilinpäätöshetkenä ja myöntämishetkellä ottaen lukuun arvion työsuhteen lopettaneiden henkilöiden määrästä. Arvioidun palkkion käyvän arvон muutokset kirjataan tulokseen jäljellä olevalle ansaintajaksolle jaksotettuna.

Kukin LTI-ohjelma jakautuu kahteen toisiaan seuraaviin kolmen vuoden pituisiin jaksoihin. Kannustinohjelma alkaa kolmen vuoden pituisella ansaintajaksolla, jona aikana osanottaja ansaitsee vuosipalkkiojärjestelmän mukaista kannustinpalkkiota, jonka määrä riippuu konsernin taloudellisesta tuloksesta, liiketoimintayksikön tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Myöntämispäivän määrittää hallitus ansaintajakson päättymisen jälkeen konsernin edellisen vuoden vuosituloksen julkaisemisen jälkeen. Myöntämispäivänä määritetään mahdollinen euromääräinen ansaitun palkkion laskennallinen vasta-arvo Fortum Oyj:n osakkeiden kappalemääränä. Palkkion määrä myöntämispäivänä ei voi ylittää osallistujan vuosipalkan määrää luontoisetuineen.

Ansaintajaksoa seuraava noin kolmivuotinen rajoitusjakso päättyy ansaitun kannustinpalkkion suorittamiseen rahavaroina edellyttäen, että osanottaja on sillä hetkellä yhtiön palveluksessa. Laskennallista osakkeiden kappalemäärää hyvitetään ansaintajaksoa seuraavan rajoitusjakson aikana rajoitusjakson päättymistä seuraavaan suorituspäivään saakka mahdollisesti maksetuilla osingoilla. Osallistuessaan ohjelmaan osanottaja hyväksyy sen, että kertyneet varat käytetään osakkeiden hankkimiseen osanottajan puolesta ja nimiin sekä tulo- ja muiden pakollisten työsuhteeseen perustuvien osanottajan maksettavaksi kuuluvien kulujen ja vakuutusmaksujen maksamiseen.

Ensimmäinen vuosittainen kannustinohjelma alkoi vuonna 2003 (vuoden 2002 taloudelliseen tulokseen perustuen). Vuoden 2007 lopussa oli alkanut kuusi kannustinohjelmaa. Ohjelmien 2002–2007, 2003–2008 ja 2004–2010 ansaintajaksot olivat päättyneet ja niihin liittyvät ansaittujen palkkioiden laskennalliset vasta-arvot on määritetty keväällä 2005, 2006 ja 2007. Kannustinohjelman 2005–2011 ansaintajako päättyi vuoden 2007 lopussa. Muut ohjelmat ovat vielä ansaintajaksoilla.

Fortumin hallitus on kokouksessaan 30.1.2008 päättänyt, että vuoden 2008 alusta lähtien tullaan ottamaan käyttöön uusi konsernin ylimmälle johdolle ja muille avainhenkilöille tarkoitettu pitkän aikavälin osakekannustinjärjestelmä (LTI). Uusi järjestelmä tulee korvaamaan tämän hetkisen osakekannustinohjelman. Lopulliset uuden osakekannustinjärjestelmän ehdot tullaan päättämään myöhemmin vuoden 2008 aikana.

Vuodesta 2006 lähtien kannustinjärjestelmä on luokiteltu rahassa maksettavaksi etuudeksi, eikä omaan pääomaan kirjattavaksi etuudeksi. Kannustinpalkkiovelka sosiaalikuluneen oli vuoden 2007 lopussa 37 (29) miljoonaa euroa. Henkilöstökuluihin on kauden aikana kirjattu kuluja 7 (2) miljoonaa euroa netotettuna järjestelyyn liittyvän suojaussopimuksen käyvän arvon muutoksella.

Suojautuakseen järjestelyyn liittyvien mahdollisten palkkioiden käypien arvojen muutoksilta, konserni on tehnyt rahana maksettavia osaketermiinisopimuksia. Kannustinohjelmien 2002–2007, 2003–2008 ja 2004–2010 suojaussopimusten käyvän arvon muutos vuonna 2007 oli yhteensä 18 (10) miljoonaa euroa. Muutos on kirjattu netotettavaan henkilöstökuluja ja pitkäaikaisiin saamisiin.

Laskennallinen myönnettyjen osakeoikeuksien määrä

Ansaintajakso	Myöntämispäivä	Myönnettyjen osakeoikeuksien maksimimäärä myöntämispäivänä	Osakeoikeuksien käypä arvo myöntämispäivänä euroa	Ohjelman käypä arvo myöntämispäivänä tuhatta euroa
Ohjelma 2002–2007	11.2.2005	573 885	14,51	8 327
Ohjelma 2003–2008	13.2.2006	514 903	19,07	9 819
Ohjelma 2004–2009	8.2.2007	496 362	20,99	10 417

Johdolle myönnetty laskennalliset osakeoikeudet

Arvioidut osakeoikeuksien nettomäärät osinko-oikaisujen ja verojen jälkeen (arvioitu verovähennys 56%), jotka toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet tulevat saamaan vuosina 2009 ja 2010 olivat 31.12.2007 seuraavat. Vuoden 2008 osakemäärät ovat helmikuussa 2008 toimitettavien osakkeiden lukumäärät.

Nimi	Vuosi 2008	Vuosi 2009	Vuosi 2010
Mikael Frisk	10 450	5 389	4 772
Timo Karttinen	8 622	4 477	4 081
Tapio Kuula	14 415	7 511	6 653
Juha Laaksonen	12 010	6 384	5 654
Mikael Lilius	36 756	19 804	17 773
Christian Lundberg	10 762	6 730	6 191
Maria Paatero-Kaarnakari (1.9.2007 alkaen)	3 721	2 384	2 089
Maria Romantschuk (1.9.2007 alkaen)	–	–	–
Carola Teir-Lehtinen (31.8.2007 saakka)	7 854	4 174	3 696

Optio-ohjelmat, jotka erääntyvät vuoden 2007 jälkeen

Avainhenkilöiden optio-ohjelma (2002)

Maaliskuussa 2002 päätettiin tarjota Fortum-konsernin avainhenkilöille ja Fortum Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle enintään 25 000 000 optio-oikeutta. Optio-oikeuksista 12 500 000 merkittiin tunnuksella A, ja niiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 1.10.2004 ja päättyi 1.5.2007. Tunnuksella B merkittiin 12 500 000 optio-oikeutta, ja niiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 1.10.2006 ja päättyi 1.5.2009. Hallitus sai jakaa optio-oikeuksia avainhenkilöille vain, jos Fortum-konsernin viimeksi päättyneen tilikauden tulos/osake (EPS) oli kasvanut vähintään viisi prosenttia edellisestä tilikaudesta. Vuosittainen jaettavissa olevaan enimmäismäärään vaikutti yhtiön osakkeen kurssin suhteellinen kehitys verrattuna eurooppalaiseen Utilities -indeksiin jakokautta edeltävän kahdentoista kalenterikuukauden aikana.

Pörssilistalle otettiin 1.10.2004 kaikkiaan 10 767 000 tunnuksella A merkittyä optio-oikeutta. Kukin optio-oikeus oikeutti merkittävään yhden osakkeen. Optio-oikeuksien perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 1.10.2004 ja päättyi 30.4.2007. Merkintäajan päättyessä huhtikuun 2007 lopussa oli tunnuksella A merkittyjen optio-oikeuksien perusteella merkitty ja viety kaupparekisteriin 10 767 000 osaketta. Tähän ohjelmaan kuului noin 350 henkilöä.

Pörssilistalle otettiin 2.10.2006 yhteensä 10 003 000 tunnuksella B merkittyä optio-oikeutta. Kukin optio-oikeus oikeuttaa merkittävään yhden osakkeen. Optio-oikeuksien perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 2.10.2006 ja päättyi 30.4.2009. Vuoden 2007 loppuun mennessä oli tunnuksella B merkittyjen optio-oikeuksien perusteella merkitty ja viety kaupparekisteriin 8 319 013 osaketta. Tämän jälkeen voidaan vielä merkitä ja viedä kaupparekisteriin 1 683 987 osaketta optio-ohjelman 2002B kautta niin, että osakepääoma kasvaa enintään 5 725 555,80 eurolla. Tämä vastaa 0,2% vuoden 2007 lopun osakepääomasta. Vuoden 2006 lopussa tunnuksella B merkittyjen optio-oikeuksien perusteella merkittyjen osakkeiden merkintähinta oli 3,40 euroa. Tähän ohjelmaan kuului noin 350 henkilöä.

Optio-oikeuksien perusteella merkityt osakkeet oikeuttavat osinkoon ja muihin osakkeenomistajien oikeuksiin sen jälkeen, kun osakepääoman korotus on rekisteröity. Optio-oikeudet ovat vapaasti siirrettävissä, kun merkintäaika on alkanut.

Optio-ohjelmat, jotka erääntyivät vuonna 2007

Avainhenkilöiden optio-ohjelma (2001)

Vuonna 2001 päätettiin tarjota Fortum-konsernin avainhenkilöille ja Fortum Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle merkittäväksi enintään 24 000 000 kappaletta optio-oikeuksia. Optio-oikeuksien kokonaismäärästä tunnuksella A merkittiin 8 000 000 optio-oikeutta, joiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 15.10.2005 ja päättyi 1.5.2007. Tunnuksella B merkittiin 8 000 000 optio-oikeutta, joiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 15.1.2006 ja päättyi 1.5.2007. Tunnuksella C merkittiin 8 000 000 optio-oikeutta, joiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika olisi alkanut 15.4.2006 ja päättynyt 1.5.2007. Yhteensä 3 062 500 käyttämätöntä tunnuksella A merkittyä optio-oikeutta, yhteensä 1 300 000 käyttämätöntä tunnuksella B merkittyä optio-oikeutta ja kaikki 8 000 000 käyttämätöntä tunnuksella C merkittyä optio-oikeutta on mitätöity.

Optiojärjestelyn 2001A ehdot täytyivät ja pörssilistalle otettiin 17.10.2005 kaikkiaan 4 937 500 tunnuksella A merkittyä optio-oikeutta. Kukin optio-oikeus oikeutti merkittävään yhden osakkeen. Optio-oikeuksien perusteella merkittävien osakkeiden merkintäaika alkoi 17.10.2005 ja päättyi 1.5.2007. Merkintäajan päättyessä huhtikuun 2007 loppuun mennessä oli tunnuksella A merkittyjen optio-oikeuksien perusteella merkitty ja viety kaupparekisteriin yhteensä 4 937 470 osaketta.

Myös optiojärjestelyn 2001B ehdot täytyivät ja tunnuksella B merkittyjen optio-oikeuksien merkintäaika ja listaus alkoivat 16.1.2006. Pörssilistalle otettiin yhteensä 6 700 000 optio-oikeutta. Merkintäajan päättyessä huhtikuun lopussa 2007 oli tunnuksella B merkittyjen optio-oikeuksien perusteella merkitty ja viety kaupparekisteriin yhteensä 6 700 000 osaketta.

Optio-oikeuksien perusteella merkityt osakkeet oikeuttavat osinkoon ja muihin osakkeenomistajien oikeuksiin sen jälkeen, kun osakepääoman korotus on rekisteröity. Optio-oikeudet ovat vapaasti

siirrettävissä, kun merkintäaika on alkanut. Optio-ohjelman piirissä oli noin 350 henkilöä.

Muutokset optioiden määrissä ja niiden vastaavat merkintähinnat

	2007		2006	
	Painotettu keskim. merkintähinta euroa	Optioiden määrä (tuhatta)	Painotettu keskim. merkintähinta euroa	Optioiden määrä (tuhatta)
Ulkona olevat optiot kauden alussa	3,40	6 883	3,40	20 664
Kauden aikana myönnetty optiot	–	–	–	–
Palautettu kauden aikana	–	–	3,40	21
Merkintäoikeus käytetty kauden aikana	3,40	5 199	3,40	13 760
Päätyneet tai peruutetut kauden aikana	–	–	–	–
Ulkona olevat optiot kauden lopussa		1 684	3,40	6 883
Merkittävissä olevat optio-oikeudet kauden lopussa		1 684	3,40	6 883

Yhteensä 21 tuhatta optiota, jotka olivat Fortum Assets Oy:n hallussa mitätöitiin joulukuussa 2006.

Merkittävissä olevilla optio-oikeuksilla on vuoden lopussa seuraavat eräpäivät ja merkintähinnat

	Eräntymispäivä	2007		2006	
		Merkintähinta euroa/osake	Optioiden määrä (tuhatta)	Merkintähinta euroa/osake	Optioiden määrä (tuhatta)
Avainhenkilöiden optio-ohjelma (2001A)	1.5.2007	–	–	3,40	275
Aivanhenkilöiden optio-ohjelma (2001B)	1.5.2007	–	–	3,40	1 340
Avainhenkilöiden optio-ohjelma (2002A)	1.5.2007	–	–	3,40	122
Aivanhenkilöiden optio-ohjelma (2002B)	1.5.2009	3,40	1 684	3,40	5 146
			1 684		6 883

Optioiden käyvät arvot

Käypä arvo on määritetty IFRS:n vaatimusten mukaisesti 2002B optioille, jotka myönnettiin 15.4.2003 ja jotka eräntyivät 2.10.2006. Myöntämispäivän käyvän arvon laskennassa siirtokelpoisille 2002B optioille on käytetty binomimallia. Käypä arvo on jaksotettu kuluksi ansaintajaksolle. Käypää arvoa ei ole määritelty muille optio-ohjelmille eikä niihin liittyvää kulua ole kirjattu. Vuoden 2006 aikana optio-ohjelman 2002B arvostus käypään arvoon aiheutti 4 miljoonan euron kulun konsernin tulokseen. Käyvän arvon laskennassa vuonna 2006 käytetyt parametrit olivat: osakkeen hinta 6,41 euroa, option

merkintähinta 5,88 euroa, odotettavissa oleva volatilitteetti 30%, odotettavissa oleva osinko nolla, option voimassaoloaika 4 vuotta ja riskitön korkokanta 4%.

Osakkeen tuoton keskimääräinen volatilitteetti on määritetty tekemällä tilastollinen arvio osakkeen todellisista kurssimuutoksista myöntämistä edeltäneen kolmen ja puolen vuoden aikana, lisättyä 7% marginaalilla. Riskitön korkokanta perustui myöntämispäivän valtion nolla-kuponkisen viitelainan korkoon, jonka maturiteetti vastasi option voimassaoloaika.

Johdon omistamat osakkeet ja optio-oikeudet

Fortum Oyj:n hallintoneuvoston jäsenet omistivat 31.12.2007 yhteensä 200 osaketta eli 0,0% osakkeista ja äänivallasta. Hallituksen

jäsenet omistivat yhteensä 31 591 osaketta, mikä vastaa 0,0% yhtiön osakkeista ja äänivallasta. Toimitusjohtaja ja muut Fortum Oyj:n johtoryhmän jäsenet omistivat yhteensä 317 030 osaketta eli 0,036% osakkeista ja äänivallasta.

Hallituksen jäsenten omistamat osakkeet

	2007	2006
Peter Fagnäs	30 591	30 591
Christian Ramm-Schmidt	1 000	1 000
Yhteensä	31 591	31 591

Fortumin johtoryhmän omistamat osakkeet

	2007	2006
Mikael Frisk	14 900	14 900
Timo Karttinen	30 000	30 000
Tapio Kuula	50 050	50 050
Juha Laaksonen	20 000	20 000
Mikael Lilius	170 050	170 050
Christian Lundberg	30 000	30 000
Maria Paatero-Kaarnakari (1.9.2007 alkaen)	2 030	–
Maria Romantschuk (1.9.2007 alkaen)	–	–
Carola Teir-Lehtinen (31.8.2007 saakka)	–	23 000
Yhteensä	317 030	338 000

Fortumin johtoryhmän jäsenten omistamat optio-oikeudet 31.12.2007

Fortumin johtoryhmällä ei ollut käyttämättömiä optio-oikeuksia 31.12.2007.

31.12.2006 Carola Teir-Lehtisellä Fortumin johtoryhmästä oli käyttämättä 55 970 kappaletta 2002B optio-oikeuksia, muilla johtoryhmän jäsenillä ei ollut käyttämättömiä optio-oikeuksia.

Fortum johtoryhmän jäsenille alkujaan annetut optio-oikeudet

	2001A	2001B	2002A	2002B
Mikael Frisk	100 000	100 000	150 000	150 000
Timo Karttinen	50 000	75 000	90 000	120 000
Tapio Kuula	100 000	100 000	200 000	200 000
Juha Laaksonen	100 000	100 000	250 000	175 000
Mikael Lilius	200 000	200 000	340 000	340 000
Christian Lundberg	–	–	150 000	175 000
Maria Paatero-Kaarnakari (1.9.2007 alkaen)	25 000	25 000	42 000	42 000
Maria Romantschuk (1.9.2007 alkaen)	–	–	–	–
Carola Teir-Lehtinen (31.8.2007 saakka)	100 000	100 000	150 000	150 000

Optio-oikeudet 2001A ja 2001B annettiin johdolle ja henkilöstölle vuoden 2001 aikana.

Optio-oikeudet 2002A ja 2002B annettiin johdolle ja henkilöstölle vuoden 2002 aikana.

32 Vähemmistöosuudet

Merkittävimmät vähemmistöosuudet

milj. euroa		2007	2006
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	Ruotsi	270	228
Fortum Wrocław S.A.	Puola	1	2
Jyväskylän Energiatuotanto Oy	Suomi	4	4
Tartu Energi -konserni	Viro	5	4
Ekerö Energi -konserni	Ruotsi	4	4
Muut		8	11
Vähemmistöosuudet yhteensä		292	253

Fortum omistaa Fortum Power and Heat AB:n kautta 90,1% osakkeista AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad -yhtiöstä, mikä vastaa 50,1% äänimäärästä. Tukholman kaupungilla on 9,9% osakkeista. Tukholman kaupunki omistaa AB Fortum

Värme Holding samägt med Stockholms stad -yhtiön etuosakkeita, mikä oikeuttaa kaupungin saamaan 50% yhtiön taloudellisesta tuotoksesta. Tämän yhtiön omistus ja hallinto on määritelty osakas-sopimuksessa.

33 Korolliset velat

milj. euroa	2007	2006
Joukkovelkakirjalainat	2 820	2 775
Lainat rahoituslaitoksilta	467	306
Rahoitusleasingvelat	30	32
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	971	947
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	4 288	4 060
Joukkovelkakirjalainat	541	10
Lainat rahoituslaitoksilta	36	40
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	1	321
Rahoitusleasingvelat	1	14
Yritystodistukset	–	55
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	26	2
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	605	442
Korolliset velat yhteensä	4 893	4 502

Korolliset velat

milj. euroa	Efektiivinen korkokanta	Tase-arvo 2007	Uudelleenhinnoittelu 1 vuotta alle 1–5 vuotta yli 5 vuotta	Käypä arvo 2007	Tase-arvo 2006	Käypä arvo 2006		
Joukkovelkakirjalainat	4,8	3 361	1 176	705	1 480	3 416	2 785	2 887
Lainat rahoituslaitoksilta	4,8	503	482	21	0	515	346	348
Muut pitkäaikaiset korolliset velat ¹⁾	4,5	1 003	978	16	9	1 007	1 314	1 309
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä ²⁾	4,7	4 867	2 636	742	1 489	4 938	4 445	4 544
Yritystodistukset	–	–	–	–	–	–	55	55
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	4,9	26	26	–	–	26	2	2
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	4,9	26	26	–	–	26	57	57
Korolliset velat yhteensä	4,7 ³⁾	4 893	2 662	742	1 489	4 964	4 502	4 601

¹⁾ Sisältää lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oy:ltä 658 (627) miljoonaa euroa, rahoitusleasingvelat 31 (46) miljoonaa euroa, lainat suomalaiselta Fortumin eläkesäätiöltä 33 (33) miljoonaa euroa, muut lainat 281 (288) miljoonaa euroa ja vuonna 2006, 320 miljoonaa euroa liittyen Nybroviken Kraft AB:n rahoitusjärjestelyyn, joka erääntyi vuonna 2007.

²⁾ Sisältää pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden.

³⁾ Efektiivinen korkokanta, korolliset velat ja johdannaiset mukaan lukien on 4,6% (4,1%).

Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut

Laskettu liikkeeseen / erääntyy	Lainan kuvaus ¹⁾	Koron peruste	Korkokanta	Efektii-ven korko	Valuutta	Nimellis-arvo	Tase-arvo 31.12.07
2003 / 2010	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	4,625	4,728	EUR	500	494
2003 / 2013	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	5,000	5,164	EUR	500	493
2000 / 2008	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Vaihtuva	Euribor 3 kk+0,75		EUR	20	20
2000 / 2008	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Vaihtuva	Stibor 3 kk+0,60		SEK	200	21
2003 / 2008	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	6,100	6,242	EUR	500	500
2006 / 2011	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	3,750	3,793	SEK	2 000	211
2006 / 2009	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Vaihtuva	Stibor 3 kk+0,10		SEK	2 500	265
2006 / 2016	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	4,500	4,615	EUR	750	715
2007 / 2012	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Vaihtuva	Stibor 3 kk+0,15		SEK	3 500	370
2007 / 2014	Fortum Oyj EUR 5 000 milj. EMTN ohjelma	Kiinteä	4,700	4,764	SEK	2 600	272
Yhteensä 31.12.2007							3 361

¹⁾ EMTN = Euro Medium Term Note

Vuoden 2007 aikana Fortum nosti uutta pitkäaikaista velkaa 7850 miljoonaa Ruotsin kruunua (831 miljoonaa euroa), joka käytettiin osittain jälleenrahoittamaan erääntyviä yhteensä 441 miljoonan euron määräisiä euro ja Ruotsin kruunu lainoja. Uusien rahoitusjärjestelyjen erääntymisajat vaihtelevat viiden ja kymmenen vuoden välillä ja näistä kaksi on yhteensä 6 100 miljoonan Ruotsin kruunun (646 miljoonaa euroa) määräisiä joukkovelkakirjalainoja, jotka laskettiin liikkeelle EMTN (Euro Medium Term Note) -ohjelman puitteissa. Lisäksi rahoituslaitoksilta nostettiin kaksi lainaa yhteisarvoltaan 1 750

miljoonaa Ruotsin kruunua (185 miljoonaa euroa). Raportoitu korollinen velka oli 4 893 (4 502) miljoonaa euroa, jossa on kasvua 391 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Lokakuun 31. päivänä 2007 päätettiin alun perin vuonna 1990 ruotsalaista vesivoimaa tuottavien omaisuuserien rahoittamiseksi perustettu rahoitusjärjestely Nybroviken Kraft AB (Nykab), joka koostui lainasta (2 000 miljoonaa Ruotsin kruunua) sekä etuoikeusosakkeista (890 miljoonaa Ruotsin kruunua, jotka IAS 32 ja IAS 39 mukaan kirjattiin taseeseen korolliseksi velaksi). Tällöin Fortum Generation AB

käytti osto-optiotaan koko rahoitusjärjestelyn sisältämään velkaan ja etuoikeusosakkeisiin. Rahoitusjärjestelyn päättäminen vaikutti negatiivisesti kassavirtaan, kun koko rahoitusjärjestelyn aikana kertynyt

korke 58 miljoonaa euroa (543 miljoonaa Ruotsin kruunua) erääntyi maksettavaksi. Lainan vakuutena ollut pantti on vapautettu, katso liite 40 Pantatut varat.

Rahoitusleasingvelat

31.12.2006 Fortumilla oli muutamia koneita ja kalustoa koskevia rahoitusleasing sopimuksia. Vuosina 2007 tai 2006 ei ole tehty uusia rahoitusleasing sopimuksia.

milj. euroa	2007	2006
Vähimmäisvuokramaksut	42	57
Tulevat rahoituskulut	11	11
Vähimmäisvuokramaksujen nykyarvo	31	46

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

milj. euroa	2007	2006
Vähimmäisvuokramaksut		
Enintään 1 vuosi	3	15
1–5 vuotta	16	15
Yli 5 vuotta	23	27
Yhteensä	42	57

Vähimmäisvuokramaksujen nykyarvo

milj. euroa	2007	2006
Enintään 1 vuosi	1	14
1–5 vuotta	9	8
Yli 5 vuotta	21	24
Yhteensä	31	46

34 Laskennalliset verot

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos tilikauden aikana

milj. euroa	1.1.2007	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Kurssierot, erien väliset siirrot ja muut muutokset	Tytär-yritysten ostot/myynnit	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset						
Poistoerot	17	-7	-	-	-	10
Varaukset	29	-10	-	-	-	19
Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät hyvitykset	9	11	-	-	-	20
Muut erät	15	-5	-	-	-	10
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	70	-11	-	-	-	59
Vähennetään laskennallisista verovelvoista	-65	9	-	-	-	-56
Laskennalliset verosaamiset	5	-2	-	-	-	3
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	1 829	-8	-	-52	-	1 769
Johdannaisinstrumentit	19	-5	-61	-	-	-47
Lyhytaikaiset varat	7	0	-	-	-	7
Muut erät	5	9	-	-	-	14
Vähennetään laskennallisista verosaamisista	-65	9	-	-	-	-56
Laskennalliset verovelat	1 795	5	-61	-52	-	1 687

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on vähennetty toisistaan vain siinä tapauksessa, kun ne voidaan laillisesti toimeenpantavissa olevan oikeuden nojalla kuitata keskenään ja ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallinen verosaaminen verotuksessa vahvistetuista

tappioista on kirjattu siihen määrään saakka, kuin on todennäköistä, että niitä voidaan käyttää tulevia verotettavia tuloja vastaan. Kirjatut laskennalliset verosaamiset liittyvät vahvistettuihin tappioihin, joilla ei ole varsinaista vanhentumisaikaa tai joilla on vanhentumisaika, kuten alla on kuvattu:

milj. euroa	2007		2006	
	Vahvistetut tappiot	Laskennalliset verosaamiset	Vahvistetut tappiot	Laskennalliset verosaamiset
Vahvistetut tappiot, joilla ei ole vanhentumisaikaa (Norja ja Ruotsi)	73	19	23	6
Vahvistetut tappiot, joilla on vanhentumisaika (Puola)	14	1	15	2

Taseeseen ei ole kirjattu 16 (14) miljoonan euron laskennallista verosaamista, koska verosaamisen realisoituminen ei ole todennäköistä. Suurin osa kirjaamattomasta verosaamisesta, (13) miljoonaa euroa, liittyy pääomatulolajin tappioon Iso-Britanniassa, jolla ei ole erääntymispäivää. Loput kirjaamattomasta verosaamisesta, (3) miljoonaa euroa, liittyy vahvistettuihin tappioihin, joiden käyttäminen vanhentumisaajan kuluessa on epävarmaa.

Taseeseen kirjaamaton laskennallinen verovelka, 3 (4) mil-

joonaa euroa, muodostuu mahdollisista ennakonpidätyksistä tai muista veroista, jotka pitäisi maksaa, jos sataprosenttisesti omistetut tytäryhtiöt kotiuttaisivat voittojaan. Tällaiset summat ovat pysyvästi uudelleensijoitetut.

Kertyneisiin voittovaroihin on kirjattu 2,2 miljoonan euron laskennallinen verovelka virolaisista tytäryhtiöistä odotettavan voitonjaon vuoksi. Kotiuttamattomat voitot olivat 31.12.2007 yhteensä 25 (25) miljoonaa euroa.

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos tilikauden aikana

milj. euroa	1.1.2006	Tulos-	Omaan	Kurssierot,	Tytäryritysten	31.12.2006
		laskelmaan	pääomaan	erien väliset	ostot/	
		kirjatut	kirjatut	siirrot ja muut	myynnit	
		erät	erät	muutokset		
Laskennalliset verosaamiset						
Poistoerot	3	6	-	-	8	17
Varaukset	16	4	-	-	9	29
Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät hyvitykset	8	1	-	-	-	9
Muut erät	31	-8	-	-10	2	15
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	58	3	-	-10	19	70
Vähennetään laskennallisista verovelosta	-40	-	-	-	-	-65
Laskennalliset verosaamiset	18	3	-	-10	19	5

Laskennalliset verovelat

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	1 582	-38	-	70	215	1 829
Johdannaisinstrumentit	-68	8	68	9	2	19
Lyhytaikaiset varat	0	-	-	-	7	7
Muut erät	38	-7	-	-26	-	5
Vähennetään laskennallisista verosaamisista	-40	-	-	-	-	-65
Laskennalliset verovelat	1 512	-37	68	53	224	1 795

Vuonna 2006 liiketoimintojen yhdistämisistä syntyneet laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät pääasiassa Fortum Espooseen.

35 Eläkevaraukset ja muut varaukset

milj. euroa	Eläkevaraukset	Ympäristö- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2007	126	13	47	186
Varausten lisäykset	-	-	2	2
Käytetyt varaukset	-7	-4	-22	-33
Käyttämättömien varausten purku	-	-	-11	-11
31.12.2007	119	9	16	144

Jako lyhyt- ja pitkäaikaisiin varauksiin:

Lyhytaikaiset varaukset	-	-	2	2
Pitkäaikaiset varaukset	119	9	14	142

milj. euroa	Eläkevaraukset	Kyllästettyjen pylväiden polttamisvaraukset	Ympäristö- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2006	119	17	21	31	188
Varausten lisäykset	7	-	2	50	59
Käytetyt varaukset	-	-	-10	-32	-42
Käyttämättömien varausten purku	-	-17	-	-2	-19
31.12.2006	126	0	13	47	186

Jako lyhyt- ja pitkäaikaisiin varauksiin:

Lyhytaikaiset varaukset	-	-	-	1	1
Pitkäaikaiset varaukset	126	-	13	46	185

Ympäristövaraukset liittyvät pilaantuneilla maa-alueilla sijaitsevien rakennusten ja rakennelmien purkamiseen. Varaus arvioidaan käytettäväksi seuraavien viiden vuoden kuluessa. Muut varaukset sisältävät vakuutusmaksuvaraukset sekä verovaateisiin ja tappiollisiin sopimuksiin liittyvät varaukset. Varaukset arvioidaan käytettävän 2–5 vuoden kuluessa. Eläkevaraukset sisältävät maksupohjaisiin järjestelyihin liittyviä maksamattomia velkoja 2 (2) miljoonaa euroa, katso liitetieto 36 Eläkevelvoitteet.

36 Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia etuus- ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Kyseiset eläkkeet ovat pääosin vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä, mutta niihin sisältyvät myös järjestelyt, joissa työntekijä jää eläkkeelle ennen varsinaista eläkkeellejäämispäivää.

Suomessa merkittävin työeläkejärjestelmä on TyEL, jossa etuudet määräytyvät suoraan etuudensaajan ansioiden perusteella. Nämä eläkejärjestelyt on hoidettu eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja ne käsitellään maksupohjaisina eläkejärjestelyinä. TyEL-järjestelmän etuudet ovat vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläke. Suomen TyEL-järjestelmän työkyvyttömyyskorvauksia koskeva osa on aiemmin käsitelty kirjanpidossa etuus pohjaisena järjestelyinä. Suomen sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyi joulukuussa 2004 tiettyjä 1.1.2006 voimaan tulleita muutoksia Suomen työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkevastuiden laskentaperusteisiin. Uuden käytännön mukaan myös TyEL:n työkyvyttömyysosa käsitellään maksupohjaisena järjestelmänä. Lisäksi osalla suomalaisista työntekijöistä on lisäeläketurva, joka on järjestetty yhtiön omassa eläkesääntöissä tai eläkevakuutusyhtiöiden kautta.

Ruotsissa konsernilla on useita etuus- ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, kuten yleinen ITP-järjestelmä sekä PA-KL- ja PA-KFS -järjestelmät, joihin aiemmin kunnan omistamissa yhtiöissä palveluksessa olevat työntekijät ovat oikeutettuja. Eläkejärjestelyihin sisältyvät normaali ja täydentävä vanhuuseläke sekä perhe- ja työkyvyttömyyseläke. Merkittävin eläkejärjestely on tietyt ikäehdot täyttävien, pysyvässä työsuhteessa olevien toimihenkilöiden ITP-järjestely, johon myös määräaikaiset työntekijät ovat oikeutettuja tietyn odotusajan jälkeen. Saadakseensa täyden eläkkeen työntekijällä on oltava ennakoitu eläkkeeseen oikeuttava työjakso, työn aloitta-

Kyllästettyjen pylväiden hävittämisestä tulevaisuudessa aiheutuvia kustannuksia varten kirjattu varaus purettiin vuonna 2006, sillä EU-lainsäädäntö sallii pylväiden uudelleenkäytön. Aiempi lainsäädäntö kielsi uudelleenkäytön ja edellytti, että pylväät hävitetään. Myös vastaavat aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kirjatut erät peruutettiin. Tämän nettovaikutus tuloslaskelmaan oli alle 1 miljoonaa euroa.

misesta eläkeikään saakka, vähintään 30 vuoden ajan. ITP-järjestely on rahoitettu osittain Alectaan suoritettavien vakuutusmaksujen ja osittain omaan taseeseen kirjattujen varausten kautta. Useaa työntantajaa koskeva osuus ITP-eläkejärjestelystä, joka katetaan Alectaan suoritettavilla eläkemaksuilla (Fortumissa kollektiiviset perhe-eläkkeet) käsitellään maksupohjaisena järjestelyinä, koska saatavilla ei ole tarvittavia tietoja tämän osuuden etuus pohjaista käsittelyä varten.

Norjalaisilla yhtiöillä on eläkejärjestelyjä, jotka ovat yleisiä kuntatyöntantajilla Norjassa. Nämä etuus pohjaiset eläkejärjestelyt sisältävät vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen, mukaan lukien Norjan kansallisen eläkejärjestelmän (Folketrygden) mukaiset etuudet. Eläkkeisiin sisältyvät myös perhe-eläkkeet. Eläkevastuut ovat Norjan vakuutuslainsäädännön mukaisesti täysimääräisesti katettuja.

Muissa maissa eläkejärjestelyt perustuvat paikallisiin määräyksiin ja käytäntöihin, pääasiassa järjestelyt ovat maksuperusteisia eläkejärjestelyjä.

Vakuutusmatemaattisiin olettamuksiin perustuvat eläkevelvoitteet lasketaan vuosittain tilinpäätöspäivänä. Maksupohjaisen eläkejärjestelmän mukaisesti tilikaudelle kohdistuva eläkevastuu määritetään tilikaudelle kuuluvien maksusuoritusten perusteella. Etuus pohjaisen eläkejärjestelmän mukainen diskontattu eläkevastuu sekä eläkekulut määritellään vakuutusmatemaattisten laskelmien perusteella. Järjestelyyn kuuluvat varat arvostetaan markkina-arvoihin. Ne nettomääräiset kertyneet kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, jotka ylittävät 10% kaikkien etuus pohjaisista järjestelyistä johtuvien veloitteiden nykyarvosta tai järjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta, kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden odotetun keskimääräisen jäljellä olevan työssäoloajan kuluessa.

Tuloslaskelmaan merkityt erät

milj. euroa	2007	2006
Työsuoritukseen perustuvat menot	-11	-13
Korkomenot	-16	-15
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	15	13
Järjestelyn supistaminen	1	0
Yhteensä (sisältyy henkilöstökuluja käsittelevään liitetietoon 14)	-11	-15

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto Suomessa ja Ruotsissa oli 17 (33) miljoonaa euroa.

Taseeseen merkityt erät

milj. euroa	2007	2006
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	390	361
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-276	-250
Alijäämä (+)/Ylijäämä (-)	114	111
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0	1
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-11	12
Nettomääräinen omaisuuserä (-)/velka (+) taseessa	103	124
Etuuspohjainen eläkesaatava taseen varoissa (Liite 24)	14	0
Etuuspohjainen eläkevelvoite	117	124
Järjestelyistä johtuvien velkojen kokemusperäiset tarkistukset; tuotto (-)/kulu (+)	11	21
Järjestelyistä johtuvien saatavien kokemusperäiset tarkistukset; tuotto (+)/kulu (-)	21	-10

Taseeseen kirjattujen eläkevelkojen muutokset

milj. euroa	2007	2006
Nettomääräinen velka 1.1.	124	117
Kurssierot	-4	0
Yrityshankintojen ja -myyntien vaikutus	0	4
Eläkesäätiöihin liittyvät rakennejärjestelyt	0	3
Tuloslaskelmaan merkityt eläkekulut	12	15
Maksusuoritukset järjestelyyn	-29	-15
Nettomääräinen velka 31.12.	103	124
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat velvoitteet	117	124
Etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyvät varat (Liite 24)	-14	0
Nettomääräinen omaisuuserä (-)/velka (+)	103	124

Eläkejärjestelyihin liittyvien maksusuoritusten arvioidaan olevan 21 miljoonaa euroa vuonna 2008.

Velvoitteiden nykyarvon muutokset

milj. euroa	2007	2006
Velvoite 1.1.	367	377
Kurssierot	-7	0
Työsuorituksesta johtuvat menot	11	12
Korkomenot	15	16
Velvoitteen lisäys	0	0
Järjestelyjen supistaminen	-5	-4
Vakuutusmatemaattiset voitot (-)/tappiot (+)	25	-16
Maksetut etuudet	-16	-18
Velvoite 31.12.	390	367

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset

milj. euroa	2007	2006
Varojen käypä arvo 1.1.	250	224
Kurssierot	0	-2
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	15	14
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	1	17
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	24	7
Järjestelyjen supistaminen	-5	-2
Maksetut etuudet	-9	-8
Varojen käypä arvo 31.12.	276	250

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen

EUR million	2007	2006
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	73	74
Velkainstrumentit	53	53
Konsernin omassa käytössä olevat kiinteistöt	65	59
Fortum Oyj:n omat osakkeet	9	6
Muut varat	76	58
Yhteensä	276	250

Kun eläkejärjestely on rahoitettu vakuutusyhtiössä, järjestelyyn kuuluvien varojen jakauma ei ole ollut käytettävissä. Tällöin varat on sisällytetty erään 'Muut varat'.

Taseeseen kirjatut määrät maittain

milj. euroa	2007			
	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	202	153	35	390
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-230	-25	-21	-276
Alijäämä (+)/Ylijäämä (-)	-28	128	14	114
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0	0	0	0
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	28	-32	-7	-11
Nettomääräinen omaisuuserä (-)/velka (+) taseessa	0	96	7	103
Etuuspohjainen eläkesaatava taseen varoissa (Liite 24)	14	0	0	14
Etuuspohjainen eläkevelvoite	14	96	7	117

milj. euroa	2006			
	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	190	149	22	361
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-210	-24	-16	-250
Alijäämä (+)/Ylijäämä (-)	-20	125	6	111
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0	0	1	1
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	38	-26	0	12
Nettomääräinen omaisuuserä (-)/velka (+) taseessa	18	99	7	124

Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset

milj. euroa	2007			2006		
	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Suomi	Ruotsi	Muut maat
Diskonttauskorko, %	5,00	4,50	4,70	4,50	4,00	4,75
Varojen tuotto-odotus, %	6,50	4,50	5,75	6,50	4,00	5,80
Vuotuinen, tuleva palkankorotusoletus, %	4,00	3,50	3,20	3,50	3,50	3,20
Etuuksien korotusoletus, %	2,10	2,00	2,70	2,00	2,00	2,70

Suomessa käytetty diskonttauskorkokanta perustuu EU-valtioiden joukkovelkakirjalainojen viitekorkoihin, jotka vastaavat parhaiten etuuspohjaisten eläkevastuiden arvioitua kestoja. Ruotsissa ja Norjassa on diskonttauskoron perustana käytetty näiden valtioiden pitkäaikaisien joukkovelkakirjojen viitekorkoja, jotka ovat yhdenmu- kaisia sekä käytetyn valuutan että etuuspohjaisten eläkevastuiden arvioidun keston kanssa.

Vuonna 2007 Ruotsin vakuutusvalvonta viranomainen (Finans- inspektionen) julkaisi uudet kuolevuustaulukot. Uudet taulukot perustuvat päivitettyyn tietoon ja eri ikäryhmien nykyiseen jäljellä olevan eliniän ennusteeseen. Uudet kuolevuustaulukot on otettu konsernissa käyttöön 31.12.2007. Uusien taulukoiden käyttöönotto aiheuttaa yhteensä 7%:n vakuutusmatemaattisen tappion, mikä johtuu odotettavissa olevan eliniän nousemisesta.

37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen. Suomen ydinenergiain mukaan Fortumilla on lainmukainen, viranomaisten määrittämä velvoite rahoittaa kokonaisuudessaan Valtion ydinjäte-

huoltorahaston kautta ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus. Liitteessä oleva teksti pitää lukea yhdessä liitteen 1 Laadintaperiaatteet kanssa.

milj. euroa	2007	2006
Taseeseen sisältyvät erät		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	516	450
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	516	450
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta		
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinenergiain mukaan	816	685
Rahastotavoite	698	649
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	673	636

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Ydinjätehuoltovaraukset liittyvät tuleviin ydinjätehuoltovelvoiteisiin, sisältäen ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamisen. Varausten käypä arvo on laskettu IAS37:n mukaan diskonttaamalla kassavirrat, jotka perustuvat arviointeihin tuleviin kustannuksiin sekä käytöstäpoiston että käytetyn polttoaineen loppusijoittamisen osalta. Kassavirrat ovat samat kuin ne, joita käytetään lainmukaisen vastuun laskemisessa. Sekä käytöstäpoistoon, että käytetyn polttoaineen loppusijoittamiseen liittyvät varaukset on kirjattu taseeseen.

Fortum toimitti Työ- ja elinkeinoministeriölle (entinen Kauppa- ja teollisuusministeriö) vuotuisen esityksen Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuusta syyskuussa 2007. Ydinenergiain mukaisen vastuun päättää Työ- ja elinkeinoministeriö vuosittain tammikuun aikana. Esitys perustuu joka kolmas vuosi tehtävään uuteen tekniseen suunnitelmaan sekä vuosittain päivitettävään kustannusennusteeseen. Uuteen suunnitelmaan perustuvat kustannusarvot kasvavat. Kasvu johtuu pääasiassa loppusijoitustilan tunneleiden täyttöaineisiin liittyvästä uudesta teknisestä ratkaisusta.

Päivitetty lainmukainen vastuu oli 816 miljoonaa euroa vuoden 2007 lopussa (685 miljoonaa euroa vuoden 2006 lopussa). Taseeseen kirjattu varaus kasvoi 66 miljoonaa euroa joulukuun 2006 lopusta ja oli 516 miljoonaa euroa 31.12.2007. Suurin ero lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjatun varauksen välillä on se, että lainmukaista vastuuta ei ole diskontattu nettonykyarvoon.

Varauksen kasvu aiheutti kertaluonteisen 13 miljoonan euron negatiivisen vaikutuksen kolmannen neljänneksen vertailukelpoiseen liikevoittoon. Ko. kertaluonteinen erä kattaa tähän mennessä käytettyyn polttoaineeseen liittyvien kustannusten kasvun. Diskonttauksesta johtuen varauksen kasvu aiheutti myös negatiivisen kertaluonteisen korkokulun.

Käytöstäpoistamiseen liittyvän varauksen kasvu lisätään käytöstäpoistamiseen liittyvään investointiin ja poistetaan ydinvoimalaitoksen oletetun käyttöajan kuluessa, katso liitetieto 22 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

milj. euroa	2007	2006
Ydinvoimaan liittyvät varaukset		
1.1.2007	450	418
Varausten lisäykset	46	24
Käytetyt varaukset	-15	-17
Diskonttauksesta johtuvat muutokset	35	25
31.12.2007	516	450
Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo	516	450

Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo

Fortum rahoittaa Suomen ydinenergiain mukaiset tulevat velvoitteet Valtion ydinjätehuoltorahaston, jota viranomaiset hallinnoivat, kautta. Taseessa esitetty arvo Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastossa on laskettu IFRIC 5 Oikeudet osuuksiin rahastoista, jotka on tarkoitettu käytöstäpoistamiseen, alkuperäiseen tilaan palauttamiseen ja ympäristön kunnostamiseen -tulinnan mukaisesti.

Suomen ydinenergiain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta. Ehdotetun vastuun noususta johtuen Fortum on hakenut, perustuen ydinenergiakiin, ydinjätehuoltorahaston maksujen jaksotusta kuudelle vuodelle. Valtionneuvosto hyväksyi esityksen joulukuussa 2007.

Ydinjätehuoltorahastoon suoritettavien maksujen jaksotus kuudelle vuodelle vaikuttaa kassavirran lisäksi myös liikevoittoon, sillä IFRIC 5-tulkinnan mukaan taseessa esitetty arvo Fortumin osuudesta Valtion ydinjätehuoltorahastossa ei voi ylittää siihen liittyvien velkojen määrää taseessa. Ydinjätehuoltorahasto on IFRS-näkökulmasta yllirahoitettu 157 miljoonalla eurolla, koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta 31.12.2007 oli 673 miljoonaa euroa ja taseessa esitetty osuuden arvo oli 516 miljoonaa euroa.

Tilikauden liikevoittoon on kirjattu positiivinen kumulatiivinen erä arvoltaan 17 (0) miljoonaa euroa. Edellä mainittu kirjaus tehdään, koska ydinjätehuoltorahaston arvoa taseessa on nostettu varauksen kasvun seurauksena. Kirjauksen arvo vuoden kolmannella neljänneksellä oli 33 (-2) miljoonaa euroa. Vuoden viimeisellä neljänneksellä kirjaus oli negatiivinen, arvoltaan -7 (-4) miljoonaa euroa, koska ydinjätehuoltorahaston arvo kasvoi enemmän kuin varauksen kirjanpitoarvo. Kyseiset erät sisältyvät Sähköntuotanto-segmentin "muihin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin", joten ne eivät ole mukana vertailukelpoisessa liikevoitossa. Katso Liite 4 Tiedot liiketoimintasegmenteittäin. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy yllirahoitettuna IFRS:n näkökulmasta, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon aina, kun IAS37:n mukainen diskontattu varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus liikevoittoon kirjataan, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin IAS37:n mukaisen diskontatun varauksen kasvu.

Rahastotavoite

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää rahastotavoitteesta vuosittain, sen jälkeen, kun ydinenergialain mukainen lainmukainen vastuu on päätetty. Rahastotavoitteen ja Fortumin osuuden Valtion ydinjätehuoltorahastosta välinen ero maksetaan seuraavan vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana.

Rahastotavoite, joka vastaa uutta lainmukaista vastuuta ja ydinjätehuoltorahaston maksujen jaksottamista, on yhteensä 698

(649) miljoonaa euroa. Lainmukaisen vastuun per 31.12.2007 ja rahastotavoitteen välinen ero, 25 (13) miljoonaa euroa, on katettu vakuuksilla, jotka annettiin kesäkuun 2007 lopussa. Suomen ydinenergialain mukaan kiinteistökiinnitykset kattavat myös odottamatomat tapahtumat. Katso myös liitetieto 40 Pantatut varat.

Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Katso myös liite 25 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset ja liite 40 Pantatut varat.

Osakkuusyhtiöt

Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyhtiöissä Suomessa ja Ruotsissa. Fortumilla on oikeus yhtiöiden tuottamaan sähkөөn osakassopimusten mukaisesti.

Laskettaessa suomalaisen Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) osakkuusyhtiöstä tehdään vastaavat IFRS-oikaisuviennit. Fortum ei ole pystynyt tekemään korjausviitejä Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisesti ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen muutoksissa ruotsalaisissa ydinvoimaosakkuusyhtiöissä Forsmarks Kraftgrupp AB:ssä ja OKG AB:ssä, koska varausten laskentaan tarvittavia eriteltyjä kassavirtoja liittyen käytöstäpoistoon ja käytetyn ydinpoltoaineen loppusijoittamiseen ei ole saatavilla.

Fortum on lain edellyttämällä tavalla pantannut omaisuutta Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoille osakkuusyhtiöidensä puolesta sen vakuudeksi, että voimalaitoksen käytöstäpoistamisesta ja käytetyn ydinpoltoaineen loppusijoittamisesta syntyviä tulevia kustannuksia varten on riittävästi varoja. Katso myös liite 42 Vastuut.

Fortum käyttää oikeuttaan lainata varoja Valtion ydinjätehuoltorahastolta Teollisuuden Voima Oy:n osakeomistuksensa mukaan.

38 Muut pitkäaikaiset velat

milj. euroa	2007	2006
Liittymismaksut	405	400
Muut velat	81	85
Yhteensä	486	485

Ennen vuotta 2003 maksetut sähköverkon liittymismaksut Suomessa on palautettava asiakkaalle, jos asiakas haluaa poistaa sähköliittymän kokonaan. Sähköverkon liittymismaksut ovat yhteensä 307

(307) miljoonaa euroa. Kaukolämpöverkon liittymismaksut Suomessa ovat yhteensä 98 (93) miljoonaa euroa.

39 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

milj. euroa	2007	2006
Ostovelat	272	242
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	89	93
Korkokulut	107	154
Muut siirtovelat	201	127
Muut velat		
ALV-velka	34	61
Energiaerot	36	31
Saadut ennakkomaksut	62	78
Muut velat	68	58
Yhteensä	869	844

Ostovelkojen ja muiden velkojen käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

40 Pantatut varat

milj. euroa	2007	2006
Omasta puolesta annetut		
Lainat		
Pantit	170	176
Kiinteistökiinnitykset	138	49
Muut sitoumukset		
Kiinteistökiinnitykset	103	56
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	3	3

Velkojen vakuudeksi pantatut varat

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa Valtion ydinjätehuoltorahastosta. Vuonna 2007 Fortum on lisännyt lainanottoaan rahastosta ja pantannut lisää Kemijoki-osakkeitaan vakuudeksi. Pantattujen osakkeiden tasearvo 31.12.2007 on 145 (102) miljoonaa euroa.

Lokakuussa 2007 Fortum päätti AP-fondenin kanssa solmitun rahoitusjärjestelyn, joka koski Fortumin ruotsalaista tytäryritystä, Nybroviken Kraft AB:tä. Tämän seurauksena lainan vakuudeksi pantatut Nybroviken Kraft AB:n tytäryritys- ja osakkuusyritysosakkeet, arvoltaan 51 miljoonaa euroa 31.12.2006, vapautettiin. Pantit-erään kuuluvat myös pankkitalletukset 5 (2) miljoonaa euroa, jotka on annettu Nord Poolin ja kansainvälisten ICE- ja EEX-pörssien kanssa käytävän sähkökaupan ja hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi.

Vuonna 2007 virolainen Fortum Tartu (Fortumin omistusosuus 60%) on antanut kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 95 miljoonaa euroa ulkoisen lainan vakuudeksi. Fortumin eläkesäätiön myöntämän lainan vakuudeksi on myös annettu 41 (41) miljoonan euron kiinteistökiinnitykset. Lisätietoja näihin kiinnityksiin liittyvistä korollisista veloista on liitetiedossa 33 Korolliset velat.

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on pantannut kiinteistökiinnitykset Naantalina ja Inkoon voimalaitoksiin, arvoltaan 102 (56) miljoonaa euroa Valtion ydinjätehuoltorahastolle olevan lainamukaisen vastuun kattamattoman osuuden ja odottamattomien tapahtumien vakuudeksi. Nämä liittyvät Fortumin täysin omistaman Loviisan ydinvoimalaitoksen tulevasta käytöstäpoistamisesta ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisesta syntyviin kustannuksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö (entinen Kauppa- ja teollisuusministeriö) päättää seuraavan vuoden tammikuussa vuoden 2007 lopun tilanteen mukaisen laillisen vastuun määrän, ja vakuuden määrä tarkistetaan seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Katso myös liitetieto 37 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

41 Sitoumukset

Investointisitoumukset

Investointeihin liittyvät sopimukseen perustuvat sitoumukset, joita ei ole kirjattu tilinpäätökseen

milj. euroa	2007	2006
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	425	266
Aineettomat hyödykkeet	11	0
Yhteensä	436	266

Muut vuokrasopimukset

Fortum on tehnyt useita muita ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia toimistokoneista ja autoista. Osaan näistä sopimuksista liittyy uudistamisoikeus. Muiden ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavien tulevien vähimmäisvuokrien

eräntymisajat on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vuokramaksut, jotka olivat 12 (19) miljoonaa euroa, sisältyvät tuloslaskelman muihin kuluihin. Vastaisiin vähimmäisvuokramaksuihin sisältyy pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten vuokramaksuja.

Vastaisten vähimmäisvuokramaksujen kokonaismäärä

milj. euroa	2007	2006
Yhden vuoden kuluessa	21	20
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	31	38
Yli viiden vuoden kuluttua	69	78
Yhteensä	121	136

42 Vastuut

milj. euroa	2007	2006
Omasta puolesta		
Muut vastuut	224	144
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Takaukset	235	213
Muut vastuut	125	125
Muiden puolesta		
Takaukset	10	12
Muut vastuut	1	1

Omasta puolesta annettuihin muihin vastuisiin sisältyvät takaukset, jotka on annettu erilaisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi Fortumin Iso-Britannian Service-liiketoiminnassa, enimmäismäärältään 85 (99) miljoonaa euroa. Tilikauden 2007 lisäys, 80 miljoonaa euroa, johtuu pääasiassa takauksista, jotka on annettu Heat-segmentin Czeřstochowaan Puolaan rakenteilla olevan uuden CHP-voimalaitoksen toimittajille.

Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut takaukset ja muut vastuut koostuvat pääasiassa takauksista, jotka liittyvät Fortumin ydinvoimaliiketoimintaa harjoittaviin osakkuusyrityksiin Teollisuuden Voima Oy (TVO), Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA) ja OKG AB (OKG). Takaukset on annettu Fortumin omistusosuuksien suhteessa.

Lainsäädäntö edellyttää, että Suomessa ja Ruotsissa toimivien ydinvoimayhtiöiden on pantettava omaisuutta Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoille sen vakuudeksi, että voimalaitoksen käytöstäpoistamisesta ja käytetyn ydinpoltoaineen loppusijoittamisesta syntyviä tulevia kustannuksia varten on riittävästi varoja. Suomessa Fortum on antanut takauksen TVO:n puolesta omistusosuutensa mukaisesti Suomen ydinjätehuoltorahastolle, määrältään 32 (20)

miljoonaa euroa, TVO:n lainmukaisen vastuun kattamattoman osuuden ja odottamattomien tapahtumien vakuudeksi. Ruotsissa Fortum on antanut 195 (185) miljoonan euron takaukset FKA:n ja OKG:n puolesta omistusosuutensa mukaisesti Ruotsin ydinjätehuoltorahastolle FKA:n ja OKG:n odottamattomiin tapahtumiin liittyvän vastuun vakuudeksi. Takauksien määrät muutetaan sitä seuraavana vuotena, kun päätökset uuden lainmukaisen vastuun määrästä sekä ydinjätehuoltorahastoille maksettavien maksujen maksuaikatauluista on tehty.

Fortum omistaa Suomessa olevasta Meri-Porin voimalaitoksesta 54,55% ja Teollisuuden Voima Oy (TVO) 45,45%. Osakassopimuksen nojalla Fortumin on annettava vakuus TVO:lle mahdollisen voimalaitoksen arvon alentumisen varalta tai mahdollisen sopimusrikkomuksen varalta koskien TVO:lle kuuluvaa osuutta voimalaitoksesta. Vakuus on määrältään 125 (125) miljoonaa euroa.

Fortum Oil and Gas Oy:n jakautumisen seurauksena Fortumin kokonaan omistamalla Fortum Heat and Gas Oy:llä on yhteinen vastuusitoumus Neste Oil Oy:n kanssa. Vastuusitoumus perustuu osakeyhtiölain (734/1978) 14a luvun 6§:n säädökseen.

43 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Ruotsin energiainfoviranomainen (EMI), joka säätää ja valvoo sähkösiirtotariffeja Ruotsissa, on suorittanut tarkastuksen koskien vuoden 2003 siirtohintoja sääntelymallin (Näytymodell, nettohyötymalli) avulla. Nettohyötymalli arvioi kohtuullisen tuoton teoreettiselle sähköverkolle. Tämä kohtuullinen tuotto edustaa tuottoa, jonka jakeluyhtiö voi veloittaa asiakkailtaan. Veloitukset, jotka ylittävät kyseisen kohtuullisen tuoton, pitää palauttaa takaisin asiakkaille.

EMI on antanut vuotta 2003 koskevat päätökset Fortumin kahden tytäryhtiön (Ekerö Energi AB ja Fortum Distribution AB:n verkkoalueet Tukholmassa ja Ruotsin länsirannikolla) hinnoittelusta. Näiden mukaan Fortum joutuisi palauttamaan noin 25 miljoonaa euroa perimistään siirtomaksuista. Molemmat yhtiöt ovat valittaneet lääninoikeuteen saamistaan päätöksistä. Oikeudenkäynnit odotetaan saatavan aikaisintaan vuoden 2008 toisen tai kolmannen neljänneksen aikana. Myös muut päätöksen saaneet siirtoyhtiöt ovat tehneet vastaavat valitukset lääninoikeuksille.

EMI on aloittanut valvontaprosessit koskien vuosien 2004, 2005 ja 2006 sähkösiirtotariffeja, mutta mitään päätöksiä ei ole vielä tehty. Päätöksiä vuosien 2004, 2005 ja 2006 sähkösiirtotariffeista odotetaan saataviksi vasta, kun päätökset vuotta 2003 koske-

vista sähkösiirtotariffi-oikeudenkäynneistä on saatu.

Fortumin tytäryhtiöt Grangemouth CHP Limited ja Fortum O&M (UK) Limited ovat vastaajina Lontoon High Court of Justice:ssa käytävässä riidassa, joka koskee kasvihuonekaasujen päästöoikeuksia. Grangemouth CHP Limited:llä on Ineos Manufacturing Scotland Limited:n kanssa sähkön toimitusta koskeva sopimus, jonka mukaan Grangemouth CHP Limited toimittaa sähköä CHP-laitokseltaan Grangemouthin alueelle Skotlannissa huhtikuuhun 2016 asti. Ineos Manufacturing Scotland Limited väittää, että se on oikeutettu kaikkiin päästöoikeuksiin, jotka ko. CHP-laitos on saanut EU:n kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän puitteissa. Grangemouth CHP Limited kiistää väiteen. Tuomioistuimen päätös saadaan todennäköisesti vuoden 2008 aikana.

Kilpailuvirasto antoi 2.6.2006 ehdollisen hyväksynnän yritys-kaupalle, jossa Fortum hankki määräysvallan E.ON Finland Oyj:ssä. Fortum valitti päätöksestä markkinaoikeuteen 3.7.2006.

Edellä mainittujen oikeusprosessien lisäksi konsernin yhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin liiketoimintaan liittyvissä riita-asioissa. Johdon arvion mukaan kyseisten riita-asioiden lopputuloksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

44 Lähipiiritapahtumat

Vuoden 2007 alussa Suomen valtion omistusosuus oli 50,82% yhtiön osakkeista ja vuoden 2007 lopussa 50,86%. Katso Hallituksen toimintakertomus ja siellä osio Fortumin osake ja osakkeenomistajat. Kaikki liiketoimet Fortumin ja muiden suomalaisten valtionyhtiöiden välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti. Tavanomaisessa liiketoiminnassa osakkuusyhtymien ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa Fortum toimii kaupallisista perusteista, jotka ovat samat kuin kolmansien osapuolten kanssa noudatettavat ehdot, poikkeuksena tietyt osakkuusyhtymät, joita käsitellään jäljempänä tässä liitetiedossa.

Hallitus ja johtoryhmä

Fortumilla ei ole ollut merkittäviä liiketapahtumia hallituksen tai johtoryhmän jäsenten kanssa. Hallituksen jäsenille tai konsernin johtoryhmän jäsenille ei ollut myönnetty rahallisia tilinpäätöspäivään mennessä. Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten optio-oikeudet ja osakeomistukset on esitetty liitetiedossa 31 Henkilöstön palkkiot ja kannustinohjelmat. Hallintoneuvoston, hallituksen ja Fortumin johtoryhmän palkkiot on esitetty liitetiedossa 14 Henkilöstökulut ja johdon palkkiot.

45 Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Norjalainen Renewable Energy Corporation (REC) on osittain Fortumin osakkuusyhtiö Hafslund ASA:n omistuksessa. Fortum kirjaa REC:n osakkeiden käyvän arvon muutoksen pääomaansa. Vuoden lopussa Fortumin pääomaan kirjattu kumulatiivinen arvon muutos

Suomen valtio ja valtionyhtiöt

Kaikki liiketoimet Fortumin ja muiden suomalaisten valtionyhtiöiden välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti. Neste Oilin kanssa tehty palvelusopimus, joka koski Fortumin talouden palvelukeskuksen tuottamia palveluja, lopetettiin elokuussa 2007. Palvelusopimus oli markkinahintainen.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Fortum omistaa osuuksia osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka puolestaan omistavat vesivoima- ja ydinvoimalaitoksia. Osakassopimuksien nojalla jokaisella omistajalla on oikeus sähkөөn osakeomistuksensa suhteessa tai muiden sopimusten perusteella. Jokainen omistaja on vastuussa vastaavasta kustannusosuudesta tuotannon määrästä riippumatta. Osakkuusyhtymät eivät ole voittoa tuottavia, koska omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksiin perustuvalla hinnalla, joka sisältää myös korkokulut sekä tuloverot. Hinta on yleensä markkinahintaa alempi. Tarkempaa tietoa osakkuus- ja yhteisyrityksiin liittyvistä tapahtumista ja tasearvoista on liitetiedossa 23 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

oli noin 790 miljoonaa euroa. REC:n osakkeen kurssi on laskenut vuodenvaihteen jälkeen. REC:n 29.1.2008 kirjatun päätöskurssin perusteella kumulatiivinen arvon muutos Fortumin pääomaan olisi ollut noin 400 miljoonaa euroa.

46 Tytäryhtiöt segmenteittäin 31.12.2007

- = Sähköntuotanto
- = Lämpö
- ▲ = Sähkönsiirto
- = Markets
- ▼ = Muut

- ¹⁾ Hankittu yhtiö
- ²⁾ Perustettu yhtiö
- ³⁾ Emoyhtiön omistamat yhtiöt
- ⁴⁾ Lepäävä yhtiö

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus-%
Asunto Oy Imatran Voimakaari	Suomi	▼	100,0
Fortum Asiakaspalvelu Oy ³⁾	Suomi	■▲●	100,0
Fortum Assets Oy	Suomi	▼	100,0
Fortum Espoo Distribution Oy ³⁾	Suomi	▲	100,0
Fortum Heat and Gas Oy ³⁾	Suomi	■▼	100,0
Fortum Lämpö Oy	Suomi	■	100,0
Fortum Markets Oy	Suomi	●	100,0
Fortum Nuclear Services Oy	Suomi	●	100,0
Fortum Portfolio Services Oy	Suomi	●	100,0
Fortum Power and Heat Oy ³⁾	Suomi	●■▲	100,0
Fortum Sähkönsiirto Oy ³⁾	Suomi	●▼	100,0
Hexivo Oy	Suomi	●	52,0
Imatran Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Imatrankosken Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Jyväskylän Energiantuotanto Oy	Suomi	■	60,0
Kiinteistö Oy Espoon Energiatalo	Suomi	▼	100,0
Killin Voima Oy	Suomi	●	60,0
Koillis-Pohjan Energiantuotanto Oy	Suomi	●	100,0
Koskivo Oy	Suomi	▲	100,0
KPPV-Sijoitus Oy	Suomi	▲	100,0
Linnankosken Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Lounais-Suomen Lämpö Oy	Suomi	▲	100,0
Mansikkalan Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Oy Pauken Ab	Suomi	▼	100,0
Oy Tersil Ab	Suomi	▲	100,0
Oy Tertrade Ab	Suomi	▲	100,0
Rajapatsaan Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Saimaanrannan Voima Oy	Suomi	▲	100,0
Tunturiuuli Oy	Suomi	●	55,4
Varsinais-Suomen Sähkö Oy	Suomi	▲	100,0
Viikinki Energia Oy	Suomi	●	100,0
FB Generation Services B.V.	Alankomaat	●	75,0
Fortum Alpha B.V. ²⁾	Alankomaat	▼	100,0

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus-%
Fortum East China Energy Investments B.V.	Alankomaat	●	100,0
Fortum Finance 2 BV	Alankomaat	▲▼	100,0
Fortum Holding B.V. ³⁾	Alankomaat	●■▼	100,0
Fortum Power Holding B.V.	Alankomaat	●	100,0
Fortum Russia BV ²⁾	Alankomaat	▼	100,0
Fortum Russia Holding B.V.	Alankomaat	▼	100,0
Fortum Project Finance N.V. ³⁾	Belgia	●▼	100,0
Kildare Energy Ltd	Irlanti	●	55,0
Fortum Direct Ltd	Iso-Britannia	●	100,0
Fortum Energy Ltd	Iso-Britannia	●	100,0
Fortum Gas Ltd	Iso-Britannia	●	100,0
Fortum Insurance Ltd	Iso-Britannia	▼	100,0
Fortum O&M(UK) Limited	Iso-Britannia	●	100,0
Grangemouth CHP Limited	Iso-Britannia	●	100,0
IVO Energy Limited	Iso-Britannia	●	100,0
Fortum Liegenschafts-verwaltungs GmbH	Itävalta	▼	100,0
Fortum Latvija SIA ¹⁾	Latvia	■	100,0
UAB Fortum Ekosiluma	Liettua	■	100,0
UAB Fortum Heat Lietuva	Liettua	■	100,0
UAB Fortum Klaipeda ²⁾	Liettua	■	51,0
UAB Joniskio energija	Liettua	■	66,0
UAB Svencioniu energija	Liettua	■	50,0
Fortum Sendi Prima Sdn Bhd	Malesia	●	100,0
Baerum Fjernvarme AS	Norja	■	100,0
Fortum Distribution AS	Norja	▲●	100,0
Fortum Förvaltning AS	Norja	●	100,0
Fortum Holding Norway AS	Norja	●■▲●	100,0
Fortum Leasing AS ²⁾	Norja	■	100,0
Fortum Markets AS	Norja	●	100,0
Fortum Service AS	Norja	●	100,0
Mosjøen Fjernvarme AS	Norja	■	100,0
Fortum Czestochowa S.A.	Puola	■	98,7
Fortum DZT S.A.	Puola	■	99,9
Fortum DZT Service Sp.z.o.o	Puola	■	99,9
Fortum Heat Polska Sp z.o.o.	Puola	■▼	100,0
Fortum Plock Sp z o.o.	Puola	■	98,7
Fortum Wroclaw SA	Puola	■	99,2

- = Sähköntuotanto
- = Lämpö
- ▲ = Sähkönsiirto
- = Markets
- ▼ = Muut

- ¹⁾ Hankittu yhtiö
- ²⁾ Perustettu yhtiö
- ³⁾ Emoyhtiön omistamat yhtiöt
- ⁴⁾ Lepäävä yhtiö

Yrityksen nimi	Konsernin		
	Maa	Segmentti	omistus-%
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	Ruotsi	■	50,1
AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Ruotsi	■	50,1
AB Ljusnans Samkörning	Ruotsi	▲	80,0
Akallaverket AB	Ruotsi	■	37,6
Arvika Fjärrvärme AB	Ruotsi	■	30,1
Blybergs Kraft AB	Ruotsi	●	66,7
Brännälven Kraft AB	Ruotsi	●	67,0
Bullerforsens Kraft AB	Ruotsi	●	88,0
Ekerö Energi AB	Ruotsi	▲	81,7
Ekerö Energi Försäljning AB ¹⁾	Ruotsi	●	81,7
Fortum 1 AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Alfa AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Beta AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Dalälvens Kraft AB ¹⁾	Ruotsi	●	100,0
Fortum Delta AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Distribution AB	Ruotsi	▲	100,0
Fortum Distribution Ryssa AB	Ruotsi	▲	100,0
Fortum Fastigheter AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Generation AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Indalskraft AB ¹⁾	Ruotsi	●	100,0
Fortum Jota AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Ljunga Kraft AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Ljusnans Kraft AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Markets AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Nordic AB ³⁾	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Portfolio Services AB	Ruotsi	● ●	100,0
Fortum Power and Heat AB	Ruotsi	● ■ ● ▼	100,0
Fortum Produktionsnät AB ¹⁾	Ruotsi	●	100,0
Fortum Service AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Service Öst AB	Ruotsi	●	100,0
Fortum Sweden AB ³⁾	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Värme Alpha AB ²⁾	Ruotsi	■	50,1
Fortum Värme Fastigheter AB	Ruotsi	■	50,1
Fortum Värme Nynäshamn AB	Ruotsi	■	100,0

Yrityksen nimi	Konsernin		
	Maa	Segmentti	omistus-%
Fortum Zeta AB	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Älvkraft i Värmland AB	Ruotsi	●	100,0
Hällefors Värme AB	Ruotsi	■	47,6
Mellansvensk Kraftgrupp AB	Ruotsi	●	86,9
NGI Naturgasinvest AB	Ruotsi	■	52,1
Nybroviken Kraft AB	Ruotsi	●	100,0
Oreälvens Kraft AB	Ruotsi	●	65,0
Parteboda Kraft AB	Ruotsi	●	100,0
Recotech AB	Ruotsi	●	100,0
Ryssa Energi AB	Ruotsi	●	100,0
Sigtuna-Väsby Fastighets AB	Ruotsi	■	50,1
Stockholm Gas AB ²⁾	Ruotsi	■	50,1
Säffle 5:35 Fastighets AB	Ruotsi	■	50,1
Säffle Fjärrvärme AB	Ruotsi	■	25,6
Uddeholm Kraft AB	Ruotsi	▼	100,0
Voxnan Kraft AB	Ruotsi	●	100,0
Värmlandsenergi AB	Ruotsi	▼	100,0
Värmlandskraft OKG-delägarna AB	Ruotsi	●	73,3
Fortum Service Deutschland GmbH	Saksa	●	100,0
Fortum Energi A/S ⁴⁾	Tanska	●	100,0
LLC Fortum Energy OOO Fortum Energija	Venäjä	● ■ ▼	100,0
AS Anne Soojus	Viro	■	60,0
AS Fortum Tartu	Viro	■	60,0
AS Tartu Joujaam	Viro	■	60,0
AS Tartu Keskkatlamaja	Viro	■	60,0
Fortum CFS Eesti osauhing	Viro	▼	100,0
Fortum Elekter AS	Viro	▲	99,3
Fortum Termest AS	Viro	■	99,7
Lauka Turvas OU	Viro	■	60,0

Konsernin tunnusluvut

Taloudelliset tunnusluvut

Fortum Oyj tytäryhtiöineen (yhdessä Fortum-konserni) on Pohjoismaiden ja muun Itämeren alueen johtavia energiayhtiöitä. Fortumin liiketoimintaan kuuluvat sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu, voimalaitosten käyttö- ja kunnossapitopalvelut sekä energiaan liittyvät muut palvelut. Neste Oil oli 31.3.2005 asti osa Fortum-konsernia, kunnes varsinainen yhtiökokous teki lopullisen päätöksen eriyttää öljyliiketoiminta jakamalla n. 85% Neste Oilin osakkeista osinkona. Loput n. 15% osakkeista myytiin sijoittajille huhtikuussa 2005.

Öljyliiketoiminta on esitetty luovutettuna toimintona vuosina 2004 ja 2005.

Vuodesta 2005 Fortum on soveltanut vuositilinpäätöksessään ja osavuositarkastuksissaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Tilikauden 2005 vuosikertomukseen sisältyi yksi vertailuvuosi, 2004, jota koskevat tiedot oikaistiin IFRS:n mukaisiksi. Vuosien 1998–2003 tietoja ei ole oikaistu, vaan ne esitetään Suomen kirjanpito- ja tilinpäätössäännösten mukaisesti (Finnish Accounting Standards, FAS).

milj. euroa tai kuten merkitty	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	Muutos
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	07/06 %
Liikevaihto Fortum yhteensä, milj. euroa	8 494	8 232	10 614	10 410	11 148	11 392	11 659	5 918			
Jatkuvien toimintojen liikevaihto, milj. euroa							3 835	3 877	4 491	4 479	0
Käyttökate (= EBITDA) Fortum yhteensä, milj. euroa ¹⁾	1 049	1 192	1 431	1 501	1 952	1 917	2 443	2 307			
Jatkuvien toimintojen käyttökate (= EBITDA), milj. euroa							1 583	1 754	1 884	2 298	22
Liikevoitto Fortum yhteensä, milj. euroa	586	705	906	914	1 289	1 420	1 916	1 864			
– prosenttia liikevaihdosta	6,9	8,6	8,5	8,8	11,6	12,5	16,4	31,5			
Jatkuvien toimintojen liikevoitto, milj. euroa							1 195	1 347	1 455	1 847	27
– prosenttia liikevaihdosta							31,2	34,7	32,4	41,2	
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa							1 148	1 334	1 437	1 564	9
Voitto ennen veroja Fortum yhteensä, milj. euroa	363	954	623	702	1 008	1 184	1 700	1 776			
– prosenttia liikevaihdosta	4,3	11,6	5,9	6,7	9,0	10,4	14,6	30,0			
Jatkuvien toimintojen voitto ennen veroja, milj. euroa							962	1 267	1 421	1 934	36
– prosenttia liikevaihdosta							25,1	32,7	31,6	43,2	
Jatkuvien toimintojen tilikauden voitto, milj. euroa							703	936	1 120	1 608	44
– josta enemmistön osuus, milj. euroa							670	884	1 071	1 552	45
Sijoitettu pääoma Fortum yhteensä, milj. euroa	8 647	9 425	11 365	11 032	13 765	12 704	12 890				
Jatkuvien toimintojen sijoitettu pääoma, milj. euroa							10 739	11 357	12 663	13 544	7
Korollinen nettovelka, milj. euroa	3 898	3 818	4 626	3 674	5 848	5 626	5 095	3 158	4 345	4 466	3
Investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin Fortum yhteensä, milj. euroa	1 702	1 059	3 131	713	4 381	1 136	830	578	1 395	972	–30
– prosenttia liikevaihdosta	20,0	12,9	29,5	6,8	39,3	10,0	7,1	9,8	31,1	21,7	
Jatkuvien toimintojen investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin, milj. euroa							514	479	1 395	972	–30
Jatkuvien toimintojen investoinnit, milj. euroa							335	346	485	655	35
Liiketoiminnan kassavirta Fortum yhteensä, milj. euroa	793	524	424	1 145	1 351	1 577	1 758	1 404			
Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa							1 232	1 271	1 151	1 670	45

milj. euroa tai kuten merkitty	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	Muutos
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	07/06 %
Sijoitetun pääoman tuotto Fortum yhteensä, %	7,7	8,4	9,4	8,7	11,1	11,4	15,8	16,6			
Jatkuvien toimintojen sijoitetun pääoman tuotto, %							11,4	13,5	13,4	16,5	
Oman pääoman tuotto Fortum yhteensä, %	5,7	7,7	8,6	8,3	10,5	12,3	18,2	18,7			
Jatkuvien toimintojen oman pääoman tuotto, % ²⁾								13,5	14,4	19,1	
Korkokate	2,6	3,4	3,7	4,3	4,7	5,8	8,0	11,6	11,5	12,8	
Kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta/ korollinen nettovelka, %	17,9	14,3	19,9	28,8	21,6	26,1	36,4	43,2	30,6	36,3	
Velkaantumisaste, % ³⁾	93	79	73	54	80	85	67	43	53	52	
Nettovelka / Käyttökate	3,7	3,2	3,2	2,4	3,0	2,9	2,1	1,4			
Nettovelka / Jatkuvien toimintojen käyttökate							–	1,8	2,3	1,9	
Omavaraisuusaste, %	36	39	43	48	41	40	44	49	48	49	
Osingot, milj. euroa ⁴⁾	99	141	194	220	262	357	506	987	1 122	1 197 ⁵⁾	7
Jatkuvien toimintojen osingot, milj. euroa								511	650	683 ⁵⁾	5
Lisäosingot vuonna 2006 / luovutetut toiminnot vuonna 2005, milj. euroa								476	472	514 ⁵⁾	9
Tutkimus- ja kehittämisenot, milj. euroa	92	72	58	53	33	35	26	14	17	21	24
– prosenttia liikevaihdosta	1,1	0,9	0,5	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,5	
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä Fortum yhteensä	19 003	17 461	16 220	14 803	14 053	13 343	12 859	10 026	8 910	8 304	
Jatkuvien toimintojen henkilöstön keskimääräinen lukumäärä							8 592	8 939	8 910	8 304	

¹⁾ Käyttökate (= EBITDA) on määritelty seuraavasti: Jatkuvien toimintojen liikevoittoon on lisätty poistot ja arvonalentumiset. Suomen kirjanpito- ja tilinpäätössäännösten (FAS) mukaisesti osuus osakkuusyritysten tuloksesta sisältyi liikevoittoon. Vuosien 1998–2003 FAS:n mukaisesti lasketussa käyttökateessa osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksesta ei ole huomioitu.

²⁾ Vuoden 2005 jatkuvien toimintojen oman pääoman tuotto on laskettu perustuen jatkuvien toimintojen tilikauden voittoon jaettuna oman pääoman yhteisimmalla kauden päättyessä. Luovutettujen toimintojen tilikauden voitto on vähennetty oman pääoman kokonaismäärästä 31.12.2005.

³⁾ Velkaantumisaste on määritelty seuraavasti: korolliset nettovelat jaetaan oman pääoman yhteismäärällä. Vuosina 2000–2002 vähemmistöosuuteen sisältyi Fortum Capital Ltd:n liikkeeseen laskemat etuosakkeet määrältään 1,2 miljardia euroa, joihin liittyi kiinteä 6,7%:n osinkotuotto.

⁴⁾ Rahaosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85% Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

⁵⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 1.4.2008. Kokonaismäärä on laskettu perustuen 30.1.2008 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään.

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivuilla 94 ja 95.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	07/06
milj. euroa tai kuten merkitty	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	%
Tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	0,27	0,41	0,55	0,57	0,79	0,91	1,48	1,55	1,22	1,74	35
Jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	0,79	1,01	1,22	1,74	35
Luovutettujen toimintojen tulos/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	0,69	0,54	–	–	
Laimennettu tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	–	–	0,55	0,57	0,78	0,90	1,46	1,53	1,21	1,74	44
Laimennettu jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	0,78	1,00	1,21	1,74	44
Laimennettu luovutettujen toimintojen tulos/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	0,68	0,53	–	–	
Kassavirta/osake Fortum yhteensä, euroa	1,01	0,67	0,54	1,43	1,60	1,86	2,06	1,61	1,31	1,88	44
Jatkuvien toimintojen kassavirta/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	1,44	1,46	1,31	1,88	44
Oma pääoma/osake, euroa	5,06	6,00	6,32	6,49	6,97	7,55	8,65	8,17	8,91	9,43	6
Osinko/osake Fortum yhteensä, euroa ¹⁾	0,13	0,18	0,23	0,26	0,31	0,42	0,58	1,12	1,26	1,35 ²⁾	7
Jatkuvien toimintojen osinko/osake, euroa	–	–	–	–	–	–	–	0,58	0,73	0,77 ²⁾	5
Lisäosinko/osake 2006 ja 2007 / luovutettujen toimintojen osinko/osake 2005, euroa	–	–	–	–	–	–	–	0,54	0,53	0,58 ²⁾	9
Osinko/osakekohtainen tulos Fortum yhteensä, %	46,3	43,4	41,9	45,6	39,2	46,2	39,2	72,3	103,3 ⁴⁾	77,6 ^{2) 4)}	
Osinko/osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, %	–	–	–	–	–	–	–	57,4 ³⁾	59,8 ⁴⁾	44,3 ^{2) 4)}	
Osinko/osakekohtainen tulos, lisäosinko 2006 ja 2007 / luovutetut toiminnot 2005, %	–	–	–	–	–	–	–	100,0 ³⁾	43,4 ⁴⁾	33,3 ^{2) 4)}	
Efektiivinen osinkotuotto, %	2,5	4,0	5,3	5,5	5,0	5,1	4,3	7,1	5,8	4,4 ²⁾	
Hinta/voitto-suhde Fortum yhteensä (P/E-luku)	18,5	10,9	7,9	8,3	7,9	9,0	9,2	10,2	17,7	17,7	
Osakkeen kurssikehitys											
Kauden lopussa, euroa	5,03	4,50	4,35	4,75	6,25	8,18	13,62	15,84	21,56	30,81	
Keskikurssi, euroa	5,66	4,76	4,18	4,79	5,87	6,94	10,29	13,87	20,39	23,57	
Alin kurssi, euroa	4,86	4,24	3,50	4,05	4,75	5,66	7,45	10,45	15,71	20,01	
Ylin kurssi, euroa	6,05	5,80	4,94	5,70	6,52	8,75	13,99	16,90	23,48	31,44	
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	3 949	3 532	3 456	4 017	5 286	6 943	11 810	13 865	19 132	27 319	
Osakkeiden vaihdon kehitys											
Osakkeiden lukumäärä, 1000 osaketta	17 643	112 398	93 900	134 499	251 216	270 278	478 832	900 347	830 764	787 380	
Prosentuaalinen osuus osakekannasta, %	2,2	14,3	11,9	16,8	29,7	31,9	59,2	103,2	94,3	88,5	
Osakkeiden lukumäärä, 1000 osaketta	784 783	784 783	845 609	845 609	845 776	849 813	867 084	875 294	887 394	886 683	
Osakkeiden määrä ilman omia osakkeita, 1000 osaketta	NA	NA	794 571	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1000 osaketta	784 783	784 783	787 223	798 346	845 642	846 831	852 625	872 613	881 194	889 997	
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1000 osaketta	–	–	787 223	798 308	851 482	858 732	861 772	887 653	886 929	891 395	

¹⁾ Käteisosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85% Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

²⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle huhtikuussa 2008.

³⁾ Vuoden 2005 jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osinko per osakekohtaiset tulokset on laskettu perustuen vastaaviin jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osakekohtaisiin tuloksiin.

⁴⁾ 2006 ja 2007 osinkojen osinko/osakekohtainen tulos -tunnusluvut perustuvat koko konsernin osakekohtaiseen tulokseen.

Vuosien 1998–2003 tietoja ei ole oikaistu, vaan ne esitetään Suomen kirjanpito- ja tilinpäätössäännösten mukaisesti (Finnish Accounting Standards, FAS).

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivuilla 94 ja 95.

Toiminnalliset tunnusluvut, volyymit

		2004	2005	2006	2007
Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto					
Sähköntuotanto	TWh	55,5	52,3	54,4	52,2
Lämmöntuotanto	TWh	25,4	25,1	25,8	26,1
Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin					
Vesivoima	TWh	19,1	21,2	19,8	20,0
Ydinvoima	TWh	25,8	25,8	24,4	24,9
Lämpövoima	TWh	9,5	4,2	9,0	6,2
Yhteensä	TWh	54,4	51,2	53,2	51,1
Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin					
Vesivoima	%	35	42	37	39
Ydinvoima	%	47	50	46	49
Lämpövoima	%	18	8	17	12
Yhteensä	%	100	100	100	100
Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti					
Sähkönmyynti	milj. euroa	2 017	2 002	2 437	2 370
Lämmönmyynti	milj. euroa	809	867	1 014	1 096
Fortumin koko sähkönmyynti alueittain					
Suomi	TWh	31,1	26,0	29,6	29,0
Ruotsi	TWh	27,6	30,4	28,5	27,6
Muut maat	TWh	3,6	3,3	3,5	3,1
Yhteensä	TWh	62,3	59,7	61,6	59,7
Fortumin koko lämmönmyynti alueittain					
Suomi	TWh	10,5	9,8	10,7	11,1
Ruotsi	TWh	9,6	9,5	9,3	9,2
Muut maat	TWh	3,7	4,5	6,8	6,8
Yhteensä	TWh	23,8	23,8	26,8	27,1
Sähkönsiirto jakeluverkoissa					
Suomi	TWh	6,2	6,3	7,7	9,2
Ruotsi	TWh	14,2	14,4	14,4	14,3
Norja	TWh	2,1	2,2	2,3	2,3
Viro	TWh	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	TWh	22,7	23,1	24,6	26,0

Toiminnalliset tunnusluvut, segmentit

Vuodesta 2005 Fortum on soveltanut vuositilinpäätöksessään ja osavuositarkastuksissaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Tilikauden 2005 vuosikertomukseen sisältyi yksi vertailuvuosi, 2004, jota koskevat tiedot

oikaistiin IFRS:n mukaisiksi. Segmenttitiedot esitetään vain IFRS-perusteisesti vertailun mahdollistamiseksi, koska IFRS-siirtymässä raportoivat segmentit määriteltiin uudelleen ja segmenttiraportointi sinänsä arvioitiin uudelleen.

Liikevaihto segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	2 084	2 058	2 439	2 350
– josta sisäistä	128	–97	–133	323
Lämpö	1 025	1 063	1 268	1 356
– josta sisäistä	49	–12	–32	38
Sähkönsiirto	707	707	753	769
– josta sisäistä	10	–8	8	9
Markets	1 387	1 365	1 912	1 683
– josta sisäistä	92	–101	149	155
Muut	90	91	78	81
– josta sisäistä	93	–63	62	72
Eliminoinnit	–1 458	–1 407	–1 959	–1 760
Yhteensä	3 835	3 877	4 491	4 479

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	730	854	985	1 093
Lämpö	207	253	253	290
Sähkönsiirto	240	244	250	231
Markets	23	30	–4	–1
Muut	–52	–47	–47	–49
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 148	1 334	1 437	1 564
Kertaluonteiset erät	18	30	61	250
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	29	–17	–43	33
Liikevoitto	1 195	1 347	1 455	1 847

Poistot ja arvonalentumiset segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	104	112	108	102
Lämpö	124	123	144	163
Sähkönsiirto	133	145	147	162
Markets	16	15	19	11
Muut	11	12	11	13
Yhteensä	388	407	429	451

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	–18	23	30	196
Lämpö	15	11	23	24
Sähkönsiirto	16	20	15	18
Markets	0	1	1	3
Muut	–1	0	0	0
Yhteensä	12	55	69	241

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	84	83	95	93
Lämpö	123	124	184	309
Sähkönsiirto	106	115	183	236
Markets	10	10	8	3
Muut	12	14	15	14
Yhteensä	335	346	485	655

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	126	47	145	297
Lämpö	53	87	589	18
Sähkönsiirto	0	–	130	1
Markets	0	–	6	0
Muut	0	–	40	1
Yhteensä	179	134	910	317

Sidottu pääoma segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	6 218	5 954	6 734	7 148
Lämpö	2 440	2 551	3 407	3 507
Sähkönsiirto	3 091	3 021	3 412	3 243
Markets	194	228	176	247
Muut	–43	139	85	140
Yhteensä	11 900	11 893	13 814	14 285

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	12,1	14,0	16,1	19,2
Lämpö	9,8	11,6	9,6	9,3
Sähkönsiirto	8,1	8,8	8,4	14,5
Markets	25,3	17,4	–1,6	6,9

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	11,5	14,5	16,9	17,7
Lämpö	9,3	11,0	9,2	9,2
Sähkönsiirto	8,3	8,6	8,3	7,5
Markets	17,1	16,4	–0,8	–0,6

Henkilöstö keskimäärin	2004	2005	2006	2007
Sähköntuotanto	4 588	4 374	4 147	3 475
Lämpö	1 605	2 186	2 345	2 302
Sähkönsiirto	995	1 008	983	1 060
Markets	682	745	825	936
Muut	722	626	610	531
Yhteensä	8 592	8 939	8 910	8 304

Tunnuslukujen laskentakaavat

Jatkuvien toimintojen käyttökate (=EBITDA jatkuvat toiminnot)	=	Jatkuvien toimintojen liikevoitto + jatkuvien toimintojen poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto – kertaluonteiset erät – muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot mm.
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinnan nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiin kirjattu Fortumin osuus Ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.
Kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta (FFO)	=	Liiketoiminnan kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta
Investoinnit	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoitujen korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassaolevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassaolevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassaolevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Tytäryhtiöosakkeet, osakkuusyhtiöosakkeet ja muut myytävissä olevat osakkeet. Bruttoinvestoinnit tytäryhtiöosakkeisiin lasketaan vähentämällä hankintahinnasta tytäryhtiön rahavarat ja lisäämällä tytäryhtiön velat.
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Jatkuvien toimintojen sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Jatkuvien toimintojen voitto ennen veroja + jatkuvien toimintojen korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Jatkuvien toimintojen sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (IAS 39 oikaistu)}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma – korottomat velat – laskennallinen verovelka – varaukset
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Ydinjätehuoltorahastoon liittyvät korolliset varat – korottomat velat – varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja ja laskennallisiin veroihin liittyviä erä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista)

Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannais-sopimuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahavarat
Velkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen vähemmistöosuuden}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$
Jatkuvien toimintojen nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Jatkuvien toimintojen liikevoitto + jatkuvien toimintojen poistot ja arvonalentumiset}}$
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Tulos/ osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden voitto – vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Kassavirta/osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan kassavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/osakekohtainen tulos, %	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake (EPS)}} \times 100$
Jatkuvien toimintojen osinko/osakekohtainen tulos, %	=	$\frac{\text{Jatkuvien toimintojen osinko/osake}}{\text{Jatkuvien toimintojen tulos/osake (EPS)}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos / osake}}$
Keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa × osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi
Osakkeiden vaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä sekä sen prosentuaalinen osuus osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä tilikauden aikana

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2007	2006
Liikevaihto	2	84	82
Muut tuotot	3	15	5
Henkilöstökulut	4	-51	-45
Poistot ja arvonalentumiset		-11	-8
Muut kulut		-62	-65
Liikevoitto		-25	-31
Rahoitustuotot ja -kulut	5	1 797	38
Voitto rahoituserien jälkeen		1 772	7
Konserniavustukset		724	638
Voitto ennen veroja		2 496	645
Tuloverot	6	-145	-123
Tilikauden voitto		2 351	522

Tase

milj. euroa	Liite	2007	2006
VASTAAVAA			
Pitkäaikaiset varat	7		
Aineettomat hyödykkeet		17	15
Rakennukset, koneet ja kalusto		13	12
Osuudet saman konsernin yrityksissä		12 255	11 605
Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		1 978	2 159
Osuudet osakkuusyrittysissä		0	0
Pitkäaikaiset saamiset osakkuusyrittysiltä		1	2
Muut osuudet ja pitkäaikaiset saamiset		3	2
Pitkäaikaiset varat yhteensä		14 267	13 795
Lyhytaikaiset varat			
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	768	673
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyrittysiltä	8	0	0
Muut lyhytaikaiset saamiset	8	126	43
Laskennallinen verosaaminen		-	2
Rahat ja pankkisaamiset	9	372	73
Lyhytaikaiset varat yhteensä		1 266	791
Vastaavaa yhteensä		15 533	14 586

milj. euroa	Liite	2007	2006
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	11		
Osakepääoma		3 040	3 023
Osakeanti		0	0
Ylikurssirahasto		2 822	2 822
Edellisten tilikausien voitto		768	1 543
Tilikauden voitto		2 351	522
Oma pääoma yhteensä		8 981	7 910
Pakolliset varaukset		1	1
VIERASPÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Ulkoiset korolliset velat	12	3 821	3 540
Korolliset velat saman konsernin yrityksille	12	1 831	2 528
Korolliset velat osakkuusyrittysille	12	172	164
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		19	27
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		5 843	6 259
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ulkoiset korolliset velat	12	542	71
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	13	32	135
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyrittysille	13	7	5
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	13	125	205
Laskennallinen verovelka		2	-
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		708	416
Vieras pääoma yhteensä		6 551	6 675
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		15 533	14 586

Kassavirtalaskelma

milj. euroa	2007	2006
Liiketoiminnan kassavirta		
Tilikauden voitto	2 351	522
Oikaisuerät:		
Verot	145	123
Satunnaiset erät	-725	-638
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 797	-38
Poistot ja arvonalentumiset sekä pakollisten varausten muutos	11	9
Liikevoitto ennen poistoja	-15	-22
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	2	2
Saadut korot ja muut rahoituserät	151	134
Maksetut korot ja muut rahoituserät	-291	-217
Saadut osingot	1 939	156
Saadut konserniavustukset	638	482
Toteutuneet kurssierot	-261	220
Maksetut verot	-108	-158
Liiketoiminnan kassavirta	2 055	597
Lisäykset/vähennykset lyhytaikaisiin korottomiin liikesaamisiin	-7	-15
Vähennykset/lisäykset lyhytaikaisiin korottomiin velkoihin	5	-42
Käyttöpääoman muutos	-2	-57
Liiketoiminnan nettokassavirta yhteensä	2 053	540
Investointien kassavirta		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-14	-15
Ostetut tytäryritysosakkeet sekä oman pääoman sijoitukset	-650	-6 439
Ostetut muut osakkeet	-1	0
Käyttöomaisuuden myynnit	3	1
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	1	3
Korollisten lainasaamisten ja muiden pysyvien vastaavien muutos	182	5 655
Investointien kassavirta	-479	-795
Kassavirta ennen rahoitusta	1 574	-255
Rahoituksen kassavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	210	1 338
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-37	-725
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-167	41
Osakepääoman korotus liittyen optioiden käyttöön	17	49
Omien osakkeiden takaisinosto	-175	-31
Osingonjako yhtiön osakkeenomistajille	-1 122	-987
Rahoituksen kassavirta	-1 274	-315
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	300	-570
Likvidit varat tilikauden alussa	73	643
Likvidit varat tilikauden lopussa	373	73
Taseen mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	300	-570

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Fortum Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan myyntituotot ja myynnin kurssierot vähennettynä alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonalisäveroilla.

Muut tuotot

Muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyynniin liittyvät tuotot kuten vuokrat.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Fortum Oyj solmii johdannaissopimuksia pääasiassa kurssierojen ja korkotason hallitsemiseksi.

Tase-eriä, kuten rahavaroja, lainoja tai saatavia suojaavat johdannaiset arvostetaan käyttämällä tilinpäätöspäivän kurssia, ja niistä aiheutuvat tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Terminiin sopimusten kertyneet korot jaksotetaan tilikaudelle.

Optiopreemiot käsitellään ennakkomaksuina, kunnes optiot erääntyvät, ja muista kuin suojaustarkoituksessa tehdyistä optiosopimuksista aiheutuvat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan kuluina.

Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot tai -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavien lainojen korkokuluja.

Satunnaiset erät

Satunnaisissa erissä esitetään saadut ja maksetut konserniavustukset.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot sisältävät sekä verot tilikaudelta että mahdolliset korjaukset edellisten tilikausien veroihin.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja poistot

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenoista vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Kuluviista aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin pitoaikoihin:	
Rakennukset ja rakennelmat	15–40 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Eläkekulut

Lakisääteiset eläkevelvoitteet katetaan pakollisella eläkevakuutuksella tai konsernin omassa eläkesäätiössä. Maksut konsernin eläkesäätiöön kirjataan tuloslaskelmaan sen määräisinä kuin aktuaarien laskelmat, jotka on tehty Suomen työntekijäin eläkelain mukaan osoittavat.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Ennen vuotta 2006 Fortum Oyj:n optioihin liittyvät sosiaaliturvamaksut on kirjattu tuloslaskelmaan kuluna sillä tilikaudella jolla optiot on lunastettu. Vuodesta 2006 alkaen sosiaaliturvan maksuperuste on muuttunut, eikä optiotuloista makseta sosiaaliturvamaksua. Fortumin johdon pitkäaikaiseen osakeperusteiseen kannustinjärjestelmään liittyvät kulut jaksotetaan oikeuden syntymisajanjakson aikana tuloslaskelmaan ja velaksi taseeseen.

Pakolliset varaukset

Vastaisuudessa toteutuvat menot ja ilmeiset menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen Fortum Oyj on velvoitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen pakollisiin varauksiin.

2 Liikevaihto markkina-alueittain

milj. euroa	2007	2006
Suomi	81	66
Ruotsi ja muut maat	3	16
Yhteensä	84	82

3 Muut tuotot

milj. euroa	2007	2006
Osakkeiden myyntivoitot	1	–
Vuokratuotot ja muut	14	5
Yhteensä	15	5

4 Henkilöstökulut

milj. euroa	2007	2006
Henkilöstökulut		
Palkat	36	34
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	12	6
Muut henkilösivukulut	2	2
Muut henkilöstökulut	1	3
Yhteensä	51	45

Palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajalle, hallitukselle ja hallintoneuvoston jäsenille	2	2
--	---	---

Henkilöstö keskimäärin	594	565
-------------------------------	------------	------------

5 Rahoitustuotot ja -kulut

milj. euroa	2007	2006
Osinkotuotot konserniyhtiöistä	1 939	147
Korko- ja rahoitustuotot konserniyhtiöistä	127	121
Korko- ja muut rahoitustuotot	24	17
Kurssierot	6	–21
Korko- ja rahoituskulut konserniyhtiöille	–112	–84
Muut korko- ja rahoituskulut	–187	–142
Yhteensä	1 797	38

Korkotuotot ja -kulut yhteensä

Korkotuotot	151	137
Korkokulut	–292	–221
Nettokorot	–141	–84

6 Tuloverot

milj. euroa	2007	2006
Verot varsinaisesta liiketoiminnasta	–43	–43
Verot konserniavustuksista	188	166
Yhteensä	145	123
Tilikauden verot	140	129
Aikaisempien kausien verot	0	–5
Laskennallisen verovelan muutos	5	–1
Yhteensä	145	123

7 Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2007	29
Lisäykset	8
Vähennykset	–3
Hankintameno 31.12.2007	34
Kertyneet poistot 1.1.2007	14
Vähennykset	–3
Tilikauden poisto	6
Kertyneet poistot 31.12.2007	17
Tasearvo 31.12.2007	17
Tasearvo 31.12.2006	15

Rakennukset, koneet ja kalusto

	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
milj. euroa				
Hankintameno 1.1.2007	1	21	3	25
Lisäykset	–	7	2	9
Vähennykset	–	–1	–3	–4
Hankintameno 31.12.2007	1	27	2	30
Kertyneet poistot 1.1.2007	0	13	–	13
Vähennykset	–	–1	–	–1
Tilikauden poisto	0	5	–	5
Kertyneet poistot 31.12.2007	0	17	–	17
Tasearvo 31.12.2007	1	10	2	13
Tasearvo 31.12.2006	1	8	3	12

Sijoitukset

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet osakkuus- yrityksissä	Saamiset osakkuus- yrityksiltä	Osuudet ja saamiset muilta	Yhteensä
milj. euroa						
Hankintameno 1.1.2007	11 605	2 159	0	2	2	13 768
Lisäykset ¹⁾	650	1 568	–	0	1	2 219
Vähennykset	–	–1 750	–	0	–	–1 750
Hankintameno 31.12.2007	12 255	1 977	0	2	3	14 237

¹⁾ Osuuksia koskevat lisäykset sisältävät osakkeiden hankintamenot sekä muut oman pääoman sijoitukset.

8 Lyhytaikaiset saamiset

	2007	2006
milj. euroa		
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	33	25
Muut lyhytaikaiset saamiset	724	638
Siirtosaamiset	11	10
Yhteensä	768	673
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä		
Siirtosaamiset	0	0
Muut lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1	1
Muut lyhytaikaiset saamiset	1	2
Siirtosaamiset	124	40
Yhteensä	126	43

9 Rahat ja pankkisaamiset

	2007	2006
milj. euroa		
Rahat ja pankkisaamiset	372	73

10 Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 60 vuotta. Eläkevastuut on hoidettu joko vakuutusyhtiöiden tai Fortumin eläkesäätiön kautta. Katso myös Liite 36 Konsernin tilinpäätöksessä.

11 Oman pääoman muutos

milj. euroa	Osake- pääoma	Osake- anti	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma yhteensä 31.12.2006	3 023	0	2 822	2 065	7 910
Käytetyt optio-oikeudet	17	0	–	–	17
Maksetut osingot	–	–	–	–1 122	–1 122
Omien osakkeiden takaisinosto	–	–	–	–175	–175
Tilikauden voitto	–	–	–	2 351	2 351
Oma pääoma yhteensä 31.12.2007	3 040	0	2 822	3 119	8 981
Oma pääoma yhteensä 31.12.2005	2 976	2	2 818	2 561	8 357
Käytetyt optio-oikeudet	47	–2	4	–	49
Maksetut osingot	–	–	–	–987	–987
Jaettu osinkoina	–	–	–	–31	–31
Tilikauden voitto	–	–	–	522	522
Oma pääoma yhteensä 31.12.2006	3 023	0	2 822	2 065	7 910
milj. euroa				2007	2006
Jakokelpoiset varat 31.12				3 119	2 065

100

12 Korolliset velat

Ulkoiset korolliset velat

milj. euroa	2007	2006
Joukkovelkakirjalainat	2 865	2 782
Lainat rahoituslaitoksilta	280	98
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	676	660
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	3 821	3 540
Joukkovelkakirjalainat	541	10
Lainat rahoituslaitoksilta	1	5
Yritystodistukset	–	55
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	0	1
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	542	71
Ulkoiset korolliset velat yhteensä	4 363	3 611

Ulkoisten korollisten velkojen erääntymisajat

milj. euroa	
2008	542
2009	265
2010	499
2011	254
2012	477
2013 ja myöhemmin	2 326
Yhteensä	4 363

Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät ulkoiset korolliset velat

milj. euroa	2007	2006
Joukkovelkakirjalainat	1 519	1 248
Lainat rahoituslaitoksilta	131	52
Muut pitkäaikaiset velat	676	660
Yhteensä	2 326	1 960

Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät muut korolliset velat

milj. euroa	2007	2006
Korolliset velat saman konsernin yrityksille	17	17
Korolliset velat osakkuusyhtiöille	172	164
Yhteensä	189	181

13 Ostovelat ja muut velat

milj. euroa	2007	2006
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	7	1
Muut velat	19	127
Siirtovelat	6	7
Yhteensä	32	135
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyriksille		
Siirtovelat	7	5
Yhteensä	7	5
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	10	8
Muut velat	3	2
Siirtovelat	112	195
Yhteensä	125	205

14 Annetut vakuudet ja vastuut

milj. euroa	2007	2006
Vastuut omasta puolesta		
Muut vastuut	3	5
Vastuut tytäryhtiöiden puolesta		
Takaukset	544	460
Vastuut muiden puolesta		
Takaukset	4	6
Vastuut yhteensä	551	471

Käyttöleasingsopimukset

milj. euroa	2007	2006
Leasingsopimuksista maksettavat määrät		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1	1
Myöhemmin maksettavat	0	1
Leasingvastuut yhteensä	1	2

Johdannaissopimukset

milj. euroa	2007			2006		
	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta
Korkotermit	741	0	0	–	–	–
Koronvaihtosopimukset	3 476	–16	–26	2 245	11	–6
Valuuttatermit ¹⁾	13 158	41	8	12 756	–38	5
Valuutanvaihtosopimukset	3 191	76	–2	2 358	–63	7

¹⁾ Sisältää myös suljetut termiinisopimukset

Ehdotus voittovarojen käyttöksi

Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2007 olivat 3 119 070 357,96 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2007 rahaosinkona 1,35 euroa osaketta kohti eli

yhteensä 1 197 miljoonaa euroa perustuen rekisteröityyn osakemäärään 30.1.2008. Tästä osingosta 0,77 euroa osakkeelta maksetaan Fortumin tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,58 euron suuruista lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovittua tavoitetasoa.

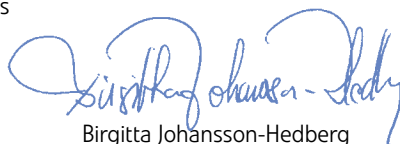
Espossa 30. päivänä tammikuuta 2008

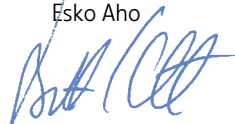
Peter Fagernäs

Esko Aho

Birgitta Johansson-Hedberg

Birgitta Kantola

Matti Lehti

Marianne Lie

Christian Ramm-Schmidt

Mikael Lilius
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Fortum Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Fortum Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1. 1.–31. 12. 2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laaditun konsernitilinpäätöksen sekä Suomessa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti laaditun toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen, joka sisältää emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon konsernitilinpäätöksestä sekä emoyhtiön tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Konsernitilinpäätös

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu konsernitilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Emoyhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja hallinto

Emoyhtiön tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti.

Konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös sekä toimintakertomus antavat kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Espoossa, 30. päivänä tammikuuta 2008

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Mikael Paul
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvosto on tänään kokouksessaan käsitellyt Fortum Oyj:n vuoden 2007 tuloslaskelman, taseen ja niiden liitetiedot, konsernitilinpäätöksen sekä hallituksen ehdotuksen taseen osoittaman voiton käyttämisestä ja yhtiön tilintarkastajien antaman tilintarkastuskertomuksen, joiden johdosta hallintoneuvostolla ei ole huomautettavaa.

Hallintoneuvosto puoltaa tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Hallintoneuvosto toteaa, että se on saanut yhtiön hallitukselta ja johdolta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

Espoossa helmikuun 6. päivänä 2008

Timo Kalli

Martti Alakoski

Lasse Hautala

Rakel Hiltunen

Mikko Immonen

Kimmo Kiljunen

Jari Koskinen

Sirpa Paatero

Oras Tynkkynen

Ben Zyskowitz

Design KREAB

Valokuva TOMI PARKKONEN

Paino LIBRIS OY 2008

Kääre GALERIE ART SILK 150 g/m²

Kansi GALERIE ART SILK 300 g/m²

Sivut GALERIE ONE SILK 90 g/m²

Kestävästä kehityksestä menestystekijä

Fortum Oyj
Keilaniemi, Espoo
PL 1
00048 FORTUM
puh. 0104511
faksi 0104524447
www.fortum.fi

Kotipaikka Espoo, Y-tunnus 1463611-4